

ME OLIMME JOKKEREITA

ME OLIMME JOKKEREITA

Muistoja Posion Pyrinnön
erikoisvalmennusryhmästä 1968–1973

Koonnut ja toimittanut työryhmä
Erkki Ahola, Reino Hämeenniemi ja Risto Kalermo

ME OLIMME JOKKEREITA

Muistoja Posion Pyrinnön erikoisvalmennusryhmästä 1968–1973

Koonnut ja toimittanut työryhmä Erkki Ahola, Reino Hämeenniemi ja Risto Kalermo

Valokuvat: Erkki Ahola, Kyösti Ahola, Reino Hämeenniemi, Risto Kalermo, Jari Lampinen, Kari Sanelma, Tuomo Seppänen, Tuula Tennilä; sanomalehti Koillissanomien arkisto, sanomalehti Lapin Kansan arkisto; sekä seuraavien kokoelmat: Esko Ahola, Mikko Ahola, Jouko Elevaara, Matti Karjalainen, Salli Luukkonen, Allan Maaninka, Ari Mursu, Veijo Mursu, Hannu Mäkelä, Markku Postila, Johan Pätsi, Kari Sanelma, Matti Tennilä ja Posion Pyrintö.

Kansi: Erkki Ahola, Reino Hämeenniemi ja Olli Poutiainen

Etukannen kuva: Jouko Elevaaran ottamassa kuvassa Kitkajärven rannalla 1972 vasemmalta Esko Ahola, Mikko Neuvonen, Hannu Säkkinen, Kyösti Säkkinen, Mikko Ahola, Matti Ansala, Tapio Oivakumpu ja Veijo Mursu. Polvennostajuoksu vedessä ja avojaloin juoksentelu rantahiekassa olivat osa jukkereiden kesäharjoituksia.

Takakannen kuvat: Marja-Leena Korva (myöh. Linjakumpu) 16-vuotiaiden Suomi–Norja-maaottelussa Tampereella vuonna 1971. (Jouko Elevaaran kokoelma) • Markku Postila pakkaslenkin jälkeen kotipihallaan Sodankylän Kelujärvellä. (Markku Postilan kokoelma) • Salli Maaninka (myöh. Luukkonen) maastajuoksun pm-kisoissa Karjalaisenniemellä 1971. (Salli Luukkosen kokoelma) • Veijo Mursu 16-vuotiaiden Suomi-Norja-maaottelussa Tampereella vuonna 1971. (Kuva: Jouko Elevaaran kokoelma) • Kalevi Kyhälä hyppää seivästä Rovaniemen keskuskentällä. (Matti Tennilän kokoelma) • Ari Mursu nuorten SM-kisoissa Kuortaneella 1977. (Ari Mursun kokoelma) • Kaarlo Maaninka kotipihallaan Posion Maaninkavaarassa. (Koillissanomien arkisto)

Selkämyksen kuva: Jokkerit-ryhmän tunnus kangasmerkkinä vuodelta 1968.

Taitto ja painopaikka: Koillismaan Kirjapaino Oy, Kuusamo 2018

ISBN 978-952-94-0946-4

SISÄLLYS

ALKUSANAT	7
ELEVAARA JA POSION IHME	9
Keitä jokkereihin kuului?	14
 JOKKERIT ÄÄNESSÄ	 16
Esko Ahola	16
Kyösti Ahola	17
Mikko Ahola	21
Rauno Ahvensalmi	25
Vesa Alajääskö	27
Matti Ansala	28
Esko Halme	31
Raija Hildén (s. Manninen)	33
Matti Isopoussu	35
Risto Kalermo	36
Juha Kallava	39
Matti Karjalainen	39
Kalevi Kyhälä	40
Pertti Latvala	43
Anitta Lehtinen (s. Maaninka)	44
Marja-Leena Linjakumpu (s. Korva)	45
Matti Luokkanen	46
Salli Luukkonen (s. Maaninka)	48
Kari Lähdekorpi	50
Allan Maaninka	51
Auno Maaninka	52
Heikki Maaninka	54
Kaarlo Maaninka	55
Väinö Maaninka	60
Leo Mattila	61
Ari Mursu	62
Veijo Mursu	63
Hannu Mäkelä	66
Mikko Neuvonen	68
Sirkka Oikarinen (s. Loukusa)	68
Tapio Oivakumpu	69
Ulla-Maija Paloniemi (s. Lahtinen)	70
Risto Pentikäinen	71
Markku Postila	73
Johan Pätsi	74
Helena Rantakari (s. Loukusa)	75
Kari Sanelma (aik. Tyrväinen)	75

Kerttu Selin (s. Loukusa)	80
Veli-Matti Sipola	80
Esa Säkkinen	81
Hannu Säkkinen	82
Jari Säkkinen	83
Kyösti Säkkinen	84
Matti Tennilä	85
 VUODESTA VUOTEEN	 86
Vuonna 1968 ...pitkän tähtäyksen tavoitteet...	86
Vuonna 1969 ...Posio urheiltiin valtakunnan kartalle...	88
Vuonna 1970 ...voitto lisäsi kovia odotuksia.....	90
Vuonna 1971 ...ensimmäisen Suomen ennätyksen...	93
Vuonna 1972 ...olivat liittyneet myös Pyrinnön edustajiksi...	98
Vuonna 1973 ...lähtö jätti pahan jälkimaun...	103
Jokkeriajan tilastoja	107
Jokkerien ennätykset 1.1.1974	111
 EDES MENNEIDEN MUISTOLLE	 113
Väinö Lämsä – Elämä on juoksua arvokkaampaa <i>Jouko Elevaara</i>	113
Timo Sulisalo – Olympiavoittaja <i>Jouko Elevaara</i>	116
Harri Vendelin – Unelma ei toteutunut <i>Jouko Elevaara</i>	118
Jouni Viita-aho – Iloinen velikulta <i>Kari Sanelma</i>	119
 JÄLKIKIRJOITUKSET	 132
Elämäni parasta aikaa <i>Jouko Elevaara</i>	132
Me olimme Jokkerit <i>Risto Kalerma</i>	137

ALKUSANAT

Urheiluseura Posion Pyrintöön perustettiin yleisurheilun erikoisvalmennettavien ryhmä Jokkerit vuonna 1968. Jokkeritoiminta jatkui Posiolla vuoteen 1973, jolloin urheilijoita valmentanut ja seuran toimintaa johtanut Jouko Elevaara siirtyi Saarijärvelle. Alussa kaikki jokkerit olivat Posiolta, mutta myöhemmin Elevaara liitti ryhmään urheilijoita muualtakin Lapista ja eteläisemmästä Suomesta. Posiolle myös muutti muutamia urheilijoita muiltakin paikkakunnilta Satakuntaa myöten. Varsinaisia jockereita nuorempia urheilijoita kutsuttiin minijockereiksi.

Elevaara kirjoitti Ykköset-lehdessä Jokkerin palstallaan 8.12.2016, että jokkeriryhmään pääsemisen ainoa vaatimus oli tinkimätön asenne ja työmoraali. Sen sijaan sentit ja sekunnit eivät hänen mukaansa merkinneet. Elevaara kirjoitti saaneensa nuoret innostumaan ja toteuttamaan hänen laatimiaan ohjeita joskus liiallisuusiinkin asti.

Tähän teokseen kootut jokkerien muistelukset kertovat siitä, miten suuri merkitys määrätietoisella urheiluharrastuksella on ollut myöhemmälle elämälle. Monista asioista muistelijoilla on yhtenevät kokemukset, mutta erojakin on.

Ajatus teoksesta kuultiin jo Elevaaran 50-vuotispäivillä 1993. Silloin Kari Sanelma esitti kirjan tekemistä, ja Veijo Mursun mielestä jokkerit olisi sopinut opinnäytetyönkin aiheeksi. Kaarlon juoksussa 2016 Risto Kalermo nosti idean jälleen esille. Juoksuun osallistui ja tapahtumassa kohtasi myös useita aikanaan yhdessä urheilleita jockereita.

Teoksen tekstiaineistona on ensinnäkin vuodelta 2018 jockereiden kyselyyn vastauksena kirjoittamat muistelukset, joita on editoitu, sekä joitakin jokkerien haastatteluista kirjoitettuja tekstejä. Lisäksi kirjassa on valtaosa Pyrinnön 70-vuotishistoriikin ”Posion ihmeen” (2016) jockeriajasta kertovasta osuudesta. Jälkimmäisessä jo olleet jockereiden muistelukset on editoitu uudelleen ja liitetty samaan kokonaisuuteen.

Jokkerit-ryhmä sai nimensä Jouko Elevaaran etunimestä. Jokkeri on Jouko-nimen yksi puhuttelumuoto, ja sitä esiintyy myös hyvin harvinaisena virallisena etunimenä. Lempinimeä Jokkeri on käytetty esimerkiksi Ounasvaaran Hiihtoseuraa edustaneesta mäkihyppääjästä Jouko Törmästä (1954–2015). Sana esiintyy myös muutamissa yritysten nimissä. Esimerkiksi Sodankylässä Jokkerina tunnetaan yrittäjä Jouko Hietala, joka muun muassa ylläpitää hiihtokeskusta. Domaini jokkerit.fi kuuluu juvalaiselle, metsästyksen ja metsästystarvikkeisiin erikoistuneelle Jokkerit Trading Oy:lle, jonka omistaa Jouko Paunonen.

Tässä teoksessa sana Jokkerit on kirjoitettu isolla alkukirjaimella silloin, kun se viittaa ryhmään kokonaisuutena. Pienellä jokkeri(t) on kirjoitettu silloin, kun se viittaa yksilöön, sekä yhdyssanoissa (esim. jockeriaika). Elevaarasta monet muistelijat käyttivät teksteissään pelkkää etunimeä tai ”Jokkeria” tai ”Iso-Jokkeria”. Työryhmä on yhtenäistänyt editoinnissa tätä nimikäytäntöä siten, että Elevaaraan viitataan valtaosin pelkällä sukunimellä.

Posiolla 3.9.2018

Kirjatyöryhmä

Erkki Ahola, Reino Hämeenniemi ja Risto Kalermo

ELEVAARA JA POSION IHME

Posiolaisten kuntoiluinnostus oli 1960-luvun puolivälissä Lapin kärkiluokkaa. Kunnan asukasluku saavutti maksiminsa, 7560 asukasta, vuonna 1965. Pyrinnön yleisurheilukilpailuissa kävi satoja osallistujia, mutta huipulle ylsi ani harva. Vuonna 1966 SVUL:n Lapin piirin yleisurheilujaoston ja Lapin Kansan järjestämässä kotirataottelussa, jossa kerättiin pisteitä seuracupin tapaan, Pyrintö sijoittui 37 seuran joukossa 16:nneksi. Lajeja kilpailuissa oli 15-, 17- ja 18–20-vuotiaille tytöille ja pojille. Pyrinnöltä ei ollut useimpiin lajeihin lainkaan osanottoa. Seuran parhaat pisteiden kerääjät olivat Seppo Määttä ja Olavi Pätsi. He esimerkiksi olivat 1500 metrillä piirin toiseksi ja kolmanneksi nopeimmat.

Paremmalle ohjaukselle ja valmennukselle oli tilausta. Tähän vastasi Pyrinnön toiminnanjohtajaksi ja valmentajaksi tammikuussa 1967 saapunut 23-vuotias Jouko ”Jokkeri” Elevaara. Hän valitsi oman mieltymyksensä perusteella yleisurheilun etusijalle ja johti sen menestykseen. Hurmion aika kesti 1970-luvun alkuun. Pyrinnön tunnettuus säilyi pitkään hyvänä tämän kauden ansiosta.

Satakunnassa Merikarvialla syntynyt Elevaara oli karismaattinen, urheilufanaatikoksikin mielletty innokas ja itsepäinen tyyppi, joka oli opiskellut liikuntaneuvojaksi Pajulahden urheiluopistossa Nastolassa. Hän teki niin kuin saarnasi; jo vuonna 1967 hän itse rikkoi tukun Pyrinnön seuraennätyksiä. Posion kunta palkitsikin hänet vuoden parhaana urheilijana.

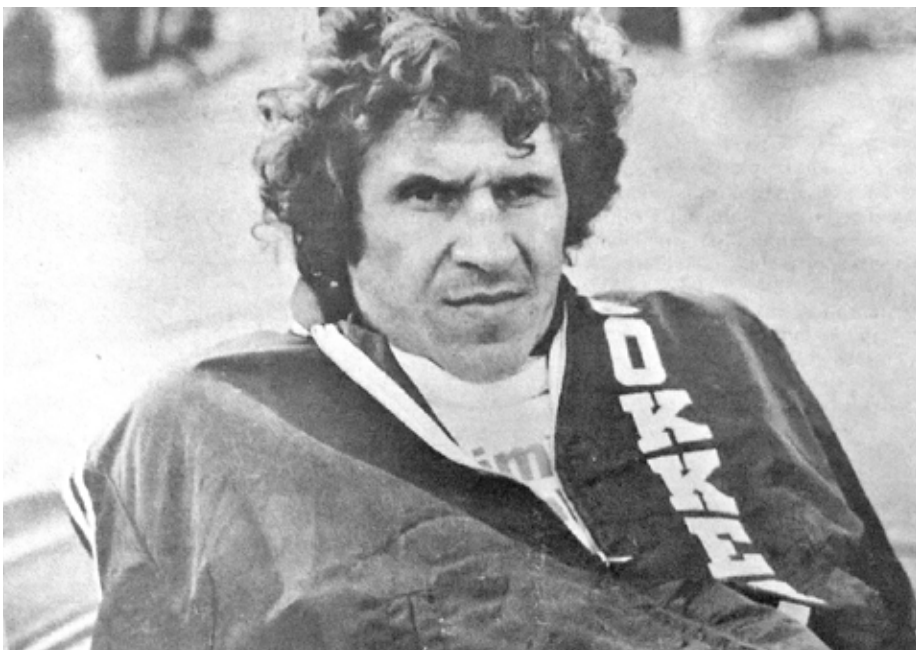
Persoonallaan Elevaara sai villittyä massat liikkeelle ja harjoittelemaan säännöllisesti ja tavoitteellisesti ja hänen näyttämiensä menetelmien mukaan. Hän sai osakseen myös kritiikkiä muun muassa harjoittelun kovuuden takia. Monilla keho ei sietänyt sellaista, ja vammojakin syntyi. Elevaara oli psykologisesti ja verbaalisesti taitava joukkojen johtaja. Hän valoi pienen maaseutukunnan nuoriin itseluottamusta. Lainaus Elevaaran Minijokkeri-kirjaisen tekstistä 1972:

Moni etelän urheilijanuori, joka päivittäin harjoittelee hyvissä olosuhteissa ja kilpailee samoilla kentillä ja stadioneilla, antaa helpommin kilpailuissa periksi todella kovan paikan tullen, kuin urheilijanuori, joka on suorittanut päivittäisen harjoittelunsa syksyn pimeällä, yksinäisellä kylätiellä, myrskytuulen piiskatessa sadetta vasten kasvoja.

Elevaaran kuvaus Posion oloista ei ollut tuulesta temmattua. Keijo Ollila (s. 1955) kertoi Posion Pyrinnön historiikin ”Posion ihmeen” kirjoittajalle, miten hän kävi iso-veljensä Jounin ja serkkupoikansa Kaukon kanssa Mäntyjärveltä Posion kentällä pitäjänmestaruuskilpailuissa polkupyörillä. Matkaa oli molempiin suuntiin 35 kilometriä. Hänellä itsellään oli ikää vasta kymmenisen vuotta, ja paluumatkalla voimat meinasivat loppua. Hän ei voittanut mitalia, mutta toiset pojat saivat niitä yhteensä kolme ja lainasivat hänen kaulaansa yhden, jotta maantiellä tansseihin ajava vanhempi nuoriso näkisi kaikilla palkinnon. Kun lopulta päästiin kotiin, niin kyllä maistui äidin paistama rieska!

Elevaaran harjoitusohjelmien ja leirien kovuus tunnettiin, mutta Elevaara sai Pyrintöön urheilijoita muiltakin paikkakunnilta. Tunnetuimmat Jokkerin tallin kasvatit olivat maaninkavaaralainen kestävyysjuoksija Kaarlo Maaninka ja mäntyjärveläinen keihäänheittäjä Timo Sulisalo. Maaninka voitti vuoden 1980 olympialaisissa 10 000 metrillä hopeaa ja 5000 metrillä pronssia. Sulisalo voitti paralympialaisissa keihäässään kolme kultaa (1976, 1980, 1984) ja hopean (1988) sekä kiekonheitossa pronssin (1976).

Yleisurheilu korostui hurmion vuosina muiden lajien kustannuksella. Pyrinnön

Jouko Elevara jokkeritakissaan 27.6.1973 julkaistussa Iltaset-lehden jutussa "Ka-dehtijat puhuvat paskaa". Elevara, joka kertoi olevansa työttömänä, kommentoi muun muassa Lapin piirin yleisurheiluväen arvostelua toimintatapojaan kohtaan.

— Onhan siitä kaikenlaista kirjoitettu ja puhuttu, mutta mitä ihmeellistä se nyt on, jos joku vaihtaa työpaikkaa. Tosiasia on kuitenkin, että joulukuun alussa aloitan työn Saarijärvellä, sanoi Jouko »Jokkeri» Elevara, vuodesta -67 lähtien Posiolla vaikuttanut, pohjoisen urheilun poppamieheksi joskus kutsuttu. — Mutta ei tämä Posion homma nykyisin ole enää minusta kiinni, työtä täällä ovat tehneet monet muutkin, lähinnä seuran johtoryhmä on tehnyt kovaa työtä nykyisten saavutusten eteen, eikä minun muuttoni mitään voi kaataa, rauhoittaa Jokkeri posiolaisia ja muitakin hänen lähtönsä vuoksi murheellisia.

Elevaaran kommentti lähdöstään Posiolta Saarijärvelle kertovassa uutisessa Koillis-sanomissa 1973.

25-vuotisjuhlista marraskuussa 1971 uutisoineessa Koillissanomissa sanottiin, että seurassa *yleisurheilu ja nimenomaan juoksu on valittu sen takia, että se on yksilölaji, jota pystyy harrastamaan joka paikassa*. Urheilukenttä oli Elevaaran Posiolle tullessa vielä remontin alaisena, ja se häytti kenttälajien harjoittelua. Läksiäisissään joulukuussa 1973 Elevaara kertoi Koillissanomien jutun mukaan kokeneensa Posiolle asetuttuaan, että hänet oli valittu pääasiassa pesäpallovalmentajaksi. Mutta hän oli todennut pian, että Posiolta ei tulisi pesäpalloilun mestareita, koska lumikausi oli niin pitkä. Kilpa-hiihtoon paneutumisen taas esti hiihtovarusteiden kalleus. *Tultiin siihen tulokseen, että yleisurheilu nielisi vähiten varoja*, lehti siteerasi Elevaaraa.

Pyrinnön nuoret yleisurheilijat saavuttivat vuosien 1970–73 aikana SM-kisoissa 10 kultaista, 11 hopeista ja 12 pronssista mitalia; luvussa viestimitali on laskettu yhdeksi. Läpimurtovuosi oli 1969, jolloin Pyrintö rankattiin yleisurheilussa maan parhaaksi ikäkausiseuraksi. Kalevan malja- eli SM-kisamenestyspisteillä laskettuna Pyrintö oli parhaimmillaan maan viidenneksi paras yleisurheiluseura vuonna 1973. Seuraluokittelun pisteissä sijoitus oli parhaimmillaan kuudes vuosina 1971 ja 1973. Tällaiset olivat ihmeitä pienelle paikkakunnalle, vaikka vuonna 1968 asetettu tavoite koko maan parhaaksi yleisurheiluseuraksi noususta jäikin saavuttamatta. Elevaaran työ ja Pyrinnön esimerkki kohottivat muunkin Lapin yleisurheilua.

Elevaaran tapoihin kuului korostaa urheilijoiden yhtenäistä esiintymistä pyrintöläisinä. Ensimmäisissä hänen yleisurheilijoille teettämissään verryttely- ja kilpailuasuissa toistui- vat Posion vaakunaa mukaillen musta, punainen ja valkea. Oulun ympärijuoksuista Kalevassa julkaistuissa yhteiskuvissa Pyrinnön joukkue esiintyy tällaisessa verryttelypuvussa ensimmäisen kerran vuonna 1970. Ulkoisessa viestinnässä Elevaara myös harkiten liioit- teli urheilijoidensa kuntoa ja karskiutta. Pyrintöläiset itse ymmärsivät tämän ja saattoivat itsekin levittää tarinaa esimerkiksi kivireppu selässä tai suolla treenaamisesta.

Urheilukenttä ja urheilutalon punttisali olivat Elevaaran Posion-vuosina ennätysmäisellä käytöllä. Elevaara asui osan ajastaan alakerran uuden punttisalin takahuoneessa ja säilyti siellä seuran käteiskassaa sängyn alla. Elevaara hakkasi harjoitusohjelmia mekaanisella kirjoituskoneella, jossa oli muutama paperi päällekkäin ja kopioivat kalkkeripaperit välissä.

Esimerkkinä Elevaaran omalaatuista tempauksista on kerrottu, että vuoden 1970 piirinmestaruuskisamatkalta palattaessa hän pysäytti auton ja kehotti urheilijoita juoksemaan loppumatkan. Pitkä lenkki siltä päivältä olisi nimittäin ollut tekemättä. Juoksu- matkaa olisi tullut 20–25 kilometriä. *Se oli valtava osoitus siitä luottamuksesta, joka urheilijoilla on valmentajaansa kohtaan. Silloin uskoin lopullisesti, että tämän joukon myötä työstä tulee tuloksiakin*, Elevaara kommentoi Iltaset-lehden jutussa.

Vuonna 1972 julkaistussa Yleisurheilu-raketti-teoksessa tapauksesta on versio, jonka mukaan Elevaara käski juosta 21 kilometriä tuohon suuntaan ja takaisin.

Pohjolan Sanomien haastattelujutussa 1984 Elevaara taasen kertoi, että Hämeenlinnan SM-maastajuoksuista toukokuussa 1971 palattaessa auto teki tenän Livon kohdalla, *urheilijat hyppelivät autosta ulos ja kaikki päätti yhteisesti, että juostaan Posiolle, 20 km:n matka, mutta urheilutalolla odotti juoksemisen jälkeen vielä siivoustyöt, sillä vapputanssien jälkeiset siivoukset olivat tekemättä ja jokainen urheilija puhdisti talon innokkaasti eikä kukaan nurissut*. – Erään mukana olleen, historiikkiin haastatellun jok- kerin mukaan Elevaaran kertoma oli mielikuvitusta ja todellisuudessa Tuppuraisen toi-

nen linja-auto haki urheilijat Posion keskustaan. Kello oli silloin noin 6 aamulla.

Edellinen teksti on lähes sellaisenaan toistettu Pyrinnön historiikkiteoksesta ”Posion ihmeestä”. Teoksen nimi ja ihme-sanan viljely tekstissä perustui Yleisurheilu-raketti-teoksen (1972) juttuun ”Posiolla ei pelätä pakkasta”. Jutun kirjoittaja kuvaili elevaaramaisen värikkäästi posiolaisten yleisurheiluinnostusta ja -menestystä sen alkua myöten: ”Eräänä iltana, se oli huhtikuun 17:s päivä vuonna 1968, Jouko Elevaara kutsui kaikki asiasta kiinnostuneet kirkolle, puhui ja julisti. Siitä illasta se alkoi Posion ihme.”

Jokkerit ovat 1980-luvulta lähtien järjestäneet tapaamisia. Ensimmäisessä, jossa jokkerit kokoontuivat Elevaaran Merikievarilla Merikarvialle 25.–27. lokakuuta 1985, puuhamiehenä oli Risto Kalermo. Elevaara oli kutsunut jokkereita ensimmäisen kerran jo juhannuksena 1974 Saarijärvelle, mutta se kokoontuminen ei ollut toteutunut.

Jokkeritapaamisista tässä kirjassa kertoo muisteluksessaan jokkeri numero 1 Kari Sanelma. Kirjan valmistumiseen mennessä viimeisimpänä hän mainitsee yllätyskäynnin 13. huhtikuuta 2018 Elevaaran 75-vuotistansseissa Aronkeitaalla Kauhajoella.

Vuonna 2016 parisenkymmentä Jokkeria osallistui Maaninkavaarassa järjestettyyn ensimmäiseen Kaarlön juoksuun, kylästä lähtöisin olevan Kaarlo Maaningan nimikkotapahutumaan. Samana vuonna jokkerit lahjoittivat Risto Pentikäisen aloitteesta Posion Pyrinnölle Jokkerit-maljan kiertopalkinnoksi. Tarkoituksena on, että vuosittain paras Pyrinnön yleisurheilija saa maljaan kiinnityksen. Ensimmäisen kiinnityksen sai pikajuoksija Sanna Luukkonen ja toisen kiinnityksen vuonna 2017 moukarinheittäjä Tytti Oikarainen.

Sanna Luukkonen sai ensimmäisen kiinnityksen Jokkerit-maljaan vuonna 2016. Kuvassa myös jokkerit Salli Luukkonen, Sannan äiti, ja Esko Ahola. (Kuva: Erkki Ahola)

Toisen Kaarlön juoksun lähtö Maaninkavaarassa 16. syyskuuta 2017. Numero 14 Lauri Maaninka, 4 Antti Häkämies, 17 Petri Mourujärvi, 18 Kaarlo Maaninka, 3 Mikko Marjamaa, 6 Eero Vuollet ja 46 Veikko Huuskonen. (Kuva: Erkki Ahola)

PYRINNÖN ERIKOISVALMENNUSRYHMÄT - JOKKERIT

Tytöt:

Terttu Mursu, Nuottijärvi, koululainen, pikajuoksu.

Anita Maaninka, Maaninkavaara, koululainen, ennätykset 100 m 13,9, 300 m 48,0, 600 m 1.48,8, useita piirinmestaruuksia.

Marja-Leena Korva, Maaninkavaara, koululainen, ennätykset 100 m 13,1, pituus 497, useita PM- ja PE, hopeaa Pohjois-Suomen mestaruuskilpailuista, naisten pituus.

Marita Maaninka, Maaninkavaara, koululainen, ennätykset 100 m 14,7, korkeus 134, useita PM.

Raija Tasala, Köping, Ruotsi, koululainen, ennätykset 100 m 13,9, pituus 448, useita PM, ikäkausi Suomen ennätyksiä 200 m 28,1 ja pituus.

Ulla-Maija Lahtinen, Posio, Jokkeri-tyttöjen kuopus, koululainen, ennätykset 100 m 15,0.

Mirja Mourujärvi, Mourujärvi, koululainen, ennätys 600 m 1.48,4, viestin ja 600 m.-n PM.

Kaisa Ketola, Borås, Ruotsi, mm. 400 m 62,3 PE.

Pikajuoksijat:

Esko Määttä, Lohiranta 173 sm-70 kg, 100 m 11,3, 200 m 23,6, PM -69.

Kari Tyrväinen, Posio kk 181,5-65 kg, armeijaan 15. 2. -70, PM- ja PE, 400 m aj. 60,9.

Mikko Niemelä, Vasaraperä 175 sm-62 kg, armeijassa Lap/Jp, 200 m 23,0, 400 m 50,9, useita PM- ja PE.

Auno Maaninka, Maaninkavaara, 173 sm-57 kg, armeijassa PohPr, 200 m 23,4, 400 m 52,5, useita PM- ja PE.

Markku Niemelä, Vasaraperä, (Mikon veli) 169 sm-55 kg, koululainen, ennätys 100 m 12,0.

Kyösti Säkkinen, »sprintteri-Jokkereiden» kuopus, 162 sm-57 kg, 100 m 12,9, 110 m aj. PM -69 B-poijissa.

Mailerit:

Esko Halme, Oulu, 181 sm-64 kg, 1.58,0-4.02,6 - ensimmäinen Jokkeri-ukkomies, harrastus; metsästys.

Johan Pätsi, Hyväniemi, 172 sm-60 kg, 1.57,6, useita PM, uusi tuleminen v. -70?

Martti Halme, Oulu 181 sm-68 kg, Eskon harjoituskaveri.

Matti Luokkanen, Jumisko (nyk. Pyrintö), 168 sm-58 kg, 5000 m 15.43,6, 10000 m 32.47,2, PM- ja PE v. -69.

Oiva Männikkö, Maaninkavaara, 178 sm-63 kg, 800 m 2.06,0, 1500 m 4.26,0, viestin PM ja SM-viestien 6.

Tapio Oivakumpu, Karjalaisenniemi, 158 sm-48 kg, armoton harjoittelija, useita PM- ja PE, SM-viestien 6.

Pentti Talman, Oulu, (Posio kk.) 173 sm-58 kg, kuuluu koviin A-poikien ikäluokkaan, 1500 m 4.31,1.

Allan Maaninka, Maaninkavaara, 170 sm-52 kg, useita PM- ja PE, SM-viestien 6. 800 m 2.03,9, 1500 m 4.15,6, ensi vuonna kovat tavoitteet.

Kaarlo Maaninka, Maaninkavaara (Allanin veli), 165 sm-50 kg, 2000 m:n PE v. -69 6.00,8, eräs suurimpia lahjakkuuksia.

Markku Veteläinen, Lohiranta, 163 sm-50 kg, tulevaisuuden juoksi-joita, 2000 m 6.02,0, Kaarlön kova kilpakumppani.

Jouko Määttä, Peräposio, 163 sm-47 kg, nuoria tulevaisuuden »huippuja».

Leo Mattila, Peräposio, 167 sm-55 kg, nuorin Jokkeri-maileri, suhteellisesti lähinnä Suomen kärkeä, 1000 m 2.44,4, 2000 m 6.01,8.

Pentti Korva, Borås, Ruotsi, 800 m 2.05,6.

Heittäjät:

Paavo Niemelä, Taivalkoski, 169 sm-77 kg, Jokkereiden »nestori», kansainvälisin urheilijamme, SM-hopeaa, keihäs v. -63 80.33, uusi tuleminen huipulle v. -70, harjoittelijana esikuva muille.

Urpo Ahvensalmi, Posio, nyk. Helsinki, 175 sm-68 kg, keihäs 63.42, useita PM- ja PE, SM-kilp. 6.

Timo Sulisalo, Kolkonjärvi, 181 sm-70 kg, B-poikien PE, normaali keihäs 56.90, tulevaisuuden heittäjä.

Jouni Alaste, Kolkonjärvi, 170 sm-63 kg, Timon harjoituskaveri, ennätys 53.68.

Kalle Säkkinen, Posio, 181 sm-78 kg, ennätys 800 gr keihäs 59.82, tulevaisuuden pitkien kaarien heittäjä.

Kai Mursu Jumisko, 159 sm-45 kg, ikäluokkansa Suomen parhaita, 600 gr keihäs 50.10.

Matti Ahola, Posio, 188 sm-80 kg, pisin Jokkeri, hurja harjoittelija, tavoitteet huipputasolla, PE v. -69 1,5 kg kiekko 51.00, 8. Suomen tilastossa.

PYRINNÖN NUORTEN ERIKOISVALMENNUSRYHMÄN URHEILIJAT

Arto Puolakka, Seppo Veijonaho, Väinö Maaninka, Mikko Ahola, Eero Mattila, Esa Säkkinen, Veli-Matti Kaukua, Veijo Mursu, Hannu Säkkinen, Keijo Pitkänen, Ismo Lahtela, Aimo Määttä, Raimo Maaninka, Mauri Poropudas, Timo Oivakumpu, Jari Ahola, Eero Korva, Jari Törmänen, Jukka Törmänen, Keijo Toivonen, Oiva Mourujärvi, Jouko Halme, Timo Korva, Kari Saarela, Kyösti Ahola, Jari Säkkinen, Teuvo Korva, Markku Korva, Mirja Lahtela, Mirja Selkälä, Vuokko Ruokamo, Aune Maaninka, Tuula Huttunen, U-M. Lahtinen, Seija Ruokamo, Pirjo Seppänen, Raija Halme, Eija Mourujärvi, Anne Kuosmanen, Kerttu Mantere, Leena Mourujärvi, Aija Luokkanen, Arja Männikkö, Seija Palojärvi ja Pirkko Määttä.

Jokkerien esittely ja luonnehdinta sekä nuorten erikoisvalmennettavien luettelo Posion Pyrinnön vuoden 1969 toimintakertomuksessa. Luettelossa on 34 urheilijaa. Toimintakertomuksessa olleet syntymäajat on tästä peitetty. PM tarkoittaa tässä piirinmestaruutta ja PE piirin ennätystä.

Keitä Jokkereihin kuului?

Täydellistä luetteloa jokkereista lienee mahdotonta koota, sillä dokumentit kaudelta ovat puutteelliset. Keväällä 1968 Koillissanomissa julkaistu uutinen alkavan kesän valmennus- ja kilpailutoiminnasta kertoi, että erikoisvalmennusryhmään oli valittu 19 urheilijaa. Koskapa koko jokkeritoiminta oli vasta aloitettu, tätä ryhmää voidaan pitää ensimmäisinä jokkereina: Esko Halme, Annikki Pätsi, Jussi Pätsi, Seija Marjala, Voitto Mourujärvi, Kalevi Haataja, Liisa Arola, Aulis Ruokamo, Seppo Määttä, Raija Manninen, Esko Määttä, Esko Ahola, Taisto Kylmäniemi, Kari Tyrväinen, Matti Luokkanen, Auno Maaninka, Timo Sulisalo, Allan Maaninka ja Tapio Oivakumpu.

Pyrinnön vuoden 1969 toimintakertomuksen luku Pyrinnön erikoisvalmennusryhmät – jokkerit esittelee 34 jokkeria ryhmittäin. Tytöt: Terttu Mursu, Anita Maaninka, Marja-Leena Korva, Marita Maaninka, Raija Tasala, Ulla-Maija Lahtinen, Mirja Mourujärvi, Kaisa Ketola. Pikajuoksijat: Esko Määttä, Kari Tyrväinen, Mikko Niemelä, Auno Maaninka, Markku Niemelä, Kyösti Säkkinen. Mailerit: Esko Halme, Johan Pätsi, Martti Halme, Matti Luokkanen, Oiva Männikkö, Tapio Oivakumpu, Pentti Talman, Allan Maaninka, Kaarlo Maaninka, Markku Veteläinen, Jouko Määttä, Leo Mattila, Pentti Korva. Heittäjät: Paavo Niemelä, Urpo Ahvensalmi, Timo Sulisalo, Jouni Alaste, Kalle Säkkinen, Kai Mursu, Matti Ahola. Keihäänheittäjä Paavo Niemelää, joka oli vanhin jokkeri, tekstissä luonnehdittiin harjoittelijana esikuvaksi muille.

Vuoden 1973 alussa Jouko Elevaaralla oli Jokkerit 1973 -kirjassen mukaan 60 erikoisvalmennettavaa eli jokkeria, 50 miespuolisia ja 10 naispuolisia. Pieni osa jokkereista edusti muita seuroja kuin Posion Pyrintöä. Kevään 1968 uutisen 19 jokkerista on jäljellä kuusi, ja heille on annettu numerot 1.–6.:

1. Kari Sanelma, 2. Allan Maaninka, 3. Auno Maaninka, 4. Tapio Oivakumpu, 5. Matti Luokkanen, 6. Esko Ahola, 7. Kaarlo Maaninka, 8. Pentti Talman, 9. Kyösti Säkkinen, 10. Helena Loukusa, 11. Matti Ahola, 12. Leo Mattila, 13. Veijo Mursu, 14. Vesa Alajääskö, 15. Esa Säkkinen, 16. Matti Ansala, 17. Matti Karjalainen, 18. Matti Tennilä, 19. Väinö Lämsä, 20. Esa Tikkanen, 21. Jouko Uola, 22. Heikki Maaninka, 23. Väinö Maaninka, 24. Hannu Säkkinen, 25. Hannu Mäkelä, 26. Armas Granroth, 27. Markku Postila, 28. Kalevi Kyhälä,

Ensimmäiseen Kaarlon juoksuun 24. syyskuuta 2016 osallistuneita jokkereita: Kari Sanelma (vas.), Veijo Mursu, Ari Mursu, Vesa Alajääskö, Arto Puolakka ja Esko Ahola. (Kuva: Risto Kalermo)

29. Kerttu Loukusa, 30. Salli Maaninka, 31. Matti Isopoussu, 32. Mikko Ahola, 33. Kyösti Kulpakko, 34. Eero Mattila, 35. Risto Pentikäinen, 36. Mikko Neuvonen, 37. Juha Kallava, 38. Rauno Ahvensalmi, 39. Veli-Matti Sipola, 40. Ulla-Maija Lahtinen, 41. Jari Säkkinen, 42. Pertti Latvala, 43. Arto Puolakka, 44. Ari Mursu, 45. Kyösti Ahola, 46. Tarmo Raistakka, 47. Juha Tikkanen, 48. Harri Vendelin, 49. Risto Kalermo, 50. Paavo Vaarala, 51. Maire Svenn, 52. Aini Keskitalo, 53. Timo Sarvi, 54. Marja Sipola, 55. Kerttu Sipola, 56. Sirpa Keinänen, 57. Eija Järvenpää, 58. Juhani Mäkelä, 59. Kari Lähdekorpi, 60. Seppo Karkkola.

Vuoden 1973 alun listasta puuttuu luultavasti jo kymmeniä alkuvuosien jockereita, jotka olivat jääneet sivuun. Numeroinnin todellinen merkitys ei kirjasesta selviä. Ainakaan se ei ollut jokkeriksi valitsemisen järjestys, sillä esimerkiksi numero 30 Salli Maaninka, jockereista nuorin, pääsi ryhmään monta vuotta myöhemmin kuin numero 40 Ulla-Maija Lahtinen.

Jokkerit 1974 -kirjassen kanteen painettiin jokaisen saajan numero vuoden 1973 listan mukaisesti. Jockereita oli nyt 61, heistä 38 oli miespuolisia ja 23 naispuolisia; isoin jokkerinnumero oli 101, mutta vuoden aikana 40 jokkeria oli lopettanut. Lopettajissa oli myös vuoden 1973 aikana jockereiksi otettuja, sillä listasta puuttuvat vuoden aikana annetut numerot 61, 63–66, 70–71 ja 73.

Elevara liitti talliinsa jockereita vielä lähdettyään Posiolta Saarijärvelle, eikä hänen jokkerivalmennuksensa enää silloin ollut Pyrinön toimintaa. Vuoden 1974 listan uusista jockereista suuri osa oli Posion ulkopuolelta:

1. Kari Sanelma, 2. Allan Maaninka, 3. Auno Maaninka, 4. Tapio Oivakumpu, 7. Kaarlo Maaninka, 9. Kyösti Säkkinen, 10. Helena Loukusa, 14. Vesa Alajääskö, 16. Matti Ansala, 17. Matti Karjalainen, 18. Matti Tennilä, 19. Väinö Lämsä, 20. Esa Tikkanen, 21. Jouko Uola, 29. Kerttu Loukusa, 31. Matti Isopoussu, 35. Risto Pentikäinen, 36. Mikko Neuvonen, 38. Rauno Ahvensalmi, 40. Ulla Lahtinen, 43. Arto Puolakka, 44. Ari Mursu, 45. Kyösti Ahola, 49. Risto Kalermo, 50. Paavo Vaarala, 54. Marja Sipola, 58. Juhani Mäkelä, 59. Kari Lähdekorpi, 62. Tapio Kallio, 67. Anne Collin, 68. Tarja Mäki-Ikola, 69. Raija Manninen, 72. Eija Arponen, 74. Merja Haapamäki, 75. Matti Vuorenmaa, 76. Paavo Hyvönen, 77. Ritva Lahti, 78. Sirkka-Liisa Kuhmo, 79. Seija Lahti, 80. Jouko Niva, 81. Kimmo Pallonen, 82. Ari Vähänikkilä, 83. Reino Majanen, 84. Mirja Penttinen, 85. Anna-Liisa Salo, 86. Sylvi Loukusa, 87. Sirkka Loukusa, 88. Leila Viljander, 89. Kimmo Rauhamäki, 90. Esa Kaihlajärvi, 91. Mirja-Liisa Laitinen, 92. Tiina Rasi, 93. Seija Eerola, 94. Pekka Oksanen, 95. Hannu Leinonen, 96. Jari Koistinaho, 97. Erja Päivinen, 98. Tuula Makkonen, 99. Kalevi Koistinen, 100. Sirpa Haapakoski, 101. Erkki Laitinen.

Niin kutsuttu jokkerineuvosto valittiin ainakin vuodeksi 1973, sillä kirjasessa on kerrottu sen kokoonpano: Kari Sanelma (varajäsen Sirpa Keinänen), Matti Karjalainen (Kaarlo Maaninka), Matti Isopoussu (Kalevi Kyhälä), Esko Ahola (Kyösti Säkkinen), Esa Säkkinen (Veijo Mursu), Kerttu Sipola (Ulla-Maija Lahtinen).

Ainakin jokkerinumeroa 17 on käyttänyt kaksi eri urheilijaa, Matti Karjalainen ja Matti Ansala. Kummallakin on tallella jokkerikassi, jossa tuo numero on. Ansalalla tosin on myös valkoinen juoksupaita, jossa on numero 16. Edellä esitetyissä vuosien 1973 ja 1974 luetteloissa Ansala on merkitty numeroksi 16. Ansala muistaa usein verranneensa numeroaan Tšekkoslovakian jääkiekkomaajoukkueen puolustajan, oman suosikkipelaajansa Jan Suchyn pelipaidan numeroon, joka oli 17. Jokkerinnumero ei ollut yleensä esillä urheilijan arjessa.

JOKKERIT ÄÄNESSÄ

Esko Ahola

Jokkeri numero 6. Lajit: heittolajit, 10-ottelu.

Syntymävuosi: 1945. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: metsätyönjohtaja, poromies (eläkkeellä).

Olin Elevaaran ”oikea käsi”. Talkoilin vetäjänä urheilukerhoissa, järjestysmiehenä tansseissa ja huoltajana kilpailumatoilla. Itsekin urheilin ja kilpailin monessa lajissa. Se oli elämäni parasta aikaa. Suomi olisi jäänyt minulta muuten näkemättä.

Kun Pyrinnön urheilijat napsivat SM-mitaleita, tietoisuus Posiosta levisi koko maahan. Kyllä Posio sananmukaisesti urheiltiin Suomen kartalle.

Jouko Elevaaran tulo Posiolle piristi koko pitäjää. Hänen toimintansa jätti moneen lähtemättömän vaikutuksen. Posion Pyrinnön yleisurheilun ja tanssitoiminnan noususta hyötyivät välillisesti myös paikalliset yrittäjät.

Tapasin Elevaaran seuraavana päivänä siitä, kun hän oli tullut Posiolle. Olin yhdessä muun pesäpalloporukan kanssa Pyrinnöllä salissa harjoituksissa. Sinne tuli pitkänhuiskea pörröpää. Elevaara asui silloin Huutolan matkustajakodissa.

Heti näin Elevaarasta, että hän on tulisieluinen, karismaattinen ja vahva persoona. Hänestä tuli meille urheilijoille esikuva. Hän myös itse harjoitteli ja kilpaili. Hän antoi seuralle ja urheilijoille niin sanotusti 24 tuntia seitsemänä päivänä viikossa. Poikamiehenä Elevaara saattoi pistää itsensä likoon ja käyttää kaiken oman aikansa urheilijoiden hyväksi.

Aivan uskomatonta oli se, miten Elevaara jaksoi samanaikaisesti tehdä niin monia asioita. Oli valmentaja, piti urheilukerhoja sivukylillä, järjesti leirejä läpi talven, veti huvitoimintaa, kirjoitti lehtiin juttuja ja kiersi urheilijoiden mukana kilpailureissuilla ympäri Suomea.

Meistä tuli heti hyvät kaverit. Vuonna 1968 vietimme jouluaaton kahdestaan Pyrinnöllä ja treenasimme. Teimme hyppely- ja punttiharjoituksia. Siitä tulikin meille kahden miehen jouluaaton perinne.

Elevaara toi seuraan hyppelyharjoitukset. Minusta jalat rintaan -hyppelyt tuntuivat aluksi rajuilta. Sitten niihin tottui. Hypin yhteen menoon enimmillään 80 kertaa jalat rintaan.

Elevaara loi valtavan yhteishengen urheilijoiden keskuuteen. Hän sai myös sivukylien opettajat mukaan.

Välistä Elevaaralla oli tapana vähän suurennella asioita. Minä sitten niitä oioin. Hän oli myös vaativa ja suorapuheinen valmentaja. Joskus jouduin sovittelijaksi Elevaaran ja jonkun urheilijan välille. Minä olin sosiaalinen ja pärjäsin kaikkien kanssa.

Elevaara oli kekseliäs ideoimaan uusia asioita. Juhannusaattona 1970 olimme hänen kanssaan Pyrinnöllä ja katselimme, kuinka autoja meni yhtenään Kuusamoon päin. Arvelimme, että Rukalle. Elevaara sanoi, että voitaisiin ne juhannusjuhlat järjestää Posiolakin. Pyrintö rupesi pitämään niitä seuraavana vuonna.

Tanssitoiminta vilkastui Posiolla hurjasti. Erään kerran Veikko Ahvenainen oli esiintymässä Pyrinnöllä uudenvuodenaaton tansseissa. Lippuja oli myyty 1040. Huviluvassa luki, että sai myydä enintään 714 lippua. Poliisit tulivat tarkastuskierröksellä Pyrinnölle

ja tuumasivat minulle, että täällä taitaa nyt olla se 714 lipun lunastanutta. Minä sanoin, että kyllä, kyllä, se määrä täällä on!

Salin nykyinen näyttämötila oli sekin tanssijoiden käytössä. Orkesteri soitti salin K-kaupan puoleisessa kulmassa esiintymislavalla.

Kesällä 1972 Elevaara, Isopoussun Matti ja muita urheilijakavereita tuli minulle avuksi heinähommiin, niin että minäkin ehtisin huoltajaksi Kuortaneelle nuorten Suomi–Ruotsi–Norja-maaotteluun. Päivä hangottiin heiniä latoon, ja seuraavana päivänä lähdettiin etelää kohti. Matti sanoi minulle kisapaikalla, että heinien hankoaminen teki hyvää ja että nyt hyppy kulkee. Hän hyppäsi kolmiloikassa monta kertaa yli 15 metriä ja voitti ylivoimaisesti.

Joiltakin kisamatkoilta on jäänyt mieleen myös, miten Elevaara hurjasteli autolla. Saatoin joutua sanomaan, että jään, kuule, kyydistä pois, jos et hiljennä.

Elevaaran lähtö vuoden 1973 lopulla oli kova kolaus. Elevaara ei siitä minulle ennakoon jutellut. Hän sanoi, että vanhemmille urheilijoille pitäisi saada opiskelupaikkoja ja työtä jostakin, kun Posiolta niitä ei löydy.

Olen pitkään harrastanut kilpaporojen valmentamista. Keväällä 2016 omistamani Tummanopsa-niminen poro voitti porocupin ja sijoittui toiseksi porokuninkuusajoissa Inarissa. Heinäkuussa 2016 Muikkumarkkinoilla minut nimettiin vuoden posiolaiseksi.

Kyösti Ahola

Jokkeri numero 45. Lajit: pika- ja keskimatkat.

Syntymävuosi: 1959. Asuinpaikka: Helsinki.

Ammatti: turvapaikanhakijoiden ohjaaja.

Ensimmäiset kokemukseni jokkeritoiminnasta sain koulun urheilukerhossa, jota Jouko Elevaara aina silloin tällöin veti. Talvella 1968–1969 me minijokkerit, niin kuin meitä nuorempia aluksi kutsuttiin, kisailimme epävirallisesta pitäjänmestaruudesta yhden jalan täyskyykkynousussa. Seinästä sai pitää kädellä tasapainoa, mutta tukea ei saanut ottaa. Täyskyykkyjä oli tehtävä niin monta kuin jaksoi, ja molempien jalkojen yhteistulos laskettiin. Taisin olla pitäjätasolla toinen tai kolmas. Eero Korva oli aivan ylivoimainen. Hän teki kummallakin jalalla ainakin 100 toistoa enemmän kuin minä.

Olen elämäni aikana juossut monta maratonia, mutta niidenkään jälkeen eivät reiteni ole olleet niin kipeät kuin ne Elevaaran täyskyykkykisailujen jälkeen olivat monta päivää.

Keväällä 1969 Pyrintö järjesti Aholassa juoksukilpailun, johon kokoontui ympäri Posiota juoksua harrastavia poikia ja tyttöjä. Eri-ikäisille oli useita sarjoja ja juoksijoita oli paljon. Pienelle pojalle oli todellinen elämys päästä sellaiseen hulinaan, kun käynnit Posion keskustassa olivat rajoittuneet muutamaan hammaslääkäreissuun.

Kisoissa kuulin puhuttavan kahdesta kovasta juoksijasta, jotka olivat jopa Suomen parhaita ikäluokassaan. Heitä katsottiin tarkasti, ja kyllä he komeasti menivätkin. Juoksijat olivat Leo Mattila ja Kaarlo Maaninka.

Itse olin omassa sarjassani toinen. Kova kyykkääjä Eero Korva voitti. Tämän juoksun

perusteella minut kutsuttiin piirinmestaruusmaastoihin Ranualle. Kesällä oli useita minijokkerileirejä, ja urheilukentällä juostiin usein piirikunnallisia kilpailuja. Sinä vuonna Posion Pyrintö voitti ylivoimaisesti SVUL:n järjestämän valtakunnallisen ikäkausikilpailun. Minä olin Suomen toiseksi paras 200 metrillä ajalla 30,8, ja meidän alle 10-vuotiaiden 4 x 100 metrin viestijoukkueemme oli Suomen paras.

Leirillä ihailtiin tietysti myös isojen poikien menoa. Erityisesti mieleen ovat painuneet nuorten viestijoukkueen harjoitukset. Pienen pojan mielestä he menivät hirmuisen kovaa. Lähes yhtä kovaa kuin Jim Hines Mexican olympialaisissa vuonna 1968.

Tästä urani Jokkereissa alkoi. Jokkerinumeron saaminen kävi aika karusti: sattumalta huomasin jostakin lehtisestä, että olen jokkeri numero 45. Selvä juttu.

Minijokkereissa harjoittelu ei kovin paljon muuttunut. Olin koko ikäni liikkunut paljon veljien ja kavereiden kanssa. Neljän kilometrin koulumatka kuljettiin enimmäkseen kävellen tai pyörällä. Talvella hiihrettiin paljon. Pikkuhiljaa juoksua alkoi tulla enemmän ja harjoittelu muuttui tavoitteellisemmaksi. C-pojissa vetoja ja loikkia oli enemmän. Talvella hypittiin sisällä ja tehtiin muuta lihaskuntoharjoitusta. Minä harjoittelin pääosin yksin tai isoveljeni Mikon kanssa Pernussa.

Leireillä sitten harjoittelimme yhdessä. Treenipaikkana oli usein legendaarinen punttisali. Siellä oli aina joku kolistelemassa puntteja tai lähdössä lenkille. Hien haju oli melkoinen! Varsinkin talvisin juoksijoiden vaatteita roikkui kuivumassa kaikissa mahdollisissa paikoissa. Suurta hupia oli vertailla, kenen juoksuvaatteet olivat kaikkein tönkköisimmät. Huhuttiin, että kovimmat kaverit veivät juoksuvaatteet pesuun vasta lumien sulettua.

Punttisali taisi olla muutenkin jokkereiden salainen ase. Huonosti tuuletetussa tilassa hiilidioksidin määrä nousi korkeaksi, ja kun metaanitasokin oli ajoittain korkea, niin happipitoisuus punttisalissa jäi matalaksi. Heureka! Siinä jokkereille valmis korkeanpaikan huone – happitaso samaa luokkaa kuin kenialaisilla juoksijoilla 2000 metrin korkeudessa... Suomalaiset hiihtäjät oivalsivat saman asian vasta 25 vuotta myöhemmin.

Pururata keskuskoulun takana oli hieno treenipaikka kesäisin. Vaikka se oli melko lyhyt, siinä oli mukava juosta vetoja. Alusta oli kimmoisa, ja siinä oli sopivasti ylämäkeä ja rullaavaa alamäkeä. Muistini mukaan Allan Maaninka juoksi lyömättömän rataennätyksen.

Elevaaran rooli minun urheilemisessäni oli vähäinen. Hän oli kyllä sulavaanainen innoittaja, ja hän teki harjoitusohjelmia. Olin kuitenkin hiukan nuorempaa ikäluokkaa enkä kuulunut kovaan kestävyysjuoksuporukkaan. Asuin ja harjoittelin Pernussa, joten olin Elevaaran kanssa tekemisissä pääasiassa vain leireillä ja kilpailuissa. Harjoitusmääräni eivät ehtineet nousta kovin suuriksi ennen kuin Elevaara lähti Posiolta pois.

Vuoden 1971 suurkisat Tampereella olivat elämys! Ennen lähtöä joukkueemme sai Posion Pyrinnön hienon edustusasun: verryttelypuvun ja lyhyen kilpailuasun. Niistä oltiin tietysti ylpeitä, ja ne erottuivat selvästi muista kisapaikoilla. Vaikka oli alkukesä, Tampereella oli lämmintä koko viikon, ja kilpailemaan pystyi hyvin lyhyessä urheiluasussa. Menestystä ei tullut henkilökohtaisissa lajeissa. Olsimme päässeet 4 x 100 metrin viestissä loppukilpailuun, ellei kapula olisi pudonnut viimeisessä vaihdossa. No, sitä ei pitkään murehdittu, koska oli niin hauskaa muuten.

Suurkisojen yhteydessä järjestettiin nuorten Norja–Suomi-yleisurheilumaaottelu. Posiolta joukkueessa olivat Marja-Leena Korva ja Veijo Mursu. Kannustimme molempia kovasti. Veijo voittikin oman juoksunsa.

Paluumatkalla Loukusan tytöt arvuuttelivat, mahtoiko Livojärvi olla vielä jäässä. Kylähän se oli! Kesäkuun ensimmäisellä viikolla Tampereella olimme jo uineet lämpimässä järvivedessä. Kontrasti oli aikamoinen. Kotona Pernussa ruoka ja uni maittoivat matkalaiselle; nukuin 18 tuntia putkeen. Rankka matka, lyömätön nukkumisennätys!

Vuonna 1973 Meskus-kisoissa Oulussa sain nähdä ensimmäistä kertaa suomalaisia ja ulkomaalaisia urheilutähtiä aivan läheltä. Pukuhuoneessa oli hauska seurata vierestä Kinnusen ja Nevalan läpänheittoa. Kisoissa ylsin parhaaseen ratajuoksuuni koskaan: 1000 metriä 2.52, jolla ajalla olin kolmas. Juoksu oli niin kevyttä, että olisin pystynyt parempaankin oikealla vauhdinjaolla.

Samaisena vuonna 1973 pääsin valtakunnalliseen ikäkausihuipentumaan Helsinkiin. Matka oli tietysti hieno, olinhan ensimmäistä kertaa pääkaupungissa. Minulla oli kisamatkoina kaksi vaihtoehtoa: 80 metrin aidat tai 1000 metriä. Jostakin syystä päädyimme Elevaaran kanssa 80 metrin aitoihin. Tarkoitus oli käydä harjoittelemassa juoksun rytmitystä Rovaniemen kestopäällysteellä, mutta se jäi. Stadionin tartanilla askel ei tietenkään sopinut yhdellekään aitavälille. Hieno reissu se oli kuitenkin! Kannustimme sitten Rauno Ahvensalmea, joka saavutti hopeaa kolmiottelussa.

Helsingissä lähdettäessä sattui erikoinen episodi. Olimme rautatieasemalla odottamassa junan lähtöä Kemijärven ryhmän kanssa. Kemijärven huoltajalla oli matkaradio, josta kuuntelimme Suomi–Ruotsi-yleisurheilumaaottelua. Muitakin ohikulkijoita pysähtyi kuulolle. Hetken kuluttua paikalle tuli poliisi, joka uhkasi takavarikoida laitteen laittomana, jos ei huoltajalta löytyisi tv- ja radiolupaa. Kovan selittämisen ja matkalippujen näyttämisen jälkeen saimme jatkaa matkaa junalle ja huoltaja sai pitää radion. Jatkoimme kuuntelua junassa.

Keväällä 1974 olimme SM-maastoissa Kalajoella. Siellä saavutin urani ainoan SM-mitalin, kun voitimme B-poikien joukkuekisassa hopeaa. Risto Pentikäinen voitti henkilökohtaisen kilpailun. Joukkueen kolmas juoksija oli Asko Isopoussu. Kilpailuissa oli hauska pieni yksityiskohta: kohtasin juoksu-urani ainoan kerran Ari Paunosen. Häinkin sai hopeamitalin.

Keväällä 1974 järjestettiin myös ensimmäinen Lapin läänin maakuntaviesti. Posiolla oli hyvä ja tasainen joukkue, ja voitimme helposti. Mielestäni tämä oli viimeinen kilpailu, jossa oli vielä jokkerihenkeä. Elevaara oli lähtenyt jo edellisenä syksynä pois, ja joukkue hajosikin kesän myötä. Urheileminen Posiolla kyllä jatkui, mutta selvästi vaisumpana.

Myöhään syksyllä 1974 juoksimme keskuskoulun käytävillä testijuoksuja, ja saavutin merkillisen kuntohuipun, jota en koskaan myöhemmin pystynyt toistamaan. Juoksin käytävällä 800 metriä aikaan 2.03, joka oli 15-vuotiaalle mielestäni kova. Tulos on tietysti epävirallinen, mutta kukaan ei päässyt alle 2.00 minuutin.

Vielä vuonna 1975 olin SM-maastoissa Porvoossa. Sijoitukseni oli 21:n. Joukkuetta ei enää ollut. Kesän mittaan oli vielä muutama kilpailu. Tähän kesään päättyi minun urani Jokkereissa ja Posion Pyrinnössä.

Leirit olivat tietysti mukava piristys arkiseen ahertamiseen. Minä asuin Pernussa syrjäkylällä enkä ollut niin paljon tekemisissä muiden urheilijoiden kanssa. Leireillä oli aina hyvä meininki. Harjoittelimme yhdessä, kisailimme keskenämme ja aina oli monenlaisia testejä. Henki oli hyvä, ja kaikkia kannustettiin.

Varainhankinnassa olin mukana heti pienestä pitäen. Lastensuojelun työntekijän näkökulmasta toiminta oli tietysti hiukan arveluttavaa, että olimme 12-vuotiaina myymässä virvokkeita tansseissa keskellä yötä. Kaikki sujui kyllä hyvin, ja tietysti sitä tunsu itsen-

sä vanhaksi ja tarpeelliseksi, kun pääsi tekemään sellaisia töitä. Silloin tällöin saimme palkkioksi hiukan taskurahaa. Olin mukana myös monenlaisissa kunnostustalkoissa. Kuplaa rakennettaessa olin kantamassa lattialautoja sisään. Silloinkin piti tietysti kisaila siitä, kuka kantoi kerralla suurimman kasan.

Olosuhteet ja varusteet olivat alussa melko alkeelliset. Meidänkin perheemme tärkeä ostos oli kunnan hiihtomonot. Kunnollisia lenkkareita sain odottaa monta vuotta. Käytössä oli monenlaisia tennareita ja nappulakenkiä. Aikanaan sain Adidaksen SL-72:et. Ne olivatkin hyvät kengät, ja olin niistä ylpeä. Kunnollisia verryttelyasujakaan ei aluksi ollut. Farkuissa tai vastaavissa housuissa käytiin lenkillä. Vuonna 1971 saimme ilmaiseksi seuran edustusasut, ja vaatetustilanteeni parani olennaisesti.

Leireillä asuimme usein keskuskoulun asuntolassa. Petivaatteita ei ollut. Oli ainoastaan karkea puuvillapeitto ja tyyny sekä paljas patja. Siitä huolimatta nukutti hyvin.

Näin jälkikäteen muistellessa jokkerivuodet oli todella hieno ja muistokas aikakausi elämässäni. Pienenä poikana pääsi mukaan suureen ja hienoon seuraan ja sai kokea asioita, joista ilman jokkeritoimintaa olisi voinut vain haaveilla. Sain kiertää ympäri Suomea kilpailuissa ja olla mukana ryhmässä, jossa oli hyvä yhteishenki ja vahva itsetunto.

Vuonna 1989 minulla oli ainutlaatuinen tilaisuus kohdata jokkeriaikaisia juoksuidoleja. Posion Pyrintö oli kutsunut 1970-luvun kovia juoksijoita juhannusjuhlien kolmen mailin maastajuoksukilpailuun. Mukana oli suomalaisista muiden muassa Lasse Virén, Pekka Päivärinta ja Kaarlo Maaninka, ja Keniasta saatiin todellinen tähti Kipchoge Keino. Minulla oli kunnia majoittaa Keino Helsingin kotiini kahdeksi yöksi. Sitten lensimme Rovaniemelle, ja Keino oli vielä kaksi yötä Pernussa meidän synnyinkodissamme.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla Keinoa vastassa oli myös entinen kova kilpakumppani Pekka Vasala, mutta Keino ei heti tunnistanut häntä. Autossa Keino kyseli Pekasta ja sanoi, että hänet olisi kiva tavata. Pekka istui vieressä ja sanoi ”Tässä minä olen.”

Vasala halusi esitellä Keinolle omaa treenipaikkaansa ja suomalaista urheilukeskusta Vierumäkeä. Siellä vastassa oli Tapani Ilkka, joka toimi oppaana. Vierumäellä törmäsimme myös selostajalegenda Raimo Häyriseen.

Lennolla Rovaniemelle Keino katseli koneen ikkunasta ja ihmetteli loputtomia metsiä ja järviä.

Posiolla oli sitten iloinen kohtaaminen entisten kilpakumppanien kanssa; kilpaa juosti puolitosissaan. Tapahtuman yhteydessä Lasse Virénin säätiö lahjoitti Keinolle sähkögeneraattorin Keinon ylläpitämää orpokotia varten. Keino oli perustanut kotiseudulleen orpokodin, mutta varoja ei ollut sähkövaloon.

Muutamien päivien aikana minulla oli ilo tutustua hyvin sympaattiseen ja vaatimattomaan juoksijalegendaan.

Urheilua en ole jättänyt näiden vuosien jälkeenkään. Monet vuodet harjoittelin kestävyysjuoksua. Parhaan tuloksen saavutin maratonilla, jossa nopein aikani oli 2.39,40. Myöhemmin olen harrastanut sauvarullaluistelua. Siinä olen kilpaillut myös SM-tasolla ja sijoittunut parhaimmillani viidenneksi.

Mikko Ahola

Jokkeri nro 32. Laji: 300 m aidat.

Syntymävuosi: 1957. Asuinpaikka: Uppsala, Ruotsi.

Ammatti: sekatyömies.

Kuin Ellun kanat....

Tässä Posion Pernun poika Pohjolan talosta havisee historiaa.

Ennen kuin aloin pätemään urheilussa, minua haukuttiin paskapääksi. Nimitys johtui siitä, kun jouduin äidin kanssa talvisena aamuyönä 36,7 asteen pakkasessa menemään navettaan. Heta-lehmällä oli hätä ja se märehti niin kovaäänisesti, että hevonenkin hermostui hirnumaan. Heta oli poikimassa ja vasikka oli jäänyt poikkiteloin sen takapuoleen. Olin vain 4 vuotta 5 kuukautta ja 6 päivää vanha, kun jouduin vasikkariepua äidin kanssa kiskomaan Hetan perseestä. Menetin otteen vasemmasta takakoivesta, liukastuin looriin ja sotkeuduin yltä ja varsinkin päältä lehmänpaskaan.

Paskapää-nimitys alkoi jo unohtua, kun lähdin 6 vuoden 7 kuukauden ja 8 päivän vanhana isän kanssa kaatamaan justeerilla polttopuita. Eräänä tammikuun aamuna ei ollut kuin 28,4 astetta pakkasta. Taaskin liukastuin, kun vanhat siilinnahasta väsätyt kengät olivat kuluneet sileäksi sen siiliän tien. Kaatuva honka kolisti pääkalloani. Sen jälkeen minua nimitettiin pölkypääksi.

Nimitykset loppuivat ja sain vähän ”respektiä”, niin kuin ruotsalainen sanoisi. Syyinä siihen oli, että voitin Pernun kansakoulun eka luokalla hiihtokilpailun mäyssuksilla 2. maaliskuuta klo 10.37. Yritin loppusuoralla puristaa paristani ohi, mutta yksinäisen ladun vuoksi jouduin rämpimään ladun viereistä umpihankea. Koska keli oli takkala, suksien pohjiin tarttui 8 senttiä ja 14 millimetriä paksu kerros märkää lunta, joka irtosi vasta koulun kulmalla olleeseen jäätikkään. Hoin viimeiset sata metriä itehengessäni Hellaakosken aforismia ”latua käyden ladun on vanki, vapaa vain on umpihanki”, jonka kansakoulunopettaja Kinnunen oli meille oppilaille edellisellä viikolla päähän pöntännyt. Voitin bambuisen sauvan nahkaremmisen somman mitalla ja sain palkinnoksi Suunto-kompassin – sillä kun olen suunnistanut, niin en ole eksynyt edes aarniometsien umpihangessa tai suurkaupunkien vilinässä...

Pernu oli isän nuoruuden aikaan iso kylä, jossa oli yli 20 pientilaa, kolme kauppaa, koulu ja posti. Pernussa oli myös kolme urheiluseuraa: Pernun Pyry, Vaaran Vasama ja Rannan Remu. Isä kuului viimeainittuun. Hän oli kiinnostunut urheilusta. Isän vaikutuksesta minuunkin tarttui kipinä liikkumiseen. Ensimmäinen muisto urheilukisoista minulla on se, että isä ja yksi vanhempi serkku kuuntelivat puolen kuution radiosta Innsbruckin talviolympialaisia vuonna 1964. Vaikka radion kaksi patteria painoivat 2,22 kiloa, niissä ei riittänyt virtaa kovinkaan pitkään. Isä ja serkku joutuivat kuuntelemaan 30 kilometrin kisaa korva kiinni radiossa. ”Mäntyrinta voitti”, oli heidän toteamuksensa, ja radio piti panna kiinni. Pattereita täytyi säästää tärkeitä uutislähettyksiä varten.

Peruskunto tuli mainioksi, kun talvisin sivakoimme 4 kilometrin päässä olleelle Pernun kansakoululle. Suvena ajoimme sinne munamankelilla keskimäärin 8 minuutissa

17 sekunnissa. Pohjakunto oli jo erinomainen, kun pääsin kesällä 1969 demonisen, rä-väkänvärikkään ja mustasukkaisen Posion Pyrinnön toiminnanjohtajan Jouko Elevaaran opastukseen.

Mustasukkaisuudesta on monta esimerkkiä, tässä yksi. Posion teinit järjestivät bileitä Pyrinnön salissa. Minäkin menin sinne bailaamaan 11:s toukokuuta, kun olin täyttänyt viikkoa aikaisemmin 15 vuotta. Menin rokkaamiseen kyllästyneenä alas punttisalille äidin silittämässä pyhäpaidassa. Herra Iso-Jokkeri ei sietänyt nuoren pojan kilpailevaa kiinnostusta ja ajoi minut pois salilta. Siellä kävi hänen mukaansa vain urheilijoita.

Minä olin jo silloin sen verran paksunahkainen känsä, että kun lompsin takaisin rokkaamaan, niin hänen mulisemisensa jälkimainingit huilasivat huihait Huutolan Maijan takapihan kautta Posiojärven Paskalahteen.

Muuten, onneksi se oli Elevaara, joka tuli ohjaajaksi, eikä Viljo Nousiainen, joka oli ollut toinen hakija toiminnanjohtajan pestiin. Jos Nousiainen olisi tullut, niin kuinkahan moni olisi joutunut terapiaan, jollaisesta Patrik Sjöberg on kertonut omaelämäkertakirjassaan ”Det du inte såg” (’Se mitä et nähnyt’)? Sjöberg joutui kirjan mukaan Nousiaisen seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi...tai pikemminkin pahaksikäytön kohteeksi.

Elevaara teki erikoisen mittavan työn, kun hän talvella 1969 kierteli Posion kaikilla kylillä pitämässä urheilukoulua. Melkein kaikki lapset olivat mukana. Ei ollut ihme, että Posion Pyrintö voitti valtakunnallisen 10–14-vuotiaitten ikäkausikilpailun kesällä 1969. Vuonna 1970 taidettiin olla toisella sijalla. Osa tuloksista oli kuitenkin paperituotteita. Minäkin huomasin, että olin yhtenä kapulana 4 x 800 metrin viestissä, vaikken ollut koskaan moista kilpailua juossut. Epäilyjä ei kuitenkaan sen kummemmin syntynyt, koska Posion Pyrintö oli toinen HKV:n jälkeen valtakunnallisessa 14–16-vuotiaiden EM-cup-finaalissa, joka järjestettiin Helsingissä yleisurheilun EM-kisojen yhteydessä vuonna 1971. Pyrintö selviytyi viiden muun seuran (HKV, Joensuun Kataja, Vammalan Seudun Voima, Oulun Pyrintö ja Tampereen Pyrintö) kanssa loppukilpailuun Posiolla järjestetyn alkuerän ja Raahessa olleen välierän jälkeen.

Me kaikki finaalijoukkueet esiinnyimme stadionilla EM-kisojen avajaisissa, löysäsimme ilmapalloja taivaan tuuliin ja saimme myös olla paikan päällä katsomassa, kun Julma-Juha Väättäinen voitti 10 000 metrin juoksun. Mieleen jäänyt elämys oli viimeisen kierroksen tunnelma, kun katsomon ilmanala, vai oliko se ilmanyli, täyttyi ihmisten heittämistä ohjelmalehtisistä. Asuimme Helsingissä vuoden 1952 olympialaisten urheilijoiden majapaikassa Käpylässä. Minulle tuli EM-cup-reissusta vieläkin satumaisempi tunne, kun kuvittelin, että kolminkertainen kultamitalisti Eemeli Zatupekka olisi nukkunut samassa sängyssä.

Muista kilpailumatkoista on muistoissa Tampereen Suurkisat kesäkuussa 1971, joka oli ensimmäinen pidempi reissuni koti-Suomessa. Sinne meni Posiolta kokonainen bus-silastillinen nuoria ohjaajineen. Kun olimme lähdössä Pyrinnön pihalta, Huutolan Maija toi meille makiaisia matkaevääksi. Perillä Tampereella saimme käyttööme uudet Posion Pyrinnön sivuraitaiset mustavalkoiset asut. Kannoimme niitä mellevinä.

SM-viesteistä Helsingissä vuonna 1972 muistuu mieleen, miten jääkiekkoilija Juha Rantasila myi minulle kaverinsa urheiluliikkeessä uudet Adidaksen vaihtopiikkiset piikkarit. Olimme, joukkue Hannu Säkkinen, Mikko Neuvonen, meikäläinen ja Juha Kallava, kuudes B-poikien 4 x 800 metrillä.

Seuraavana vuonna Kuortaneella saimme pronssia samalla matkalla – ainoa SM-mitalini. Juoksin Heikki Maaningan, Eero Mattilan ja Risto Pentikäisen kanssa. Omassa aloitusosuuden juoksussa minulla tipahti kapula toisen kierroksen alussa. Kävi mäihä, sillä kapula pomppasi radan ulkopuolelle metrin korkeuteen korkeushyppypaikan kohdalla, ja noukin kapulan vain sieltä vauhdissa takaisin koparaan. Kolme askelta lyheni 14 sentin verran sen säikähdyksen aikana. Porukkamme taisi olla ainoa posiolainen joukkue kisoissa. Muihin Posion Pyrinnön menestyneisiin joukkueisiin oli haalittu juoksijoita ympäri Lappia.

Kuortaneen kisoista on jäänyt erityisesti mieleen legendaarisen lähettäjän Veikko Artmanin kommentti radiossa heti kisojen jälkeen. Veikolta kysyttiin, mikä hänellä oli muistiinpainuvinta SM-viesteissä. Hän vastasi, että Lapin seura Posion Pyrintö monine mitaleineen ja finaaliapaikkoineen!

Vuoden 1973 Varkauden B-poikien SM-kisojen 300 metrin aitajuoksun välierä on iskostunut hyvin muistiin. Jostain syystä siellä juoksutettiin kolme välierää ja vain kaksi jokaisesta pääsi jatkuun. Erässäni olivat kaksi Suomen parasta, Ove Blomfeldt ja Ari Viitala sekä laihakonluikero Arto Bryggare. Viimemainittu noitui 8 minuutin ja 41,6 sekunnin ajan eräjakoa: kahdesta muusta välierästä olisimme sekä Bryggare että minä ajoillamme päässeet loppukilpailuun. Hävisin juoksussa Bryggarelle kymmenyksen. Hän haukkasi myöhempinä vuosina paljon paksumpaa ruisleipää ja laukkasi aitoja mitaleita suurkisoista.

Yksi piirimestaruuskisani on erityisesti tarttunut luihin ja ytimiin. Vuoden 1972 kisat olivat Ranualla, mutta koska siellä ei ollut aitoja eikä seiväskuoppaa, niin ne lajit kisailtiin seuraavana viikonloppuna elokuussa Posiolla. Ensin hyppäsin seivästä, ja kun vauhti loppui kesken, tipahdin kuoppaan ja kuulin nilkasta rusauksen. Kipu oli melkoinen, mutta halusin välttämättä juosta tunnin kuluttua 300 metrin aidat. Kun verryttelin hiljalleen koko tunnin, nilkka turtui sen verran, että pystyin juoksemaan A-luokan tuloksen ja sain siitä kauden jälkeen rahastipendin 125 markkaa.

Juoksun jälkeen nilkkaan tuli karsea särky ja nilkka turposi. Sairaanhoitaja meinasi röntgenkuvia katsellessaan, että nilkka on poikki. Lääkäri Sirkka-Liisa Kivelä tuli jonkin ajan kuluttua paikalle ja naureskeli röntgenkuvassa näkyville viivoille. Ne olivat kasvurajoja! Lääkäri oli lukenut saksalaisesta Medicine Zeitungista, että nivelsiderikkoja on hyvä kipsasta. Minusta siinä ei ollut tolkkua. Jouduin potemaan jalkaa seuraavan vuoden alkuun. Ja talvella 1973 minulla tulehtui polvi. Se johtui liukkaalla tiellä juoksemisesta. Ei ollut mitään järkeä pistää kortisonia kipeään kohtaan, sillä kevään tullen kipu hävisi.

Kommelluksethan jäivät parhaiden mieleen. Kerran eräissä piirikunnallisissa kisoissa Rovaniemellä en muistanut ruuvata piikkejä piikkareihini. Liukastuin lähdössä ja sain tartanilta turpiin.

Ensimmäistä ulkomaanmatkaa Los Paccosin harjoittelureissua on myös pacco muistella. Ranskan ilmatilan boikotin vuoksi jouduimme kiertämään Puolan, Italian, Tunisian ja Algerian kautta määränpähän. Keihäsmatkojen lentokone ”Härmän Mimmi” lensi loppuliidon Malagaan vapaalla, koska menovesi lopahti 17 kilometriä ennen maakosketusta. Aikuiset saivat nautiskella kuolemantuskaansa Kihniön kipakkaa. Meillä muilla menivät hiljaisuudessa tärykalvot puhki. Olihan aikamoinen kokemus ei-vielä-täysikasvuaiselle pojanklopille lentää Posiolta helmikuun lumikinoksista Välimeren lämpöön.

Paikallisesta apteekista sai vielä tuolloin helmikuussa vuonna 1973 ostaa anapullistisia stereota ilman sen kummempia kyselyitä. Joku oli niitä huhujen mukaan testannut ja joutunut sairaalaan, koska silmät olivat pullistua kuopistaan. Ne jotka käyttivät aineita, pullistelivat tutkimusten mukaan 10 prosenttia paremmilla tuloksilla. Laillistahan anabolisten steroidien käyttö silloin oli, ne kiellettiin vasta 1974. Ruotsalainen maailmanmestari painija Pelle Svensson pystyi kuulemma sanomaan katsoessaan televisiosta Ruotsi–Suomi-maaottelua, ketkä käyttivät lihaksia pullistavia aineita.

Toisenkin kerran sain käydä ulkomailla aktiiviurani aikana. Torniossa kalottiottelun jälkeen vuonna 1973 talsimme jonkinmoisen porotokan kanssa kuin susilauma ulvoen Ruotsin rajalle. Minulla pälkähti päähän Hietasen kommentti Tuntemattomasta Sotilaasta: ”Nyt juur. Täl hetkel Aholan poika astu ulkomail.”

Minun juoksemiseni 1970-luvun lopulla oli enimmäkseen harrastelua. Olin kuitenkin kohtuukovassa kunnossa. Muutin 1977 Uumajaan. Siellä järjestettiin kalottiottelu kesällä 1978. Menin katsomaan muun muassa seurakaveri Matti Karjalaisen juoksua. Paikalla oli myös vanhoja kilpakumppaneita Lapin Lukosta, kuten Reino Majanen. En ollut Suomesta lähdön jälkeen mänkännyt raskasta ruisleipää vaan jo vuoden päivät mutustellut ruotsalaista ilmavaa, valkoista vehnäleipää. Oloni tuntui sen vuoksi lennokkaalta ja ehdotin Reinolle, että testattaisiin kentän ajanottolaitteita ja juostaisiin vielä yksi 100 metrin nostalginen pyräys. Olin oppinut sen verran ruotsia, että sain sönkättyä asiani testistä järjestäjille, ja he suostuivat. Majanen juoksi ajan 10,91. Minä olin 17 metriä 29 senttiä hänen edellään, mutta sitä ei ruotsalainen hapansilakkaa ahmiva ajanottaja tajunnut. Hän kuvitteli, että olin rosvonnut varaslähdön, herre gud hurri. Senaikainen ME oli Jim Hinesin juoksema 9,95 Mexican olympiakisoissa vuonna 1968. Juoksin siis maailmanennätyksen.

Koska tajusin, että Uumajan kisa oli elämäni viimeinen kilpajuoksu, märisin sahra-minpullankeltaisia kyyneleitä, jotka muuan kulkukoira tuli nuolemaan pois Uumajan kentän Gammliavalenin takaisessa pöllimetsässä, jonne olin isän vanha savottareppu selässä marssinut. En ole kummoisen kunniahimoinen, joten en ole välittänyt maailmanennätyksellä rehvastella. Oli juuri äsken kyynelten sekoittamana sen verran haikaa hetki, että aloin kehua itseäni, paljastin totuuden, joka on nyt sinunkin luettavissasi...

Silloin tällöin pääsin Posion cityyn leireilemään ja tapasin rohkeampia ja enemmän sivistystä nähneitä veijareita kuten Muijo Versu, Pesto Rintikäinen, Maaro Etila, Nekko Miuvonen, Katti Marjalainen, Tetti Mannilä, Kylevi Kahälä ja Läri Kahdekorpi. Pojat olivat uskaliaita ja viuhahtivat Pyrinnon saunasta talvipakkasella ilman rihmankiertämää Huutolan kaupan ympäri. Vexi Salmi oli Irwin Goodmanin mukana muutamana lauantaistena tanssi-iltana ja näki poikien juoksevan pakkasessa. Siitä hän sai idean sanoittaa Irwinin plagiatti-iskelmän ”Viuhahtus”.

Punttialin pukuhuoneessa taisivat tietyt kropan nesteet lemua, kun vaatteita roikkui naulakossa. Kaasuisista katkuista tuoksahti tuntoon kesäinen yö, kun nukuimme Pyrinnon yläkerrassa. Kyhälän Kalevi väitti, että olin keskellä yötä pieraissut ja laushtanut: ”Harva meistä on rautaa.” Lämpöhaalarit olivat siihen aikaan muotia. Koska niitä ei viikkotolkulla pesty, niin ne kuivuessaan hiestä seisoa jököttivät lattialla omassa jäykkyydessään.

Posion Pyrintöhän oli taloudellinen yksikkö. Nuorina me saimme tienata jonkin ver-

ran taskurahaa, kun olimme narikassa heittämässä lippalakkeja hattuhyllylle, pyörittämässä bingoa tanssien aikaan tai myymässä tanssilippuja, makkaraa ja limsaa. Palkka maksettiin käteisenä ilman kuitteja. Aikuisena minulle vasta kirkastuivat Karhun kenkälaatikkoiset kassavarat. Silloin ei ollut harmaata aavistustakaan, kuinka harmaa talous toimii.

Kun menin lukion jälkeen Ruotsiin, minulla oli tarkoitus lukea itseni pääministeriksi. Muutaman vuoden korkeakouluopintojen jälkeen tajusin, että ajatus oli päätön. Hant-tihommilla olen Ruotsissa itseni pitänyt leivässä ja särpimessä, ja jatkan samalla lailla eläkkeelle pääsyyn asti. Tätä kirjoittaessa 8. elokuuta 2018 olen 61 vuoden 95 päivän ikäinen. Koska aion tehdä ikämaailmanennätyksen ja rikkoa ranskalaisen Jeanne Calmentin 122 vuoden 164 päivän ennätyksen, minulla on vielä suurin piirtein toinen puoli elämästä elämättä. Voi elämän kevät, kuinka monta kevättä saan vielä elää...

Sopulilauman lailla me nuorina ihmisinä Posiolla seurattiin jockhtajaa. Me olimme huumaantuneena Iso-Jokkerin innosta kuin Ellun kanat. Monesti on tullut muutamien jokkerien kanssa nostalgisesti todettua, että olemme kiitollisia Jouko Elevaaralle vuosisista, jotka avarsivat meidän maailmankuvaamme ja panivat miettimään, kuinka raadollisen vaiherikasta elämä voi olla. Aika Jokkereissa loi elämänikäisiä ystävyys-suhteita. Se jakso päättyi sopivaan aikaan ennen kuin aivokuoren hermosolut olivat kehittyneet tarpeeksi itsenäiselle ajattelulle. Siksi muistot ovat enimmäkseen myönteisen positiivisia. Huovisen Havukka-ahon ajattelijan tapaisella jälkiviisaudella on tullut suhtauduttua kriittisemmin tuohon joittenkin mukaan elämän parhaaseen aikaan. Mutta, kuten korpifilosofi Konsta Pylkkänenkin toteaa, jälkiviisaus on kaikista viisauksista paras. Kirjailija Veikko Huovisen sanoja käyttäen: ”Tässä lajissa on ihminen viisaimmillaan. Jälkiviisaan silmä on somassa paikassa, se kahtoo taaksepäin.”

Rauno Ahvensalmi

Jokkeri numero 38. Lajit: 3-ottelu, 6-ottelu, 10-ottelu.
Syntymävuosi 1959. Asuinpaikka: Helsinki. Ammatti: saumaaja.

Olin nuorena monipuolinen urheilija. Omaksuin erilaiset lajitaidot nopeasti ja heitin 12-vuotiaana keihästä enemmän kuin kukaan sen ikäinen Suomessa aikaisemmin. Minusta kehittyikin moniottelija. Yksi syy oli varmasti siinä, että käytin omien harjoitusten lisäksi vapaa-aikaani urheilukentällä paljon muihin lajeihin.

Pääsin jo nuorena kilpailemaan nykyisen asuinpaikkani Helsingin olympiastadionille. Olin yksi niistä neljästä pyrintöläisestä, jotka edustivat seuraa vuoden 1973 ikäkausi-huipentumassa. Voitin 14-vuotiaiden 3-ottelussa hopeaa. Joukkueen muut jäsenet olivat Aholan veljekset Erkki ja Kyösti sekä Pirjo Pätsi.

Sijoituin viidenneksi vielä vuoden 1977 A-poikien SM-kisojen 10-ottelussa. Kilpailut olivat Espoon Otaniemessä. Olin jo pudottanut riman kaksi kertaa seiväshypyn aloituskorkeudesta, kun kannustajana mukana ollut Risto Kalermo huusi ilouutisen: Mursun Ari on voittanut Kuortaneella keihäässä kultaa! Tuo tieto siivitti minut viimeisellä yli riman, ja ylittyipä siinä hurmiossa kaksi seuraavaakin korkeutta. Olin lähtenyt kisoihin vanhasta muistista eikä pohjalla ollut juurikaan harjoittelua. Päälaajini oli vaihtunut lentopalloon, jossa olin Pyrinnön joukkueen passarina.

Pyrinnöllä vietimme jokkeriaikana lähes kaikki vapaa-aikamme. Arkisin harjoittelimme salissa ja punttisalilla. Usein saunoimme treenin jälkeen. Viikonloppuna juoksimme koulun käytävällä. Lajiryhmästä riippumatta kaikki juoksivat niin sanottua Moskovan kymppiä. Sitä olen jälkikäteen miettinyt, miten jalkapohjat ja jalat yleensä keativät. Juoksimme nimittäin avojaloin, koska monella meistä ei ollut varaa juoksu- tai sisätoisuihin – jos sellaisia siihen aikaan edes oli olemassa. Jalkoja palauteltiin pitämällä niitä urheilutalon saunan pulsaattoripesukoneessa. Kone vain päälle ja jalat sinne.

Jouko Elevaaran miellän tsemppariksi, joka sai urheilijat ylittämään rajojaan. Erityisesti alkuaikoina merkitys oli suuri, kun kyselimme, mitä ohjelmiin merkityt harjoitteet tarkoittavat. Elevaaran vuosina harjoittelin yleensä Kalermon Riston kanssa. Meillä oli periaatteessa samat ohjelmat. Joissakin liikkeissä oli eroja, mutta taisimme tehdä niitä soveltaen, usein molempien vaihtoehdot. Kesällä olimme hyvin usein kentällä harjoittelemassa jotakin lajia. Juoksimme joskus huvikseen Livojärveltä Aholaan. Kilometrejä kertyi 18, ja matkan aikana kävimme uimassakin. Kun Risto muutti opiskelemaan etelään, harjoittelin vielä jonkin verran Mursun Arin, Puolakan Arton ja Latvalan Pertin kanssa.

Me Aholassa asuvat olimme mukana lähes kaikissa varainhankintatapahtumissa. Pääsimme näkemään sitä kautta monet maan huippusolistit. Danny show vieraili Posiolla monena vuotena, ja Kirka ja muut tulivat tutuiksi. Myöhempinä vuosina olimme Kuplalla lipunmyynnissä ja iän riittäessä järkkäreinä.

Kuplahallilla pääsimme myös harjoittelemaan. Hyppäsimme seivästä talvellakin. Vällillä hallin seinään tuli lumen painosta repeämiä, ja paikkasimme niitä Pyrinnön talonmiehen apuna.

Noilta ajoilta syntyi monia muistoja. Parasta ovat varmasti ystävyssuhteet, jotka silloin loimme. On hienoa, että viihtyy samojen kavereiden kanssa vielä pitkän ajan jälkeen. Osa meistä ei ollut nähnyt toisiaan vuosikymmeniin, mutta kun tapasimme, jatkoimme siitä mihin olimme jääneet. Syksyllä 2017 olimme Mursun Arin, Puolakan Arton ja Kalermon Riston sekä hänen entisen valmennettavansa kanssa Puolassa kat-somassa lentopallon EM-kisoja. Erilaisilla kokoonpanoilla homma jatkunee niin kauan kuin äijissä virtaa riittää.

Vesa Alajääskö

Jokkeri numero 14. Lajit: keskipitkät matkat.

Syntymävuosi: 1947. Asuinpaikka: Rovaniemi.

Ammatti: poromies.

Muutin Posiolle syksyllä 1970 työn vuoksi ja lähdin pois kesällä 1974. Se oli elämässäni urheilullisesti hienoa aikaa. Nyt melkein viidenkymmenen vuoden päästä ajattelen noita vuosia kaihoisana. Pyrintö ja jokkerit ovat näiden muis-
telusten myötä tulleet haikeina ajatuksiini.

Sain olla osa isoa perhettä, jossa oli paljon sisarusia. Menestymiset ja epäonnistumiset olivat yhteisiä. Myös asuminen oli sosiaalista. Majoituimme kaikkiin Pyrinnön talon koloihin, joihin patja vain mahtui, kuten punttisalin bunkkeriin ja ulkosaunaan. Luksusta oli nukkua talonmiehen ja Elevaaran asunnossa. Eikä illalla välttämättä aina tiennyt, kenen vierestä aamulla heräisi.

Tutuiksi tulivat Maaninkavaaran, Kuusamon ja Pudasjärven suuntien tiet. Lenkkejä tehtiin sekä yksin että porukalla. Kun ansiotyö alkoi seitsemän aikoihin, aamulenkille piti lähteä jo puoli kuuden aikaan. Silloinkin sain monesti lenkkiseuraa. Sovittiin vain illalla, että herätetään toinenkin mukaan.

Koskettavin oli aamulenkki, jossa oli mukana muiden muassa Lämsän Väinö. Mistan ne monet yöt, kun Väinö kieriskeli kivuisaan natisevassa sängyssään. Hänellä oli särkyä sääri-
luussa. Oli pimeä, kun lähdimme juoksemaan kirkonkylän suuntaan. Vain tähdet tuikkivat kirkkaina pakkasessa. Palattuamme lenkiltä Väinö sanoi: ”Olipa mukava lenkki. Taitaapi tuo jalkakin parantua, kun tuntui niin hyvältä.”

Myöhemmin jalka amputoitiin polvesta. Sekään ei auttanut. Syöpä oli levinnyt ja Väinö nukkui pois. Päivää ennen kuolemaansa Väinö oli laittanut viestin meille, jotka jäimme elämään ja juoksemaan. – Juokseminen on tärkeää, mutta eläminen vielä tärkeämpää.

Minusta tuntuu muutoin vaikealta eritellä ketään jokkeria. Kaikki olivat omanlaisiaan persoonia, niin minäkin.

Näin pitkän ajan jälkeen, kun mietin Posion-aikojani, koen, että ne olivat ainutlaatuisia. Sellaista aikakautta tuskin tulee koskaan. Kaiken takana oli tietysti Jouko Iso-Jokkeri Elevaara. Tulisieluinen urheilumies, joka sai kansan liikkeelle Posiolla ja jopa koko Lapissa. Minulle Elevaara oli ystävä ja kannustava valmentaja. Hän sanoi minulle ker-
ran, kun teimme harjoitusohjelmaa ja keskustimme juoksulahjoistani, että myös kova treenaaminen on lahjakkuutta. Olin sitä ennen maininnut hänelle, etten mielestäni ollut lahjakas juoksija.

Yksi Elevaaran sanonnoista oli: ”Kaikista ei tule huippu-urheilijoita, mutta tulee kuitenkin kunnan ihmisiä.” Vaikka tiesin, ettei minusta tule huippu-urheilijaa, harjoittelun suola oli kuulua isoon joukkoon rehdisti yhdessä toimivia nuoria.

Mieleepainuvia olivat ne monet urheilukoulut, joita pidettiin eri kylillä. Ne olivat aina odotettuja tapahtumia: mukaan lähtivät yleensä kaikki kylän nuoret. Treenien päälle oli tapana sauna, ja saunassa katsottiin, kenen nahka kestää kuumuutta eniten. Voit-

taja tuppasi olemaan melkein aina Elevaara, joka isolla äänellä pyysi vielä lisää vettä kiukaalle. Löylynheittäjä oli yleensä siinä vaiheessa kontallaan lattialla.

Tulevat mieleen myös monet lölymestaruuskisat Pyrinillä. Lisämausteena oli hyhmäveden heittäminen lauteille – kylmän veden sekaan oli laitettu lunta. Voi sitä karjuntaa, joka saunalta lähti! Löytiinpä joskus vetoa, kuka juoksee useamman kerran alasti Pyrinin ympäri talvipakkasella. Nyt kaikki varmaan vietäisiin hullujenhuoneelle tai ainakin putkaan.

Yhteisharjoituksia pienissä ryhmissä oli hyppelyssä, punttitreeneissä ja juoksulenkeillä. Hienointa näissä harjoituksissa oli se, ettei kaveria katsottu tason mukaan. Oma lukunsa olivat tietenkin henkilökohtaiset harjoitukset, jotka Elevaara oli laatinut. Harjoituspäiväkirja piti täyttää joka päivä. Siinä oli eritelty harjoituskerrat, ajat, kilometrit, hyppelyt ja lihaskunto sekä huomiot. Minulla on harjoituspäiväkirja edelleen tallella.

Posio ja Posion Pyrintö jäivät 1974 kesällä muuttaessani Rovaniemelle. Sen jälkeen olen harvoin käynyt Posiolla ja myös yhteydenotot toisiin jolkereihin ovat jääneet. Minulla on urheilu on vahvasti edelleen verissä, mutta en treenaa. Vähän joskus harmittaa moinen vetelehtiminen.

Matti Ansala

Jokkeri numero 16/17. Lajit: pikajuoksu (100 m, 200 m, 400 m).

Syntymävuosi: 1951. Asuinpaikka: Rovaniemi.

Ammatti: apulaiskaupunginjohtaja (eläkkeellä).

Urheiluharrastukseni alkoi Muurolan Kisaveikoista. Hiihdin, yleisurheilin ja pelasín pesäpalloa. Kiinnostus yleisurheiluun johti siirtymiseeni vuonna 1970 Lapin Lukoon, josta jatkoin 1971 Posion Pyrintöön ja Jolkereihin sekä myöhemmin 1973 Saarijärven Pullistukseen.

Yhteistyöni Jouko Elevaaran kanssa alkoi jo Lapin Lukon aikana. Ensimmäinen harjoitteluohjelma oli syyskuulle 1970. Ohjelman mukana lähettämässään kirjeessä syksyllä 1970 Elevaara totesi hänelle toivotetun jatkuvasti, että hän ei missään nimessä pyytäisi ketään seuransa jäseneksi ainakaan Lapin Lukosta. Hän kertoikin, että hänelle on tärkeintä valmentaa urheilijaa tämän edellyttämiinsä tuloksiin ja että hän jätti seura-
valinnan sekä mahdollisen ilmoittamisen siitä minulle itselleni. Elevaara piti kuitenkin valitettavana sitä, että harvoilla seuroilla on edellytyksiä toteuttaa sitä, mitä urheilijan menestyminen vaatii. Siirryin Pyrintöön omasta aloitteestani keväällä 1971.

Muistan hyvin tuolloisen seurojen välisen jännitteen, jonka aisti muun muassa piirin kilpailutapahtumissa. Se ilmeni paitsi omien kannustuksessa myös esimerkiksi kilpailusääntöjen tarkassa tulkinnassa mahdollisine protesteineen.

Jokkerit-ryhmä oli tiivis, yhteisöllinen toisiaan kannustava porukka. Tosin muualta

kuin Posiolta tulleen ja talvet Turussa opiskelleen minä en ehkä samastunut joukkoon yhtä kiinteästi kuin posiolaistaustaiset urheilijat. Iso-Jokkeri Jouko Elevaaran aktiivinen toiminta ja keskeinen rooli kaikessa urheiluun liittyvässä sekä yhteiset kilpailumatkat yhtenäisine asusteineen loivat kuitenkin vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Aloitin opiskeluni Turun yliopistossa syyskuussa 1971. Turun uusi Kupittaaan urheiluhalli tuli erittäin tutuksi lähes päivittäisenä harjoittelupaikkana seuraavien viiden vuoden ajan. Treenikumppaninani oli toinen jokkeri Kari Sanelma, joka aloitti samaan aikaan opintonsa Turussa. Olimme Karin kanssa tutustuneet jo kilpailutapahtumissa aikaisemmin ja tunsimme ilmeisesti pohjoisen poikina sielunkumppanuutta muutoinkin. Ystävyytemme ja säännöllinen yhteydenpitoimme jatkuu edelleen.

Meillä oli Karin kanssa käytännössä samat harjoitusohjelmat, joten toimimme harjoituksissa toistemme tukijoina ja sparraajina. Kupittaaan halli tarjosi talvisin erinomaiset edellytykset harjoittelulle. Kupittaaan ravirata sekä lyhyt talvikausi täydensivät hyviä harjoitusoloja.

Itse harjoitukset muistan kestävyyspainotteisina, vaativina ja fyysisesti raskaina. Hyppelyt, loikat, maksimivoimaharjoitukset ja pitkät juoksuvetoharjoitukset todella tuntuivat kehossa harjoitusten jälkeen. Myös aina määrääjain tehdyt, vauhtikestävyyskehittymisestä kertoneet testijuoksut ovat jääneet erittäin maitohappoisina mieleen. Harjoitukset otettiin siis tosissaan ja niiden vaikutuksiin uskottiin.

Harjoitusohjelmat olivat päiväkohtaisia, varsin yksityiskohtaisia ja eri ominaisuuksien kehittymistä mittaavien testien tuloksiin perustuvia. Kirjoituskoneella kalkkeripaperin läpi kirjoitettu harjoitusohjelma saapui säännöllisesti kuukausittain. Harjoitusten toteutuksen kirjaamiseen oli omat lomakkeensa. Palaute Elevaaralta tuli vapaamuotoisina kirjeinä. Lyhyesti sanottuna valmennusjärjestelmä oli hyvin suunniteltu ja systemaattinen.

Elevaaraa voisi luonnehtia karismaattiseksi valmentajaksi, ainutlaatuiseksi persoonaksi ja arvostusta nauttivaksi auktoriteetiksi. Hän sai aktiivikaudellaan aikaan ilmiön, jollaista ei ole sen jälkeen Lapissa nähty. Elevaara sai väen mukaansa. Hän jaksoi innostaa ja kannustaa. Hän herätti osaamisellaan luottamusta ja oli, kuten on edelleenkin, verraton tarinoiden kertoja. Tarinoiden ja puheiden lisäksi tuli kuitenkin myös tuloksia ja menestystä lukuisilla nuorilla urheilijoilla.

Myös minuun Elevaara teki vaikutuksen. Vaikka hänellä oli suuri määrä valmennettavia ja vaikka minä en omilla tuloksillani tavoitellulle tasolle yltänytkään, hänellä riitti aikaa ja energiaa myös minun valmentamiseen. Urheiluharrastukseni tuskin olisi jatkunut niin monta vuotta ilman hänen mukanaoloaan ja kannustustaan.

Yhteydenpito Elevaaraan oli harjoituskaudella pääasiassa kirjeenvaihtoa. Valmentajan ja urheilijan etäsuhde tuntui minusta toimivalta. Kilpailukaudella yhteydenpito oli tiiviimpää. Elevaara myös kävi Turussa. Muutama yhteisleirikin noihin vuosiin mahtui.

Kilpailumatkoista ovat jääneet mieleen ensinnäkin pitkät bussimatkat, joiden aikana pelattiin lappilaiseen tapaan tuppea ja tunnelma oli erittäin korkealla. Itse kilpailuissa sitten kannustettiin voimakkaasti seurakavereita heidän kilpailusuorituksissaan ja iloittiin heidän menestymisestään. Seurahenki oli vahva.

Omia merkittävimpiä kilpailureissuja olivat tietysti 4 x 400 metrin SM-viesteihin osallistumiset.

Yhdet Posion juhannuskisat ovat jääneet erityisesti mielen päälle. Aloin aikanaan kotona Muurolassa miettiä Posiolla edessä olevaa kilpailuani, jonka muistin olevan seuraavana päivänä. Yhtäkkiä havahduin ajatukseen, että oliko se sittenkin juuri kuluvana eikä vasta seuraavana päivänä. Tarkistus lehdestä kertoi, että nyt tuli kiire. Ajoimme tulevan vaimoni kanssa ehkäpä nopeusrajoituksiakin rikkoen niin nopeasti kuin Volk-karillamme pääsimme Posiolle ja Pyrinnön urheilutalon pihaan. Autosta pihalle astuessamme kuului juuri lähettäjän pillin vihellys 200 metrin lähtöpaikalta, jossa minun olisi sillä hetkellä jo pitänyt olla verryttelypukua riisumassa. Huomasin Elevaaran kentän laidalla, mutta saatoimme yhdessä vain todeta, että olin myöhästynyt lähdöstä ja että uusia kilpailuja tulee vielä.

Matkalla leirille Kuortaneen urheiluopistolle talvikelillä meidän Volkkarillamme menetin kaarteessa auton hallinnan. Ajoin penkkaan ja auto jäi kovan reunavallin päälle pohjasta kiinni. Itsetuntoni nuorena osaavana kuljettajana sai kolauksen, mutta auto onneksi ei. Emme saaneet työnnettyä mukanani olleen tyttöporukan kanssa autoa takaisin tielle, vaan meidän piti pysäyttää toinen auto hinausavuksi. Pääsimme onnellisesti perille hiomaan juoksutekniikkaa ensimmäistä kertaa elämässä oikeisiin sisähallioloihin.

Muulla kuin Posiolla asuvana minulla ei ollut mahdollisuutta osallistua paikalliseen talkoo- ja varainhankintatoimintaan, joka oli kuitenkin erittäin aktiivista ja mahdollisti seuran urheilu- ja kilpailutoiminnan.

Harjoitteluolosuhteeni olivat pikajuoksun kannalta erinomaiset. Turussa saimme käydä talvisin hyvässä hallissa seuran piikkiin. Merkitsimme vain käyntimme vihkoon vastaanotossa. Hallilla olivat paitsi juoksuradat myös hyvä painonnostosalin voimaharjoittelulle. Myös opiskelu mahdollisti urheilemisen, joka sitten täyttikin vapaa-ajan.

Ensimmäisen ohjelman mukana seuranneessa kirjeessään Elevaara kirjoitti seuraavasti: ”Minulle on tullut Karhulta parhaita mahdollisia tossuja – hinta 32:–. Samoin on uudet huippuhienot verryttely-puvut. Näet sitten leirillä. Saat kyllä sellaisen Jokkeri-paidan, jota voit käyttää mm. sisäharjoituksissa ja itse kilpailuissakin”.

Jokkeriteemaiset varusteet eli paidat, verryttelypuku, varustekassi, lippalakki ja vastaavat olivat tuolloin ainakin minulle, verryttelypukua lukuun ottamatta, jotakin aivan uutta ja hienoa. Ne olivat todella merkityksellisiä ja jokkerien yhteishenkeä ja näkyvyyttä lisänneitä asioita. Nostalginen punainen jokkerikassini, jossa on Jokkerit 68 -kangasmerkki, on kestänyt hyvin ajan patinaa – se on minulla vieläkin mukana kuntosalilla käydessäni.

Juoksupiikkaritkin olivat jo 1970-luvulle tultaessa vaihtopiikillisiä. Karhulta sai myös piikillisiä talvijuoksulenkkareita, jotka olivat tarpeen Muurolan teillä juostessa. Lenkarit eivät toki olleet vielä yhtä vaimentavia tai jalkaterää tukevia kuin nykyisin, mutta Elevaaran edellä olevaa kirjettä lainaten tuohon aikaan parhaita mahdollisia.

Lapsuuden ja nuoruuden urheiluharrastuksella on ollut elämässäni kauaskantoiset vaikutukset. Se on heijastunut myös lasteni liikunta- ja urheiluharrastuksiin. Aktiivinen paikallinen urheiluseuratoiminta jokkerivuosisen jatkona on ollut reilut 40 vuotta kiinteä osa elämäni kotikylässämme Muurolassa. Olen ollut mukana myös maakunnallisessa liikunnan ja urheilun hallinnossa: johdin puhetta Lapin Liikunta ry:ssä kuusi vuotta.

Aktiiviset jokkerivuodet 1970–1975 yhdessä samanaikaisten opiskeluvuosien kanssa loivat monella tavalla perustaa henkilökohtaiselle elämälleni. Opiskelu on perusedel-

lytys ammatin, työn ja toimeentulon hankkimiselle. Nuoruuden urheiluharrastukseni Jokkereissa tuki opiskeluani Turussa ensinnäkin siinä mielessä, että urheilulta ja varsinaiselta opiskelulta ei jäänyt aikaa eikä voimavaroja muuhun opiskelijaelämään, joka olisi saattanut viedä mukanaan opiskelun kustannuksella. Urheilu toi elämään säännöllisyyttä, ja valmistuin kohtuullisessa ajassa hyvin arvosanoin. Myös hyvä fyysinen kunto ja urheiluharrastuksen henkisesti kasvattava merkitys ovat vaikuttaneet niin opiskeluaikana kuin myöhemmässä elämässä.

Jokkerikausi toi tietysti tuolle ajalle myös uusia sosiaalisia suhteita ja kavereuksia, joista yksi, harjoittelukaveruuteen perustunut, on jatkunut siitä lähtien jokkeri nro 1:n kanssa ystävyys- ja laajentuen perhetuttavuudeksi ja säännölliseksi yhteydenpidoksi, jopa maailmalla yhdessä reissaamiseksi.

Olen hyvin kiitollinen Jouko Elevaaralle, Iso-Jokkerille, siitä, että aikanaan pääsin tähän ryhmään mukaan. Vaikka kunnianhimoiset urheilulliset tavoitteet eivät täyttyneetkään, niin tuo viisivuotiskausi ja sen myönteiset vaikutukset myöhempään elämäni ovat olleet merkittäviä.

Kun jäin eläkkeelle kunnallisneuvoksena kolme vuotta sitten, sain läksiäislahjaksi työtovereiltani muun muassa työhaalarin, jonka selässä komeilee numero 17 juuri muistona jokkerivuositani. Pidän haalaria ja kannan numeroa selässäni edelleen ylpeänä esimerkiksi erilaisissa talkoissa ja pääsen vastaamaan toistuvasti kysymyksiin, mitä tuo numero oikein tarkoittaa.

Esko Halme

Ei jokkerinumeroa. Lajit: Kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1947. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: yrittäjä (eläkkeellä).

Armeijassa Sodankylässä ollessani innostuin kokeilemaan juoksua tosissani. Laitoin ensi kertaa elämässäni piikkarit jalkaan. Lainasin ne joltakin toiselta mieheltä. Voitin pataljoonan mestaruuden 1500 metrillä, ja 2000 metrin esteissä olin toinen.

Jouko Elevaaran tapasin keväällä 1968, jolloin Jokkerit-ryhmän perustamisen jälkeen hän järjesti ensimmäisen testijuoksun Maaninkavaarantiellä Nilon suoralla. Menin mukaan. Siitä alkoi varsinainen juoksu-urani. Olin jo samana talvena maaliskuussa aloitellut vähän treenailemaan.

Kesällä 1968 juoksin 800 metriä pikkuisen alle kahden minuutin. Elevaara sanoi minulle kisan jälkeen, että hän ei tiedä ketään yhtä lahjakasta juoksijaa.

Aloin harjoitella Elevaaran ohjelmilla. Jatkoin sitä kolme vuotta. Ne olivat kovia treenejä hyppelyharjoituksineen. Elevaara hommasi minulle piikilliset talvilenkkarit. Lisäksi sain Pyrinnön seura-asun ja piikkarit. Juoksin usein Aholasta kotiini Vääräjärvelle, jonne on Posion keskustasta 45 kilometriä. Kestin hyvin koviakin harjoituksia, ainoastaan angiina haattasi talvella. Myöhemmin leikkautin nielurisani ja angiinat jäivät siihen.

Pyrintö järjesti paljon tanssi- ja bingotoimintaa. Itse en osallistunut talkoisiin niin kuin moni muu Pyrinnön urheilija, sillä asuin jo Oulussa ja vain kävin välillä Posiolla.

Elevaara oli vaativa valmentaja. Harjoittelun piti tapahtua täsmälleen hänen ohjeiltaan. Hän myös antoi suoraan palautetta harjoittelusta ja kilpailuista. Eräs Tornion-reissu on jäänyt mieleeni. Juoksin siellä sateen pehmittämällä radalla 800 metriä huonosti, vähän päälle kahteen minuuttiin. Sisuunnuin ja Posiolle palatessamme aamuyöstä saanoin Elevaaralle, että mennäänpä urheilukentälle. Tornioista tultua olimme vieneet pyrintöläisiä koteihinsa ja kello oli Aholaan palatessa jo noin 5.30, kun laitoin piikkarit jalkaan Posion kentän laidalla. Elevaara otti sekuntikellosta aikaa, miten juoksin 800 metriä hieman alle kahden minuutin. Sanoin, että kunnossa olen!

Joukkuehenki Pyrinnössä oli mahtava. Viestijuoksut lujittivat sitä entisestään. Rata- ja maastokisojen lisäksi osallistuimme Palma-viestiin ja Oulun ympärijuoksuun.

Kuuluin Jokkereihin vuosina 1968–1970. Siltä ajalta sain eväitä elämäni. Se aika oli hyvänä kannustimena myöhemmille vuosille ja yrittäjänä toimimiseen.

Armeijan jälkeen melko pian muutin Ouluun töiden perässä. Pysyvästi muutin kirjat Ouluun vuoden 1971 alussa. Pian perustin lattiapäällystystöitä tekevän yrityksen, jota pidin eläkkeelle jäämiseeni saakka. Posion Pyrinnöstä siirryin Oulun NMKY:een vuonna 1971. Harjoittelumääräni jäivät töiden ja myöhemmin yrittäjyyden takia suomalaisiin huippujuoksijoihin verrattuna reilusti pienemmäksi. Jatkoin kilpailemista vuoteen 1978. Juoksukilometrejä tuli parhaimpina vuosina hieman alle tuhat. Monet ikäiseni Suomen parhaat kestävyysjuoksijat harjoittelivat kolminkertaisen määrän.

Melko vähäisellä harjoittelulla juoksin kuitenkin kovia aikoja. Pyrinnön riveissä keksällä 1970 juoksin 1500 metrillä Lapin piirin siihen mennessä toiseksi parhaan ajan 3.55,1. Ennätykseni on 800 metrillä 1.56,4, 1500 metrillä 3.55,1, 3000 metrillä 8.38,8 ja 5000 metrillä 14.54,0.

Palasin puolisoni Sirkka Halmeen kanssa Vääräjärvelle synnyinkotiini vuonna 2003. Perustimme pihapiirissä olevaan entiseen navetta- ja latorakennukseen Erauspojan Ihmepaikan, jossa on yli 30 vuoden ajalta keräämäni kokoelma metsästysaiheisia esineitä ja täytettyjä eläimiä. Kokoelmassa on muun muassa päälleni hyökännyt karhu täytettyinä. Järjestimme pihapiirissä Karhupeijaiset-tapahtuman monena vuonna.

Metsästysreissuillani tiukin tilanteeni sattui elokuun lopulla 2003 Sallan Naruskalla. Hengenlähde oli lähellä. Menimme neljän miehen porukassa ja kolmen karjalankarhu-koiran kanssa metsästämään karhua. Myöhemmin mukaan liittyi veljeni Markku Halme oman koiransa kanssa.

Jo hämärän tultua passimies oli ampunut isoa karhua, mutta eläin ei ollut kuollut vaan painellut haavoittuneena metsään. Eläinsuojelullisista syistä lähdimme tarkistamaan tilannetta. Oli jo pimeä. Minulla oli taskulamppu. Havahduimme, että karhu on nyt tuossa lähellä valokiilassa. Samassa karhu lähti pakoon.

Hetken päästä karhu hyökkäsi piilosta. Markku ampui lonkalta. Karhu löi tassulla minulta lampun kädestä. Se puraisi voimakkaasti kiinni vasempaan ranteeseeni ja paiskasi minut maahan. Puruote vaihtui oikean käden kyynärnivelen ja hauksen kohdalle. Karhu löi minut uudelleen tantereeseen. Sitten tunsin puruotteen vasemmassa reidessäni. Markku näki lampussa lähtevässä valokiilasta karhun takapään ja arveli minun olevan

etupään puolella. Hän ampui karhua kahdesti ristiselkään, ja silloin se rysähti päälleni ja puruote irtosi.

Rupesin hivuttautumaan pois alta, vaan samassa karhu koppasi minua kumikengän terästä, veti alle ja haukkasi oikean polven yläpuolelle. Markku ampui karhua päähän. Silloin viimein karhu lysähti veltona päälleni ja kuoli.

Tunnin odottelun jälkeen saapui pelastuspartio ja palokunnan väkeä mönkijällä. Minut vietiin ambulanssilla ensiksi Sallan terveystakeskukseen ja sieltä sitten Rovaniemen keskussairaalan kautta Oulun yliopistolliseen sairaalaan leikattavaksi. Sairaalassa vierähti yhtäjaksoisesti puolitoista kuukautta. Kuntoutuminen kaikkine leikkauksineen ja hoitoineen kesti lähes kaksi vuotta.

Raija Hildén (s. Manninen)

Jokkeri numero 69. Lajit: 400 m, 800 m.

Syntymävuosi: 1953. Asuinpaikka: Hyvinkää.

Ammatti: mielenterveys- ja päihdepalveluiden johtaja (eläkkeellä).

Muistikuvani on, että keväällä koulussa oli maastajuoksukilpailut, jossa karsittiin lähtijät Muurolassa pidettäviin kisoihin. Ilmeisesti karsinta meni minulta hyvin, sillä olin juoksemassa Muurolassa. Sijoitusta en kyllä enää muista. Ehkä tämä oli sysäys sille, että aloin juosta tai joku huomasi kykyäni ja sai houkuteltua mukaan juoksuporukkaan.

Pääsääntöisesti harjoittelin yksin. Joitakin testijuoksua oli porukalla. Ainakin muistan, että muutaman kerran juoksimme Ranuantien varteen ja takaisin kylälle. Joskus juoksimme myös Kaarlo Maaningan kanssa 400 metrin vetoja Elevaaran tarkkaillessa tilannetta.

Elevaara alkoi jossakin vaiheessa laatia minulle harjoitusohjelmia, ja tietysti hän seurasi kehitystäni. Lisäksi Elevaara pyrki järjestämään asialliset juoksuvaatteet, kuten kilpa-asun ja piikkarit.

Kerran olin juoksemassa kilpaa Etelä-Suomessa. Ennen kilpailua tietysti piti verrytellä. Verryttelytakkini selässä luki Posio. Pari tyttöä juoksi ohitseni, ja toinen sanoi toiselle: ”Katso, lappalainen juoksee.” Minua kommentti hieman hymyilytti.

Kilpailumatka SM-maastajuoksuihin Etelä-Suomeen voimistelunopettaja Pirjon Saab 96:lla oli ikimuistoinen. Meitä oli kolme, neljä tyttöä kyydissä. Mennessä piipahdimme Pirjon kotona, ja sitten jatkoimme. Pirjo oli sopinut treffit senaikaisten miesystävänsä kanssa tiettyyn paikkaan. Hän jäi siihen, ja minä jouduin ajamaan muutamat loppukilometrit majapaikkaamme. En ollut ennen autoa juuri ajanut – lieneekö minulla ollut edes ajokorttia, mutta Pirjo antoi ajo-ohjeet ja vakuutti, että hyvin se menee. Onneksi pääsimme perille.

Juoksuaamuna Pirjoa ei näkynyt missään ja kilpailuaika alkoi lähestyä uhkaavasti.

Odottelimme majapaikan pihalla ja aloimme olla jo hieman levottomia, ehdimmekö juoksuun ollenkaan. Sitten alkoi kuulua räminää. Pirjo tuli miesystävänsä kanssa Volvolla kovaa vauhtia hakemaan meitä. Olimme tosi kiukkuisia. No ei mitään, hyppäsimme autoon, jonka pakoputki viils maata ja aiheutti aikamoisen äänen. Tarkkailimme kellosta, ehdimmekö lähtöviivalle, olihan matkaa useita kilometrejä. Lähellä kilpailupaikkaa kuski alkoi töötätä, ja jos järjestysmiehet yrittivät pysäyttää auton, hän huusi, että kyydissä on kilpailijoita. Ehdimme lähtöön ihan viime tingassa, joten ei siinä lämmittelyjuoksuun riittänyt aikaa. Sitä, miten meidän juoksumme sujuivat, en enää muista.

Kotimatalla olikin sitten hiljaista porukkaa. Ei oikein tehnyt mieli keskustella Pirjon kanssa.

Yhden kerran olin muistaakseni Ruotsissa tai Norjassa kalottimaaottelussa joukkueen varajäsenenä. Yksi komea norjalainen juoksijapoika olisi mielellään tehnyt tuttavuutta kanssani, mutta ujona tyttöä väistin tilannetta. Jälkeenpäin hieman harmitti tuo pakeneminen.

Muistan myös muutamia ruokailutapahtumia, kun paluumatkalla kilpailuista kävimme porukalla syömässä baarissa.

Livolla oli muistikuvieni mukaan muutama yhteisleiri. Ainakin joskus juoksimme hiekkarinnettä ylös ja alas. Lisäksi Livolla kävimme metsälenkillä.

Kyllähän juoksuolot olivat noihin aikoihin haastavat etenkin talvella. Pakkasta saattoi olla 30 astetta, ja silloin juokseminen oli lähes mahdotonta. Lisäksi lumiset tiet eivät olleet kovin jalkaystävällisiä. Muistan yhdenkin talven, jolloin minulla oli kolme angiinaa peräkkäin. Meinasin laittaa hanskat naulaan, lopettaa kokonaan. Kesällä tietysti olosuhteet olivat paremmat ja juoksu oli mukavaa.

Juoksuvarusteisiin perheelläni ei ollut juurikaan varaa, mutta Elevara niitä jostakin sai hankittua. Minä sain ainakin yhden juoksupuvun, jonka kauppias Huutola oli tarkoittanut lahjoitettavaksi jollekulle urheilijalle. Lisäksi Elevaaralta tulivat piikkarit ja kilpa-asu. Lenkkikengistä en muista, mitä kautta ne sain.

Varmaankin jokkerivuodet ovat olleet kimmokkeena siihen, että liikunta on minulla ollut jossakin muodossa mukana läpi elämän. Edelleen kilpailen aikuisurheilijana. Onpa vuosien varrella kertynyt muutama MM-mitali ja kymmenittäin SM-mitaleja. Suomen Aikuisurheiluliiton SM-hallikisoissa helmikuussa 2018 voitin M65-sarjassa viisi juoksumatkaa (60 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m) ja SM-kisoissa elokuussa 2018 samoin viisi matkaa (100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m). Seurani on Riihimäen Kisko.

Lisäksi hyvä fyysinen kunto on innostanut liikunnallisiin matkoihin, kuten vaeltamiseen Nepalissa, pyöräilyyn Ecuadorissa ja noin 820 km:n kävelyyn Etelä-Ranskan Saint-Jean-Pied-de Portista Espanjan Santiago de Compostelaan.

Nuo vuodet ovat antaneet myös pontta pyrkiä elämässä eteenpäin. Olen jatkuvasti opiskellut työn ohessa. Joulukuussa 1999 saavutin suuren unelmani, väittelin filosofian tohtoriksi. Olen onnistunut yhä haasteellisempien työpaikkojen löytämisessä, joissa on edellytetty hyvää koulutusta ja vankkaa aikaisempaa työkokemusta.

Matti Isopoussu

Jokkeri numero 31. Lajit: kolmiloikka, pituushyppy, 400 m, 800 m.

Syntymävuosi: 1952. Asuinpaikka: Karstula.

Ammatti: poliisi (eläkkeellä).

Jouko Elevaaraan eli Iso-Jokkeriin tutustuin ensi kerran muistaakseni vuonna 1971 hänen käydessään pitämässä Kuusamon urheilukentällä valmennustilaisuuden. Olin kuullut jo aikaisemmin hänen valmennusporukastaan ja hyvistä saavutuksista. Kysyin, olisiko mahdollista päästä mukaan, ja minut toivotettiin tervetulleeksi. Posiolla tutustuin jo samana kesänä urheilijoihin, jotka ottivat minut hyvin vastaan.

Käydessäni Posiolla sain Elevaaralta harjoitusohjelman, ja jo ensimmäisellä kerralla harjoittelin yhdessä muun porukan kanssa. Urheilijoiden innostus ja paneutuminen harjoitteluun teki heti minuun suuren vaikutuksen. Pyrinnön talon punttisali ja tanssisali tulivat minulle tutuiksi, samoin koulun käytävät, joilla juostiin liukkaiden talvikelien aikaan.

Valmentajana Elevaara oli innostava, vaativa ja vakuuttava. Uskoin hänen saavan aikaan tulosta. Hän ehti antamaan ohjeita kaikille, vaikka valmennettavia oli paljon.

Usein kilpailumatkat olivat pitkiä, ja niitä taitettiin Elevaaran Volkkarilla. Välillä Elevaara pysäytti auton ja komensi porukan verryttelylenkille läheiseen metsään, jotta jalat eivät puudu. Kilpailupaikalla porukan yhteishenki oli saumatonta, ja toisia kannustettiin.

Posiolla oli useita isoja leirejä, joilla osallistujat olivat ympäri Suomea, toki enemmistö Lapin läänistä. Oli monen ikäisiä nuoria ja paljon lajeja. Jokkeri ohjasi porukkaa niin, että kaikkien harjoittelu oli tehokasta. Leirit kasvattivat entisestään porukan yhteishenkeä. Uusia tuttavuuksia solmittiin.

Varoja hankittiin Pyrinnön talon tansseilla, joissa olimme järjestelyissä mukana. Kuplahallin aikaan olin juhannustansseissa liikenteen ohjauksessa. Vettä satoi rajusti ja Matti kastui, mutta olihan kesä! Juhannuksena Kuplalla pidettyihin juoksukilpailuihin osallistuneille kenialaisille tapahtuma oli varmaan ainakin eksoottinen.

Harjoitusolot oli Posiolla luotu mielestäni tosi hienosti, ja Elevaaran mielikuvitus auttoi harjoittelun toteuttamisessa. Talvet olivat usein kylmiä, mutta Elevaara hankki porukalle lämpimiä vaatteita. Minulle jäi mieleen tosi hyvä punainen talvijuoksutakki.

Jokkerivuodet ovat auttaneet elämässäni myöhemmin. Porukassa tulin huomaamaan, että kovalla työllä ja periksiantamattomuudella voidaan päästä pitkälle, vaikkei asukaan missään kaupungissa. Olen jatkanut kuntoilua koko elämäni, ja nyt viimeisenä olen juossut kaksi maratonia.

Risto Kalermo

Jokkeri numero 49. Laji: kolmiloikka.

Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Heinola.

Ammatti: liikunnanopettaja.

Ensimmäinen muistoni Jouko Elevaarasta on vuodelta 1968. Esson takana sijaitsevassa Kaakkurivaarassa järjestettiin mäkihyppäykilpailut. Olin Latvalan Pertin kanssa nuorimpia osallistujia. Muutama vanhempi kovanaama ei edes uskaltanut hypätä. Jokkereista osallistui ainakin Mursun Veijo. Uusi teräväsanainen toiminnanjohtaja jäi mieleen. Juttelimme asiasta käydessämme onnittelemassa Elevaaraa hänen täyttäessään 75 vuotta. Veijo muisti tuon jännittävän päivän, mutta Elevaara ei.

Pari vuotta myöhemmin Säkkinen Hannu houkutteli mukaan Pyrinnön urheilukouluun, ja sillä tiellä ollaan. Alkuun minijokkerina sain käteeni kestävyysjuoksuohjelmat, mutta jossain vaiheessa Elevaara totesi, että kolmiloikka voisi sopia minulle. Ei siitä hyppäämisestä oikein mitään tullut, mutta monipuolinen harjoittelu ja pyöriminen Pyrskällä loi minulle elämäntavan. Toki pohjaa liikunnalleni olin saanut luoda serkkuni Markun kanssa Rovaniemen mummolan saarella, jossa Ilkka-setä piti meille kesäisin saaren olympialaiset.

Muistan kuinka ylpeä olin, kun sain oman jokkerinumeron. Tuosta numerosta 49 tuli minulle tärkeä. Samalla hetkellä tajusin tulleeeni nimetyksi urheilijoiden joukkoon, samaan erikoisvalmennusryhmään esikuvani kanssa. Vasta aikuisena kerroin Veijo Mursulle ottaneeni monella tavalla vaikutteita häneltä.

Jokkerikaste oli jäätävän kylmä. Saunan lauteilla istuessamme vanhemmat jokkerit heittivät päällemme sangollisen jääkylmää vettä lumella höystettynä.

Harjoittelin paljon porukassa, johon kuului heittäjiä ja hyppääjiä. Ahvensalmen Raunun kanssa teimme kerran jotakin sisäjumppaa, taisi olla nimeltään pakkashyppelyt. Siinä samassa tilassa Pyrinnön salin näyttämöllä olivat hyppimässä myös kestävyysjuoksijat. He naureskelivat meille hyväntahtoisesti. Paikalle saapunut Elevaara vastasi napakasti: ”Pojista tulee vielä jotakin. Tekevät eivätkä valita.”

Erään harjoituksen Raunun kanssa aloitimme urheilukoulussa. Siihen kuului kahdeksan eri lihaskuntoliikettä. Ensimmäisellä kierroksella kutakin tuli tehdä 100 kertaa, toisella 90, kolmannella 80 ja niin edelleen. Jossain vaiheessa Elevaaran piti lähteä pitämään urheilukoulua Maaninkavaaraan, ja me pojat siirryimme salista alas punttisalille jatkamaan. Illalla Elevaaran palatessa meillä oli juuri alkamassa se viimeinen kierros eli kymmenen sarjat. Oli siinä Elevaara ihmeissään.

Eniten aikaa vietin Raunun, Mursun Arin, Puolakan Arton ja Latvalan Pertin kanssa. Taisin olla jo siihen aikaan hyvä innostamaan muita mukaan treeneihin. Nykyillä eli pitkän matkan juoksijoilla oli omat ohjelmansa; he harjoittelivat enemmän ulkona. Me puolestamme lähes asuimme punttisalilla ja Pyrinnön salissa. Noista nykyistä tuli monesta erittäin kovia juoksijoita. Heidän kanssaan olimme tekemisissä paljon vapaa-aikoina, jotka nekin kuluivat pääosin Pyrinnöllä.

Kerran me kenttälajien harrastajat olimme lähdössä lenkille. Tikkasen Esa kysyi, paljonko juoksemme. Kuusi kilometriä. Esan vastaus jäi hyvin mieleen: ”Kaikki alle kympin lenkit ovat itsensä pettämistä.” Vaihdettuani myöhemmin maratonille ja kilpäkävelyyn opin ymmärtämään tuota filosofin lausahdusta paremmin.

Lajiryhmistä riippumatta ryhmähenki Jokkereissa oli Posion aikaan todella hyvä. Eräänlainen onnen täyttymys olivat Moskovan olympialaiset. Maanigan Kaarlon kautta koin hienoja hetkiä, mihin varmasti voi samastua suurin osa porukkaan aikoinaan kuuluneista. Kaarlon roikkuessa kympin loppukilpailussa kärjen mukana tuli itsellekin hiki pelkästä katsomisesta. Neljä kierrosta ennen maalia hihkuin innoissani, ja viimeisellä kierroksella vatkasin vieressä istuvaa silloista tyttöystävääni, nykyistä vaimoani, hartioista. Hopeamitalin ratketessa hypin innosta. Se oli palkinto paitsi ”Kallelle” myös koko jokkeriporukalle ja tietysti Elevaaralle. Vaikka kaikista ei tullut huippuja, ei edes kansallisen tason urheilijoita, niin osasimme iloita kaverin onnistumisesta. Pohjoisen perukoilta Posioltakin on mahdollista nousta olympiamitalistiksi – jopa kaksinkertaiseksi.

Jouko Elevaara oli persoona, joka sai meidät tekemään ihan ihmeitä. Monissa harjoitteissa ei näin jälkikäteen ajateltuna ollut kovin paljon järkeä. Lähes joka sunnuntai juoksimme mekin kenttälajien harrastajat edestakaisin koulun käytävällä. Olimme taatusti maan kovakuntoisimpia kenttälajien urheilijoita. Tämän osoitti sekin, että kun alle kaksikymppisenä astuin maratonin lähtöviivalle, niin kaveri ihmetteli, että mitä loikkaaja tekee maratonilla. Juoksin sen kokeiluna aikaan 3.05 eli hyppääjäksi hyvin.

Elevaara oli suorasanaa ja osasi myös lannistaa. Moni lopetti urheilun hänen suorien sanojensa takia. Itse muutin ne voimavaraksi. Päätin näyttää, että pystyn johonkin ja käännän kaiken itselle positiiviseksi.

Me hyppääjät teimme jossain vaiheessa pudotushyppyjä Pyrinnön salin portaista ja myös ihan näyttämöltä. Siitä piti jatkaa hyppy suoraan eteenpäin ja joskus jopa edelleen penkille. Samaa tehtiin myös yhdellä jalalla. Poikien lisäksi mukana oli ainakin Lahtisen Ulla-Maija. Keväällä ekoissa kisoissa paransin loikkaennätystäni hieman yli metrillä. Elevaara kysyi, kuinka meni. Vastasin, että ei kovin hyvin. Silloin kuulin kunniani, kuinka me vain istumme salilla emmekä tee tarpeeksi. Olin vain hiljaa. Seuraavana päivänä Elevaara käveli luokseni ja pyysi anteeksi. Mikset kertonut tulostasi, hän kysyi. Sen koommin en kuullut miehen pyytelevän anteeksi keneltäkään. Elevaaralta opin erityisesti pitkäjännitteisyyden ja kovan työnteon merkityksen.

Elevaara teki meille ohjelmia ja piti luentoja, mutta varsinaista tekniikkaharjoittelua tai teknisiä neuvoja emme kenttälajien harrastajina saaneet. Keskenämme katselimme kuvasarjoja Yleisurheilu-lehdestä ja porukalla yritimme niitä toistaa. Koordinaatioharjoitteet Elevaara opetti perusteellisesti. Elevaara oli ennen muuta kestävyysvalmentaja ja innostaja.

Siihen aikaan oli hienoa päästä mukaan kilpailumatkoille Rovaniemelle, Sodankylään ja Kemijärvelle. Usein teimme matkaa linja-autoilla, mutta aika monen henkilöautonkin kyydissä ehdimme istua. Hämeenniemen Taiston ja Karvoson Veijon kyydit kävivät tutuiksi. Tampereen suurkisoihin vuonna 1971 pääsin ahkeran harjoittelijan statuksella. Muistan, kuinka hienoa oli pukea Pyrinnön uudet verkkarit päälle.

Meistä monet, erityisesti Aholassa asuvat, olivat tärkeässä roolissa tanssien järjes-

telyissä. Minä olin pitkään narikkapoikana ja myös lipunmyynnissä sekä ravintolan puolella. Porukka teki matkan Torremolinosiin 1970-luvun alussa. Minulle oli uskoteltu, että sunnuntaitanssien tulot käytetään silloin töissä olevien matkakassaan. Ennen matkaa joku sanoi, että osaltani puuttuu pari sataa markkaa enkä pääse matkaan. Jälkikäteen en saanut mitään korvausta niiden kerättyjen varojen osalta. Selvisi, että matkalla oli ollut monia, jotka eivät olleet maksaneet mitään itse. Kaikesta huolimatta: pääsin tutustumaan tuota kautta tanssilavakulttuuriin ja kuulemaan monipuolisesti sen ajan tähtiartistejä.

Varusteet meillä oli mitä oli. Tampereen suurkisoissa juoksin Retu-kengät jalassa maastoissa. Toki olin saanut piikkarit, mutta niissä oli pitkät piikit ja niiden käyttö kiellettiin kisassa. Elevaara hankki meille pian hienoja yhtenäisiä asuja, joita saimme kuljettaa punaisissa jokkerikasseissa. Karhulta saatiin kenkiä, mutta muistot niistä eivät ole kovin ruusuisia.

Treenasimme hiilimurskakentällä, ja se riitti hyvin. Muistan kuinka toukokuun puolivälissä lapioimme pituushyppypaikan lumen alta. Kerran päätimme tehdä päivän harjoituksen yöllä tansseista palattua. Karjalaisen Matti asusteli silloin Pyrinnön piharakennuksessa ja ihmetteli, mitä pojat puuhaa kentällä keskellä yötä. ”Tehdään päivän harjoitus, niin saadaan nukkua aamulla pitkään!”

Jokkerivuosina sain paljon itseluottamusta ja rohkeutta tarttua asioihin. Olen huomannut noiden vuosien Posiolla muokanneen minua paljon. Ajauduin urheiluseuran puheenjohtajaksi 24-vuotiaana, ja sitä kautta olen tullut tehneeksi kaikkea seuratoimintaan liittyvää. Synnynnäisestä kuulovammastani huolimatta olen pärjännyt joukon jatkona kohtuullisesti. Olen saanut toimia muun muassa Suomen Urheiluliitossa kilpakävelyn lajivalmentajana, Lahden Ahkerassa ja Heinolan Iskussa valmennuspäällikkönä, liikuntajärjestöissä kouluttajana sekä valmentajana ja kouluissa liikunnan opettajana. Maatotteluissakin olen saanut edustaa Suomea monessa roolissa. Kolmiloikkaennätykseksi jäi 12.80. Maraton kulki ajassa 2.53,12 ja kympin kävelin ikämiehenä ajassa 49.38. On noissakin muistelemista näin jälkikäteen.

Vanhemmat jokkerit, sellaiset kuin Alajääskön Vesa, Karjalaisen Matti, Isopoussun Matti ja erityisesti Maaningan Allan olivat myös sellaisia huipputsemppareita meille. Itse kiusasin porukkaa kuuntelemalla Uriah Heepin musiikkia punttisalilla. Muut tykkäsivät enemmän Deep Purplesta. Heepin ansiosta pääsin kuitenkin kerran television pääuutislähetykseen. Kohta soi puhelin, ja sieltä kuului Mursun Veijon ääni: ”Taisit olla juuri televisiossa?” Pyrinnön salissa rockia ei kuunneltu, jos Elevaara tuli paikalle. Hän pisti soimaan Dallapén levyn, ja siinä oli pulinat pois. Onhan tuo Elevaara musiikin kautta enemmän tienannut kuin me muut.

Juha Kallava

Jokkeri numero 37. Lajit: keskipitkät matkat, estejuoksu.

Syntymävuosi: 1957. Asuinpaikka: Kokemäki.

Ammatti: ylikonstaapeli (eläkkeellä).

Olin yhden vuoden Posion Pyrinnössä. Jouko Elevaara on pikkuserkkuni, ja hän värväsi minut Posiolle.

Pääsimme Helsingin SM-viesteissä 4 kertaa 800 metrillä muistaakseni pistesijoille. Yllätimme positiivisesti. Joukkueessa olivat lisäksi Risto Pentikäinen, Heikki Maaninka ja Eero Mattila.

Jokkereissa oppi sen, mitä on harjoittelu. Hyvää oli sekin, että Jokkereissa oli idolit ja sparraajat omasta takaa. Muistoihin jäi myös kuplahallin ja pururadan rakentaminen ja eräs tarina Annikki Tähestä.

Matti Karjalainen

Jokkeri numero 17. Lajit: keskipitkät matkat, kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1950. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: ulosottomies (eläkkeellä).

Muutin Posiolle Rovaniemen maalaiskunnasta ja liityin Pyrintöön vuonna 1970. Tapasin Jouko Elevaaran muistaakseni ensimmäisen kerran Oulun ympärijuoksussa vuonna 1969. Olin armeijassa, ja meidän komppaniamme joukkue voitti ympärijuoksussa sarjansa. Posion Pyrintö voitti maaseutuseurojen sarjan. Elevaara tuli juttusilleni ja sanoi, että tule Pyrintöön, niin tehdään sinustakin juoksija.

Liityin Jokkereihin ja aloitin harjoittelun Elevaaran tekemillä ohjelmilla. Kuljin omalla autolla Vanttauskoskelta useita kertoja kuukaudessa leireillä Posiolla. Kun aloitin urheilun tosissani, oli jo 20:n iässä.

Harrastin urheilua jo pikkupoikana. Sain kipinän koululaiskisoissa Vanttauskoskella. Meillä hypättiin seivästä ja juostiin. Joka pihassa oli hyppytelineet. Kuusikymmentäluvun alussa Pentti Nikula menestyi seiväshypyssä. Lisäksi radiosta kuunneltiin Suomi–Ruotsi-yleisurheilumaatotteluita.

Mietin 15-vuotiaana, alanko juoksijaksi vai hiihtäjäksi vai rupeanko harrastamaan kumpaakaan. Sain kipinän juoksemiseen, kun osallistuin Lapin piirinmestaruusmaastoihin 16-vuotiaana ja voitin 18-vuotiaiden sarjan.

Posiolla pääsin pian myös ammattiin kiinni. Aloitin Posion ulosottomiehenä kesällä 1973. Hoidin tehtävää 41 vuotta.

Jokkerien kilpailumatkoilta on monia muistoja. Esimerkiksi vuonna 1970 osallistuimme SM-kisoihin Jyväskylässä. Tiesimme, että siellä on hieno leirintäalue ja sosiaalitalat, ja päätimme yöpyä teltoissa. Ihan hyvin meitä nukutti kaikki kolme yötä. Olimme Posiolla tottuneet vaatimattomiin, hyvin askeettisiin oloihin yöpyessään leireillä joskus myös Pyrinnön punttisalin lattialla. Sängyksi siellä riittivät lattialle levitetyt patjat.

Saarijärven juhannuskisat 1974 ovat myös jääneet erityisesti mieleen. Kun Risto Pentikäinen juoksi 5000 metrillä ikäistensä maailmanennätyksen, olin samassa erässä. Risto meni minusta maalisuoralla ohi.

Posion Pyrinnön urheilijoiden menestyminen perustui Jouko Elevaaran persoonaan ja hänen valtavaan työpanokseensa urheilijoiden hyväksi. Posiolla oli otollinen maaperä. Suuret ikäluokat olivat harrastaneet urheilua. Moni heistä asui maatilalla ja oli tehnyt sellaista työtä, joka kohotti fyysistä kuntoa. Peruskunto oli monilla hyvä, ja siitä oli helppo alkaa harjoittelemaan.

Karjalaisen maratonaika 2.15,28 (1979) ja puolimaratonaika 1.07.42 (1984) olivat Lapin piirin ennätyksiä vielä vuoden 2017 lopussa.

Kalevi Kyhälä

Jokkeri numero 28. Lajit: seiväshyppy, pituus, kolmiloikka, korkeus, 10-ottelu.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Tuusula.

Ammatti: hankekehitysjohtaja (eläkkkeellä).

Asuin Kuusamossa ja olimme hieman hypänneet seivästä Pentti Nikulan innoittamana Jorma Vendelinin ja Simo Ahavan ohjauksella. Muistelen, että Elevaara kävi kotona pyytämässä liittymistä Posion Pyrintöön, mutta en muista tarkemmin. Luulen, että lähestyvät poikien SM-kisat olivat osaltaan vaikuttamassa siihen, että urheilijoita myös Kuusamosta haluttiin Posiolle. Minun lisäksi tulivat esimerkiksi juuri Harri Vendelin, kolmiloikkaaja Matti Isopoussu ja muutamia muita.

Koska asuimme Kuusamossa, harjoittelimme siellä. Olosuhteet harjoittelulle olivat siihen aikaan vaatimattomat. Kestävyyttä kehitettiin lenkkeillen maanteiden varsilla naapurin ja kalakaverin kanssa ja talvisin tietysti hiihtämällä. Lisää lihasvoimaa haettiin Kuusamossa hyvin pieneltä punttisalilta, jossa harjoitteli myös myöhemmin hyvin menestynyt painonnostaja Ahmad ”Jimmy” Zaman-Zadeh. Vendelinin ohjauksella tehtiin muuta voimaharjoittelua, telinevoimistelua sekä lajiharjoittelua, jota voitiin tehdä Posion kuplahallissa sekä Pudasjärven urheiluhallissa. Kävimme talvisin myös hyppyleireillä Kuortaneen urheiluopistolla.

Myös välineistö oli niukkaa. Isoveli hankki ensimmäisen kilpaseipään käyttööni. Oli siis vain yksi seiväs, jonka piti sopia kaikkiin korkeuksiin – nykyäänhän yhdessä kilpai-

lussa on vähintään kolme seivästä. Yhden seipään sopivuutta oli kompensoitava otekorkeudella. Jos oma seiväs meni poikki, kuten usein tapahtui, lainattiin seivästä toisilta kilpailijoita. Meitä seiväshyppääjiä kutsuttiin koukkupolviksi.

Elevara toi harjoitteluun systemaattisuutta ja kehittymisen testausta, joka minulle oli aivan uutta. Meille laadittiin harjoitusohjelmat, jossa oli pyreitä eli spurtteja, hyppelyä ja kyykkypunnerruksia punttisallilla. Myöhemmin harjoitusmuotoina olivat esimerkiksi juoksu seipään kanssa ja kuminauhan avustuksella. Kävimme seiväshyppääjien kesken menetelmistä keskustelua. Nopeusharjoitteluun kyselin neuvoja pikajuoksijoilta myös muista seuroista.

Harjoitus- ja kilpailumatkat olivat maalaispojalle hienoja kokemuksia. Nautin matkoista. Muistan, kuinka bussissa istuin aina yksin ja katsoin ikkunasta maisemien vaihtumista ja haaveilin tulevasta, usein mieli oli herkkänä. Mieleen ovat jääneet suo- ja metsämaisemat lampineen ja järvineen. Ja muistan, miten puut pienenivät kun tultiin etelästä pohjoiseen. Etelässä sanottiinkin, että pohjoisessa puista puuttui tyvitukki. Oli hieno hetki, kun koti lähestyi ja pääsisin taas kavereiden luo.

Kilpailumatkat olivat tietysti kaikkein jännittävimmät. Ensimmäiset SM-kisani Posiolla vuonna 1971 ovat jääneet tärkeimpinä mieleen. Voitin mestaruuden. Oli sanoinkuvaamatonta seisoa palkintopallilla, kun kuuluttaja julisti: ”Voittaja ja Suomen mestari on...” Sain lahjaksi PosPyn:n parhaan urheilijan palkintona ”kultakellon”. Voittaja sai lisäksi Jokkeri-collegepuseron, jossa luki Champion. Jännitys, suuret tunteet ja koko se kilpailutunnelma jäi ikuisesti mieleen. Kotipuolella oltiin hieman pidättyvämpiä ja kommentoitiin: ”Jonkunhan se piti voittaa.”

Myöhemmin Suomen mestaruudet ja maaottelut Tallinnassa, Oslolla ja Tukholmassa olivat myös ikimuistoisia. Helsingin EM-kisojen yhteydessä järjestetyissä nuorten kisoissa hyppäsin kolmiloikkaa, koska seiväs ei ollut lajina mukana. Jokkereiden Espanjan Los Pacosin leiri oli maalaispojalle jotakin aivan käsittämättömän hienoa. Reissu jäi ikuisesti mieleen ja kiitollisuuden aiheeksi. Se oli ensimmäinen ulkomaanmatkani. Meillä oli hienot, värikkäät jokkeritakit, ja tunnelma ja joukkuehenki oli korkealla. Kävin Los Pacosissa leirillä myöhemmin myös armeija-aikana sekä ”pyhiinvaellusmatkalta” vuosikymmeniä jälkeenpäin.

Oli hienoa olla osa joukkuetta ja tuntea Jouko Elevara ja tutustua muihin urheilijoihin. Urheilu on aina ollut osa elämäni. Yleisurheilun jätettyäni pelasin hieman tennistä, mutta sitten ryhdyin golfaamaan ja olen sitä nyt harrastanut 30 vuotta. Kilpailen seniorsarjoissa. Urheilutaustalla voi olla merkitystä sille, että menestyin myös siviilielämässä. Uskon, että urheilumenestys antoi itsevarmuutta kaikkeen tekemiseeni.

Siihen aikaan elettiin vaatimattomasti, ja se rajoitti paljon mahdollisuuksia. Ei ollut viikkorahaa, vaan kaikki piti itse ansaita; kerättiin marjoja ja jopa käpyjä. Ensimmäinen työpaikkani 15-vuotiaana oli kalanviljelyslaitos. Sen jälkeen olin kesätyössä joka vuosi, kun töitä sain. Kun oltiin viikko kesätyössä jalkojen varassa ja mentiin sitten suoraan kilpailuihin, ei oltu herkimmillään. Hierontaa oli noin kerran vuodessa. Käytettiin toisten vanhoja urheiluvälineitä. Ruoka, jota syötiin, ei aina ollut ravitsevaa.

Olosuhteet olivat ankarat, mutta ne myös kasvattivat meistä taistelijoita, voittajia. Osalle se oli myös liian ankaraa, eikä turvaverkkoa ollut. Aina ei ollut itsellenikään helppoa. Sain kokea vastoinkäymisiä ja otin vastaan koviakin iskuja. Ajattelen, että ot-

taen huomioon omat lähtökohtani saavutin paljon. Olin onnekas. Tosin urheilumaailmasta on myös tuttu sanonta ”kuta enemmän harjoittelen, sitä onnekkampi tunnun olevan”.

Kuitenkin Suomessa elettiin voimakasta taloudellisen nousun aikaa ja oli asenne, että kaikki on omissa käsissä. Uskottiin, että kun vain teet paljon töitä, niin saavutat tavoitteet. Toisaalta se avasi mahdollisuuden saavuttaa haaveensa – saattoi kurkottaa tähtiin. Pikkuveljestäni Ristosta tuli myös seiväshyppääjä ja menestynyt liikemies. Uskon, että jokin tällainen elämänasenne ajoi myös Jouko Elevaaraa näihin uskomattomiin saavutuksiin.

Elevaaraa ei voida arvioida tämän päivän mittarein. Täytyy muistaa, missä ajassa elettiin, ja kuitenkin hän pystyi tavoittelemaan jotakin suurta ja saavuttamaan tavoitteensa. Se vaati valtavaa uskoa omaan asiaan ja sydämen paloa.

Opin tuntemaan Elevaaran myös sanavalmiina humoristina. Hän saattoi vastata puhelimeen: ”Sevettijärven apteekissa.” Kun hän soitti minulle, hän sanoi yleensä: ”Jouko tässä vaan, kuka luulit?” Hän ehdotti esimerkiksi, että Posion SM-kisoissa olisimme sitoneet muutaman urheilijan ketjulla kiinni puuhun, josta he sitten olisivat riuhtoneet itseään irti muka päästäkseen harjoittelemaan! Elevaara puheli: ”Perkele, katotaan, mitä etelän pojat tuumaa.” Elevaaralla oli sellainen teoria, että ainoa toimiva motiivi urheiluun on ”näytön antaminen” eikä kenelle tahansa, vaan sille ”naapurin tytölle”. Pidin hänen huumoristaan.

Meillä ei ollut Elevaaran kanssa isoja erimielisyyksiä, mutta minulle jäi aina mieleen se, kun Elevaara sanoi, että ”ei ole varmaa, onko seiväshyppy sinun paras lajisi”. Kolmiloikka olisi voinut olla toinen. Mutta kyllä minä rakastin seiväshyppyä!

Kävin armeijan Helsingin Santahaminassa, urheilujoukoissa. Jokkeri Veijo Mursu oli samassa tuvassa ja koimme yhdessä monia hauskoja hetkiä. Armeijan jälkeen jäin opiskelemaan Espoon Otaniemeen ja myöhemmin töiden kautta kotiuduimme Tuusulaan. Armeijan aikoihin tutustuin nykyiseen vaimooni Raijaan, joka oli myös urheilija, koripalloilija. Olemme nyt olleet naimisissa 40 vuotta ja meillä on kaksi lasta ja tätä kirjoitettaessa kolme lastenlasta, kaikki liikunnallisia.

Pertti Latvala

Jokkeri numero 42. Lajit: moukarinheitto.

Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Oulu.

Ammatti: ajoneuvokatsastaja (eläkkeellä).

Oli upeaa, kun pääsi Jokkerit-ryhmään. Porukkahenki oli ihan mainio. Oli sopivaa kisailua lajien välillä; notkeat heittäjät ja jäykät hyppääjäjuoksijat!

Kuusi kertaa viikossa painettiin joko punttisalilla tai pelättiin Maaninkavaarantiellä Tuppuraisen linja-autojen ajavan päälle. Yleensä porukalla Arto Puolakka, Ari Mursu, Rauno Ahvensalmi ja Kyösti Säkkinen, joskus myös Matti ja Esko Ahola. Ulla-Maija Lahtinen joutui joskus kärsimään meidän poikien harjoittelusta.

Ja sitten olivat viikonloput, jolloin Tennilän Matti tuli ja sitten se vääräleuka etelämpää. Ja ne tytöt Kemijärveltä.

Toisinaan ihan yksinkin kävin salilla hikoamassa tehden kevyemmän harjoituksen, kun ei ollut maksimaaliseen voimaan keskittyvää harjoitusta.

Harjoitukset tehtiin tarkkaan Jouko Elevaaran ohjelmien mukaisesti. Talvisin viikonloput haettiin nopeutta pitävältä alustalta yläasteen käytävillä. Elevaara valmentajana oli kuningas, jota toteltiin kyselemättä.

Ensimmäiseltä kilpailumatkalta minulle on jäänyt inhottavasti mieleen yksi tapaus. Joku toisen joukkueen valmentaja opasti heiton pyörähdyksiä täysin pieleen. Heittoni meni ihan sekaisin joksikin aikaa. Muut reissut olivat kivoja. Pääsi käymään kaukana kotoa!

Leirit olivat tärkeitä tsemppipaikkoja ja itsensä kokeilua ja tutkiskelua. Niitä odotti aina kiinnostuneena.

Varoja Pyrinnölle hankittiin vapaaehtoisena lippuja myymällä ja isompana järjestysmieshommissa. Lisäksi olivat tietysti juhannustanssien valmistelu ja talkoilu tanssien aikana.

Olosuhteet urheilulle olivat karut. Punttisali oli melko likainen paikka, ja sen huono ilmastoINTI laittoi joskus hajuaistimet kovalle. Mutta paskassahan ne lihakset kasvaa!

Jokkeriajan lopussa oli ikävää, kun seuralla ei ollut varaa lähteä kilpailureissuun kuin yhdellä henkilöautolla. Minä en monesti mahtunut mukaan ryhmään.

Voimaharjoittelu minulla jatkui sitten opiskeluaikana, ja vanhempana mukaan tulivat itämaiset lajit. Voimasta ja notkeudesta on ollut elämässäni hyötyä näihin päiviin saakka.

Anitta Lehtinen (s. Maaninka)

Ei jokkerinumeroa. Lajit: Pikaviestit, maastajuoksu.

Syntymävuosi: 1956. Asuinpaikka: Teuva.

Ammatti: kuntohoitaja.

Menin Maaninkavaaran urheilukouluun isoveljien innostamana 11-vuotiaana talvella 1967. Elevaaran näin varmaan siellä ensimmäisen kerran. Hän piti meille juoksuharjoituksia sekä erilaisia hyppelyharjoituksia koulun tiloissa. Meitä oli siellä iso joukko kylän lapsia. Samana kesänä pääsimme Livolle kolmepäiväiselle urheiluleirille. Leiriläisistä noin kolmannes oli Maaninkavaarasta.

Kerran Yleisradiosta tuli kaksi toimittajaa tekemään nuorten ohjelmaan haastattelua. Marja-Leena Korva oli rohkea ja vastasi toimittajien kysymyksiin, minä kuuntelin vieressä.

Marja-Leenan kanssa kävimme yhdessä harjoituslenkeillä. Kisoissa hän oli parempi pikamatkoilla. Minä pärjäsinkin paremmin pitkällä matkoilla ja maastajuoksuissa.

Kesällä 1968 osallistuin piirinmestaruusviesteihin yhdessä Raija Mannisen ja Seija Marjalan kanssa. Olimme toisia heti ranualaisten jälkeen.

Jokkerivuosina juoksin sekä pika- että pitkiä matkoja. Viestijuoksuissa sain edustaa Pyrintöä SM-tasolle asti. SM-viesteissä saavutimme muutamia SM-pistesijoja. Keski-koulujen välisissä SM-viesteissä saimme pronssia 4 x 100 metrillä.

Kesällä 1971 lähdimme Tampereen SM-viesteihin hakemaan voittoa B-tyttöjen 4 x 300 metrin kisoissa, mutta jäimme neljännelle sijalle. Se oli suuri pettymys meille kaikille.

Talvella pidetyt viikonloppuleirit Pyrinnöllä olivat aina kuukauden kohokohta. Oli mukavaa olla kirkolla, kun lauantaisin pääsimme seuraamaan tanssi-iltaa. Olimme Pyrinnön ravintolassa töissä. Näimme tunnettuja sen ajan artisteja, joita kävi paljon Posiolla esiintymässä.

Elevara oli innostava, hyvä valmentaja. Hän palkitsi ja hankki meille urheiluasuksia. Kerran hän kysyi meiltä tytöiltä, mitä toivomme joululahjaksi. Yllätykseksemme saimme isot meikkilaukut täynnä kosmetiikkaa. Sellaista ei kotoa saanut.

Muistan kun Tampereen SM-kisoissa pääsimme hotelliin yöksi. Hotelli oli keskellä kaupunkia. Oli upeaa uppoutua isoon sänkyyn valkoisten lakanoiden väliin.

Juoksua olen harrastanut koko ikäni. Kävin 1980–1990-luvuilla kesäisin monissa hölkkäkisoissa. Palkintokaappiini sainkin muutamia palkintoja lisää.

Vuonna 1993 osallistuin Tukholmassa naisten Lidingöloppet-kisaan, jossa juostiin 10 kilometriä vaativassa maastossa. Osallistujia oli toista tuhatta. Olin 39:s.

Elevara oli reilu ja suorasana. Menivätpä kisat hyvin tai huonosti, hän antoi palautteen heti kisan jälkeen. Kilpailumatkoilla Elevaaralla oli tapana kertoa hauskoja tarinoita. Nykyisin olemme saaneet lukea noita hauskoja juttuja ja muisteloita Ykköset-lehdestä Jokkerin palstalta.

Marja-Leena Linjakumpu (s. Korva)

Ei jokkerinumeroa. Lajit: 100m, 200 m, 300 m, pituus, 100 m aidat, viestijuoksut.
Syntymävuosi: 1956. Asuinpaikka: Kuusamo.
Ammatti: myyjä.

Kuuluin Jokkerien pika- ja aitajuoksu- ja pituushyppyryhmään. Sille oli omat harjoitusohjelmat ja leirit Pyrinnöllä. Jouko Elevaara houkutteli minut myös maastajuoksuihin. Hän piti tärkeänä, että Pyrinnöstä saadaan joukkueita mahdollisimman paljon Suomen mestaruus- ja piirinmestaruusmaastoihin.

Kun olin keskikoulussa ja olin lähdössä SM-maastajuoksuihin, Elevaara antoi minulle valmistautumisohjeet: oli tehtävä tyhjennysharjoitus, niin että saadaan energiavarastot tyhjiksi. Piti olla päivä syömättä ja päivän päätteeksi piti juosta niin pitkä lenkki kuin vain jaksoi. Join päivällä vain vettä. Jaksoin juosta 18 kilometriä ennen kuin simahdin.

Kotini oli lestadiolainen, ja vanhemmat aluksi vähän empivät sitä, että rupean kilpailemaan ja liityn urheiluseuraan. Kyllä he sitten minut lupasivat. Totesivat, että kun teet viikolla ahkerasti kotitöitä, niin voit sinne kisoihinkin lähteä. Isä oli kilpailuhenkinen. Hän haastoi monesti kesällä veljeni juoksukisaan heinäpellolta kotiin.

Sain ensimmäisen verryttelypuvun Ruotsiin muuttaneelta veljeltäni Leo Korvalta. Siinä oli Ruotsin värit: siniset housut ja keltainen pusero. Myöhemmin sain Posion Pyrinnön seura-asun. Se oli hieno. Kun kaikilla oli samanlainen, se nostatti joukkuehenkeä.

Kuuluin Pyrinnön urheilijoihin vuonna 1969, jolloin Pyrintö oli Suomen paras 10-, 12- ja 14-vuotiaiden yleisurheiluseura.

Vuonna 1971 olin mukana B-tyttöjen joukkueessa, joka sijoittui 4 x 300 metrin SM-viestissä neljänneksi. Muut juoksijat olivat Mirja Mourujärvi, Oili Paaluharju ja Anita Maaninka.

Yleisurheilun Euroopan mestaruuskisat Helsingissä vuonna 1971 ovat jääneet mieleen. Niissä järjestettiin samalla nuorten Eurooppa-cup, johon Pyrinnön joukkueen mukana osallistuin. Saimme sitten seurata myös kisoja. Muistan, kuinka 5000 ja 10000 metrin voittaja Juha Väätäinen ennen kilpailuaan verrytteli radalla juoksemalla kilpakumppaneita vastaan.

Samana kesänä 1971 tulin Lapiosalmen leirikeskuksesta rippikoulusta juhannusaaton kisoihin Posion kentälle. Voitin 15-vuotiaiden satasen juoksun.

Kävimme leirillä Kuortaneella. Siellä oli hienoa juosta sisähallissa.

Kärsin pitkällä kilpailumatkoilla autossa pahoinvoinnista ja sain käyttää Elevaaran hankkimia lääkkeitä. Elevaara sanoi, että ota näitä, niin olet sitten juoksukunnossa jo ensimmäisessä kisassa.

Urheilijat myös talkoilivat paljon. Elevaara laittoi meidät tytöt tanssi-iltojen jälkeen tiskaamaan ja siivoamaan.

Posion Pyrinnön vuosista sain ponnistuslaudan elämälleni. Jälkeenpäin olen monesti miettinyt, kuinka valtavan iso juttu Pyrinnön urheilijoiden menestyminen oli koko Posiolle.

Kyllähän se pettymys sitten oli, kun Elevaara lähti pois. Oma kilpailu-urani hiipui. Kävin 25–26-vuotiaana vielä kylmiltään hyppäämässä pituutta yli viisi metriä. En enää kuitenkaan saanut kipinää harjoitteluun. Mutta liikunnan harrastaminen noista vuosista on säilynyt. Olen harrastanut koko ikäni kuntourheiluna juoksemista, jumppaamista, kuntopiirejä ja pelannut lentopalloa monta kymmentä vuotta, ensin Posiolla ja sitten Kuusamon Pallo-Karhuissa korkeimmillaan N2-sarjssa. Olen myös vetänyt kansalaisopiston naisten liikuntapiirejä ja myös kotikyläni liikuntapiiriä.

Matti Luokkanen

Jokkeri numero 5. Lajit: Kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1950. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: varaosamyyjä (eläkkeellä).

Vuonna 1966, kun olin työttömänä, sain Posion työvoimatoimistosta komennuksen Ivaloon lentokentän kiitoradan jatkamiseen, työtehtävien kellottajaksi. Huomasin keväällä 1967 Lapin Kansasta uutisen Jouko Elevaaran tulosta Pyrinnön toiminnanjohtajaksi. Harrastin jo juoksemista, ja minulle tuli valtava palo päästä takaisin Posiolle ja urheilemaan.

Lentokenttätömaalta annettiin osalle lopputili kiitoradan valmistuttua. Minulla työt olisivat jatkuneet, mutta tein pienen jekun menemällä lopputilijonoon ja sanomalla, että minultakin on työt loppuneet. Näin pääsin palaamaan Posiolle.

Keihäänheittoa harrastavan Kai Mursun isä Kalle Mursu tuli kotipihaani Jumiskossa ja sanoi, että otapa lenkkarit ja hyppää kyytiin. Hän oli sillä alueella Elevaaran yhdyshenkilönä. Kalle vei minut Morottajantien risteykseen ja sanoi, että juoksepa 2000 metriä, hän katsoo kellosta. Sain ajan 6.24.

Kesän alussa 1968 osallistuin Elevaaran vetämälle leirille Livolla. Silloin näin Elevaaran ensimmäisen kerran. Hiekkarinnettä juostiin Livolla ylös. Se oli kova harjoitus. Elevaara seurasi sen kesän suorituksiani ja antoi syksyllä harjoitusohjelman.

Kyllähän se yhteishenki ja urheilun palo tarttui meihin kaikkiin jokkereihin. Rupeimme tosissaan harjoittelemaan ja asettamaan tavoitteita.

Työttömänä ollessani ehdin tehdä juoksulenkit talvellakin jo päivällä. Joskus tosin täydellä kuutamolla lähdin lenkille. Se tuntui hienolta, kun kuu valaisi kylätietä.

Harjoitusohjelmani sisälsi myös hyppelyitä. Ne eivät sopineet minulle ollenkaan, sillä menin niistä jumiin. Silti tein niitä, kun ne kerta oli harjoitusohjelmaani laitettu.

Jo vuonna 1968 osallistuin nuorten sarjassa SM-maastoihin Alajärvellä. Se oli minulle ensimmäinen pitempi kilpailureissu. Tuntui hienolta päästä käymään kauempana. Ja oli hienoa juosta Suomen huippujen kanssa, vaikka sijoitukseni olikin vasta 30:nneen paikkeilla. Lasse Virén ja Esko Lipsonen olivat kilpailun ykkösiä samalla ajalla.

Samana vuonna Aholassa oli 1000 metrin katujuoksu kylän halki Rovaniementietä

pitkin. Maali oli silloisen apteekin kohdalla kunnanviraston mäessä. Minä voitin sen kilpailun. Osallistujia oli tullut ympäri pitäjää linja-autoilla. Myös yleisöä oli tien varressa paljon. Muistan sen hienona juoksutapahtumana.

Olin vuonna 1969 kovassa kunnossa. Posion urheilukentän vihkiäiskilpailussa juoksin 10 000 metriä 32.47,2. Minulla oli Elevaaran pikajuoksupiikkarit, sillä omia minulla ei ollut. Käytin niitä monissa kisoissa, vaikka Elevaaran jalan numero oli 43 ja minun 41. Vähän myöhemmin sain seuralta piikkarit ja urheiluasun ilmaiseksi.

Vuonna 1972 osallistuin Kaivopuisto-juoksuun, jonka pituus oli 25 kilometriä, ja sain ajan 1.27.27.

Elevaara oli hyvä innostaja ja kasvattaja ja me-hengen luoja. Hän loi Jokkereihin myönteistä asennetta ja periksiantamattomuutta. Ja terveitä elämäntapoja. Noista ajoista oli minulle hyötyä. Urheilun kipinä tarttui ja liikunnasta tuli elinikäinen harrastus. Minulla on myös yleisesti myönteinen elämänsen.

Elevaara laittoi juttuihinsa lapinlisää, se meitä urheilijoita huvitti. Jotkut meistäkin matkivat liioittelua ja puhuivat muunneltua totuutta. Joskus pääsi kuuntelemaan, kun Elevaara antoi haastatteluja toimittajille sanomalehtiin. Kyllähän sinne meni monenlaista tarinaa!

Kaksi vuotta harjoittelin Elevaaran ohjeiden mukaan. Sitten laadin itse omat harjoitteluohjelmani. Jätin hyppelyt pois ja jätin vain juoksun. Elevaara huomautteli, että eivät-kö hänen ohjelmansa miehelle kelpaa, mutta ei hän minua Jokkereista poiskaan pannut.

Aloin kiinnittää huomiota myös ravintoon. Hemoglobiinini nousi 120:sta 147:ään, kun rupesin syömään monipuolisemmin. Kestävyysjuoksijana minulla kului valtavasti energiaa harjoituksissa.

Asuin Posiolla Pyrinnön talon piharakennuksessa. Siitä ei mennyt maksua, mutta Elevaara vaati vastineeksi työtä. Tanssien jälkeen moppasin salia ja sunnuntaina bingoa varten järjestin tuoleja saliin ja bingon jälkeen kannoin niitä varastoon. Pyrinnön kellarista kannoin limsaa ja makkaraa kahvioon ja tanssien loputtua vein loput takaisin kellariin.

Muutin työn perässä Ouluun jo vuonna 1973. Kuuluin Jokkereihin sen vuoden loppuun asti. Liityin Oulun NMKY:een. Meskus-kisoissa vuonna 1975 juoksin 5000 metriä 14.51,4. Tein työurani Oulussa varaosamyyjänä Hankkijalla, ja eläkkeelle jäätyäni palasin Posiolle.

Salli Luukkonen (s. Maaninka)

Jokkeri numero 30. Lajit: 800 m, 1500 m.

Syntymävuosi: 1960. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: palveluneuvoja.

Jokkeriryhmään kutsusta minulla ei ole muistikuvaa. En muista, kuka kertoi ryhmään pääsystä ja siitä, mitä se minulle merkitsi. Varmaan Jouko Elevaara sen minulle ilmoitti tai sisareni. Jokkerit-ryhmään kuulumisen myötä mukaan tulivat leirit ja kisamatkat vanhempien urheilijoiden mukana. Muistan myös sen ihanan punaisen jokkerilaukun ja valkoisen jokkeritakin. Takki minulla on edelleen tallessa.

Juoksulenkit tein yleensä yksin, joskus siskojeni Anittan, Maritan tai Aunen kanssa. Harjoittelemiseen kuuluivat myös lihaskuntoharjoitukset. Taisi siinä koko lapsuuskotini täristä, kun me sisarukset vuorotellen teimme kamarissa eli makuuhuoneessa lihaskuntoharjoituksia, muun muassa vatsalihasliikkeitä ja rintaanhyppyjä. – Täytyy nyt aikuisena kuitenkin uskaltaa tunnustaa, että en aina noudattanut harjoitusohjelmaa, vaan jätin monesti harjoitukset tekemättä. – Kesällä harjoittelin enemmän kuin talvella. Joskus en joutanut harjoittelemaan, kun piti myös kavereiden kanssa olla.

Elevaaran rooli valmentajana oli tehdä harjoitusohjelmat, vetää leirejä sekä saada koulujen opettajat mukaan urheilukouluun. Elevaara innostutti melkein koko Posion yleisurheilusta. Hänellä oli tapana antaa palautetta sekä onnistumisesta että epäonnistumisesta heti kisan jälkeen.

Ensimmäinen muistikuvani pitkästä kisamatkasta on käynti linja-autolla Tampereen suurkisoissa vuonna 1971. Säkkinen Ilmari taisi olla auton kuljettajana. Meillä urheilijoilla oli Pyrinnön verkkapuvut. Kerran menimme syömään isoon ruokalaan. Kun olin kantamassa lautasta pöytääni, niin eiköhän joku tönäissyt minun lautaseni syliini, ja kas, hernerokka oli valkoisella takillani. Kun Elevaara näki takin, hän tuumasi, että pitää ottaa kisa siitä, kenen takki on likaisin. Voittajaa ei kuitenkaan koskaan julkaistu.

Olihan mahtavaa seurata kisoja illalla Tampereen stadionilla. Kun minua nuoremmat tytöt juoksivat 4 x 100 metrin viestin, mukana oli myös Pyrinnön joukkue.

Minusta oli aina mahtavaa lähteä SM-maastokisoihin keväiseen etelään täältä talvisesta kotikunnasta. Hämeenlinnan kisat ovat jääneet hyvin mieleeni, sillä isäkin oli siellä mukana ja Posion Pyrintö menestyi hyvin.

Juoksin Helsingin stadionilla 12-vuotiaana Suomi–Espanja–Englanti-yleisurheilumaaottelussa: ikäluokkani tyttöjen 800 metrin kilpailu oli tapahtumassa täyteläjinä. Juoksin ajan 2.28,8. Mukana kisamatkalla oli Elevaara, Aholan Esko, Launelan Kirsti ja Pentikäisen Risto. Elevaara antoi minulle tarkat ohjeet ennen kilpailua: ota loppukiri 200 metriä ennen maalia. Tein niin – ja ohitin vielä loppusuoralla sisäradan kautta edessäni olevat ja voitin. Kyllä oli hurjaa ja todella mieleenpainuvaa juosta stadionilla, jonka katsomot olivat täynnä yleisurheilufaneja!

Kotonani isä kuunteli tarkasti Paavo Noposen selostusta radiosta. Noponen tunnettiin Koillismaan ystävänä, joten saattaa arvata, miten hän hehkutti Posiota ja Kuusamoa

juoksuni jälkeen. Seuraavana päivänä Pentikäisen Risto juoksi oman matkansa, ja taas Noponen pääsi hehkuttamaan Koillismaata.

Tuon Helsingin stadionin juoksun jälkeen kilpailin Kuortaneella. Lopussa juoksuni ei vaan kulkenut, kun maitohapot tulivat jalkoihin. Elevaara kuittasi, että kyllä sitä isoissa kisoissa voitetaan, mutta ei pienissä. En ollut kuittauksesta moksiskaan.

Leireistä muistona olivat ainakin kipeät jalat maanantaisin – leireillä todella harjoiteltiin. Elevaara laati meille myös leikkimielisiä harjoituksia, kuten kerran, kun menimme porukalla hänen mökilleen Kitkan rannalle ja juoksimme märässä hiekassa. Voitte uskoa, että se oli tehokas harjoitus.

Yhteisleirit ja kisareissut loivat meihin urheilijoihin yhteishenkeä. Kisamatkat menivät joutuisasti, kun takapenkillä istuvat pojat, varsinkin Maaningan Heikki ja Väinö, kertoivat hauskoja juttuja.

Seuran varainhankintaan osallistuin muun muassa juhannusjuhlissa Kuplalla. Myin lippuja, ja meitä myyjiä olikin paljon. Minua, pikkutyttöä, yritti yksi ostaja huiputtaa väittämällä antaneensa isomman rahan kuin mistä olin vastannut. Onneksi vieressäni oli joku jokkeriryhmään kuuluva poika, joka puolusti minua.

Olosuhteet harjoittelulle eivät olleet parhaimpia varsinkaan talviaikaan. Ei ollut sisätiloja juoksuharjoitteluun, mutta pakkastakin uhmaten kävimme juoksulenkillä. Leireillä ollessamme juoksimme keskuskoulun yläkäytävällä. Mutta kun lumet sulivat, niin heti juostiin sorateillä ja maastossa. Varusteista minulla ei ole muistikuvaa. Lieneekö juostu sisarusten kanssa samoilla varusteilla vuorotellen?

Minulle nuo jokkerivuodet olivat todella antoisat. Yhden kesän aikana teimme Helsinkiin kolmekin kisamatkaa. Ilman jokkeriajan urheilua en varmaan olisi päässyt noin nuorena näkemään Suomenmaata yhtä laajasti. Talvella kävimme myös leirillä Espanjan Torremolinosissa, Los Pacosissa. Se oli todella hieno ja mieleenjäävä reissu.

Jokkeriryhmään kuulumisen opetti, että helposti ei periksi anneta ja tulosten saamiseksi on töitä tehtävä. Käsitykseni on, että jokkeriryhmään kuuluneet ovat pärjänneet elämässä hyvin ja ovat hyvin positiivisia, ahkeria ja periksiantamattomia kansalaisia.

Suurkiitos Jouko Elevaaralle siitä, että hän tuli Posiolle, nosti Posion Suomen kartalle ja antoi meille urheilijoille eväitä matkan varrelle. Olisimme kuitenkin halunneet pitää hänet pidempään täällä Posiolla. Näitä jokkeriaikoja on todella mukava muistella.

Kari Lähdekorpi

Jokkeri numero 59. Lajit: 800 m, 1500 m.

Syntymävuosi: 1957. Asuinpaikka: Valkeakoski.

Ammatti: liikemies, entinen ravivalmentaja.

Aloitin juoksuharrastuksen jo 10-vuotiaana. Edustin aluksi synnyinseutuni Satakunnan urheiluseuroja, ensin Kiikan Rientoa ja sitten Vammalan Seudun Voimaa. Minulla oli vähän aikaa hallussa 14-vuotiaiden 200 metrin aita-juoksun Suomen ennätys.

Tapasin kisoissa posiolaisen Risto Pentikäisen. Hän kertoi, että Posion Pyrintö on kova yleisurheiluseura. Huomasin itsekin kisoissa käydessäni, että Pyrinnön joukkueessa on pikkuisen kovempia jätkeä. Halusin samaan porukkaan.

Sain äidiltä ja isältä luvan muuttaa Posiolle kesällä 1973. Tapasin Jouko Elevaaran ja sanoin hänelle, että haluaisin siirtyä edustamaan Pyrintöä, ja hän vastasi, että totta kai.

Pyrinnössä oli aivan eri tyyli kuin mitä olin Kiikassa kokenut. Elevaara loi porukalle yhteishenkeä, joka siivitti eteenpäin. Meillä oli yhtenäiset asut ja laukut.

Posion Pyrinnön urheilijat asennoituivat niin, että kisoissa ei ketään kumarreltu. Suur-seurojen, esimerkiksi Helsingin Kisa-Veikkojen ja Turun Urheiluliiton, kovista urheilijoista oltiin heti valmiita ottamaan mittaa.

Elevaara sanoi, että me tullaan metsästä ja harjoitellaan suolla. Me urheilijatkin sitten joskus vähän liioittelimme ja sanoimme kisoissa toisten seurojen porukoille tosiaan esimerkiksi treenaavamme suolla kivireppu selässä. Sellaisella saimme vähän henkistä otetta muista.

Ilman Elevaaran persoonaa ja hänen pientä hulluuttakin Pyrinnön urheilijat eivät koskaan olisi saavuttaneet sitä kaikkea minkä saavuttivat.

Satsasin treenaamiseen koulun kustannuksella. Keskiarvoni huononi Posiolla 9,6:sta 7,8:aan. Aamulla ennen koulun alkamista kävimme porukalla lenkillä. Koulun jälkeen kokoontuimme Pyrinnön urheilutalolle ja teimme päivän toisen harjoituksen. Asuin Pyrinnön piharakennuksessa Matti Karjalaisen ja Esa Tikkasen kanssa.

Talvella lähdimme aamulenkillä pilkkopimeässä aamulla kello kuusi. Kuusamoon päin juostiin Matti Karjalaisen, Veijo Mursun ja Risto Pentikäisen kanssa. Ei siinä juttu paljon luistanut, juostiin vain.

Jos kuolinvuoteellani ajattelen, että mitä olen tässä elämässäni tehnyt... se puolitoista vuotta, jonka Posiolla vietin, ei unohdu koskaan.

Posiolta muutin takaisin kotiseudulle ja siirryin Punkalaitumen Kuntoon. Lopetin 22-vuotiaana, kun jalat eivät enää kestäneet kovaa harjoittelua.

Lähdin Ruotsiin ja keskityin ravihevosten valmennukseen. Voitin Ruotsin valtakunnan raviliigan vuosina 2007 ja 2008, ja vuonna 2004 sain palkinnon Ruotsin parhaana ravivalmentajana.

Palasin Suomeen, asetuin Valkeakoskelle ja rupesin sijoittamaan kiinteistöihin. Olen toiminut asiantuntijana TV2:n Ravisuorassa ja MTV3:n Ravikunkku-ohjelmassa.

Allan Maaninka

Jokkeri numero 2. Lajit: 800 m, 1500 m, 5000 m.

Syntymävuosi: 1952. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: vapaa-aikasihteeri (eläkkeellä).

Jokkerit-ryhmään kuuluminen oli minulle tosi tärkeää. Oman harjoitteluni lisäksi ohjasin Pyrinnöllä urheilukerhoja ja kävin Elevaaran kanssa sivukylillä ohjauksissa. Varmaan nämä asiat vaikuttivat myös uravalintaani. Armeijan päätyttyä syyskuussa 1974 ja vajaan viikon loman jälkeen tulin Posion kuntaan töihin väliaikaiseksi urheiluohjaajaksi, muun muassa järjestämään kerhotoimintaa. Parhaina vuosina pidin 160 kerhokokouksesta ja sen lisäksi leirejä seuran kanssa muun työn ohessa.

Jokkerit-ryhmällä oli aina hyvä porukkahenki. Kavereita osattiin kannustaa harjoituksissa ja kisareissuillakin. Se vei meitä eteenpäin. Lisäksi Elevaara osasi kannustaa ja ohjata meitä päivittäisillä harjoitusohjelmilla ja leireillä hyvillä kannustavilla luennoilla. Muita muistoja minulla on vaikka kuinka paljon niin Elevaaran naisseikkailuista kuin kilpailureissuistakin sekä lukemattomista yhteisharjoituksista.

Harjoittelu oli pääasiassa yksinsuorittamista, mutta myös yhteisharjoitukset ja leirit kestävyysjuoksijoiden kanssa ovat jääneet mieleeni.

Elevaaran rooli harjoittelussa oli ensiarvoisen tärkeä. Hän teki meille ohjelmat ja sai meiltä palautteen kirjallisesti ja keskustellen. Elevaara osasi motivoida meitä kovaan harjoitteluun. Toki hänenkin aikansa kaikkien seurannassa oli vaikea toteuttaa. Elevaara valmensi minua vuodesta 1968 kevääseen 1973 saakka. Vähenevä harjoittelu, lukion viimeinen luokka ja seurustelu nykyisen vaimoni Sinikan kanssa olivat vaikuttamassa siihen, että etäännyin porukasta. Etelän leiri sattui samaan aikaan.

Leirit olivat kaikki kaikessa hengenluonteineen, kovine harjoituksineen ja testeineen. Myös Kuortaneen urheiluopistolla vietetty nelipäiväinen leiri on jäänyt mieleeni oman Posiolla pidetyn kolmen päivän leirin jälkeen. Kaudella 1971–1972 Elevaara järjesti kestävyysjuoksijoille 11 leiriä Kuortaneen leirin lisäksi. Se taisi olla seuraennätys leirien määrässä.

Seuran varainhankintaan urheilijat osallistuivat alusta lähtien. Urheilijaporukka kaa-toi puut ja keräsi oksat pois kuplahallia varten raivatulta alueelta huhtikuussa 1971, ja juhannusjuhlat olivat jo samana vuonna. Tansseissa pidettiin narikkaa, myytiin ravintolassa ja oltiin järjestysmiehinä. Itse olin tosi paljon lipunmyynnissä. Bingoilloissakin talkoiltiin.

Aloittaessani keväällä 1968 kilpailemisen käytin kisoissa nappulakenkiä ja suoria housuja eli suntishousuja. Kesäksi saimme osin seuran varoin verryttelypuvun, kisa-asun, lenkkikengät ja piikkarit.

Peseytyminen maalaistalossa oli alkuvaiheessa alkeellista. Harjoittelun jälkeen kannettiin lämmin vesi saunaan ja käytiin siellä pesulla. Ei ollut suihkua.

Omalla juoksu-urallani sain viisi SM-mitalia viestijuoksuissa ja maastajuoksun joukkuekilpailuissa. Paras henkilökohtainen sijoitus oli A-poikien 800 metrillä viides sija. Lisäksi juoksin nuorten 1500 metrillä kuudenneksi ja 800 metrillä kahdeksanneksi.

Työskentelin Posion kunnassa vuodesta 1974 urheiluohjaajana, myöhemmin liikun-

tasihteerinä ja loppuaikoina vapaa-aikasihteerinä. Jäin eläkkeelle 1.5.2016 palveltuaani kuntaa 41,5 vuotta.

Jokkerivuodet ovat vaikuttaneet elämässäni myöhemmin monella tavalla. Olen valmentanut vuodesta 1975 lähtien ja osallistunut seuran järjestämiin kisoihin alkuvuosista lähtien. Pyrinnön yleisurheilujaoston sihteerinä olin lähes vuosikymmenen 1970–1980-luvuilla.

Valmennettavista monet ovat edenneet pitkälle. Antti Häkämies (s. 1986) hiihti nuorten MM-hiihtojen viidenneksi Petter Northugin voittaessa. Lisäksi Antti voitti pronssia miesten SM-sprintissä. Antin vaimo Sanna Soudunsaari (s. 1985) hiihti nuorten sarjoissa useita SM-mitaleja ja osallistui nuorten MM-hiihtoihin Rovaniemellä ja Norjassa. Tommi Määttä (s. 1965) voitti kolme SM-italia 1500 metrin estejuoksussa ja maastajuoksun joukkuekilpailuissa. Ari Ronkainen (s. 1967) voitti kolme SM-italia maastajuoksun SM-kisoissa. Anu Niemilehto (s. 1977) juoksi B-tyttöjen (16 v.) 800 metrillä SM-hopean ja edusti Suomea maaottelussa. Tiina Niemilehto (s. 1979) voitti 17-vuotiaiden 800 metrillä SM-pronssin ja 19-vuotiaiden 1500 metrillä halli-SM-pronssin.

Muita SM-kisoissa menestyneitä valmennettaviani ovat olleet hiihtäjät Mika Karasti, Heidi Korva, Elina Ahola, Sakari Ollila, Joni Kouva ja Mikko Marjamaa sekä omat poikani Toni ja Tero Maaninka,

Lisäksi olen valmentanut lukuisia muita urheilijoita, oman uransa alkuaikoina muiden muassa Petreliuksen veljeksiä. Tällä hetkellä (2018) valmennan Alexi Ruokamoa ja Veikko Huuskosta.

Auno Maaninka

Jokkeri numero 3. Lajit: 400 m, 800 m.

Syntymävuosi: 1951. Asuinpaikka: Rantasalmi.

Ammatti: myyntiedustaja (eläkkeellä).

Ollessani Posion kunnallisessa keskikoulussa 1967 järjestettiin koulussa syksyllä jokavuotiset urheilukilpailut. Lajeina oli muiden muassa 100 metriä, korkeus, pituus ja kuula. Voitin satasen, voi sanoa kai ylivoimaisesti, sillä toiseksi tullut hävisi useita sekunteja. Tästä syntyi ajatus, että alkaisin harrastaa juoksua.

Houkuttelin kaveriksi serkkuni Allanin. Sovimme, että aloitamme harjoittelun 17.4.1968 eli minun syntymäpäivänäni. Näin teimmekin. Rupeimme käymään yhdessä lenkillä aina koulupäivän jälkeen.

Osallistuimme Allanin kanssa Maaninkavaarassa Elevaaran järjestämään noin 1000 metrin testijuoksuun ja voitimme sen. Tulimme maaliin rintarinnan, kuten olimme sopineet. Sitten Elevaara keräsi eri kylien parhaat Aholaan, jossa oli samanlainen testijuoksu Nilon suoralla. Sovimme silloinkin Allanin kanssa, että mikäli tulemme kärjessä, ylitämme maaliviivan yhtäaikaan. Ja niinhän siinä kävikin. Jo samana kesänä Elevaara

alkoi viedä meitä niin sanottuja parhaita urheilukilpailuihin Posion ulkopuolelle. Osallistuin ainakin Lapin piirinmestaruuskilpailuihin. Kävimme syksyllä myös Oulussa, jossa voitin A-poikien 800 metrin juoksun. Tältä matkalta on jäänyt mieleen Tapani Kansan sen ajan hitti Ei itketä lauantaina. Olimme juuri ohittaneet Sirniön kylän, kun kappale kuului Elevaaran autoradiosta. Muistan iskelmän aina, kun ajan autolla kyseisen paikan ohi.

Muutin vuonna 1969 Pyrinnön talolle ja menin Huutolan rautakauppaan töihin. Asuimme Niemelän Mikon kanssa alakerran punttisalin takana olleessa pienessä huoneessa. Samana talvena Pyrinnöllä asuivat myös ainakin Oivakummun Tapio, Luokkasen Matti, Alajääskön Vesa, Maaningan Allan ja Karjalaisen Matti.

Meillä oli yhteisenä harjoituksena puolen tunnin aamulenkki, jolle lähdimme joka päivä kello kuusi. Lenkki oli 10–10–10. Aloitettiin hiljaa, toinen 10 minuuttia mentiin kovempaa ja viimeinen kymmenen minuuttia käytännössä täysillä kilpaa. Pakkanen ei ollut este lenkille. Iltaharjoituksen tein aina yhdessä Mikon kanssa, koska juoksimme samoja matkoja ja taisivatpa Elevaaran meille laatimat ohjelmatkin olla samanlaiset. Lauantaisin olimme tansseissa järjestysmiehinä ja osa hoiti bingoa.

Tämän vuoden jälkeen menin armeijaan Ouluun, jossa olin ainoana posiolaisena. Olin 19-vuotias. Muut, vuotta vanhemmat, menivät Sodankylään. Armeija-aikana harjoitteluni jäi aika vähäiseksi. Mutta sen jälkeen jatkoin harjoittelua omin päin, kuitenkin Elevaaran aikaisemmin laatimien ohjelmien mukaan.

Vuonna 1972 muutimme kihlattuni kanssa Helsinkiin, jossa menin poliisikouluun vuonna 1973. Siirryin edustamaan Helsingin Poliisivoimailijoita ja osallistuin niinä vuosina muun muassa poliisien Pohjoismaiden ja Euroopan mestaruuskilpailuihin.

Posiolta muuton jälkeen harjoittelin aina yksin. Helsingin-vuosina aloin käydä urheiluliiton valmennuskursseilla, joita sitten jatkoin Pohjois-Savoon muuton jälkeen ja suoritin kestävyyslajeissa A-valmentajatutkinnon. Valmentajakoulutuksen kautta tajusin, kuinka väärin olin harjoitellut 400 ja 800 metrin juoksuja varten. Viitteitä siitä sain jo osallistuessani Helsingin poliisien mestaruuskilpailuissa 3000 metrin juoksuun. Pauli Siitonen oli siihen aikaan kova urheilija, joka oli voittanut matkan useana vuonna. Peesasin Paulia 2800 metriin, ja sitten jätin hänet loppukirissä. Aikani oli noin 9 minuutin pinnassa, ja se tuli helposti.

Jouko Elevaaran rooli alkuvuosien valmentajana oli merkittävä omalle uralleni urheilijana ja valmentajana. Tuskin olisin ilman Elevaaraa jatkanut tai edes alkanut urheilijaksi. Suurin merkitys Elevaaralla oli siinä, että hän sai iskostettua meihin joihinkin lähtemättömän rakkauden urheiluun. Hänellä oli Posion-vuosina nähdäkseni kuitenkin liian paljon valmennettavia, niin että yksilöt eivät saaneet tarpeeksi huomiota.

Harjoitusmatkoista muistuu mieleeni esimerkiksi se, miten Posiolla ollessani Elevaara käytti meitä muutamia Livolla hiekkarinneharjoituksissa. Kerran olimme Sanelman Karin kanssa Livolla ja teimme niin kovan harjoituksen, että minä oksensin ja Kari veti itsensä niin tiukille, että menetti tajuntansa. Elevaara ja minä jouduimme kantamaan Karin tajuttomana autoon. Kaveri heräsi tajuihinsa vasta vähän ennen Aholaa.

Useimmat meistä olivat kotoisin köyhistä oloista. Meillä monellakaan ei olisi ollut varaa hankkia niitä varusteita, jotka saimme kuuluessamme Jokkereihin: lenkkikenkiä, piikkareita, urheiluasuja ja verryttelypukuja.

Oma urheilu-urani jatkui viisitoista vuotta jollakin tasolla. Sen jälkeen toimin seuraavat viisitoista vuotta valmentajana juoksijoille ja hiihtäjille. Voin sanoa, että valmentajaurani oli menestyksekkäämpi kuin urheilu-urani. Kuntoilu on jäänyt osaksi elämääni.

Jouko Elevara kirjoitti Ykköset-lehden palstallaan 8.12.2016 Kari Sanelman kanssa Livojärven hiekkatörmällä tekemästään harjoituksesta, jonka aikana molemmat menettivät tajuntansa lähes samanaikaisesti.

Heikki Maaninka

Jokkeri numero 22. Lajit: kestävyysjuoksu.
Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Posio.
Ammatti: maatalousyrittäjä.

Sain kipinän urheilemiseen Esa Hyvöseltä, joka oli opettajana kotikyläni Maaninkavaaran koululla. Hän innosti meitä koululaisia yleisurheiluun ja kuskasi meitä Aholaan leireille ja kilpailuihin.

Pian sitten tapasin Jouko Elevaaran, jolta sain harjoitusohjelman. Harjoittelustani tuli säännöllistä ja se myös muuttui melko kovaksi.

Elevara tuli pitämään urheilukerhoa Maaninkavaaraankin. Hän oli intohimoinen ohjaaja ja valmentaja. Hän sai innostuksellaan kylän lapset ja nuoret harrastamaan juoksemista. Maaninkavaarasta kasvoi iso joukko juoksijoita Pyrinnön riveihin.

Olin seitsemännellä luokalla, kun muutin Aholaan asumaan talven ajaksi Pyrinnön talon taakse piharakennukseen. Siellä asuivat myös Alajääskön Vesa ja Lämsän Väinö. Keväällä rupesimme tekemään viikonloppuisin yhteisiä aamulenkkejä. Harjoitteluumme tuli lisää tehokkuutta.

Alussa vanhin veljeni Paavo Maaninka osti minulle lenkkitossut. Myöhemmin saimme seuralta Pyrinnön seura- ja kilpailuasut.

Kilpailureissut olivat upeita. Olin mukana esimerkiksi kesän alussa 1971 Tampereella, jonne Pyrinnön urheilijoita ja huoltajia lähti linja-autollinen. Siellä oli Nuorten Suurkisat. Voitin 14-vuotiaiden poikien 3 kilometrin maastojuoksun ja olin kahdeksas 1000 metrillä. Muutkin pyrintöläiset pärjäsivät hyvin. Elevara antoi meille kiitosta hyvistä suorituksista. Tietysti hänestä tuntui hyvältä, kun omat valmennettavat pärjäsivät hyvin.

Kävimme kisoissa eri puolilla Suomea myös henkilöautolla, joka ahdettiin täyteen. Pitkän matkustamisen takia olin lähes aina jumissa vielä seuraavan päivän kilpailussa. Yö ei ainakaan minulla riittänyt matkaväsymyksestä palautumiseen.

Mieleenpainuvimpia kisoja olivat SM-kilpailut, joissa Pyrintö otti mitaleita. Vuonna 1971 olin B-poikien maastojuoksujoukkueessa, joka voitti SM-pronssia. Vuosina 1972 ja 1973 vastaavasti tulimme neljänneksi. Radaltakin sain SM-mitalin, kun olimme kolmansia 4 x 800 metrin viestissä.

Vuonna 1971 hurrasimme Helsingin olympiastadionilla katsomossa, kun Juha Väätäinen voitti EM-kultaa 10 000 metrillä. Väätäisen voitto lisäsi omaa paloa juoksemiseen. Samalla reissulla itse kilpailimme Käpylässä; osallistuin 2000 metrille ja olin neljäs. Muistaakseni kisan voitti Hannu Uusi-Pohjola, toinen oli Ari Paunonen ja kolmas Pyrinnön Risto Pentikäinen.

Noina parhaina vuosina unelmani oli päästä vuoden 1980 Moskovan olympialaisiin – jonne Kaarlo Maaninka sitten pääsikin. Sen jälkeen tähtäsin vielä vuoden 1984 olympialaisiin, jotka olivat Los Angelesissa. Unelmani ei toteutunut, vaan urheilu-urani päättyi jo vuoden 1973 lopulla. Innostukseni laantui, kun Elevaara, valmentajani, lähti. Minulla ei ollut mitään mahdollisuutta muuttaa hänen perässään Saarijärvelle. Silloin tuntui pahalta, kun urheilijakavereita lähti Posiolta.

Jokkerivuosilta tietysti muistissa ovat myös ne lukuisat talkoilut tanssijärjestelyissä. Myin pääsylippuja ja narikassa otin vaatteita naulakkoon. Kävin talkoissa myös juhanusjuhlilla. Ensimmäisessä Yöttömän yön juoksussa vuonna 1972 sain tehtäväksi lämmittää urheilutalon saunan. Kun laitoin iltamyöhällä tulet uuniin ja menin levähtämään sängylle, nukahdin. No, joku tuli koputtelemaan, että sauna on kylmänä, eikö se pitänyt lämmittää. Sanoin, että laitoin kyllä tulet, mutta... Uuni sytytettiin uudestaan, ja Yöttömän yön juoksun kilpailijat pääsivät kylpemään.

Myöhemmin armeija-aikana olin juhannusjuhlilla liikenteenvalvojana ja Sodankylästä liikenteenvalvojaksi saapuneiden kolmen sotapoliisin ryhmänjohtajana.

En tuolloin jokkeritaikana ajatellut, että urheilimme Posion Suomen kartalle. Se selvisi vasta jälkikäteen. Itse sain urheilemisesta ja sen kurinalaisuudesta yrittämisen tahtoa ja positiivista asennetta elämään.

Olen asunut kotitilallani Maaninkavaarassa koko ikäni. Aloin hoitaa vanhempieni maatilaa jo armeijan jälkeen, koska isäni oli invalidi. Tila on ollut minun ja vaimoni Sadun nimissä vuodesta 1986.

Kaarlo Maaninka

Jokkeri numero 7. Lajit: kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1953. Asuinpaikka: Kauhajoki.

Ammatti: metsätyönjohtaja (eläkkeellä).

Innostuin juoksemisesta veljeni Allanin kannustamana. Allan tuli oppikoulusta kotiin ja sanoi minulle, että Elevaara-niminen on tullut Pyrinnön toiminnanjohtajaksi ja valmentajaksi. Elevaara oli pitänyt koululla Aholassa tilaisuuden ja innostanut koululaisia keräämään harjoitteluporukan.

Allan sai harjoitusohjelman, ja sen mukaan minäkin rupesin harjoittelemaan.

Kesän alkupuolella 1968 osallistuin Livolla leirille ja tapasin Elevaaran ensimmäistä kertaa.

Elevaara sanoi, että aletaan pitämään talvella leirejä kerran kuukaudessa ja niissä testejä, niin että nähdään, miten kukin kehittyy.

Kesällä 1968 juoksin Posion hiilimurskaradalla 1000 metriä. Voitin kilpailun ajalla 3.14. Se innosti jatkamaan harjoittelemista.

Elevaara teki minulle harjoitusohjelman. Siinä oli juoksemista ja hyppely- ja lihas-kuntoharjoituksia. Hyppelyjä tein kotona kamarissa.

Maaninkavaaran koulun opettaja Esa Hyvönen järjesti koulun kellarikerroksesta tilat, jossa urheilijat saattoivat käydä hyppelyharjoituksissa ja suihkussa. Kotona meillä ei ollut suihkua, vaan pesulla käytiin eteisessä, johon vateihin tuotiin lämmintä vettä navetan karjakeittiöstä.

Minulla on jäänyt Posion-vuosista erityisesti mieleen mahtava urheilijoiden yhteishenki. Oli hienoa mennä urheilukisoihin ja edustaa Posion Pyrintöä, jonka urheilijoita arvostettiin yleisurheilupiireissä ympäri Suomea.

Meillä kaikilla oli samanlaiset vaatteet, Pyrinnön urheiluasut. Kannustimme toisiamme harjoittelemaan. Teimme myös yhdessä talkoita esimerkiksi tanssien järjestämisessä, niin että seura sai tuloja.

Elevaara näki heti, kuka on valmis harjoittelemaan kovaa. Hän asetti tavoitteita jo varhaisessa vaiheessa. Moskovan kymppi -projekti aloitettiin, kun olin harjoitellut vasta muutaman vuoden. Rupesimme oikeasti tähtäämään Moskovan olympialaisiin.

Elevaara sanoi meille, että sitten tämä homma on hänestä mennyt hyvin, kun porukasta neljä, viisi pääsee Euroopan mestaruuskisoihin ja yksi tai kaksi olympialaisiin.

Pisimmälle lenkille Posiolla asuessani tuli mittaa 42 kilometriä. Lähdimme Oivakummun Tapion ja Luokkasen Matin kanssa juoksemaan Aholasta Maaninkavaaraan päin. Karjalaisenniemen kyläkaupasta ostimme mennessä limsapullon ja joimme sen kolmeen mieheen.

Parhaimpana harjoitusvuotenani juoksin noin 8000 kilometriä. Sen päälle vielä lihas-kunto- ja hyppelyharjoitukset.

Keväällä aina odotettiin maastojuoksua ja SM-maastoja. Sitten alettiin keskittymään ratajuoksukauteen.

Aikoinaan oli jaloissani muutamia kertoja rasitusvammoja. Koskaan ei jalkoja ole kuitenkaan tarvinnut leikata.

Urheilu-uran täyttymys, Moskovan olympialaisiin pääsy, oli huikea kokemus. Olin kovassa vedossa. Pohjakuntoni oli todella hyvä. Jaksoin hyvin juosta 10 000 metrin alkuerät ja loppukilpailun ja 5000 metrin alkuerät, välierät ja loppukilpailun. Mutta mitalin saaminen oli kuitenkin yllätys, kun mukana olivat Lasse Virén ja Martti Vainio ja kovat etiopialaiset.

Vuonna 2016 palasin lähtöviivalle parinkymmenen vuoden tauon jälkeen. Tänä vuonna (2018) voitin M65-sarjassa Suomen Aikuisurheiluliiton SM-maastoissa 4 kilometrillä kultaa ja SM-klpailuissa 800 ja 5000 metrillä kultaa. Seurani on edelleen Kauhajoen Karhu.

Olympianäyttö

Kaarlo Maaninka valmistui vuonna 1976 metsätyönjohtajaksi, mutta hän käytti ajastaan paljon huippu-urheiluun. Tähtäin oli vuoden 1980 Moskovan olympiakisoissa. Vuonna 1978 Maaninka yritti Prahin EM-kisoihin. Kevätkunto oli todella kova,

mutta kesän tultua rasittavat työkävelyt metsissä ja harjoittelun lisääminen saivat hänet väsähtämään juhannukseen mennessä.

Olympialaisten lähestyessä Maaninka harjoitteli kolmekin kertaa päivässä. Tammi-kuussa 1980 Maaninka lähti Pyrinnön Matti Karjalaisen kanssa suomalaisittain uraauurtavasti kokeilemaan vuoristoharjoittelua Yhdysvaltojen New Mexicoon. Paikka oli noin 1600 metrin korkeudella merenpinnasta. Maaninka palasi helmikuun lopulla ja Karjalainen huhtikuun alussa.

Maaningan vuodelle 1980 saama valmennustuki oli vaatimatonta, eikä Maaningan valmentaja Elevaara tuntunut olevan SUL:n valmennusjohdon suosiossa. Matkalla Moskovan kisajoukkueeseen sattui toinenkin mutka. Maaninka voitti heinäkuun alussa Kalevan kisoissa sekä 5000 että 10 000 metrillä hopeaa Martti Vainion perässä. SUL:n johtokunta ehdotti Maanینگalle kisalippua. Olympiakomitea jäi kuitenkin odottamaan, että Maaninka antaisi lisänäyttöä kunnostaan Maailmankisoissa Helsingissä. Siitä tietämättömänä Maaninka teki tyhjennysharjoituksen, eikä hän sen perään voinut lähteä juoksemaan Helsinkiin. Kansanliikkeen vaatimuksesta Maaninka sai kuitenkin toisen mahdollisuuden, kuusi päivää ennen olympialaisten alkua Kouvolassa piirinmestaruuskisoissa. Hän juoksi viisitonin 13.25,0, joka oli hänen ennätyksensä ja Suomen kaikkien aikojen tilaston kolmanneksi paras aika.

Maaninka valittiin joukkueeseen, ja se kannatti. Maaninka voitti Moskovan Lenin-stadionilla ensin 27. heinäkuuta olympialaisten 10 000 metrillä hopeaa ja 1. elokuuta 5000 metrillä pronssia tehden molemmilla matkoilla ennätyksensä. Nämä olivat Suomen ainoat yleisurheilumitalit Moskovasta.

Maaningan mitalijuhlat järjestettiin Etelä-Pohjanmaalla hänen kotikunnassaan Kauhajoella 5. elokuuta sekä Posiolla perjantai-iltana 15. elokuuta 1980. Lehtitietojen mukaan Kauhajoella yleisöä oli runsaat 3000 ja Posiolla 400–500 henkeä.

Kauhajoellakin oli mukana posiolaisia, muun muassa vanhemmat Armas ja Aili Maaninka ja Pyrinnön puheenjohtaja Veijo Karvonen. Koillissanomien haastattelujutussa Maaninka kertoi, että ensimmäinen ajatus mitalista tuli mieleen vasta 10 000 metrin viimeisillä metreillä. Kuntonsa hän kyllä tiesi edellyttävän melko kovaa aikaa. Kymppi painoi 5000 metrin alkukilpailussa, mutta loppukilpailua Maaninka piti helppona.

Posiolla Kaarlo Maaninka saapui juhlapaikalle lukion saliin Pyrinnön juniorien muodostamaa kunniakujaa myöten. Perässä tulivat Armas ja Aili Maaninka, Jouko Elevaara ja Hollannin paralympialaisten keihäänheiton kultamitalisti Timo Sulisalo. Kaksi päivää aikaisemmin Maaninka oli juossut Zürichissa 5000 metriä uransa toiseksi parhaalla ajalla 13.22,74. Päivällä Maaninka oli muun muassa ollut tavattavissa paikallisessa pankissa ja käynyt juoksulenkillä. Juhlissa kerrattiin Maaningan selostamana juoksut videonauhalla katsoen. Lisäksi *oli soittoa, oli tanssia, oli puhetta, olipa Kaarlolle tehty kaksi runoakin*, niin kuin Pohjolan Sanomat kuvaili. Posion kunta palkitsi Maaningan saavutuksista mökkitontilla Yli-Kitkan Porosaaresta. Maaninka oli käynyt aamupäivällä vaimonsa Orvokin ja puheenjohtaja Veijo Karvosen kanssa tonttimaastossa, josta hän oli kiinnostunut Paavo Niemelän puheiden perusteella.

Posion kunnassa päätettiin Maaningan mökkitontin ja samalla Sulisalon omakotitontin lahjoittamisesta virallisesti syyskuussa 1980.

Laulava liikunnanopettaja Robin (Esa Simonen) teki olympialaisten jälkeen Jouko Elevaaran innoittamana ”herroja” piikittelevän kappaleen Olympianäyttö:

Poronmaito aito juotu Posiolla on,
juoksutaito, sisu suunnaton

hankittuna luota Lapin vaivaiskoivujen.
On oma poika Lapin kairojen.

Pohjanmaalta lakeuksilta metrit haettiin,
oli matkaa Vainioon ja Viréniin.
Kauhajoen karhu herätteli Pohjanmaan,
saattoi poikasensa Moskovaan.

Kerto:

Täss'on teille olympianäyttö!
Herrat, onko pakko parempaan?
Mitaleille löytyy myöskin käyttö.
Me luotimme Maaninkaan.

Paremmaksi pankaa sisarusten määrässä!
En kai ole ihan väärässä,
jos osan kunnian kaksytkäksi sisarusta saa,
kun Kaarlo-veljeä onnistaa?

Kerto:

Täss'on teille olympianäyttö jne.

Myöhemmin Maaninka tunnusti asiasta häneltä kysyttäessä, että hänelle oli ennen Moskovan kisoja tehty veritankkaus hemoglobiiniarvojen parantamiseksi. Hänen hemoglobiinitasonsa oli luontaisesti matala. Veritankkausta ei tuohon aikaan ollut kielletty eikä sen tehosta liioin oltu yksimielisiä. Vuonna 1982 Maaninka tuli uskoon ja alkoi toimia aktiivisesti Kauhajoen helluntaiseurakunnassa. Urheilu-ura jatkui vielä lyhyen aikaa sen jälkeen. Posion yöttömässä yössä Maaninka juoksi vielä 1987 kolmanneksi kenialaiskaksikon perässä.

Maaninka voitti maastojuoksun Suomen mestaruuden 1978, 1979 ja 1980 ja 10 000 metrin Suomen mestaruuden 1979. Hänen Pyrinnön edustajana 1973 juoksemansa ajat 3000, 5000 ja 10 000 metrillä olivat vuoden 2017 lopussa yhä SUL:n Lapin piirin ennätyksiä. Samana vuonna syntynyt 1500 metrin piiriennätyskin kesti neljä vuotta, kunnes Pyrinnön Matti Karjalainen otti sen haltuunsa 12 vuodeksi. Viitosella ja kympillä Karjalainen on ollut piirin tilastossa kakkosena Maaningan jälkeen.

Pyrinnön 60-vuotisjuhlassa 14.6.2006 Lomakeskus Himmerkissä Kaarlo Maaninka oli juhlapuhujana.

Tilasto: Kaarlo Maaningan kehitys 5000 ja 10 000 metrillä Tilastopajan mukaan

Vuosi	5000 m	10 000 m
1970	15:03.4	
1972	14:25.0	31:27.0
1974	13:54.8	28:53.8
1976	13:59.8	
1978	13:49.1	28:13.6
1980	13:22.00	27:44.28

Teksti on muokattu Posion ihme -teoksesta.

Kaarlo Maaningan Moskovan olympialaisista voittamat 10 000 metrin hopeamitali ja 5000 metrin pronssimitali sekä keskellä ensimmäinen mitali 1000 metrin juoksun voitosta Posion urheilukentällä kesällä 1968. (Kuva: Erkki Ahola)

Kaarlo Maaninka Moskovan kisojen 10 000 metrin juoksussa edellään Etiopian Tollossa Kotu (2) ja Miruts Yifter (9). Yifter voitti, Maaninka oli toinen ja Kotu neljäs. (Jouko Elevaaran kokoelma)

Väinö Maaninka

Jokkeri numero 23. Lajit: kestävyysjuoksu.

Syntymäaika: 1956. Asuinpaikka: Kuusamo.

Ammatti: koneenkuljettaja (eläkkeellä).

Harrastin pikkupojasta alkaen liikuntaa. Sitten kiinnostuin enemmän juoksemisesta. Aloin tehdä jo pienenä melko pitkiäkin, jopa kymmenen kilometrin lenkkejä. Kumikengillä juoksin, kun aluksi ei ollut tossuja. Lenkkikaverina oli usein Oiva Männikkö. Vasta myöhemmin vanhin veljeni Paavo Maaninka osti minulle tossut.

Olin vasta 11-vuotias, kun juoksin kolme kilometriä aikaan 11.22. Pian Jouko Elevaaran korviin kantautui viesti, että Maaninkavaarassa on tällainenkin hurja pikkupoika. Hän kutsui minut urheiluleirille. Sain Elevaaralta harjoitusohjelman, ja siitä alkoi säännöllinen ja melko kova harjoittelu. Jälkikäteen ajateltuna ne harjoitukset olivat lapselle rajuja liian kovia pitkine juoksulenkkeineen ja hyppelyharjoituksineen.

Ryhmähenki Jokkereissa oli kyllä mahtava. Kaikki viestijuoksut lisäsivät yhteenkuuluvuutta. Hitsauduimme jokkereina yhteen. Elevaara aina meille muistutti, että tulemme Lapin kovista oloista ja meillä harjoitusolosuhteet ovat kovemmat kuin etelän seuroissa. Etelä-Suomessahan oli jo katuvaloja ja taisipa olla sisähallejakin missä juosta. Me painoimme talvella pimeillä kyläteillä. Toki leireillä tietysti kävimme lenkillä päivänvalossa. Harjoituksia teimme myös koulukeskuksen käytävillä.

Suomi tuli kyllä tutuksi eri paikkakunnille tehdyillä kilpailumatkoilla. Eihän tuolloin lapsena ja nuorena ilman urheilemista olisi varmaankaan tullut käytyä juuri missään Posion ulkopuolella, ei ainakaan kauempana. Olisiko voinut upeampaa nuoruutta viettää, kun sain olla yksi jäsen Jokkereissa! Tsemppasimme toisiamme niin leireillä kuin kilpailuissa.

Hyvin mieliinpainuva reissu oli vuoden 1971 matka Tampereelle Nuorten Suurki-soihin. Meitä osallistujia Posiolta oli linja-autollinen. Samana kesänä voitin SM-maastoissa B-poikien joukkuepronssia. Minun lisäksi joukkueessa juoksivat Veijo Mursu ja veljeni Heikki Maaninka.

Pyrinnön järjestämissä tansseissa osallistuin talkoisiin. Jos pyhäajalle ei osunut kilpailumatkaa, se usein kului urheilutalolla tanssien talkoissa lipunmyyjänä. Vuoden 1971 keväällä raivasimme kuplahallille paikkaa Kotivaaraan. Kannoin lautoja sisälle, kun hallin lattiaa alettiin naulata. Juhannusjuhlilla olin talkoissa ainakin kymmenenä kesänä.

Elevaaran muutto Posiolta vuoden 1973 lopulla oli minulle katkera paikka. Tunsin jääneeni melko tavalla yksin, kun kavereitakin lähti Elevaaran perässä Saarijärvelle. Oivakummun Tapio palasi Posiolle asuttuaan vuoden Saarijärvellä. Hänen kanssaan siten harjoittelimme paljon yhdessä. Elevaaran jälkeen minua valmensi Maaninkavaaran koulun opettaja Esa Hyvönen. Jatkoin vuoteen 1976, jolloin menin armeijaan. Siellä harjoittelin vielä jonkin verran, mutta siihen juoksu-urani päättyi sillä erää.

Myöhemmin sairastuin reumaan ja aloitin juoksemisen uudelleen. Juoksu on lääkettä reumaan; olen sanonut, että juoksen sairautta pakoon. Käyn jonkin verran myös kilpailuissa. Se tuo mukavaa vaihtelua. Juoksin helmikuussa 2018 Lapin urheiluopistolla 3000 metriä aikaan 12.27.

Leo Mattila

Jokkeri numero 12. Lajit: keskipitkät matkat.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: postityöntekijä.

Juoksin 14-vuotiaana 2000 metrillä ikäkausiennätyksen 6.01, ja se sai kilpakumppanit uteliaiksi. Helsingin Kisa-Veikkojen Jouni Kareinen matkusti vuorokauden Posiolle, että pääsi kilpailemaan minua vastaan. Minulle ei koskaan selvinnyt, mikä Kareisen käynnin tarkoitus varsinaisesti oli. Kilpailu käytiin maastajuoksuna Karjalaisenniemen sorakuoppien maastossa. Voitin ylivoimaisesti, joten tuli todistettua, etteivät pohjoisen pojat ole paperista.

Minulla ei ole tarkkaa muistikuvaa siitä, miten minusta tuli Jokkeri. Hiihdin kilpaa ennen Elevaaran tuloa. Olin mukana koululaisten hiihdoissa, jotka pidettiin Jumiskon lomakylässä Kemijärven puolella. En voittanut, mutta pärjäsinkin hyvin. Sieltä kai joku keksi pyytää minut mukaan. Elevaarahan kierteli kylillä ja järjesti testijuoksut myös siellä päin sorapohjaisella Morottajantiellä.

Pian jo harjoittelin Elevaaran ohjelmien mukaan. Alku meni mukavasti, sillä voitinkin seuraavana vuonna koululaisten SM-maastoissa sarjani. Sarjamme yleisurheilun SM-kilpailut olivat Ylivieskassa. Tein niitä ennen tyhjennysharjoituksen, mutta se oli liian kova enkä ehtinyt palautua. Viikkoa myöhemmin kulki, ja juoksin senaikaisen Suomen ikäkausiennätyksen 2000 metrillä.

Seuraavan talven harjoitukset sujuivat hyvin, mutta sitten pääsiäisen leirillä 12 kilometrin testijuoksussa liukastuin ja loukkasin itseni. Voi sanoa, että se oli siinä. SM-maastoissa olin neljänneksi parhaana pyrintöläisenä maalissa sijalla 35. Ei sillä kiipeällä jalalla oikein astumaan pystynyt. Kilpailun voitti serkkupoika Veijo Mursu, joten suvussa mestaruus sentään pysyi.

Paras intoni katkesi tuohon tapaturmaan, vaikkakin juoksin myöhemmin vielä kolme SM-mitalia. Vuonna 1973 saimme Veijo Mursun ja Veli-Matti Sipolan kanssa joukkuehopeaa A-poikien SM-maastoissa. Katkerin tappioni oli SM-viesteissä A-poikien 4 x 800 metrillä. Edellä mainittujen lisäksi joukkueessa juoksi Pekka Tyvitalo. Minä olin ankkurina ja johdin ihan kalkkiviivoille. Katsoin lopussa olan yli väärältä puolelta, ja silloin kilpakumppani pääsi livahtamaan ohi. Hopea tuli siitäkin juoksusta.

Vuotta aikaisemmin olimme kolmansia A-poikien 4 x 800 metrillä. Silloin joukkueeseen kuuluivat Kari Maikku, Veijo Mursu, Veli-Matti Sipola ja minä.

Olen kotoisin maalta. Peräposiolla sai lapsena tehdä ruumiillista työtä. Joskus myös painimme kavereiden kesken. Pärjäsinkin hyvin, kun sitä ruista oli tullut töistä.

Elevaara oli tyyliltään vaativa. Varmaan häntä hieman pelättiin, ja siitä seurasi, että teimme harjoitukset, jotka olivat ohjelmassa. Ei se pelko minulle kuitenkaan mikään rasite ollut. Toisaalta Elevaara antoi myös vapauksia soveltaa harjoituksia.

Pyynnöllä hypimme yhdessä. Ne olivat tehokkaita harjoituksia. Muistan myös aikaiset aamulenkit Oivakummun Tapsan, Luokkasen Matin ja kumppaneiden kanssa.

Kävimme me koulussakin välissä – vissiin. Kotona ollessa treenasin yksin, mutta aika paljon tuli asusteltua Pyrinntalon eri loukoissa.

Leirejä oli koululla tiheään. Leirien aikana asuimme koulun asuntolassa ja kiusasimme tyttöjä. Se oli jännää aikaa. Sitä pääsi myös tansseihin etuajassa, kun oli narikassa talkoissa.

Varusteethan eivät mitään laadukkaita olleet varsinkaan alussa. Oli suuri harppaus, kun Elevaara hankki tallilleen yhtenäiset asut. Seuralta sain verryttelypuvun, mutta muuten taisi olla omat vaatimattomat varusteet, joilla urheilin.

Ehdottomasti plussan puolelle jää, kun muistelen tuota aikaa jälkikäteen. Jokkerivuostista jäi hyvä peruskunto, ja urheilutaustasta oli varmasti tuosta hyötyä myöhemmin työnteossa. Oltiin me sisukasta porukkaa!

Ari Mursu

Jokkeri numero 44. Laji: keihäänheitto.

Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Espoo.

Ammatti: autonkuljettaja.

Kuuluin Jokkereiden heittäjäryhmään. Sain urheilemiseen kipinän Posion koululaiskisoista vuonna 1968. Pääsin mitaleille kahdessa lajissa, ja se tuntui hienolta.

Kun olin lapsi, kotona Oivassa Hämeen kylässä kilpailtiin sisarusten kesken. Talvella myös hiihdin kouluun. Matkaa sinne oli muutamia kilometrejä.

Muistan tavanneeni Jouko Elevaaran kesän 1970 alussa, kun hain piikkareita kisoihin, jotka olivat Posion urheilukentällä. Olin kuullut, että Pyrinntältä voi lainata piikkareita. Elevaara tokaisi, että ei täältä mitään piikkareita saa! No, kyllä minä ne kuitenkin sitten heti sain.

Kesällä 1970 osallistuin Posion kentällä yleisurheilukilpailuihin ja voitin keihäänheiton ylivoimaisesti. Sain keihään mukaan kotiin harjoittelua varten.

Olin aluksi minijokkeri, mutta minut nostettiin melko pian Jokkereihin. Keihäänheitto oli ykköslajini. Vuonna 1972 aloin harjoitella säännöllisesti. Talvella juoksimme heittäjäryhmässä vetoja yläasteen käytävällä. Hyvä pohjakunto auttoi, mutta tekniikkakin piti hallita, jos mieli pärjätä kilpailuissa.

Vuonna 1974 sijoituin B-poikien Suomen mestaruuskisoissa keihäässä kuudenneksi. Ensimmäinen SM-kulta tuli Kuortaneelta nuorten sarjassa vuonna 1977. Vuonna 1980 voitin kultaa B-SM-kisoissa ja tein Ranualla pidetyissä kisoissa miesten yleisessä sarjassa tuloksen 79,04, joka oli Posion Pyrinntalon Paavo Niemelän 80,33:n jälkeen Lapin kaikkien aikojen tilastossa toiseksi paras. Sain palkinnon Pyrinntalon vuoden parhaana urheilijana.

Kaikein mukavin muisto kisamatkoilta minulta on vuodelta 1980 Islannista. Voitin Suomi–Islanti–Norja–Ruotsi-maaottelussa tuloksella 77,58. Voittaminen tuntui erityi-

sen hyvältä, kun ruotsalainen 90 metrin mies Leif Lundmark jäi kakkoseksi. Minulle osui hyvä päivä ja Lundmarkille huono päivä.

Heittämisen lisäksi urheilin Pyrinnössä pelaamalla lentopalloa miesten joukkueessa 1970-luvun lopulla ja 1980-luvulla.

Pidin keihäänheitosta kaksi vuotta taukoa. Sitten heitin melkein kylmiltään uudella keihäsmallilla vuonna 1986 tuloksen 63,08. – Se on vieläkin Posion Pyrinnön ennätys. – Mutta kipinää kilpailemiseen ei enää ollut. Lopetin heittämisen samana vuonna.

Urheilu-uran jälkeen olen seurannut pääasiassa yleisurheilua ja lentopalloa ja usein myös matkustanut kisapaikoille.

Veijo Mursu

Jokkeri numero 13. Lajit: kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Nivala.

Ammatti: historian ja yhteiskuntatiedon opettaja.

Pyrin Jokkerit-ryhmään syksyllä 1969. Olin juossut kuu-kauden verran lenkkejä, ja juoksin keskikoulun kisoissa 1000 metriä 3.24. Sen jälkeen uskaltauduin pyytämään Elevaaralta harjoitusohjelmaa. Pääsin mukaan minijokke-reihin ja ensimmäiselle urheiluleirille. Tammikuussa 1970 sain ylennyksen Jokkereihin ja sain jokkerinumerokseni 13. Se tilanne on jäänyt pysyvästi muistiini yhdeksi elämäni käännekohtaksi. Pääsin mukaan ryhmään, jossa olin mukana tiiviisti vuosikausia. Ne vuodet ovat siivittäneet elämäni aina nykyhetkiin saakka.

Harjoittelu oli monipuolista, koska Elevaara oli hyvin kekseliäs valmentaja. Hän ko-keili meihin erilaisia treenimetodeja, ja joka vuosi harjoittelussa oli uusia elementtejä ja innovaatioita. Minulle itselleni sopi erityisen hyvin sydäntalven monipuolisen salihar-joittelun ja vähäisten juoksukilometrien yhdistelmä. Sitten keväällä alettiin latoa juok-sukilometrejä kovalla tahdilla saliharjoittelun jäädessä vähemmälle. Muistan varsinkin kesän 1972, jolloin harjoittelu ja kilpaileminen oli suuri nautinto. Valitettavasti jalkaa-ni iski jokin mystinen tulehdus, joka lopetti kilpailukauden jo heinäkuussa. Viimeisen jokkeritalven (1972–1973) aikana harjoittelumme muuttui hyvin juoksupainotteiseksi. Vedimme kovia kilometrejä jo talvella, eikä se tuntunut sopivan minulle. Tuloksia kyllä tuli, mutta tunsin itseni jumiseksi ja väsyneeksi koko kesän. Juoksusta katosi rytmi, loppukiri ja iloinen inspiraatio. Tunsin itseni ”kiroilevaksi siiliksi”. Yritin kertoa asiasta Elevaaralle, mutta hänellä oli tuhat rautaa tulessa ja valmennettavia pilvin pimein. Ehkä siinä olikin Elevaaran valmentamisen suurin pullonkaula. Täytyy muistaa, että Elevaa-

ra oli silloin yhtäaikaan seuran toiminnanjohtaja, kymmenien urheilijoiden valmentaja, koulun liikunnanopettaja ja vielä Lapin Kansan urheilutoimittaja.

Jokkeriporukassa harjoittelimme paljon yhdessä. Olimme joukkue, ja jopa kuuden kilometrin kevyet lenkit kävimme monesti isolla porukalla hölkkäämässä. Itse asuin kilometrin päässä hermokeskuksesta Pyrinnön urheilutalosta. Me Aholan pojat, kuten Säkkinen kahdet veljessarjat, Mattilan Eero, Pentikäisen Risto, Neuvosen Mikko, Kalermon Risto – listaa voisi jatkaa ja jatkaa – sekä tytöistä Lahtisen Ulla-Maija pyörimme Pyrinnöllä jatkuvasti. Keski- ja kansalaiskoulun asuntolassa asui myös jokkereita, kuten esimerkiksi Aholan Mikko ja Kyösti. Koulupäivinä saatoimme piipahtaa Pyrinnön punttisalilla välitunneilla, ja kotona kävimme melkein vain syömässä ja nukkumassa. Ehkä joskus myös koulutehtäviä tekemässä.

Pyrinnöllä asuivat Elevaaran lisäksi pitkiä aikoja ainakin Alajääskön Vesa, Oivakummun Tapio ja Karjalaisen Matti. Lyhyempiä aikoja moni muu urheilija. Talo kuhisi urheilijaelämää. Viikonloppuisin Pyrinnöllä kokoontuivat yleisurheilun lajiryhmät leireilemään. Porukkaa tuli ympäri Lappia ja Kuusamosta. Hengitimme urheilua oikeastaan aamusta iltaan. Niistä ajoista tulee hyvin nostalgiset muistot.

Jokkerikaudella Pyrinnön talo oli varsinainen monitoimikeskus. Siellä pyöri tietysti harjoituksia pitkin iltoja, mutta päivisin talossa pidettiin kolmea lukioluokkaa. Niissä luokkatiloissa viikonloppun leiriläiset yöpyivät patjamajoituksessa. Lisäksi viikonloppuina seura järjesti lauantaisin tansseja ja pikkubingoa ja sunnuntaisin melkoisen isoa bingotoimintaa. Yhtenä talvena sunnuntaibingossa pääpalkintona oli Mallorcan matka. Kesäkuussa 1971 Posiolta lähtikin linja-autollinen etelänmatkaajia kohti Välimerta. Pyrintö pulppusi elämää arjet, viikonloput, päivät, illat ja osin yötkin. Se oli kuin suurta elokuvaa, ja me urheilijat olimme mukana tanssien ja bingon järjestelyissä.

Joskus tanssien jälkeen, kun olimme tehneet jonkinlaiset siivouksen talon tiloissa, saatoimme mennä vielä Jokkerin asunnolle syömään hernekeittoa ja kananmunia. Seuraavana aamuna olimmekin jo koulun 80 metrin käytävällä vetämässä harjoituksia, joita saattoivat siivittää miellyttävät tuoksut. Jokkeri ei antanut lupaa ikkunoiden avaamiseen, koska totuttauduimme kuulemma ”ohuen ilmanalan harjoitteluun”.

Valmentajana Elevaara oli parhaimmillaan inspiroiva. Meillä oli kaikkea hauskaa kisailua koulun käytävillä, Pyrinnön salissa ja punttisalilla, Karjalaisenniemen kankailla ja hiekkarinteillä sekä Livon ja Kitkan hiekkarannoilla. Hauskanpidon mukana teimme joskus huomaamattakin kovia treenejä.

Elevaara oli valmennuslinjassaan oman tiensä kulkija, suorastaan kapinallinen. Sitä innovatiivista hulluutta olen aina hänessä arvostanut. Olimme jokkereina varmasti niin tiiviis porukka, että se saattoi eristää meitä muitten seurojen urheilijoista. Elevaara levitti pätkähulluja tarinoita meidän harjoittelustamme, ja sekin saattoi herättää vieroksuntaa meitä kohtaan. Emme silloin nuorena varmaankaan vaivanneet päätämme siitä, mitä muut meistä ajattelivat. Me olimme Jokkerit ja uskoimme itseemme.

Uskon, että Elevaara valoi meihin uskoa ja rohkeutta mennä elämässämme eteenpäin. Meissä Posion ”metsäläisissä” oli ihan samoja kykyjä kuin etelän rintamaiden kasva-teissa. Joskus tuntui, etteivät kaikki etelästä tulleet keskikoulun opettajat pitäneet meitä ihan kyvykkäinä ja viisaina, mutta Elevaara kannusti meitä omalla laillaan uskomaan itseemme. Ainakin minuun hän valoi suoranaista näyttämisen halua: minäkin olen jotakin, vaikka olenkin kyllän mukuloiden surkimustoa.

Kun itse aloitin harjoittelun syksyllä 1969, varusteet olivat aika surkeat. Ensimmäisen talven lenkit juoksin talvikengillä, jotka mahtoivat keväällä tuoksahdella melkoisesti. Muistan urheilupolultani hyvin ne ensimmäiset oikeat kilpailut, SM-maastot Saarijärvellä. Kun verryttelin kisa-alueen kankailla, menin piiloon, kun HKV:n tiilenpunaisin verkkapuvuin varustautuneet pojat juoksivat minua kohti. Minulla oli reiden kohdalta hellan reunaat kärvähtäneet verkkahousut, aika ankea Pyrinnön ”peltiverkkatakki” ja jotkut tossuntekeleet.

Elevara oli innovatiivinen myös urheilutekstiilien osalta. Jo vuonna 1971 meidän varusteemme alkoivat olla etelän seurojen tasoa, ja pian meillä oli jokkerikassit, -t-paidat, -hupparit ynnä muut vermeet. Vaatteillakin Elevara rakensi meille yhteishenkeä ja hyvää fiilistä varsinkin kilpailumatkoille. SM-viestireissulla Helsingissä 1972 Elevara innostui jossakin sinisiin lippiksiin, ja pian koko porukka viritteli linja-autossa lippiksiä päihinsä.

Joskus kilpailutilanteissa saattoivat tunteet läikkyä rajustikin. Piirinmestaruusviesteissä Rovaniemellä (1973) käytiin läpi tulikuuma episodi. Jokkeri oli nimennyt minut nuorten 4 x 400 metrin viestin aloittajaksi. Päätin startata ilman lähtötelineitä, ja rovaniemeläinen lähettäjä piti pitkän tauon valmiit-komennon jälkeen. Niinhän siinä kävi, etten pysynyt paikoillani, ja sain kaksi varaslähtöä. Joukkueen suoritus oli sitä mukaa hylätty, ja heitin viestikapulan suutuspäissäni lähettäjän eteen kovalle kumiasfaltille.

Syntyi melkoinen suukopu, ja Elevaaran ympärille kertyi runsaasti väkeä. Viestin hylkäyksestä ei niinkään keskusteltu, vaan Elevara piti pitkän monologin aiheesta Lapin yleisurheilun tulevaisuus. Kilpailut olivat keskeytyksissä puolisen tuntia. Tapahtumassa purkautui varmaankin tietty antipatia Posion Pyrintöä ja Elevara kohtaan. Rohmusimme valtavasti pisteitä piirin kisoissa, ja esimerkiksi Rovaniemen seurat saivat vain murusia piirin pistepotista. Se ärsytti varmasti muita seuroja, olihan Pyrintöön siirtynyt myös joukko muiden seurojen urheilijoita. Toisaalta heitimme piirin muille seuroille kunnan haasteen... ehkä se herätti heissäkin näyttöhaluja.

Kaiken jokkerihehkutuksen lisäksi on hyvä muistaa, ettei Elevara selvinnyt kaikesta hurjasta urheilutoiminnasta ilman tärkeitä apuvoimia meidän urheilijoiden lisäksi. Elevaaran organisoimia urheilukouluja vetivät monet sivukyliä opettajat. Esimerkiksi Esa Hyvönen, Martti Ovaskainen ja Pekka Söderlund tulevat heti mieleen. Tuomo Niemilehto oli kunnan puolella urheilun tärkeä linkkimies. Seuratoiminnan tukipylväinä olivat Lauri Lahtinen, Pekka Söderlund ja Topi Pentikäinen. Esko Ahola oli oikeastaan mukana kaikessa jokkeritoiminnassa Elevaaran tukena. Esko oli meille jokkereille tuki ja turva silloinkin, kun Elevaaralla oli omat huonot hetkensä. Silloin Elevara oli tosi vaikea lähestyä, ja monet tytöt saattoivat jopa pelätä häntä. Tyttöjen urheilusta jäi Posiolla varmasti ottamatta kaikki potentiaali irti Elevaaran rajun ehdottomuuden takia.

Jokkeriajoista on jäänyt mieleen monikin urheilukaveri. Kaikki muistavat Oivakummun Tapsan legendaariset jutut ja letkautukset. Väinö Lämsä oli meidän trubaduurimme, ja porukasta löytyi melkoisia elämäntapafilosoifeja, kuten Mikko Ahola, Matti Luokkanen ja Esa Tikkanen.

Kuusamon kovan hyppääjäkaartin – Matti Isopoussun, Kalevi Kyhälän ja Harri Vendelinin – nokkamiehenä hääräsi velho nimeltä Jorma Vendelin. Jorman seiväshyppyjutut olivat herkullisen hauskoja.

Elevaaran innoittamana yrittivät Kalevi Haataja ja Paavo Niemelä löytää vielä jatkoaikaa urheilu-uralleen. Kalevi avusti minua urheilun alkutaipaleella varusteissa, kun hän huomasi alkeelliset kampeeni.

Nuorelle pojalle Kalevi ja Paavo näyttäytyvät urheilun herrasmiehinä. Kun aloitin harjoittelun, varttimailarit Auno Maaninka, Mikko Niemelä ja Kari Sanelma olivat kuin amerikkalaisia pikakiitureita, rentoja ja vähän rockarien oloisia.

Vielä haluan muistella Allan Maaningan maagista matemaattista kykyä pitää esimerkiksi käytäväjuoksujen väliaikoja suorana reaalityulospalveluna koko porukalle pelkällä sekundaattorilla ja ruutupaperilla.

Jokkerivuodet ovat vaikuttaneet elämäni pitkälle urheiluajojen jälkeenkin. Vaikka lopetin tavoitteellisen urheilun jo 1974, urheilua en ole koskaan hylännyt. Kilpailin vielä puoliksi tosissani 1980-luvun alussa. Sen jälkeen olen valmentanut juoksijoita aluksi Ranualla ja myöhemmin Nivalassa. Myös jääkiekon kuntoharjoittelua olen ohjannut välillä hyvinkin aktiivisesti.

Kirjoittaessani tätä muisteloa 30.4.2018 tulin juuri pitämästä mäkitreeniä parille juoksijalle. Urheilua olen aina rakastanut, vaikka huippu-urheilun lieveilmiöihin olen monesti suhtautunut erittäin kriittisesti.

Jokkeriaikojaa tulee muisteltua oikeastaan päivittäin, ja monesti entisiä urheilijakavereita on suorastaan ikävä.

Hannu Mäkelä

Jokkeri numero 25. Lajit: keskipitkät matkat, kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1952. Asuinpaikka: Ii.

Ammatti: sähkö- ja automaatioasentaja.

Lähdin ammattikouluun Rovaniemelle vuonna 1970. Siellä tapasin Markku Veteläisen. Hän asui ammattikoulun asuntolassa ja lenkkeili joka ilta. Markku pyysi meitä muitakin kaverikseen juoksemaan. Lähdin mukaan ja innostuin lajista. Minulla ei ollut edes lenkkiosuusia ja verryttelypuukua, ja juoksinkin ensimmäiset lenkkini Markun vanhoilla tossuilla. Myöhemmin ostin juoksukengät ja lenkkipuvun. Muutamien lenkkeilyviikkojen jälkeen hän houkutteli minutkin mukaan Posion jokkerileirille. Siitä juoksu-urani alkoi. Leirillä oli esimerkiksi koulun käytävällä testijuoksua edestakaisin 50 metrin matkalla ja seuraavana päivänä 12 kilometrin maantiejuoksutesti.

Ensimmäisen Posion-leirini jälkeen Jouko Elevaara teki juoksuohjelmia, ja treenasin ohjelmien mukaan kotona ja koulussa ja Posion Pyrinnön poikien kanssa leireillä. Ohjelmia noudatettiin erittäin kurinalaisesti. Elevaara oli määrätietoinen ja innostava valmentaja. Kotona Sallassa lenkkeilin yksin.

Kilpailumatkat porukassa olivat nuorelle miehelle mukavia. Parhain muistoni on matkasta Suomen mestaruuskisoihin Helsingin olympiastadionille. En ollut koskaan käynyt Helsingissä. Posion Pyrinnön joukkueessa sain myös pronssimitalin nuorten 4 x 1500 metrin SM-viestissä vuonna 1972.

Jokkerileirit hioivat yhteishenkeä Posion Pyrinnön muiden juoksijoiden kanssa. Leirit innostivat, rentoutuivat ja olivat hauskoja yhdessäolon päiviä. Treenauskin tuntui kevyemmältä porukassa. Leirit myös antoivat aina uutta innostusta ja kipinää jatkaa harjoittelua mieluisassa lajissa. Harjoittelu yksinkin tuntui sitten mukavammalta. Posion Pyrinnön avustuksella sain piikkarit ja lenkkeilypuvun ja muita juoksuvarusteita edullisesti.

Mieleenpainuvien harjoitteluhetki oli Himmerkin lomakeskuksessa Posion Pyrinnön porukalla kesän 1971 alussa. Siellä lajinamme oli polvennostajuoksu vetoina järvessä, puolen metrin syvyydessä vedessä. Treenin jälkeen saunoimme ja vitsailimme.

Leireillä Posiolla nukuin siellä mistä yösi löytyi, muun muassa urheilutalon kellari-kerroksen punttisalissa. Yövyin myös Matti Karjalaisen luona sekä Tapio Oivakummun kotona. Heidän kanssaan lenkkeilin paljon.

Olin tansseissa narikkamiehenä ja bingossa pallojen pyörittäjänä. Teimme myös talloilla ensimmäisen Yöttömän yön juoksun pururataa 1970-luvun alussa. Juoksuja varren traktorilla ajettiin muhia pururadan pohjaksi. Olin lapiomiehenä levittämässä purua. Talkoohenki Posiolla oli kovaa ja innostunutta.

Elevaara lähti Saarijärvelle 1973, ja minä muutin Ouluun 1974. Juoksuharrastukseni jatkui itsenäisesti. Matti Karjalainen laati minulle silloin juoksuohjelmia. Tein pitkiä lenkkejä Oulussa, ja koko kaupungin kartta tuli tutuksi. Matti Luokkanenkin asui Oulussa. Kävin hänen ja myös Oulun NMKY:n kaverien kanssa yhteislenkeillä.

Juoksu-urheiluharrastukseni on tuonut mukanaan myös muita lajeja. Olen hiihtänyt kilpaa, ja kesäisin soutelen lohivadalle Iijoelle useita kertoja päivässä. Syksyisin käyn hirvimetsällä koiran kanssa. Perheenikin on innostunut kuntourheilusta. Harrastamme juoksua, kävelyä, suunnistusta, pyöräilyä, hiihtoa ja niin edelleen, ja näin hoidamme terveyttämme koko perhe. Kiitos myös Jouko Elevaaralle! Olet ollut tiennäyttävä minulle ja perheelleni urheilussa. Aina palkintokaappiani katsoessani muistan nuoruuden juoksukilpailut, kaverit, valmennuksen ja elämänilon sekä siitä tulleen sitkeyden.

Mikko Neuvonen

Jokkeri numero 36. Lajit: pikajuoksu, 800 m, hyppylajit, aitajuoksut.
Syntymävuosi: 1957. Asuinpaikka: Kajaani.
Ammatti: hammaslääkäri.

Minulla kiinnostus aktiivisempaan harjoitteluun heräsi noin 14–15-vuotiaana. Jouko Elevaaran kanssa kouluki-soissa juteltuamme pyysin häneltä harjoitusohjelmaa.

Aluksi harjoittelin yksin. Pyrinnöllä tein punttisali- ja hyppelyharjoituksia. Siellä oli yleensä muitakin. Kestävyysjuoksuharjoituksissa kävin paljon yhdessä Eero Mattilan, Risto Pentikäisen ja Heikki Maaningan kanssa.

Elevara teki harjoitusohjelmat. Hän tsemppasi ja antoi tietoa harjoitusten vaikutuksista ja periaatteista.

Muistona kilpailumatkoilta voin sanoa, että erityisesti piirin kisat olivat mahtavia. Niihin mentiin isolla porukalla ja niiden aikana yövyttiin mukavasti. SM-viestit Helsingissä 1972 on jäänyt mieleen ensimmäisenä isona kisana. Sinnekin mentiin linja-autolla.

Leirit olivat parasta. Kolmenkin viikon välein vietimme viikonlopun Pyrinnöllä oman lajiryhmän kesken. Koulun käytävällä oli hurjia testejä ja juoksua.

Pyrinnön punttisali tuntui oikein hyvältä, kun paremmasta ei ollut tietoa. Maantiellä juostiin pimeässäkin. Minulla oli yhdet lenkkarit ja verkkarit. Talvella lenkillä käytettiin lämpöpukua, joka ei hengittänyt yhtään. Se pestiin kai kerran vuodessa.

Liikunta on pysynyt minulla koko elämän mittaisena harrastuksena. Välillä olin aktiivisesti myös seuratoiminnassa Paltamon Urheilijoissa. Vaimonikin on entinen yleisurheilija. Olemme saaneet siirretyksi yleisurheilukipinää jonkin verran myös lastenlapsiin.

Sirkka Oikarinen (s. Loukusa)

Jokkeri numero 87. Lajit: 800 m, 1500 m, 3000 m, maastajuoksu.
Syntymävuosi: 1960. Asuinpaikka: Jyväskylä.
Ammatti: terveydenhoitaja.

Olin mukana Jokkerien leireillä ja kisamatkoilla sisarus-teni kanssa. Matkoilta on mukavat muistot. Kävin leireillä, joilla yövyimme Pyrinnön yläkerrassa. Leireillä pääsi testaamaan omaa tasoaan.

Harjoittelin yksin ja sisarusten kanssa. Muistan, että oli jokin mini-jokkeri-kirjanen, jossa oli ohjelmia.

Siihen aikaan mentiin verkkareilla. Kisoissa meillä oli Pyrinnön juoksuasu, ja käytimme punaista hupparia, jossa oli oma jokkerinumero.

Olen liikkunut koko ikäni. Aloitin aikuisiällä suunnistuksen ja se harrastus jatkuu edelleen.

Tapio Oivakumpu

Jokkeri numero: 4. Lajit: kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi 1952. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: tierakentamisen suunnittelija ja mittamies (eläkkeellä).

Jo lapsuudesta asti olen liikkunut monipuolisesti. Kotoa hiihdin talvella noin viiden kilometrin koulumatkan Hämeen koululle. Sulan maan aikaan kuljin sen kävelen, paitsi järvi-matka piti mennä veneellä.

Minulla oli kova into urheilemiseen jo ihan pienenä. Siitä oli helppo siirtyä myöhemmin säännölliseen harjoitteluun.

Liityin Jokkerit-ryhmään heti sen aloittaessa keväällä 1968. Osallistuin ensimmäiseen, 2000 metrin testijuoksuun Maaninkavaarantiellä Nilon suoralla samana keväänä. Elevaaran tapasin silloin ensimmäisen kerran. Pian sain häneltä harjoitusohjelman.

Ensimmäisen kilpailumatkan tein vuonna 1968 Alajärven SM-maastoihin. Olin maastojuoksukisassa 43:s. Elevaara lupasi sarjoissaan parhaille rannekellon. Minä olin sarjani paras pyrintöläinen ja sain kellon.

Aloin treenaamaan tosissani. Tein Elevaaran ohjeiden mukaiset harjoitukset, ja lisäsin niihin vielä itse. Näin jälkikäteen se oli varmaankin virhe. Mutta luulin tuolloin, että kuka koviten harjoittelee, se parhaiten pärjää. Lepopäiviä en juurikaan pitänyt.

Kesän alussa 1968 olimme kolmepäiväisellä leirillä Livojärven koululla. Leirin maastojuoksukisoissa voitin 16-vuotiaiden 1,8 kilometrin matkan. Livon hiekkatörmillä pidetyssä kymmenen kierroksen testissä minä olin Elevaaran mukaan kestävin, ja minut kruunattiin leirin santarinnekuninkaaksi.

Vuonna 1970 saavutimme jokkerikauden ensimmäiset SM-mitalit Saarijärven SM-maastoissa. Kaarlo Maaninka voitti A-poikien 5,7 kilometriä. Samalla matkalla Allan Maaninka oli 12:s ja minä pikku kuumeessa 20:s. Voitimme joukkuekultaa. Minusta tuntui, että harjoittelu alkoi tuottaa tulosta. Jokkeriryhmässä yhteishenki oli todella mahtava, ja SM-kisamatkat, joilta palattiin mitalit kaulassa, antoivat lisää uskoa tekemiseen.

Seuraavana vuonna 1971 radalla SM-viesteissä olin yhtenä lenkkinä nuorten 4 x 1500 metrin viestissä, jossa Pyrintö otti pronssia. Saman kesän SM-maastoissa nuorten sarjassa joukkueena olimme viidensia.

Sodankylässä armeijassa ollessani voitin Riihimäellä järjestetyissä Puolustusvoimien mestaruuskilpailuissa 3000 metrin maastojuoksun pikkuisen päälle 9 minuutin ajalla, joka oli reittiennätys. Entinen oli Pekka Vasalan nimissä.

Elevaaran ohjelmia kun noudatin täsmällisesti, niin tein sen mitä oli kullekin päivälle harjoituksikseni merkitty. Yhdestä treenistä tuli erityisen raju. Papereissani piti lukea 10 x 100 metrin loikat ylämäkeen 100 metrin palautuksella. Elevaara oli vahingossa laittanut yhden ylimääräisen nollan, niin että siinä olikin: 100 x 100 metrin loikat 100 metrin palautuksella. Juoksin kotoani seitsemän kilometrin päähän Maaninkavaarantien Niirokummun rinteeseen ja tein siinä 100 x 100 metrin loikat 100 metrin palautuksella. Harjoitus kesti yhteensä kolmisen tuntia. Kun vielä juoksin kotiin, niin kyllä olin väsynyt. – Seuraavana päivänä kävin kahden tunnin palautuslenkillä.

Kovilla pakkasilla ohjelmassa oli sisällä hyppelyharjoituksia. Muistan yksistäkin treeneistä, että hyppelin lähes tauotta neljä tuntia.

Tyhjennysharjoitukset tehtiin ennen kovia kisoja. Ne olivat kovia. Saatoin juosta 50 kilometrin tyhjennyslenkin. Sinä päivänä oltiin syömättä, vain vettä juotiin. Energiavarastot piti saada tyhjennettyä.

Kävin harjoittelemassa myös ulkomailla Playa del Inglesissä Espanjan Kanariasaarilla.

Myöhemmin työelämään mentyäni aloitin myös aamulenkit. Usein juoksin aamulla 30 kilometriä. Samana päivänä tein myös toisen juoksuharjoituksen illalla, usein sekin venähti vähän liian pitkäksi, 20 kilometrin lenkiksi. Oli vain niin mukava juosta pitkiä matkoja. Parhaimpina vuosina minulle oli keskimäärin noin 4000 harjoituskilometriä vuodessa.

Jalkavaivoja ja muita vaivoja tuli paljon. Toisesta jalasta leikattiin akilles kahdesti ja toisesta kerran. Lisäksi minulta on operoitu hamsterilihas ja päärynälihas sekä nivuset.

Muutin vuonna 1973 Elevaaran perässä Saarijärvelle. Elevaara hommasi minulle työpaikan jostakin sähköfirmasta. Työnantaja olisi maksanut minulle myös alan koulutuksen. Edustin yhden vuoden Saarijärven Pullistusta. En kuitenkaan viihtynyt siellä työssä. Palasin Posiolle ja Pyrintöön.

Jokkeriajalta sain kyllä eväitä elämäni: sinnikkyyttä, positiivista asennetta ja yrittämisen halua. Pienestä ei kannata periksi antaa.

Lisäksi noilta ajoilta jäi tietysti elinikäinen liikunnan harrastaminen. Vielä 35–50-vuotiaana hiihdin kilpaa. Osallistuin työpaikkani valtakunnallisiin hiihtokisoihin ja kansallisiin kisoihin. Harrastan edelleen monenlaista liikuntaa. Jalat eivät enää kestä juoksemista. Viime vuosina olen rullahiihtänyt, sauvakävellyt, pyöräillyt ja kesällä olen harrastanut myös soutamista.

Ulla-Maija Paloniemi (s. Lahtinen)

Jokkeri numero 40. Lajit: Pituushyppy, 100 m, 200 m, 400 m.

Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Kauhajoki.

Ammatti: Luokanopettaja, koulunjohtaja.

Muutin vanhempieni kanssa Evijärveltä Posiolle vuonna 1967. Liityin Posion Pyrintöön kymmenvuotiaana.

Koko elämä pyöri urheilun ympärillä. Jouko Elevaarasta tuli minulle valmentaja ja meille myös perhetuttu. Äiti pesi hänen pyykkinsä. Isä valittiin Pyrinnön puheenjohtajaksi.

Ensimmäiset muistoni juoksuharrastuksesta ovat Evijärveltä. Sain osallistua ekaluokkalaisten juoksukilpailun, vaikka olin vasta kuusivuotias.

Posiolla harjoittelin yhdessä myös poikien kanssa, koska tyttöjä seurassa oli vähemmän. Pikajuoksu ja pituushyppy olivat minun juttu.

Posiolla oli paljon lapsia ja nuoria, ja heidät oli helppo saada urheiluun mukaan. Muita harrastusmahdollisuuksia ei juuri ollut. Urheilijat kävivät leireillä ja kisoissa ja osal-

listuivat myös varojen hankintaan olemalla mukana tanssien järjestelyissä, ravintolan pitäjänä ja bingon pitäjänä.

Vaikka oltiin yleisurheilussa yksilölajeissa, niin Elevaara teki meistä joukkueen. Vies-tijuoksut lisäsivät yhteenkuuluvuutta.

Elevaara oli vaativa valmentaja. Hän oli myös kekseliäs, ja harjoitukset olivat moni-puolisia. Hänellä oli karismaa ja taitoa innostaa urheilijoita.

Oli hienoa päästä reissaamaan kilpailumatkoille ympäri Suomea. Niiltä on monenlai-sia muistoja. Joskus jopa pikkuisen riideltiin Elevaaran kanssa, hän kun halusi soittaa Reijo Taipaleta ja me haluttiin Paul Ankaa.

Eri puolilla Suomea kilpailuissa teimme vaikutuksen, kun meillä oli yhtenäiset urhei-luasut. Meillä oli halu pärjätä. Olimme fyysisesti mutta myös henkisesti kovia.

Me kilpailimme paljon. Yhdeltäkin kesältä minulla on muistissa, että kilpailin 63 ker-taa. Osallistuin monissa kisoissa useaan lajiin. Kausi alkoi keväällä Oulun ympärijuok-sulla ja jatkui syyskuun loppuun.

Keväällä minä ja Kemijärveltä Posion Pyrintöön siirtynyt Marja Sipola loimme urhei-lukentällä lumesta pituushyppypaikan näkyville. Vauhdinottoalustana käytimme Mus-tavaaran kaivokselta saatua kumimattoa.

Kun Kirkkotie sulj, otimme siinä Marjan kanssa sukkahousuissa ja shortseissa vetoja. Talvella juoksimme vetoja koulun käytävällä.

Minä tai muutkaan urheilijat tuskin ajattelimme, että teemme posiolaista historiaa ur-heilemalla Posion Suomen kartalle.

Kun Elevaara muutti Saarijärvelle vuoden 1973 lopulla, oma innostukseni lopahti. Kilpailin vielä seuraavana kesänä. Pyrinnön ajoista jäi elämäni into harrastaa liikuntaa säännöllisesti.

Risto Pentikäinen

Jokkeri numero 35. Lajit: kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1958. Asuinpaikka: Saarijärvi.

Ammatti: yrittäjä.

Ennen Posiolle muuttamista asuin Kuusamossa ja har-rastin hiihtoa ja jääkiekkoa. Pyrinnössä päälajikseni tuli juoksu. Minua ja monia muita kuusamolaisia lapsia in-nosti muun muassa saman pitäjän Kalevi Oikarainen, joka voitti 50 kilometrin hiihdon maailmanmestaruuden Tšekkoslovakian Vysoké Tatryssa 1970. Kaikkihan me koulussa hiihdimme. Kuusamon Erä-Veikot oli kova hiihtoseura.

Posiolla juoksin ensimmäisen kilpailuni pääsiäisenä 1971. Risto Kalermo houkutteli minut kuuden kilometrin maantiekisaan. Juoksin sen aikaan 26.16.

Siitä se lähti käyntiin. Pian sain harjoitusohjelman Jouko Elevaaralta. Siinä oli harjoi-tuksia heti seitsemänä päivänä viikossa. Harjoittelusta tuli säännöllistä.

Pyrinnön talo oli urheilijoiden kokoontumispaikkana. Siellä me pyörimme myös kaiken vapaa-aikamme.

Lajiryhmillä oli joka neljäs viikko leiriviikonloppu. Meillä kestävyysjuoksijoilla oli silloin maantiejuoksu, A-mailereilla 12 kilometriä ja B-mailereilla 6 kilometriä. Oli kimmoisuustesti ja voimatestit punteilla. Koulukeskuksen 80 metrin käytävällä juoksimme ”Moskovan kymppiä”. Se oli vuoden 1980 olympialaisiin tähtäävä harjoitusprojekti. Juoksumatka tosin oli kahdeksan kilometriä.

Pikajuoksijoilla, hyppääjillä ja heittäjillä oli lisäksi omat leirinsä, joten urheilutalo oli täynnä joka viikonloppu. Kuukauden välein tuloksia mitattiin testeillä. Syksyllä alkoivat sisällä hyppelyharjoitukset.

Nousin vajaassa kolmessa vuodessa ikäluokkani Suomen parhaaksi kestävyysjuoksijaksi. Tein jo 15-vuotiaana ikäisteni 5000 metrin Suomen ennätyksen 15.08,0 joka on (2018) yhä voimassa. Vuotta vanhempana juoksin 10 000 metrillä huippuajan 30.52. Nimissäni on (2018) myös 17-vuotiaiden 5000 metrin SE 14.22,6.

Saarijärven juhannuskisoissa vuonna 1974 osallistuin 16-vuotiaana miesten 5000 metrille. Ajattelin roikkua vauhdissa mukana niin kauan kuin vain jaksan. Pohjakunto oli tuolloin vielä heikohko. Sain kuitenkin ajan 14.39,2, jota pidettiin ikäluokan uutena maailmanennätyksenä.

Lapin piirinmestaruusmaastoissa Kemijärvellä 1973 kilpailin samana päivänä yhdessä Veijo Mursun ja Matti Karjalaisen kanssa ensiksi 5 kilometrillä ja päivän päätteeksi 12 kilometrillä.

Posion-vuosilta muistan erityisesti juoksijakavereiden kanssa tehdyt yhteiset harjoitukset ja urheilijoiden osallistumisen tansseissa lipunmyyntiin ja makkaranpaistoon.

Pyrinnön saunailtaan tulija saattoi yllättää lauteilla olevat kaverit vesi- ja lumisängöillä. Syöksähdin kerran lauteilta alas ja ulos ja juoksin ilman vaatteita ohi poliisiasematakin, joka sijaitsi kunnantalon kohdalla Posiontien toisella puolella.

Yhdessä käytiin lenkillä. Pakkasraja taisi olla vajaassa 30 asteessa. Koska pakkasella oli yleensä tuuletonta, niin kovatkaan lukemat eivät estäneet lähtemästä. Pukeutumiskysymyshän se oli. Pahimmilla pakkasilla juostiin myös koulun käytävällä.

Minusta Jouko Elevaaran suurin taito oli innostaa porukka mukaan. Massaa oli mukana valtavasti. Harjoitusohjelmat eivät olleet kovin yksilöllisiä, vaan usea juoksija käytti samanlaista.

Kun Elevaara siirtyi Posiolta vuoden 1973 lopulla Saarijärvelle, aloin pohtia muuttamista perässä. Kun kevätlukukausi 1974 päättyi, lähdin Saarijärvelle. Osallistuin jo samana keväänä maantiejuoksuihin, joissa edustin Saarijärven Pullistusta. Olin kuitenkin vuoden 1974 alusta kirjoilla Posiolla, ja minun kuului edustaa Posion Pyrintöä.

Kevään 1974 SM-maastoissa Kalajoella voitin B-poikien 5 kilometriä. Posion Pyrintö otti joukkuekisassa hopeaa. Muut joukkueen juoksijat olivat Asko Isopoussu ja Kyösti Ahola.

Saarijärvellä 1974–1976 harjoittelin kovaa, mutta kärsin jalka- ja selkävaivoista. Saarijärveltä menin armeijaan Mikkeliin. Olin intistä tullessa kovassa kunnossa. Sitten loukkasin koripallossa nilkkani enkä tehnyt vuoteen mitään.

Muutin vuonna 1978 Huittisten Lauttakylään kaverini, jokkeritalliin kuuluneen Kari Lähdekorven veljen laukkuuritykseen töihin. Harjoittelimme Kari Lähdekorven kanssa

yhdessä ja edustimme yrityksen sponsoroimaa Laukku-Esan Urheilijoita. Sen väreissä osallistuimme esimerkiksi kevään Palma-viestiin.

Pari vuotta myöhemmin palasin edustamaan Saarijärven Pullistusta ja jatkoin juoksemista. Akillisjänteeni leikattiin keväällä 1980. Aloitin leikkauksen jälkeen harjoittelun ehkä liian aikaisin, ja akillisjännevaivat jatkuivat. Lisäksi oli selkäongelmia. Siihen siten juoksu-urani päättyikin.

Markku Postila

Jokkeri numero 27. Lajit: 800 m, 1500 m, 3000 m esteet, maastojuoksut, pitkät viestit.

Syntymävuosi: 1953. Asuinpaikka: Sodankylä.

Ammatti: laboratoriopäällikkö (eläkkeellä).

Jouko Elevaara jututti minua Kemijärvellä joidenkin kisojen jälkeen elokuussa 1971 ja kysyi, olisinko kiinnostunut liittymään Jokkereihin. Olin Lapin Veikoissa melko yksinäinen juoksija, joten vastasin myöntävästi.

Harjoittelin kotikyläni Kelujärven maanteillä, viljelysteillä ja metsäpoluilla yksin, ja tietysti leireillä Posiolla yhdessä muiden juoksijoiden kanssa.

Elevaara oli minulle etävalmentaja. Toki leireillä juttelin hänen kanssaan. Minun kotiini ei vielä tuolloin ollut puhelinta. Jos Elevaaralla oli kiireistä asiaa, hän soitti mummilaani Kelujärvelle ja minä kävin sieltä soittamassa hänelle. Valmennusohjeet kulkivat kirjeitse.

Kilpailureissuille matkustelin Lapin läänissä itsekseni vakiovuorolinja-autojen kyydissä. Pitempiä, muualle Suomeen tehtäviä matkoja varten yleensä matkustin linja-autoilla Posiolle, josta jatkettiin joko yhteiskuljetuksella tai joidenkin jokkerien yksityisautoissa. Yhteiskuljetuksessa kyllä juttu lensi, ja matkoilta on miellyttäviä muistoja. Erityisesti mieleen on jäänyt matka harjoitteluleirille Espanjan Los Pacosiin maaliskuussa 1973. Se oli iso juttu maalaispojalle. En ollut esimerkiksi aiemmin matkustanut lentokoneella.

Leirit olivat minulle erityisen tärkeitä. Siellä näki valmentajansa ja seurakavereita ja sai lisätietoja harjoittelusta ja siitä, miten oli kehittynyt.

Olin Posiolla kaksi viikkoa kesäkuussa 1972 järjestelemässä Yöttömän yön juoksua ruokapalkalla.

Kotini oli tyypillinen pientila Kelujärvellä. Meillä oli kolme, neljä lehmää ja hevonen ja muutama hehtaari peltota talon ympärillä. Isä oli talvet savotoissa. Lenkit tein läheisillä maanteillä ja lihaskuntoharjoittelut joko heinäladossa tai pirtissä. Venyttelyt tein aina pirtissä. Jokkeriaikana sain lenkkikenkiä ja -vaatteita seuralta. Joitakin juoksuvarusteita hankin itse.

Jokkerivuosien aikana opin pitkäjännitteisen työn merkityksen. Sain sitkeyttä elämään: ihan pienestä ei anneta periksi. Tietysti sain paljon ystäviä, joita on mukava moikata tavatessa vieläkin. Kyllähän maalaispoika näki kilpailumatkoilla paljon maailmaa. Se ei muuten olisi ollut mahdollista!

Johan Pätsi

Ei jokkerinumeroa. Lajit: keskimatkat.

Syntymävuosi: 1940. Asuinpaikka: Posio.

Ammatti: sähköasentaja (eläkkeellä)

Johan ”Jussi” Pätsi kuului vuonna 1968 valittuihin ensimmäisiin jokkeriurheilijoihin. Hänellä on ollut kenties pisin, yli 60 vuotta kestänyt ura kilpaurheilun harrastamisessa Pyrinnön edustajana.

Pätsi oli ensimmäisissä hiihtokilpailuissaan kylien välisessä viestissä Aholassa alkutalvesta 1955. Hän edusti kotikyläänsä Hyväniemeä. Pätsi on kilpaillut myös etenkin suunnistuksessa ja juoksussa. Sisaruksista urheilivat myös Tarmo (juoksu, suunnistus), Kaarlo (hiihto), Reino (hiihto, keihäs) sekä Annikki, joka oli Posion naisurheilun uranuurtaja ja Lapin piirin parhaita keihäänheittäjiä 1960-luvulla. Annikki Pätsi heitti vanhalla keihäsmallilla ennätyksensä 43,36 vuonna 1967. Myös hän kuului lyhyen aikaa Jokkereihin.

Talven 1955 hiihtojen lähtö ja maali oli urheilukentällä. Jussi Pätsi tuli kilpailuihin Hyväniemeltä luontevasti hiihtämällä, ja samalla konstilla hän sinne palasikin. Viiden kilometrin kilpaladun reitti kulki kentältä kylän itäpuolelle Kaakkurivaaraan, kääntyi pohjoiseen Vasikonjärven länsipuolelle, kävi Myllyvaaran takana, palasi aholalaisten myllytietä ja kiersi Korkeamaan länsipuolelta ennen maaliintuloa. Kymmenen kilometrin latu jatkui Myllyvaarasta Nilovaaralle ja palasi Myllyvaaraan yhtyen takaisin viitosen lenkkiin.

Aholan–Myllyvaaran latusuuntaa jatkettiin myöhemmin Karitunturille asti. Reitti kulki Myllyvaarasta Nilojärven ja Kuoppajärven länsipuolitse Ison Karitunturin huipulle. Tunturin rinteellä oli erikseen nousu- ja laskuladut. Puistohiihdoissa pisin kilpailumatka kävi Karitunturilla.

Koillissanomat kertoi toukokuussa 1965, että Pyrinnön perustama alaosasto Hyväniemen Haka oli saanut varojen vähäisyydestä huolimatta viriämään kovan urheiluharrastuksen nuorison ja varttuneemman väen keskuudessa. Urheilukentän saaminen kylälle tuntui epätodennäköiseltä. Kovimmaksi yleisurheilijaksi ja hiihtäjäksi lehtijuttu kertoi Johan Pätsin.

Koillis-Pohjan Sähkö Oy:n asiakaslehden toimittaja haastatteli vuonna 1968 Jussi Pätsiä tämän kotona, jossa kaksi kaapillista kiiteli palkintoja. Pätsi oli sähköyhtiössä töissä. Hän sanoi totta puhuen olleensa urheiluhullu jo pikkupojasta lähtien. Ote jutusta:

”Minun lajejani ovat lyhyen matkan, 400–800 metrin juoksut, joihin olen Posion Pyrinnön nimissä ottanut osaa lukemattomiin kansallisiin ja piirinmestaruuskilpailuihin. Niin ikään hiihto on minua kiinnostanut. Kilpailuissa olen ollut mukana 15–50 kilometrin matkoilla. Muun muassa olin 1968 mukana Tervahiihdossa tullen kuudenneksi. Tuo pieni ’tervapytty’ on muisto siitä. Johan sitä ikää alkaa karttua, mutta ei vielä voi sanoa, että vanhuus tulee.”

Johan Pätsin ennätys 800 metrin juoksussa on 1.57,2, jolla hän voitti Lapin piirinmestaruuden vuonna 1967. Tulos oli ensimmäinen Pyrinnön urheilijan kahden minuutin alitus lajissa. Ratakiekkokilpailuissa Pätsi on juossut ajassa 51,4 ja 1500 metriä 4.05,6.

Jussi ja Ulla (s. 1945) Pätsin lapset ovat harrastaneet suunnistusta. Myös Ulla ryhtyi aikuisena suunnistamaan lasten mukana.

Teksti on muokattu Posion ihme -teoksesta (2016).

Johan Pätsi keskellä numerolla 34 Posion Pyrinnön vuosikertomuksen 1969 kuvassa.

Helena Rantakari (s. Loukusa)

Jokkeri numero 10. Lajit: 800 m, 1500 m, maastajuoksu.

Syntymävuosi: 1953. Asuinpaikka: Raahe.

Ammatti: it-suunnittelija (eläkkeellä).

Lapsena pääurheilulajini oli hiihto, ja menestystäkin kisoista tuli mukavasti. Hiihtokisoista joku vissiin keksi minut mukaan yleisurheiluun. Lajini vaihtui kestävyysjuoksuksi.

Meidän kylällä ei muistini mukaan ollut urheilukouluja, mutta Aholassa käytiin testijuoksussa ja leireillä. Leirit lukuisine testeineen olivat innostavia. Livolla harjoittelin pääasiassa itsekseni, nuoremmat sisarukset olivat joskus mukana. Katuvaloja ei syrjäkylillä ollut eikä aina luntakaan aurattu heti. Niissä olosuhteissa harjoittelin lähes joka päivä. Pitkiä lenkkejäkin oli ohjelmassa. Koulusta kun tulini, niin pimeässäkin piti lähteä lenkille.

Myös hyppelyitä oli myös paljon. Kotipirtissä hypittiin. Parhaani mukaan yritin toteuttaa sitä mitä ohjelmaan oli laitettu. Varusteet olivat ehkä vaatimattomat, mutta tahto tehdä asioita oli hyvä.

Erityisen hyvin mieleni syövereihin on jäänyt muisto Porista A-ikäisten SM-kilpailuista, joista sain ensimmäisen SM-mitalin. Voitin pronssia 1500 metrillä. Muistan meillä olleen muutenkin kivaa sillä reissulla. Olimme Porissa Korvan Marja-Leenan kanssa, Elevara jatkoi poikien kanssa kisoihin Turkuun.

Helsingin EM-kisoissa vuonna 1971 Pyrintö oli mukana seuracupissa. Sijoitus oli toinen. Olin tällä matkalla huoltajana. Pääsimme seuraamaan EM-kisoja katsomosta. Kohokohta oli Juha Väätäisen voitto 10 000 metrin juoksussa.

Urheilukipinäni syttyi Posiolla eikä se ole sammunut sen jälkeen. Tällä hetkellä liikuntani on ylläpitävää, mutta tulihan tuota kisailtua veteraanisarjoissakin. Veteraanikisoissa pääsee tyydyttämään kilpailuviettiään ja tapaamaan samanhenkisiä ihmisiä. Sosiaalinen tekijä urheilussa oli tärkeää silloin Posion aikoina ja on edelleen.

Kari Sanelma

Jokkeri numero 1. Lajit: pika- ja aitajuoksut, ottelut.

Syntymävuosi: 1950. Asuinpaikka: Tampere.

Ammatti: hammaslääkäri (eläkkeellä).

Vuonna 1967 kantautui korviini uutisia uudesta toiminnanjohtajasta Posion Pyrinnössä. Sehän piti lukiolaispoikana lähteä uteliaisuudesta tarkistamaan Pyrinnölle. Yhdessä serkkupoikani Taisto Kylmäniemen kanssa saavuimme eräänä iltana Pyrinnön salille, jossa pitkänhuiskea hujoppi, meille tuntematon ja eksoottinen tyyppi, yhdessä Esko

Aholan kanssa otti pojat komentoonsa. Tyyppi oli uusi toiminnanjohtaja-valmentaja Jouko Elevara.

Ja ei kun testiin: jalat rintaan -hyppelyä, toistoja niin kauan kuin jaksoi, ja samoin vatsalihasliikettä penkillä ilman lisäpainoja. Tulokset olivat ”lähes maailmanennätysluokkaa” molemmilla, joten motivaatio päästä ohjaukseen ja valmennukseen oli sillä selvä ja syrjäseudun poikaa vietiin.

Siitä alkoi urheilijaurani. Alkoi myös vuosikymmeniä jatkunut, nykyhetkiin kestänyt tuttavuus ja ystävyys, melkein liikekumppanuus, ohjaajan, valmentajan ja kilpakumppanin Iso-Jokkeri Elevaaran kanssa.

Olin Kuusamoon 11-vuotiaana oppikouluun päässeenä ja samalla kodin välittömästä ohjauksesta poistuneena, ja siten kouluviikot naapurikunnassa viettäneenä, oppinut itsenäiseen, jopa itsepäiseen toimintaan. Tuolloin tuttavuuden alussa, siis lukiolaisena 17–18-vuotiaana nuorukaisena, olin varma, että minustakin vielä urheilija tulee, jopa huippu. Niin oli mahtava tuo Elevaaran innostava ote aina urheilusta kiinnostuneeseen nuoreen mieheen. Koulunkäynti oli kuitenkin pääosassa lukion loppuun kevääseen 1969 asti, vaikka ensimmäiset valmennusohjelmatkin olin jo saanut. Osasyynä lisäksi oli, ettei ollut suihkumahdollisuutta siinä pienessä mökissä, jossa asuin seitsemän vuotta lapsettoman pariskunnan ”poikana”. Niinpä harjoitteluni alkoi pääasiassa käymällä Pyrinnöllä talvikuukausien viikonvaihteileireillä, joilla olin ominaisuuksieni puolesta pikajuoksuryhmässä. Sen ryhmän jäsenistä moni on jäänyt elinikäisiksi ystäviksi yhteisten kokemusten pohjalta.

Testit käsittivät monipuolisesti nopeus- ja voimaominaisuuksia. Kaikki testilajit pisteytettiin Elevaaran suunnittelemalla tavalla. Koska olin harjoitellut siihen mennessä vain vähän, minulla oli helppo parantaa suhteellisia testituloksiani ja näin testeissä kilpailunomaisesti menestyä tuossakin otatuksessa. Myös parin päivän lihaskivut kunkin testi-ikonlopun jälkeen ovat jääneet lähtemättömästi mieleen. Siinä oppi tsemppaamaan ja ottamaan miehestä mittaa.

Kesäajoilta muistan parhaiten Livon koulun kankailla ja hiekkarinteessä pidetyt harjoitusleirit. Hiekkarinnekokemuksista on ehkä väärin sanoa ”muistan”, koska joskus pääsi ylös-alas-sarjoja kisailtaessa toisten kannustamana sellaiseen hurmukseen, ettei lopulta ollut enää tässä maailmassa. Että saa mies tarvittaessa itsestään irti!

Pyrinnön talviajan etelän leireille en tiiviin ja kurssimaisen opiskelun takia päässyt, paitsi kerran kyllä kävin Kuortaneen hallissa viikonloppuleirillä.

Koulun ja opiskelun takia olin loma-aikoja lukuun ottamatta paljon poissa Posiolta enkä siten ollut paljonkaan mukana Pyrinnön voimakkaassa kehittämisessä noina vuosina. Esimerkiksi kuplahalli nousi täysin ilman minun panostani. Ennen opiskeluja kuului minun niin kuin muidenkin varttuneimpien jokkerien velvollisuuksiin olla esimerkiksi järjestysmiehenä Pyrinnön tanssi-illoissa.

Kilpailulajeikseni valikoituivat pika- ja aitamatkat. Olin oikeastaan jonkinlainen jokamiesjantunen, joka yritti kymmenotteluakin, kuten 1972 hurjassa kaksinkamppailussa valmentajan kanssa. Saavutin A-luokan pistemäärän, minkä johdosta tuli Suomen Urheiluliitolta syksyllä 1972 kutsu maajoukkuevalmennukseen – en mennyt. Olin nähnyt Turussa jo silloin opiskelevana silloisten otteluhuippujen Johannes Lahden ja Pekka Suvitien touhut ja voimaominaisuudet, ja niihin en rimpulana uskonut pääseväni. Vain

juoksu minulla sujui kohtuullisesti. Ei ollut pohjaa maatalon töistä lapsuudesta ja nuoruudesta.

Jokamiehen osuus ”ottelijana” oli myös, silloin arvossaan olleissa kaksipäiväisissä piirinmestaruuskisoissa, osallistua vähintään kymmeneen lajiin ja rohmuta pisteitä seuran plakkariin.

Säännöllisempi ohjelman mukainen harjoitteluni alkoi lukion jälkeen 1969, jolloin Elevaaran suosittelemana meidät pikajuoksuryhmän viestijoukkueen jäsenet kaikki oli hyväksytty vapaaehtoisina varusmiespalvelukseen. Sain kuitenkin kesällä muutamaa viikkoa ennen palvelukseen astumista ilmoituksen, ettei minua ylioppilaana ja päällystöön koulutettavana tilan puutteen takia voitukaan ottaa vielä silloin palvelukseen, vaan aloitus lykkääntyi helmikuulle – kutsunnan mukaiseen normaaliaikaan! Varusmiespalveluksen aikana Sodankylässä ja Haminassa harjoittelin sen minkä palvelukselta pystyin. Monia etuja urheilijana olemisesta siellä kyllä oli, muun muassa vapautus Aliupseerikoulun aikana aamutoimista, jotta sai käydä aamulenkillä. Alokasajan jälkeen ei juuri viikonvaihteita tarvinnut kasarmilla viettää, siitä pitivät huolen Elevaaran mitä erilaisimmilla verukkeilla haetut lomat kilpailu- ja edustustapahtumiin. Jäipä sinkojoukkueen johtajaksi koulutettavalta näkemättä ison singon kova-ammuntakin, se ampumaleiriaika kun oltiin muulla leirillä. Auttoivat ehkä myös sekä Jääkäripataljoonan että Reserviupseerikoulun maastajuoksukisojen mitalisijoitukset, pikajuoksupohjalta!

Minun nimittäminen vuonna 1968 jokkeriksi numero 1 johtui Elevaaran myöhemmin antaman selvityksen mukaan siviiliasioiden hyvästä hoitamisesta, ei niinkään urheiluanasioista. Lisäksi tosin olin tiiviimmin mukaan kuuluneista myös vanhin siinä vaiheessa.

Vuonna 1969 Pyrinölle haettiin ensimmäinen SM-piste Kokkolan viestikisoista A-poikien (18 v.) 4 x 800 metriltä. Olin joukkueen autokuskina Elevaaran Escortilla ja samalla olin jonkinlaisena joukkueenjohtajana. Päätimme, että jos joku joukkueesta vaikka loukkaantuu, niin astun, vaikkakin yli-ikäisenä, hänen nimissään juoksemaan – kukaanhan ei meitä tuntenut. Tulos ja pisteitä oli saatava, kun kerran matkaan laitettiin.

Oulun ympärijuoksussa Pyrintö pärjäsi maalaisseuroista parhaiten Jokkerien synty-aikoina.

Onnistuin pääsemään opiskelemaan hammaslääkäriksi lääketieteelliseen Turkuun vuonna 1971 varusmiespalveluksen viivästymisen johdosta niin sanottuna vanhana ylioppilaana kolmen viikon (!) kovan karsintakurssin jälkeen. Vanhoja otettiin vain 10 prosenttia kaikista sisään hyväksyttävistä, ja heistä valtaosa oli jo opiskellut pääsykoeaineita yliopistossa. Loistava kunto jokkeriharjoituksista auttoi tsemppaamaan, jaksamaan ja keskittymään pääsykokeiden kovaan kilpailuun. Pidän tuota sisäänpääsyä siltä pohjalta kovimpana saavutukseni.

Tein vain muutaman kovan happovetoharjoituksen noina viikkoina. Erään jälkeen Kupittaalta palatessani oksettavassa olossa jouduin istahtamaan kadun varrella patsaan jalustalle. Kun tokenin katsomaan patsasta ylöspäin, näin juoksevan Paavo Nurmen.

Pääsykoeviikkojen aikana myös kihlauhin muiden muassa jokkerien 2, 3 ja 7 serkun Katri Lahtelan kanssa. Olimme tavanneet juhannustansseissa – Elevaaran järjestämässä Pyrinön tansseissa, kuinkas muuten. Sitä elämäkumppanuutta onkin jatkunut kohta 50 vuotta!

Opiskelu Turussa alkoi syyskuussa 1971. Samoihin aikoihin valmistui Turkuun Ku-

pittaaan hieno urheiluhalli sisäjuoksuratoineen. Oli kuin taivas olisi auennut pohjoisen lumihankiolosuhteiden pojalle. Samaan aikaan Turkuun tuli opiskelemaan vuotta aiemmin jokkereihin liittynyt rovaniemeläinen jokkeri numero 17 Matti Ansala. Niinpä Pyrinnön 4 x 400 metrin viestijoukkueen puolikas harjoitteli yhteisen, Elevaaran laatiman ohjelman perusteella seuraavat vuodet tiiviisti Kupittaaan hallissa. Saimme seurata muiden huippujen ohella soutaja Pertti Karppisen voimatreenejä siellä alakerran pienessä punttisalissa ja soutualtaassa. Ne treenit riittivät sittemmin kolmeen peräkkäiseen olympiakultaan. Muistissa on pysynyt myös saunan yhteydessä olleen pienen altaan palautussessiot vesihierontoineen. Kerran, pari kävimme hapenottotesteissä, jolloin vahingossa näin pöydällä silloisen olympiamelojan, sittemmin voimamiehenä kunnostautuneen Ilkka Nummiston testituloksen. Hapenotto oli samaa luokkaa kuin meillä uraansa vasta kunnolla aloittavilla juoksijoilla. Niistä opiskelu- ja urheiluajoista alkoi myös Ansalan ja Sanelman perheiden yhä kestävä syvä ystävyys yhteisine maailmanmatkoi-neen ja kummeina toimimisineen.

Samoihin aikoihin syksyllä 1972 muutin sukunimeni Tyrväisestä Sanelmaksiksi. Se aiheutti minulle hauskoja tilanteita seuraavana kesänä Lapin kisoissa, kun kanssakilpailijat vieressä keskustelivat: ”Kukahen se tämä Sanelma oikein on ja mistä tullut, kun ei olla koskaan ennen kuultu.”

Kalevan kisoista muisto on Joensuusta elokuulta 1972, jossa melkoisessa sateessa juostussa 400 metrin alkuerässä jatkopaikkani tyrmäsi loppusuoralla rinnalle ja hymyillen ohi hölkännyt tuleva mestari Markku Kukkoaho. Muutamaa viikkoa myöhemmin hän juoksi Münchenin olympiafinaalissa parhaana eurooppalaisena kuudenneksi vieläkin voimassa olevalla SE-ajalla 45.49.

Harjoitteluun kuuluivat meillä pikajuoksijoillakin pitkät lenkit ja testit 12:n, jopa 30 kilometrin matkoilla!! Voinkin väittää, että olimme tästä näkökulmasta Suomen kovakuntoisin pikajuoksijaryhmä. Eli pieleen meni, kuten myöhemmin on Elevaarankin kanssa jutusteltu. Jokkereista pääsikin pisimmälle kestävyysjuoksuryhmä, jolla valmennus oli parhaiten kohdillaan.

Tulokseni jäivät polkemaan paikallaan. Kesällä 1973 juoksin 400 metrillä muistaakseni neljä kertaa kymmenykselleen saman ajan, ja kerran Heinolassa lipsahti kolme kymmenystä paremmin. Heinolassa samalla ajalla toiseksi jäi Harri Jauhiainen. Hän oli seuraavien kesien Ruotsi-otteluedustaja ja sitten maailmalla menestynyt paraurheilija. Hän pääsi parakisoihin, koska polio oli vaurioittanut hänen kättään.

Irtiottokykyni oli hukassa – mies polki olosuhteista ja kentän radan laadusta huolimatta aina samaan aikaan. Se sai aiheen yrittää vaihtaa pikajuoksusta enempi 800 metrille 400 metrin aitojen rinnalla. Tällöin olin jo Elevaaran vanavedessä muuttanut edustamaan Saarijärven Pullistusta. Uuden seuran kuuluisissa juhannuskisoissa sain nousta palkintopallille vielä siihen aikaan vähän epätavallisempien kilpakumppanien, mustien kavereiden, seuraksi; enempi suomalaisten parhaiden poissa ollessa kuin omaa kykyäni.

Tiukka viimeinen opiskeluvuosi ja sittemmin vuonna 1976 alkanut kova työputki harjoittelun ohella veivät miehen selvään ylikuntoon eli väsymystilaan. Hellitin juoksu-urani vuonna 1977 ja keskityin työ- ja perheuraan Jokkereista saadun kovan itsetunnon ja yrittämisen avulla. Yrittäminen sai lyhyehkön virkauran jälkeen 1980-luvulla perustamaan Pohjois-Suomen suurimman yksityisen hammaslääkäriaseman Rovanie-

melle. Se on kuulemma suurin edelleen, nyt jo suureen valtakunnalliseen ketjuun tosin kuuluvana.

Yhteistyö Jouko Elevaaran kanssa oli vähällä myöhemmin viedä myös yhtiökumppanuuteen vuonna 1981 perustetussa Merikievarissa. Olin jo hakenut ja saanut viran Merikarvian kanssa samaan kuntainliittoon kuuluvasta Siikaisista tarkoitukseni muuttaa Merikarvialle Elevaaran avuksi. Jäi kuitenkin lopulta lähtemättä. Samalla säilyi ystävyys; kaksi uppiniskaista tuskin olisi täysin tullut toimeen yhteisessä yrityksessä.

Jokkeritoimintaa olen myöhemminkin innokkaasti ollut edistämässä numero 1:n velvoittamana. Vuonna 1993 olin kokoonkutsujana vetämässä bussilastillista innokkaita jokkereita Posiolta 25-vuotisjokkeritapaamiseen ja samalla Elevaaran 50-vuotisjuhliin Merikarvialle. Yhteystietojen hankkimisessa ajan tasalle sen aikaisin metodein ja välinein ei voinut laskea tunteja. Eikä varsinkaan leikekirjan tekemisessä vuosilta 1967–1973 Posion Pyrintöä koskevista Lapin Kansan lehtijutuista, jotka sain koostettua lehden arkistosta. Tosi paljon Pyrintöä ja Jokkereita koskevia artikkeleita löytyikin. Siinä vasta minullekin valkeni, miten hirmuisen isosta asiasta oli kyse niinä vuosina Posiolla. Piti kahlata läpi yli 2000 mikrofilmattua lehden numeroa. Kun löytyi artikkeli, piti hakea vastaava numero arkistosta ja kopioida juttu paperille, kahtena kappaleena, jotta itsekin sain leikekirjan. Toinen leikekirja luovutettiin Elevaaralle. Iltamyöhät ja alkuyöt kuluivat jonkin aikaa siellä arkistossa. Siivooja sai ihmetellä, että mitähän tuo äijä täällä oikein yökaudet puuhaa.

Joepuolue Ruonansuu suostui maksutta ideastani imitoimaan Paavo Noposen äänellä käsikirjoitukseni selostuksesta Moskovian kypmistä, josta boikotti Montrealin tapaan olikin jättänyt etiopialaiset pois. Siis Maaninka–Virén. Selostus kuultiin tuolla bussimatalla Merikarvialle. Sain myös koostettua matkalla katsottavaksi mykkäfilmin Elevaaran aikanaan kaitafilmiä kuvaamista harjoittelu- ja muista tapahtumista.

Lahjaideana 50-vuotiaalle Iso-Jokkerille yritin saada Kari Suomalaisen tekemään hänestä karikatyyrikuvan. Jostakin syystä se ei professorilta luonnistanut. Päädyimme Elevaaran päätä esittävään patsaseen. Harva mies saa patsaan jo eläessään.

Jokkeritapaamisia on ollut myös vuosina 2000, 2001, 2003 sekä viimeisin yllätyskäynti 13. huhtikuuta 2018 Elevaaran 75-vuotistansseissa Aronkeitaalla Kauhajoella. Siellä oli mukana seitsemän jokkeria.

Elevaaran hankkimalla tontilla, jonne sitten Lomakouhero-yritys syntyi, istuttiin ideoimassa – tai paremminkin Elevaara ideoi – sinne tulevaa toimintaa. Kerran sain olla venyttely-jumppamannekiininä kuvissa, jotka Elevaara otti Yhteishyvä-lehteen tekemäänsä juttuun. Paljon mukavia muistoja on jokkeritapaaleilta jäänyt, ja voin tunnustaa sen antaneen paljon pohjaa onnistumisiin elämässäni.

Urheilussa mukanaolo vei sittemmin minut myös Lapin Lukon ja Lapin yleisurheilun puheenjohtajaksi ja siten SUL:n liittokokousedustajaksi sekä 10 vuodeksi SUL:n Kunniaakkeroksen piiripäälliköksi. Tiedonjano sai suorittamaan vielä 2003–2004 valmentajan ja ravintovalmentajan ammattitutkinnot ja jatkuvaan tiedonhankintaan ravinnosta ja suolistosta. Ravintovalmennuksesta toivonkin vielä saavani jakaa omaa tietotaitoani Suomen urheilulle näin eläkepäivinäni.

Jouko Elevaara oli ja on innostajana mestari ja enemmän kuin stahanovilais-päätalomainen työn sankari omalla alallaan sekä minulle lisäksi hyvä kilpakumppani jokkeriajalta.

Kerttu Selin (s. Loukusa)

Jokkeri numero 29. Lajit: Kestävyysjuoksu.

Syntymävuosi: 1956. Asuinpaikka: Mikkeli.

Ammatti: matemaattisten aineiden opettaja.

Harjoittelin kotosalla Livolla. Juoksimme lenkkejä yhdessä sisarusporukalla pitkin maantietä ja metsäpolkuja, kesällä myös Livojärven hiekalla. Talvisin lihaskuntoharjoittelu tehtiin pirtissä.

Maalaistalon työt olivat myös hyvää peruskuntoharjoittelua.

Peseytymisolot olivat ajan mukaiset: sauna kaksi kertaa viikossa. Muutoin käytiin pesulla navetan keittiössä. Vaurusteita ei olisi ollut, ellei niitä seura olisi tarjonnut piikkareista alkaen.

Elevaara laati hyvät ohjelmat ja seurasi ohjelmien toteuttamista tarkasti. Myös leirien testit kertoivat ohjelman vaikuttavuudesta.

Kilpailumatkat ovat jääneet mieleen hienoina reissuina. Niillä oli kivaa. Arvostan suuresti niitä vapaaehtoisia aikuisia, jotka olivat mukana touhussa myös kilpailureisilla. Olimme ylpeitä pyrintöläisiä: oli kiva kantaa Pyrinön asua.

Leirit olivat antoisia. Tehtiin kovia treenejä ja testejä. Mutta jälkeenpäin ajatellen mukanaolo tällaisessa ryhmässä kasvatti sosiaalisesti todella paljon.

Leirien ja joskus kilpailujenkin aikaan olimme töissä tanssiravintolan baarissa. Ei enää nykyisin niin nuoria otettaisi töihin, jotka jatkuivat yömyöhään. Muistan erityisesti sen kerran, kun olin myymässä lippuja juhannusjuhlien pääportilla. Hyttysiä oli niin hitosti. Yksi etelästä tullut säälitteli, että miten aion koko illan itikoiden kanssa selvitä.

Urheiluharrastuksella on ollut ratkaiseva merkitys koko elämän kannalta. Sosiaalinen pääoma on kantanut. Järjestelmällinen, ohjelmoitu elämä antoi taidon suunnitella opiskeluohjelmaa. Myöhemmin suunnitelmallisuus näkyi työssä. Koko touhu antoi valtavasti itseluottamusta.

Veli-Matti Sipola

Jokkeri numero 39. Lajit: 800 m, 1500 m, maastojuoksu.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Kittilä.

Ammatti: yleisesikuntaupseeri (sotilaseläkkeellä).

Jokkerit-ryhmään pääsyn ja kuulumisen aikana asuin ja kävin koulua kotikunnassani Sodankylässä. Pääsy ryhmään oli erinomainen asia juoksuharrastukselleni. Se kasvatti motivaatiotani harjoitteluun ja mahdollisti pääsyn kilpailemaan toisten ikäisteni juoksijoiden kanssa myös valtakunnallisella tasolla.

Juoksuharjoitteluni tein yksin kotini läheisillä teillä ja metsäpoluilla. Lihaskunto- ja hyppelyharjoitusten paikka oli kuntosalien puuttumisen takia kotona.

Jouko Elevaaran valmennuksessa ollessani asuin Sodankylässä ja sain harjoitusohjelmat ja niiden toteuttamisohjeet postitse kotiini. Pitkän etäisyyden takia minulla ei ollut henkilökohtaisia kontakteja Elevaaran kanssa. Elevaaran ohjelmat olivat hyvin monipuolisia sisältäen juoksuharjoittelun lisäksi paljon kovia lihaskunto- ja hyppelyharjoituksia. Varsinkin hyppelyharjoitukset tekivät hyvää juoksukunnolle, erityisesti kimmoisuuskestävyydelle. Kun harjoittelee paljon hyppimällä, jaksaa juosta pitkään reisien puutumatta.

Parhaat muistot ovat kilpailumatkoilta, jotka teimme viestijuoksun SM-kilpailuihin Helsinkiin ja Kuortaneelle. Molemmista oli tuliaisina SM-mitali 4 x 800 metrin viestijuoksusta, Helsingistä pronssia ja Kuortaneelta hopeaa. Varsinkin Kuortaneen kilpailu oli hyvin jännittävä ihan loppuun saakka.

Leireillä kävin muistaakseni ainoastaan pari kertaa. Sen muistan, että leirit olivat hyvin vaativia. Leireillä sain myös ensimmäisen kerran harjoitella ryhmässä.

Posion jokkeriryhmään kuuluminen oli minulle hieno asia. Elevaaran valmennuksen avulla opin harjoittelemaan ohjelman mukaan. Ryhmään kuuluminen sai minut innostumaan ja tekemään kovasti töitä kehittyäkseni ja saavuttaakseni parempia kilpailutuloksia. Säännöllinen elämäntapa auttoi myös saavuttamaan hyviä opiskelutuloksia. Ajankäyttö oli suunniteltava tarkasti, jotta ehti tehdä myös koulutehtävät kunniallisesti.

Esa Säkkinen

Jokkeri numero 15. Laji: kolmiloikka.

Syntymävuosi: 1954. Asuinpaikka: Rovaniemi.

Ammatti: lehtori.

Muistelen aloittaneeni urheilemisen Allan Maaningan mukana. Hänen kanssaan suorastaan asuimme illat Pyrinöllä varsinkin lukioaikoina. Koen olleeni onnekas, kun pahin teini-ikäni kului tällaisessa tiiviissä yhden asian liikkeessä. Olen Allanille kiitollinen siitä, että hän sai minut innostumaan mukaan.

Yksin harjoittelu oli tervanjuontia. Melkein aina oltiin porukalla. Muistan ainakin Allan ja Kaarlo Maaningan, Säkkinen Kyöstin ja Kallen, Aholan Matin, Aholan Eskon, Oivakummun Tapsan ja Karjalaisen Matin. Pyrinön punttisali ja näyttämö tulivat harjoituksissa tutuiksi.

Jouko Elevaara oli valtava tsemppari. Hän sai ainakin minut usein venymään parempiin suorituksiin kuin itseään uskoin. Kyllähän Elevaaran sydäntä lähempänä olivat juoksut, mutta en kuitenkaan koe, että hän olisi väheksynyt muitakaan lajeja. Mielestäni hän oli hyvä rytmittämään harjoittelua ja muutoinkin ennakkoluuloton. Jokkerien leirit loivat hyvää yhteishenkeä.

Päällimmäisenä muistona kilpailumatkoilta minulla on se, että melkein aina niillä oltiin isolla porukalla, usein linja-autolla, jota isäni kuljetti.

Jokkerina näki ja koki sekä kavereiden että omalta kohdalta, että kun tekee töitä, niin siitä seuraa menestystä. Kehittyi terve itsetunto ja muutenkin elämä sai oikeaa suuntaa.

Työuralla minulla on ollut paljon hyötyä myös seuran toimintaan ja varainhankintaan osallistumisesta. Talkoilin alussa tanssien lipunmyynnissä, sitten bingonvedossa ja muutenkin tanssien ja bingotilaisuuksien järjestämiseen liittyvissä tehtävissä. Muistelen olleeni aika aktiivinen. Siinä oppi yllättävän paljon isojen tilaisuuksien järjestämisestä, organisoinnista ja myös kannattavuudesta.

Liikunta eri muodoissaan jäi tavaksi. Nykyisin liikun pääasiassa luonnossa eri tavoilla sekä vapaa-aikana että luonto- ja ympäristöalan työssäni.

Hannu Säkkinen

Jokkeri numero 24. Lajit: kestävyysjuoksu, maastajuoksu.

Syntymävuosi: 1956. Asuinpaikka: Ranua.

Ammatti: it-asiantuntija (eläkeputkessa).

Kuuluin niin sanottuihin nylkkyihin ja harjoittelin enimmäkseen yksin. Porukalla silloin, kun oli samanlainen harjoite – kävimme lenkillä ja teimme lihaskunto- ja hyppelyharjoituksia.

Leiriviikonloput kerran kuussa olivat mukavia kaikkineen testeineen. Erityisesti mieleeni jäi koulun käytävällä juostu ”Moskovan kymppi”.

Varainhankintaan osallistuin esimerkiksi huvitoiminnassa, ensin narikassa ja sitten lipunmyynnissä. Elevaaran muutettua pois Posiolta talkoilin Pyrinnön tanssien järjestämisessä yhdessä Matti Karjalaisen, Veikko Kelloniemen ja Saara Kalermon kanssa.

Jokkeriaika ohjasi nuoren vilkkaan ihmisen hyvien harrastusten pariin ja antoi mahdollisuuden joukon ystäviä.

Olen asunut Ranualla vuodesta 1979 asti. Olin Ranuan Peuran sivutoimisena toiminnanjohtajana 1997–2002.

Jari Säkkinen

Jokkeri numero 41. Lajit: keihäänheitto, moukari, juoksulajit.

Syntymävuosi: 1957. Asuinpaikka: Kuusamo.

Ammatti: perhekodin vanhempi.

Liityin Jokkereihin pian sen perustamisen jälkeen. Heti alusta asti olin kuitenkin mukana urheiluporukassa. Jokkereissa olin joukon nuorimpia ja seurasin vanhempien tekemisiä. Urheilu antoi vilkkaalle pojalle toimintaa joka päivä, ja porukassa oli hyviä samastumiskohteita riittämiin. Näen joukkue toiminnassa urheilullisten tavoitteiden lisäksi myös monia kasvatuksellisia elementtejä, jotka ovat tukeneet myöhemmässä elämässäni eteenpäin menoa.

Punttialitreeneit oli järjestetty yhteisesti. Muita harjoituksia tein yksin tai lajikaverin kanssa. Jouko Elevaara oli tiukka, mutta asiallinen johtaja. Kun yritti parhaansa, siitä sai kannustusta, vaikka ei ollutkaan paras.

Elevaara opetti ja myös vaati hyviä tapoja ja asiallista, urheilijalle sopivaa käytöstä. Raittiuskasvatus oli tärkeässä asemassa. Elevaaran motto oli: porukassa olemme voimakkaita ja parempia kuin muut.

Kesällä 1971 Posion Pyrinnön joukkue kävi Helsingissä seurajoukkueiden välisen kilpailun finaalissa, ja samalla saimme osallistua yleisurheilun EM-kisojen avajaisiin. Se on jäänyt kilpailumatkoista erityisesti mieleeni. Omana hyvänä muistona reissusta on se, että voitin lajini keihäänheiton loppukilpailun! Oli suuri kunnia edustaa Posion Pyrintöä.

Kaikki leirit olivat antoisia, ja osallistuin niihin mielelläni. Erityisesti Los Pacosin leiri Espanjassa on vieläkin muistoissa.

Elevaara järjesti meille kunnon urheiluvarusteita, kuten seuran verryttelypuvun, mikä korosti entisestään yhteenkuuluvuutta.

Jokkerivuosista sain monia hyviä eväitä elämääni. Kilpailuhenkisyys ja tavoitteellisuuden olen varmasti omaksunut tuosta ajasta. Esimerkiksi Reserviupseerikoulussa urheilumenestys oli hyvä ja palkitseva asia. Työssäni lastensuojelun sijaishuollossa olen käyttänyt Elevaaralta ja muilta jokkereilta saamiani ohjaamismalleja. Opin myös kannustamaan omia lapsiani erilaisten harrastusten pariin, koska olin nähnyt niiden kanta-
van voiman.

Kyösti Säkkinen

Jokkeri numero 9. Lajit: seiväshyppy, moukarinheitto, pituushyppy, pika-aidat, 6-ottelu.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Kajaani.

Ammatti: rakennusmestari.

Maaseudun elinkeinot ja maaseutumaiset olot hallitsivat siihen aikaan. Ihmisiä muutti työn perässä myös pois paikakunnalta. Pentik otti ensiaskeleitaan.

Jokkeriryhmään kuuluminen oli mukavaa ja kannustavaa. Oli yhtenäiset varusteet sekä mukava henki. Jouko Elevaara laati minulle harjoitusohjelmat ja opasti lajien saloihin. Harjoittelin enimmäkseen yksin, toki urheilijoita kokoontui enemmän esimerkiksi punttisalille. Viikonloppuisin pidettiin testileirejä isommalle porukalle.

Kilpailumatkat olivat upeita kokemuksia. Mentiin useilla linja-autoilla ja isolla porukalla. Henki oli mahtava. Leirien merkitys oli myös yhteenkuuluvuuden ja porukan hengen luomisen kannalta suuri. Testien avulla nähtiin, missä oli kehitytty.

Seuran järjestämissä tansseissa toimin aluksi narikkapoikana vaatteiden säilytyksessä. Siitä ylenin lipunmyyntiin, jossa soitimme myös levyiltä tanssimusiikkia orkesterin taukojen aikana. Toki kuplahallin rakentaminen ja siihen liittyvät talkoot oli ihan oma lukunsa. Siihen osallistuikin iso osa posiolaisia muun muassa lahjoituksilla. Bingotointi oli myös merkittävä osa varainkeruuta. Siinäkin toiminnassa meitä nuoria poikia pyöri mukana.

Olosuhteet olivat alkuun alkeelliset, jopa puutteelliset. Mutta pikkuhiljaa Elevaaran avulla saimme tiloja ja varusteita. Suuri elämys oli, kun saapui lähetykset Karhun piikkareita ja lenkkareita. Siitä minäkin sain ensimmäiset itselleni.

Toki minulla oli kotipihassa pituushyppypaikka, jossa oli ihan lankku ponnistusta varten. Sen rakensi isäni, joka oli innokas urheilumies. Hypimme siinä naapurissa asuvien Neuvosen poikien kanssa eräänkin kisan, ja kotitiellä otimme vetoja.

Seivästä hypimme kotona puuseipäillä purukasaan. Mutta kyllä meidän pihalta löytyi myös bambuseiväs ja myös oikea puukeihäs. Isä hankki myös sellaisia varusteita Kalle-veljelleni ja minulle.

Jokkeriaika oli minulle mukavaa ja kehittävää aikaa. Se antoi mukavia ja hienoja ihmisiä elämääni. Toki yhteydenpito on nyttemmin jäänyt vähälle muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Liikkuminen on minulle ollut aina mieluista, ja onpa jälleen jonkinlainen kilpailukinäkin löytynyt noin seitsemän vuotta sitten.

Matti Tennilä

Jokkeri numero 18. Lajit: 100 m, 200 m, 400 m.

Syntymävuosi: 1955. Asuinpaikka: Rovaniemi.

Ammatti: yrittäjä.

Olen lähtöisin Rovaniemen Viirinkylältä. Sijoituin Lapin piirin kisoissa vuonna 1970 B-poikien 100 metrillä toiseksi. Voittaja oli Posion Pyrinnön Kyösti Säkkinen. Olin ylpeä hopeamitalista. Huomasin kisoissa, että posiolaiset kahmivat paljon palkintosijoja.

Saman vuoden lopulla sain Jouko Elevaaralta kirjeen, jossa hän kysyi, olenko kiinnostunut siirtymään Posion Pyrintöön. Innostuin asiasta. Äidin ja isän kanssa kirjoitimme Elevaaralle vastauksen.

Ensimmäiselle leirille Posiolle matkustin linja-autossa tammikuussa 1971. Sitä ennen olin nähnyt Elevaaraa vain urheilukentällä Rovaniemellä. Leirillä oli paljon porukkaa, ja yhteishenki tarttui heti minuunkin.

Viirin Virissä olin ollut yksinäinen susi. Pyrinnössä pääsin isoon porukkaan. Sosiaalinen elämäni muuttui täysin, kun aloin kulkea leireillä Posiolla ja pääsin kilpailumatkoille. Sen ajan kaverisuhteita on säilynyt elämän varrelle.

Isäni Mauri Tennilä oli harrastanut pikajuoksua ja pituushyppyä. Olimme molemmat luontaisesti nopeita. Sain 12-vuotiaana syntymäpäivälahjaksi kahdet piikkarit. Toiset vanhemmilta, toiset opettajaltani Urpo Haatajalta, joka ilmeisesti näki minussa pikajuoksijan ainesta.

Jokkereissa minut luonnollisesti valittiin pikajuoksuryhmään. Olin 16-vuotias ja aloin treenata kovaa. Kouluaikana heräsin kello 5 ja lähdin aamulenkillä. Koulun jälkeen illalla tein toisen harjoituksen. Juoksun lisäksi oli hyppelyharjoituksia.

Posion Pyrinnöstä minua houkuteltiin Lapin Lukkoon, mutta en lähtenyt mihinkään.

Olihan se vähän leuhkaakin mennä Posion Pyrinnön yhtenäisissä asuissa kilpailupaikoille. Meitä oli paljon, ja me vähän niin kuin valloitimme koko kentän.

Elevaaran siirtyminen Posiolta pois vuoden 1973 lopulla oli minulle järkytys. Ajattelin, että miten me nyt pärjätään. Miten tästä eteenpäin? Elevaara lähetti minulle aluksi ohjelmia Saarijärveltä. Sitten harjoittelin vain itsekseni. Menin armeijaan 1975. Sen jälkeen Urpo Haataja valmensi minua vähän aikaa. Myös Esko Vanhala teki minulle ohjelmia. Lopulta urheilu jäi, ja lähdin opiskelemaan.

Sain uudelleen kipinän harjoitteluun 48-vuotiaana. Rupesin edustamaan Rovaniemen Roadrunnersia. Olen ollut ikäluokkani parhaimpia kestävyysjuoksijoita Suomessa. Olen muun muassa voittanut Suomen mestaruudet puolimaratonilla, maantiejuoksussa sekä 1500 metrillä hallissa vuonna 2010. Veteraanien yleisurheilun MM-kisoissa Ranskassa vuonna 2015 sijoituin M60-sarjassa muun muassa yhdeksänneksi puolimaratonilla ja hopealle sen joukkuekisassa.

Vuonna 2018 juoksinkin M60-sarjassa Suomen Aikuisurheiluliiton SM-kilpailuissa 5000 metrillä pronssia, ja SM-maastoissa olin 4 kilometrillä seitsemäs ja joukkuekilpailussa voitin kultaa.

Jokkerit-huppari 1970-luvulta.

Jokkerit-laukku 1970-luvulta.

Jokkeri-paita 1970-luvulta.

Verryttelyasu 1970-luvulta.

Kilpailupaidat 1960-luvun lopulta (vas.) ja 1970-luvun alusta.

Naisten kilpailuhousut 1960-luvun lopulta ja 1970-luvulta.

VUODESTA VUOTEEN

Vuonna 1968 ...pitkän tähtäyksen tavoitteet...

Posion Pyrinnön varttuneempien, 14–30-vuotiaiden yleisurheilijoiden erikoisvalmennus- eli jokkeritoiminta katsotaan alkaneeksi 18.–20. huhtikuuta 1968 urheilutalolla pidetystä leiristä. Sille osallistui myös esimerkiksi hiihtoa harrastaneita. Leiriä edelsi toiminnanjohtajan ja valmentajan Jouko Elevaaran esittelykäynti samalla viikolla keski- ja kansalaiskoululla.

Talvella Elevaara oli johtanut yhteisharjoituksia viikko-ohjelman mukaan:

maanantaina klo 18 poikien liikuntakerho

tiistaina klo 18 tyttöjen liikuntakerho ja klo 19 naisten jumppa

keskiviikkona klo 18 palloiluilta

torstaina klo 19 yleisurheilijoiden lenkkeilyharjoitus

perjantaina klo 18 poikien urheilukoulu

lauantaina klo 16 yleisurheilijoiden lenkkeilyharjoitus ja sunnuntaina kilpailut ja valmennustilaisuus

Pyrinnön yleisurheilijoita harjoituksessa Maaninkavaarantiellä Nilojoen suoralla keväällä 1968. (Allan Maaningan kokoelma)

Toukokuussa Pyrintö ja koulut järjestivät Koillissanomien uutisen mukaan *seuran maantiejuoksumestaruuskilpailut*, joihin osallistui 1487 juoksijaa. Mestaruuksia ei itse asiassa voitu jakaa, sillä kilpailut pidettiin useassa eri paikassa samanaikaisesti eivätkä tulokset siten olleet vertailukelpoisia. Ne olivat kuitenkin suuri apu Pyrinälle kehityskelpoisten nuorten urheilijoiden löytämisessä. Yleisen sarjan kahdella kilometrillä nopein oli Esko Halme (s. 1947). Koulupiirien välisessä pistekilpailussa parhaat olivat Vääräjärvi, Ahola ja Maaninkavaara.

Kesäkuun alussa seuran erikoisvalmennusryhmä, johon kuului 19 urheilijaa, oli kolmepäiväisellä leirillä Livojärven koululla. Lähiympäristössä oli tarjolla korkeita hiekkatörmäjä ja kuivia kangasmaastoja. Elevara kirjoitti leiristä Koillissanomiin tekemässään jutussa muun muassa, että *leirin ohjelma oli erittäin rankka, mutta kovakuntoiset ja harjoitushaluiset pojat veivät ohjelman tunnollisesti läpi, vieläpä vapaaehtoiset aamulenkitkin*. Ohjelmaan kuului seuran maastojuoksumestaruuskisat, muita leirikilpailuja, rasisusharjoituksia törmillä ja kevyempiä kuntoharjoituksia.

Maastojuoksukisojen voittajat olivat Esko Halme (yl. 4,5 km), Kalevi Haataja (yl. 900 m), Taisto Kylmäniemi (20-v. 4,5 km) Matti Luokkanen (18-v. 2,7 km), Tapio Oivakumpu (16-v. 1,8 km), Raija Manninen (16-v. 900 m) ja Seija Marjala (14-v. 900 m). Törmillä juostun 10 kierroksen kestävin oli Oivakumpu, joka kruunattiin leirin *santarinnekuninkaaksi*. Elevara antoi lehtijutussa erikoismaininnan Manniselle ja Marjalalle, joilla oli hänen mukaansa *mahdollisuudet kehittyä vaikka minkälaisiksi tähdiksi*.

Jokkerit saivat ensimmäisen SM-pisteen heinäkuussa 1968 Kokkolassa SM-viesteissä, kun A-poikien joukkue (Tapio Oivakumpu, Oiva Männikkö, Allan ja Auno Maaninka) sijoittui 4 kertaa 800 metrillä kuudenneksi.

Syksyllä 1968 Pyrintö aloitti Elevaran kehittämän lasten urheilukoulutoiminnan, jossa kouluilla ohjattiin lapsia koulutussuunnitelman mukaan. Seuraavan talven kuluessa perustettiin parikymmentä urheilukoulua. Opettajat olivat hyvin tiiviisti ohjaamassa, ja

muutamat heistä pitivät harjoituksia myös omalla ajallaan. Elevaara kiersi yhdessä Esko Aholan kanssa pitämässä urheilukouluissa omia kilpailuja.

Pakinassaan Ykköset-lehdessä 4.8.2016 Elevaara kirjoitti, että moni lapsi oppi lukemaan hänen laatimiensa harjoitusohjelmien avulla ennen kouluikää. Elevaara kuvasi tyylillään, miten kovaa into oli: *yleensä urheilukouluun osallistuivat kaikki kävelemään pystyneet lapset nuorimpien ollessa vasta kolmivuotiaita, jotka talvella saattoivat kahlata umpihangessa kaulaa myöten vanhempien lasten perässä.*

Maaninkavaaran urheilukoulu osoittautui keskinäisessä vertailussa ylivoimaiseksi, ja sen kautta löytyi monia parhaita ikäkausiuurheilijoita. Urheilukoulun malli myöhemmin levisi muuallekin Suomeen. Posiolla urheilukouluissa kävi myöhemmin enimmillään noin 1200 junioria. Osa uskovaisistakin vanhemmista hyväksyi lastensa kilpaurheiluun osallistumisen.

Jokkerien järjestelmällistä koulutus- ja valmennussuunnitelmaa alettiin toteuttaa syksyllä 1968. Valmennukseen kuului eri lajiryhmien valmennus, leiritus vuoroviikonvaihteina – eli kullekin erikoisryhmälle neljän viikon välein – sekä henkilökohtainen valmennus. Ensimmäisen vuoden tavoitteena oli löytää erikoisvalmennettavalle oma laji. Jokaisella urheilijalla oli henkilökohtaiset tavoitteet ja seuralla seurakohtaiset pitkän tähtäyksen tavoitteet ja toimintasuunnitelma.

Vuonna 1969 ...*Posio urheiltiin valtakunnan kartalle...*

Posiolla yleisurheilu sai paremmat olosuhteet, kun urheilukentän monivuotinen laajennustyö oli valmistunut. Juoksuradasta tuli vihdoin 400-metrinen. Kenttäalue leveni keskikoulun ja Maaninkavaaran suuntiin. Juhannuksena kentällä järjestettiin Lapin yleisurheilukauden avaus, Pyrinnön ensimmäiset kansalliset yleisurheilukisat. Ne olivat samalla Posion ensimmäiset juhannuskisat. Pyrintöläiset tekivät kolme piiriennätystä: Mikko Niemelä nuorten 400 metrillä (51,1), Kaarlo Säkkinen A-poikien keihäässä (59,82) ja Kaarlo Maaninka B-poikien 2000 metrillä (6.00,8). – Vuodesta 1983 lähtien juhannuksen yleisurheilukilpailuina alettiin järjestää urheilukentällä B-, C-, D- ja E-tyttöjen ja -poikien juhannuskarnevaalijuoksut, jotka 1990-luvulla laajenivat 10–16-vuotiaiden nuorten kansallisiksi karnevaalikisoiksi.

Vuonna 1969 Posio urheiltiin valtakunnan kartalle. Pyrinnön urheilijoiden menestys yllätti monella tasolla. Posiolla pidettiin heinäkuussa SVUL:n Lapin piirin aikuisten sarjojen mestaruuskisat. Lapin Kansan urheilutoimittaja kirjoitti kisojen aloituspäivän jutussa: *Isäntäseuralle, Posion Pyrinnölle ei ole juuri näissä kisoissa mitaleja 'herunut', nytkin Pyrinnön nuoret pojat ja tytöt joutuvat kyllä ylittämään itsensä mikäli heitä palkintopallilla nähdään.* Kisojen jälkeen lehti joutui toteamaan, että Pyrinnön pistesaalis kisoista oli kaikista seuroista suurin. Urheilijoista ykkönen oli nuori maaninkavaaralainen Marja-Leena Korva. Hän osallistui viiteen naisten lajiin ja voitti ne kaikki: pituushyppy 494, 100 metriä 13,7, 100 metrin aidat (N18) 18,0, 200 metriä 29,5 ja 200 metrin aidat 34,0.

Pyrinnön urheilijat saavuttivat vuoden aikana eri sarjoissa 54 piirinmestaruutta. Edellisvuonna määrä oli ollut 21 ja kahta vuotta aiemmin viisi.

Pyrinnön tilaisuudessa marraskuussa 1969 palkittuja nuoria. Ylärivissä vas. Kyösti Säkkinen, Jouko Määttä, Seppo Veijonaho, Mikko Ahola, Kai Mursu, Jari Törmänen, Mirja Mourujärvi, Anitta Maaninka ja Leo Mattila. Alarivissä vas. Jari Säkkinen, Kyösti Ahola, Jukka Törmänen, Oiva Mourujärvi, Ali Mattila, Eero Korva, Kari Saarela, Marita Maaninka ja Marja-Leena Korva. Kuva on julkaistu Lapin Kansan jutussa 4.11.1969.

Kun kausi oli ohi, ynnättiin loppupisteet SVUL:n ensimmäisen kerran järjestämässä valtakunnallisessa ikäkausikilpailussa, jossa noteerattiin alle 10-, 12- ja 14-vuotiaiden tyttöjen ja poikien sarjat. Posion Pyrintö voitti kilpailun ylivoimaisesti. Toinen oli Järvenpään Palo ja kolmas Lapuan Virkiä. Henkilökohtaisesti eniten pisteitä koko kilpailun osanottajista keräsi Marja-Leena Korva.

Marraskuussa urheilutalolla kauden päätöstilaisuudessa Pyrinnön vuoden parhaina ikäkausiuurheilijoina palkittiin tytöistä Marja-Leena Korva ja pojista heittäjä Jari Säkkinen. Kuva hyppäävästä Korvasta valittiin seuran painattaman vuosikertomuksen kanteen. Raija Tasala, joka muutti perheensä mukana vuoden aikana Ruotsiin, oli pikajuoksijana ja hyppääjänä vain hivenen Korvaa perässä. SM-pistelautaset urheilujuhlassa saivat heittäjä Urpo Ahvensalmi sekä juoksijat Tapio Oivakumpu, Oiva Männikkö, Allan Maaninka ja Kaarlo Maaninka. Seuraennätyslautasin palkittiin juoksijat Mikko Niemelä, Matti Luokkanen ja Esko Halme. Juhlassa jaettiin 26 muutakin palkintoa.

Pyrinnön urheilukouluvalmennuksessa oli tähän aikaan 19 urheilukoulussa yhteensä 700–800 aktiivista 8–20-vuotiaasta tyttöä ja poikaa. Seuran valmennusjärjestelmät kiinnostivat sanomalehdistöä, ja Elevara sai antaa haastatteluja. Lapin Kansassa hän myös piikitteli SVUL:n Lapin piiriä: *Pyrinnön valmennusohjelmat ja suunnitelmat olisivat olleet vapaasti käytettävissä myös koko Lapin piiriäkin ajatellen, mutta piiri ei ole isommasti tuntenut asiaa kohtaan kiinnostusta.* Vuosikertomukseen kirjattiin toisella tavalla: *Posion urheilukoulusta ovat nyt kiinnostuneet koko maan urheilupiirit, aina Suomen Urheiluliittoa myöten.*

Kunta ja Pyrintö järjestivät 12. syyskuuta koko pitäjän ensimmäiset koululaisten yleisurheilukisat, jotka lienevät osallistujamäärältään kentän kaikkien aikojen suurin urheilutapahtuma. Kilpailijoita oli yli tuhat. Heistä muutamia oli tullut Kemijärveltä.

Posion koululaisia oli esikarsittu eli ihan kaikkia ei ollut kilpailuihin koottu. Kunnassa toimi 22 kansakoulua sekä urheilukentän vieressä keskikoulu ja kansalaiskoulu. Viitisen tuntia kestäneet kilpailut olivat katselmus, jonka avulla taas seulottiin parhaita halukkaita Elevaaran koneeseen, Pyrinnön tehokkaaseen valmennukseen.

Toimintakertomuksen mukaan Pyrintö piti vuoden 1969 aikana 455 tilaisuutta, joissa kävi 17 456 osallistujaa. Kovan työttömyyden ja muuttoliikkeen todettiin vaikuttaneen myös seuran taloudelliseen asemaan ja urheilutoimintaan. Puheenjohtajana seurassa vuonna 1969 oli opettaja Pekka Söderlund. Elevaara värväsi hänet tehtävään.

Vuonna 1970 ...voitto lisäsi kovia odotuksia...

Toukokuussa Pyrinnön yleisurheilijat saavuttivat jokkerikauden ensimmäiset SM-mitalit, kaksi kultaa. Saarijärvellä pidetyissä maastajuoksun Suomen mestaruuskisoissa A-poikien 5,7 kilometrillä Kaarlo Maaninka otti kultaa. Kun vielä Allan Maaninka juoksi 12:nneksi ja hämeenkylläinen Tapio Oivakumpu 20:nneksi, oli myös joukkuekilpailun voitto Pyrinnön.

Kaarlo Maaningan voitto lisäsi kovia odotuksia hintelää nuurukaista kohtaan, varsinkin, kun otettiin huomioon, että hän oli lähes kaksi vuotta nuorempi kuin A-poikien vanhimmat.

Esko Halme, kuvassa numero 77, edusti Pyrintöä vuoteen 1970 asti, jolloin hän juoksi 1500 metrillä Lapin kaikkien aikojen toiseksi parhaan ajan. (Johan Pätsin kokoelma)

Posiolla oli Saarijärven-reissun jälkeen aihetta itsetunnon nostatukseen. Koillis-sanomien pääkirjoituksessakin tulkittiin Posion nuorten haluavan näyttää maailmalle, että alikehittyneeksi ja köyhäksi leimattu Posiokin voi olla kärjessä.

Pyrinnössä oli kasvanut koko joukko hyviä kestävyysjuoksijoita. Aikuisten miesten sarjassa kovimpia tuloksia latoivat vääräjärväläinen Esko Halme ja ikänsä puolesta vielä nuorten sarjaan kuuluva, Rovaniemen maalaiskunnasta muuttanut Matti Karjalainen. He juoksivat esimerkiksi 1500 metrillä Lapin kaikkien aikojen tilastoon toiseksi ja neljänneksi parhaat ajat. Halme kuului äitinsä puolelta Maaningan juoksijasukuun. Hän edusti Pyrintöä vuoteen 1970 asti. Tilastopajan mukaan hänen ennätyksensä olivat 800 metrillä 1.56,4, 1500 metrillä 3.55,1, 3000 metrillä 8.38,8 ja 5000 metrillä 14.54,0.

Heinäkuussa 1970 viestijuoksujen SM-kisoissa Jyväskylässä nuorten 4 kertaa 1500 metrillä Matti Karjalainen ratkaisi ankkurina Pyrinölle mestaruuden, joka oli seuran ja Lapin piirin ensimmäinen kulta SM-viesteistä. Muut juoksijat olivat Jouni Viita-aho, Allan Maaninka ja Kaarlo Maaninka. Matka oli mitalisteille ikimuistoinen. Jo Posiolla Elevara oli hehkuttanut voittamisen mahdollisuutta. Taktiikalla oli siinä tärkeä osuus. Perillä Harjun kentällä Elevara käytti juonta kovaksi tunnettua kilpakumppania Joensuun Katajaa vastaan. Hän antoi näiden uskoa, että Karjalainen olisi juossut 1500 metriä alle neljän minuutin. Kun viestiin verryteltiin, salamoi ja satoi vettä. Pyrinön nuorukaiset tunsivat sen antavan kilpaan hyvän latingin. Ankkuriosuudella ankkurit saivat kovaa kannustusta omiltaan. Joensuulaiset joutuivat pettymään, kun heidän juoksijansa Tero Pulli ei saanutkaan karistettua kannoilta itseään selvästi lyhyempää Karjalaista.

Uudessa Suomessa nimimerkki Jiiki kuvaili värikkäästi viestin ratkaisua (ote):

[Pullin] *Kiriä ei kuitenkaan tullut, sillä tuo Karjalainen vain veti pienelle miehelle mahtavat hartiatsi hiukan kumaraan ja lähti 300 metriä ennen maalia. Ja lähti kovaa lisäten vielä hirmuisen latauksen lisää vauhtia takakaarteessa. Siinä olivat sellaiset rytmivaihdokset, ettei moista ole Suomessa viiteen vuoteen nähty kuin Juha Väättäisellä Oulussa ja Helsingissä parin viimeksi kuluneen viikon aikana.*

Posion Pyrintö sen juoksun vei ja vei isolla erolla muihin ja Matti Karjalaisesta tuli hetkessä uusi David, jonka kirilinko lannisti täydellisesti oman vastassa olleen Goljatin.

Joensuun Katajan pitkä Tero Pulli piti takasuoralla vauhdista huolen kannoillaan parikymmentä senttiä lyhyempi Posion Pyrinön Matti Karjalainen. Kun Matti pyrki rinnalle, niin se näytti olevan toivoton tapaus, koska piti ottaa kolme askelta samaan aikaan kun vastustaja tarvitsi vain kaksi. Mutta kun Matti sitten lähti kuin pikajuoksija, niin jopa toinen jäi seisomaan. Melkein seitsemän sekunnin ero syntyi runsaan 200 metrin matkalla.

Vuoden 1970 SM-mitaleja olivat myös Kaarlo Maaningan hopea A-poikien 3000 metrillä ja Helena Loukusan pronssi A-tyttöjen 1500-metrillä. Loukusa (s. 1953, myöh. Rantakari) oli jokkerikaudella Pyrinön paras naiskestävyysjuoksija. Vuonna 1970 hän sijoittui 1500 metrillä Suomen tilastossa 20:nneksi ja vuonna 1971 vastaavasti 15:nneksi. Myös nuoremmat sisaret Kerttu (s. 1956) ja Sirkka (s. 1960) Loukusa harrastivat Pyrinössä kestävyysjuoksua. Kummankin paras saavutus SM-kisoissa oli maastojuoksun joukkuekilpailun neljäs sija. Helena juoksi 1500 metriä 4.46,6, Sirkka 4.50,34 ja Kerttu 5.02,0. Pyrinön seuraava kova naismaileri oli Heli Kulojärvi, joka vuonna 1978 juoksi 1500 metriä 4.48,69.

Helena Rantakari jatkoi kilpaurheilua vuoteen 1975 asti ja jatkoi tauon jälkeen vuonna 1990. Hän on kilpaillut veteraaniurheilijana Suomen, Euroopan, Pohjoismaiden ja maailman huipulla. Hänet palkittiin Suomen Veteraaniurheiluliiton vuoden 2005 parhaana naisurheilijana. Vuonna 2013 Brasilian MM-kisoissa hän voitti ylivoimaisesti 60-vuotiaiden 5000, 8000 ja 10 000 metrin juoksut. Sirkka-sisar (Oikarinen) on harrastanut suunnistusta. Vuonna 2007 veteraanien MM-kisoissa Kuusamossa hän voitti kultaa W45A-sarjan 5,5 kilometrillä.

Pyrinnön ja Lapin piirinkin parhaisiin kestävyysjuoksijoihin 1970-luvun alussa kuului myös Elevaaran vuonna 1968 lupaavaksi havaitsema Raija Manninen (s. 1953). Hänen matkansa ylsivät 400 metristä 1500 metriin. Ennätykset Tilastopajan mukaan olivat 400 metrillä 61,1, 800 metrillä 2.20,0 ja 1500 metrillä 5.02,0. Vuonna 1973 Manninen sijoittui Lapin piirin naisten tilastoissa 400 metrillä neljänneksi, 800 metrillä ykköseksi ja 1500 metrillä kolmanneksi.

Pyrintö järjesti 8.–9.8.1970 Posion urheilukentän ensimmäiset arvokisat, yleisurheilun Pohjois-Suomen mestaruuskilpailut naisten ja miesten lajeissa. Sitä varten kenttää kunnostettiin hieman ja sen länsipäähän rakennettiin vesieste. Pyrintö oli miesten pisteissä toiseksi paras ja naisten pisteissä seitsemänneksi paras seura. Pyrinnöstä mitaleille sijoituivat Paavo Niemelä (kultaa, keihäs), Esko Halme (hopeaa, 1500 m), Helena Loukusa (hopeaa, 1500 m), Jouko Elevaara (pronssia, 400 m aj. ja 110 m aj.), Matti Karjalainen (pronssia, 1500 m), Marja-Leena Korva (pronssia, pituus) ja Mirja Mourujärvi (pronssia, 400 m).

Kilpailujen toimitsijoina olivat seuraavat:

<i>Kilpailujen johtaja</i>	<i>Lauri Lahtinen</i>
<i>Teknillinen johtaja</i>	<i>Veijo Mattila</i>
<i>Ylisihteeri</i>	<i>Jouko Elevaara</i>
<i>Lehdistösihteeri</i>	<i>Reino Paloniemi</i>
<i>Kilpailukanslia</i>	<i>Pentti Määttä, Matti Leinonen, Aapo-Matti Salmi +lähetit</i>
<i>Kenttämestari</i>	<i>Pentti Selkälä</i>
<i>Järjestyspäällikkö</i>	<i>Esko Ahola</i>
<i>Liikennejärjestelyt</i>	<i>Olavi Varrio</i>
<i>Lipunmyynti</i>	<i>Veikko Kelloniemi</i>
<i>Kuulutus</i>	<i>Pekka Söderlund</i>
<i>Lääkäri</i>	<i>päivystävä lääkäri</i>
<i>Lähetit</i>	<i>ikäkausiurheilijain ryhmä</i>

(Lähde: Pohjois-Suomen yleisurheilumestaruuskilpailut Posiolla 8.–9.8.1970, käsiohjelma)

SVUL:n ikäkausikilpailussa Pyrintö sijoittui vuonna 1970 toiseksi Helsingin Kisa-Veikkojen jälkeen.

Yhteenvedo Posion Pyrinnön urheilijoiden vuoden 1970 SM-saavutuksista (sijat 1.–6.)

- A-pojat SM-maastot 5 km 1. sija Kaarlo Maaninka
- A-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 1. sija (Kaarlo Maaninka, Allan Maaninka, Tapio Oivakumpu)
- Nuoret SM-viestit 4 x 1500 m 1. sija (Jouni Viita-aho, Allan Maaninka, Kaarlo Maaninka, Matti Karjalainen)
- A-pojat 3000 m 2. sija Kaarlo Maaninka
- A-tytöt 1500 m 3. sija Helena Loukusa
- Nuoret 1500 m 4. sija Matti Karjalainen
- A-pojat 800 m 5. sija Allan Maaninka
- A-pojat keihäs 5. sija Timo Sulisalo
- Nuoret SM-viestit 4 x 400 m 6. sija (Jouni Viita-aho, Auno Maaninka, Kari Tyrväinen, Mikko Niemelä)
- A-tytöt 800 m 6. sija Helena Loukusa.

(Lähde: Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto.)

Vuonna 1971 ...ensimmäisen Suomen ennätyksen...

Kesä oli Pyrinnölle hyvin työn- ja tapahtumantäyteinen. Ensinnäkin seura aloitti uutena valmennusmuotona niin sanotun minijokkeritoiminnan 10–14-vuotiaille yleisurheilijoille. Nuorimpia erikoisvalmennukseen valittuja siis kutsuttiin minijokkereiksi, vanhempia jokkereiksi. Elevaaran valmennustyön laajennuttua muille paikkakunnille nämä nimitykset eivät viitanneet pelkästään Pyrinnön urheilijoihin. Vuonna 1993 Lapin Kansassa 50-vuotissyntymäpäivähaastattelussaan Elevaara kertoi, että enimmillään minijokkeriryhmiin kuului yli 3000 yleisurheilunuorta ympäri Lappia ja vanhempiin jokkereihin 103 urheilijaa. Minijokkereillakin oli Elevaaran suunnittelemat ja painattamat vihkot, jotka sisälsivät muun muassa harjoitusohjelman ja -päiväkirjan.

Pyrinnön alkuperäiset minijokkerit nähtiin ensimmäisen kerran järjestetyssä aluejoukkueiden välisessä maantieviestissä. Posio oli urheilukoulutoiminnassa jaettu viiteen alueeseen. Ykkössarjassa kymmenen kilometrin matkalla selvästi nopein ajalla 58,28 oli North (Pohjoinen), toinen oli City (Ahola) ja kolmas West (Länsi). Northissa juoksivat Teuvo Korva sekä Elsi, Heikki, Tarja, Teemu, Tuomo, Salli ja Soili Maaninka. Lähtö oli Ranuantiellä Lauhkean tienhaarassa ja maali kuntakeskuksessa Aholassa. Tästä alkoi monikymmenvuotinen Posion kevätperinne, ensin vapunaattoon ja myöhemmin vapunpäivään kuulunut alueiden välinen ikäkausiviesti. Vuosina 1971–74 viestin järjestelystä vastasi Pyrintö ja vuosina 1975–2007 seura ja kunnan liikuntatoimi yhteistyössä. Kahdeksankymmentäluvulla viestin yhteydessä järjestettiin muutaman kerran vappuhölkä. Viimeinen viesti juostiin 4.5.2007. Tapahtuma loppui koulujen yhdistymisen ja koululaisten vähentymisen takia.

Koillissanomien jutussa 19.11.1971 kuvattiin yleisurheilun valmennusjärjestelmää seuraavasti:

Jokkerit Marja-Leena Korva (vas., myöh. Linjakumpu) ja Anitta Maaninka (myöh. Lehtinen) leirillä Kuortaneen urheiluopistolla hiihtolomaviikolla 1971. (Matti Karjalaisen kokoelma)

Pyrintö isännöi A- ja B-poikien SM-kisoja 17.–18.7.1971. Esko Ahola (vas.), Jouni Virkkunen sekä kunnan nuoris-, liikunta- ja raittiussihteeri, kilpailujen tekninen johtaja Tuomo Niemilehto (oik.) mittaamassa juoksurataa ennen kisoja. Virkkunen hoiti kesän urheilutalon talonmiehen tehtäviä. Hän heitti A-poikien keihäässä seitsemänneksi. (Sanomalehti Koillissanomien arkisto)

Valittavana on kolme tietä. Ensimmäisenä on urheilukoulutoiminta alle 14-vuotiaille. Näitä urheilukouluja toimii eri puolilla Posiota parikymmentä. Parhaat pääsevät urheilukoulualueen edustajiksi. Näitä alueita on viisi. Aluejoukkueista jatketaan nuorten erikoisvalmennukseen. Tähän vuoden kestävään valmennusohjelmaan kuuluu leiritys ja henkilökohtainen valmennus. Myös koulujen urheilukoulutoiminnan kautta on parhailla nuorilla mahdollisuus päästä erikoisvalmennukseen ja samoin ns. minijokkeritoiminnan kautta.

Erikoisvalmennuksesta jatketaan lajiryhmävalmennukseen, joka kestää 2–3 vuotta. Siinä on nyt mukana yhdeksän ryhmää, jotka ovat vuoroviikoin leireillä. Lajivalmennuksen parhaat otetaan tehovalmennukseen. Valmennussuunnitelma laaditaan 6–8 vuoden jaksoksi ja mukana on 18 urheilijaa. Heitä varten on stipendijärjestelmä, jolla he rahoittavat leiritoiminnan. Samanlainen stipendijärjestelmä on urheiluliitolla. Valmennukseen kuuluu tavoitteen asettaminen, valmennussuunnitelman laatiminen, sen toteuttaminen ja kontrolli. Posiolla yli 600 henkilöä harjoittelee ohjelman mukaan. Valmennustoiminta toteutetaan kansalaisopiston kanssa yhteistyönä. Valmentajan ja urheilijan yhteistoiminta jatkuu, vaikka paikkakunnan vaihdoksia tapahtuisikin.

Yhteistyö kansalaisopiston kanssa tarkoitti, että Elevara ohjasi tuntiopettajana muutamia opiston nimissä kokoontuneita urheiluvallennusryhmiä. Hän piti myös opiston kuntoliikuntaryhmiä.

Maastajuoksun SM-kisoissa Hämeenlinnassa Posion Pyrintö sai peräti 20 SM-pistettä. Veijo Mursu voitti B-pojissa (M16) kultaa (7 p.), Kaarlo Maaninka A-pojissa (M18) hopeaa (5) ja B-poikien joukkue (Veijo Mursu, vasta 13-vuotias Heikki Maaninka ja Väinö Maaninka) pronssia (4). Lisäksi Helena Loukusa juoksi A-tytöissä (N18) viidenneksi (2) ja nuorten joukkue (M20, Allan Maaninka, Tapio Oivakumpu, Auno Maaninka) samoin viidenneksi (2). B-pojissa Pyrinnön kakkosjoukkue (Leo Mattila, Matti Tennilä ja Jouko Halme) oli kymmenes.

Seuraavaan on koottu kilpailujen kaikki Posion Pyrinnön juoksijoiden sijoitukset Tilastopajan ja Juoksija-lehden aineistoista, jotka ovat tosin keskenään osin ristiriitaiset. Joukkuesijoitukset aineistossa on ilmoitettu kuudenteen sijaan asti. Miehet 5 km: 32) Matti Karjalainen, 94) Jouni Viita-aho. M20 5 km: 20) Allan Maaninka, 25) Tapio Oivakumpu, 59) Auno Maaninka, 93) Hannu Mäkelä. M20 joukkueet: 5) Posion Pyrintö. M18 5 km: 2) Kaarlo Maaninka, 46) Markku Veteläinen. M16 3 km: 1) Veijo Mursu, 27) Heikki Maaninka, 32) Väinö Maaninka, 35) Leo Mattila, 48) Matti Tennilä, 74) Jouko Halme, 75) Hannu Säkkinen, 86) Pekka Tyvitalo, 90) Eero Mattila. M16 joukkueet: 3) Posion Pyrintö I, 10) Posion Pyrintö II. N18 2 km: 5) Helena Loukusa. N16 2 km: 29) Anitta Maaninka, 44) Marja-Leena Korva, 50) Kerttu Loukusa, 59) Salli Maaninka.

Valmistautuessaan Hämeenlinnan poluille pyrintöläiset olivat, muiden lappilaisten kummastukseksi, jättäneet väliin Lapissa pidetyt kevään viestijuoksut ja käyneet sen sijaan hakemassa kovaa vastusta Pohjois-Pohjanmaan pm-maastoista ulkopuolisina osanottajina.

Juhannuksen 1971 aatonaattona Posion urheilukentällä oli Pohjois-Suomen parhaiden seurojen alle 16- ja alle 14-vuotiaiden tyttöjen ja poikien Eurooppa-cupin alkukarsinnat sekä aattona kansalliset juhannuskisat ja kuplahallilla avajaistanssit, jotka olivat osa Pyrinnön ensimmäisiä juhannusjuhlia. Pyrintö sijoittui Eurooppa-cupin karsinnoissa

toiseksi Oulun Pyrinnön jälkeen. Posiolaiset etenivät myöhemmin välieräkilpailujen kautta Helsinkiin yleisurheilun EM-kisojen yhteydessä käytyyn finaaliin ja sijoittuivat siinä toiseksi. Voiton vei Helsingin Kisa-Veikot.

Heinäkuun 17.–18. päivinä Pyrintö järjesti A- ja B-poikien SM-kisat, joka oli Lapin kesän laajin urheilutapahtuma. Kisat samalla juhlistivat Pyrinnön 25-vuotista toimintaa. Kilpailut oli Pyrinnön naisjaostolle suurin ponnistus mitä se oli kokenut. Myös Posion Naisvoimistelijat oli mukana talkoissa. Tarvittiin toimitsijoita, tuomareita, järjestysmiehiä, ravintolatyöntekijöitä, majoituksen ohjaajia ja kisakanslian ja tulospalvelun väkeä. Kisatytöinä olivat yhteiskoulun oppilaat Anne Saarinen ja Eeva-Riitta Lättilä, joilla oli Anu Pentikin suunnittelemat, palanahasta ommellut Ruska-haalarihameet. Kilpailijoita oli noin 380 ja huoltojoukot päälle. Kotimajoituspaikkoja tarvittiin paljon. Kun Pyrinnön joukkue oli käynyt Tampereella kisoissa kesän alussa, sillä oli ollut tuomisina majoituspaikasta saatuja patjoja. Nyt samat patjat kelpasivat keskikoululla yöpyville SM-kisailijoille.

Isäntäseura oli ilmoittanut urheilijoitaan A-poikien viiteen lajiin ja B-poikien 11 lajiin. Seuran edustajien parhaat saavutukset olivat Kalevi Kyhälän voitto B-poikien seiväshypyssä – Kyhälä voitti kultaa myös 1972 ja 1973 A-pojissa – Kaarlo Maanigan kolmas sija A-poikien 3000 metrillä ja Veijo Mursun neljäs sija B-poikien 2000 metrillä. Muutama vuosi aiemmin laajennettu ja uudistettu kenttä oli hyvässä kunnossa. Juoksurata kesti paremmin, kun kivihiilen seulontajätteestä, savesta ja kalkista koostuva hiilimurska öljyttiin kisoja varten. Elevaara hankki sitä varten Posion Essolta jätteöljyä. Hyppypaikoille lainattiin kisojen ajaksi kumimatot. Kilpailujen teknisenä johtajana oli kesäkuussa kunnan nuoris-, liikunta- ja raittiusseuran aloittanut Tuomo Niemilehto.

Jumiskonkyläläinen Kai Mursu (s. 1955) oli ikäluokkansa paras keihäänheittäjä Lapin piirissä, ja häneltä odotettiin SM-kisoista B-pojissa jopa mitalia, mutta hänen oli tyytyminen yhdeksänteen sijaan. Keihäs (600 g) lensi finaalissa 56,06. Pari kuukautta myöhemmin Mursu voitti kalottiottelussa Ruotsin Piitimestä tuloksella 63,15, joka olisi SM-kisoissa tuonut neljännen sijan. Mursun kroppa oli kovilla raskaassa lajissa, ja kun edessä olisi ollut siirtyminen raskaampaan keihääseen, nuorukainen päätti heittämisen kesään 1971.

Pyrintö jakoi taakkaa yleisurheilijoista ulottamalla heidän harjoitustoimintansa osaksi koulu-urheilua. Keskikoululla varsinaiset aktiivit saivat treenata liikuntatunneilla oman harjoitusohjelmansa mukaan. Nuorille 10–14-vuotiaille järjestettiin entiseen tapaan yhteisleiritystä ja henkilökohtaista valmennusta. Lajiryhmävalmennuksessa oli seitsemän ryhmää, joille järjestettiin viikonloppuleirejä ympäri vuoden.

Ikäkausiuurheilijoiden pisteytyksessä Pyrintö ylsi Suomen kuudenneksi parhaaksi seuraksi; vuonna 1970 sijoitus oli ollut toinen. Seuraluokittelupisteissä sijoitus nousi kahdeksannesta kuudenneksi. Kaarlo Maaninka teki seuran historian ensimmäisen Suomen ennätyksen A-poikien 5000 metrillä. Veijo Mursu toi Pyrinnölle ensimmäisen maaotteluvoiton: hän voitti Tampereella nuorten suurkisojen yhteydessä pidetyssä nuorten Suomi–Norja-ottelussa 2000 metrin juoksun.

Maanigan 13. kesäkuuta Rovaniemellä juoksemaa 5000 metrin ennätystä 14.37,2 hehkutettiin sillä, että se olisi ollut sama kuin Hannes Kolehmainen voitto aika Tukholman olympiakisoissa 1912. Sekunnin tarkkuudella pyöristettynä tämä piti paikkansa:

Kolehmaisena aika oli ollut 14.36,6. Maaninka oli tuloksen tehdessään 17-vuotias ja Kolehmainen 22-vuotias.

Lapin piirin vuoden parhaan urheilijan tittelin saanut Kaarlo Maaninka palkittiin Pyrinnön parhaana miesurheilijana ja Veijo Mursu parhaana nuorena urheilijana. Parhaan naisurheilijan palkinnon sai B-tyttöjen viestijoukkue Ulla-Maija Lahtinen, Oili Paaluharju, Anitta Maaninka ja Marja-Leena Korva. He voittivat 4 kertaa 100 metrillä pronssia Koululiikuntaliiton SM-kisoissa, joissa he edustivat Posion kunnallista keskikoulua. Allan Maaninka nimettiin seuran ryhtipojaksi, sillä hän oli niin esimerkillinen harjoittelun tunnollisuudessa ja kilpailuissa.

Lokakuussa Pyrintö järjesti ensimmäistä kertaa Posion juoksu -kilpailun. A-sarjan 20 kilometrillä nopein oli Kaarlo Maaninka ja B-sarjan 10 kilometrillä Elevaara.

Yhteenveto Posion Pyrinnön urheilijoiden vuoden 1971 SM-saavutuksista (sijat 1.–6.)

- B-pojat SM-maastot 3 km 1. sija Veijo Mursu
- B-pojat seiväs 1. sija Kalevi Kyhälä
- A-pojat SM-maastot 5 km 2. sija Kaarlo Maaninka
- B-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 3. sija (Veijo Mursu, Heikki Maaninka, Väinö Maaninka)
- Nuoret SM-viestit 4 x 1500 m 3. sija (Veijo Mursu, Tapio Oivakumpu, Kaarlo Maaninka, Allan Maaninka)
- A-pojat 3000 m 3. sija Kaarlo Maaninka
- B-tytöt SM-viestit 4 x 300 m 4. sija (Mirja Mourujärvi, Oili Paaluharju, Anitta Maaninka, Marja-Leena Korva)
- B-pojat 2000 m 4. sija Veijo Mursu
- B-pojat 6-ottelu 4. sija Mauri Huczkowski
- Nuoret SM-maastot joukkuekilpailu 5. sija (Allan Maaninka, Tapio Oivakumpu, Auno Maaninka)
- A-tytöt SM-maastot 2 km 5. sija Helena Loukusa
- A-pojat 3-loikka 5. sija Esa Säkkinen
- B-pojat korkeus 5. sija Pekka Nevalainen
- B-pojat seiväs 5. sija Kyösti Säkkinen
- B-pojat 6-ottelu 5. sija Kyösti Säkkinen
- A-tytöt 1500 m 5. sija Helena Loukusa
- Nuoret 800 m 6. sija Auno Maaninka
- Nuoret 1500 m 6. sija Allan Maaninka
- B-pojat korkeus 6. sija Kalevi Kyhälä
- A-tytöt 800 m 6. sija Helena Loukusa

(Lähde: Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto.)

Vuonna 1972 ...olivat liittyneet myös Pyrinnön edustajiksi...

Kaarlo Maaninka oli vakiinnuttanut asemansa ikäistensä huippujuoksijana. Perästä tuli rivakoita askeltajia. Tarkkoja tilastoja pitänyt Elevaara laskeskeli, että Veijo Mursu oli Kaarlon vastaavan ikäisiä aikoja edellä ja 14-vuotiaat Heikki Maaninka ja Kuusamosta Posiolle muuttanut Risto Pentikäinen vastaavasti Veijon kehitystä edellä. Juoksijoiden henkilökohtaisia valmennusohjelmia säädettiin tiheästi. Maastajuoksun piirinmestaruuskisoissa, jotka pidettiin Posion Karjalaisenniemen harjumaastossa, Pyrintö voitti lähes kaikki sarjat.

Seuran parhaina mies- ja naisurheilijana palkittiin Kaarlo Maaninka ja Helena Loukusa ja Pyrinnön parhaana urheilijana Matti Isopoussu. Loukusa viiletti Lapin piirin kärjessä keskipitkillä matkoilla. Maaninka ja Isopoussu olivat kauden päättyessä monta kansainvälistä kokemusta rikkaampia. He osallistuivat muun muassa Italiassa nuorten alle 22-vuotiaiden maaotteluun. Nuorten SM-kisoissa Isopoussu voitti kultaa kolmiloikassa ja Maaninka pronssia 5000 metrillä. B-poikien SM-kisoista Pyrinnön Harri Vendelin voitti seipäässä hopeaa ja Esa Säkkinen kolmiloikassa pronssia.

Posion vuoden suurin urheilutapahtuma oli Lapin ja Ruotsin Norrbottenin välinen naisten ja miesten yleisurheiluottelu. Sitä häyttasi kolea sää ja monet poissaolot. Useimmissa miesten lajeissa oli Suomea edustamassa vain Pyrinnön urheilijoita.

Naapuriseuran Kuusamon Erä-Veikkojen kanssa keskusteltiin siitä, että alueen yleisurheilu keskitettäisiin Pyrinnölle ja hiihto KEV:lle. Kuusamolaisseuran yleisurheilutoiminta oli hiipunut, Koillissanomien mukaan jopa *täydellisesti lamaantunut*.

Veijo Mursu maastajuoksun SM-kilpailussa Nilsissä 14.5.1972. Mursu sijoittui A-pojissa kuudenneksi 24 sekuntia voittajasta, Lahden Ahkeran Ismo Toukosesta perässä. Pyrinnön Veijo Nevala oli 16:s ja Kari Maikku 28:s, ja Pyrintö otti joukkuevoiton. (Matti Karjalaisen kokoelma)

Syksyllä juostiin urheilijoiden kunnonkartoitusleirin yhteydessä Posion maratoniksi sanottu 61 kilometrin reitti Posio–Peräposio–Lehtiniemi–Luksua–Posio. Sen jakoivat loppuun vain Matti Karjalainen, Markku Postila ja Sauli Virkkula.

Kari Tyrväinen teki Posiolla järjestetyssä piirikunnallisessa kymmenottelukisassa tuloksen 6342 pistettä. Se oli Suomen vuoden tilastossa 12:nneksi paras ja Lapin kaikkien aikojen toiseksi paras; edelle jäi vain Lapin Veikkojen Viljo Nousiaisen tulos 6566 vuodelta 1969. Tyrväinen oli pika- ja aitajuoksujen spesialisti ja juoksi kisassa satasen 11,1, joka oli Aapo Ahvenjärven (11,0 vuonna 1956) jälkeen toiseksi nopein posiolaisaika. Tyrväisen muu sarja oli 650 (pituus) 10,80 (kuula), 175 (korkeus), 51,6 (400 m), 15,7 (110 m aidat), 28,58 (kiekko), 330 (seiväs), 51,14 (keihäs) ja 4.23,0 (1500 m). Tyrväisen kymmenottelutulos oli vuonna 2018 edelleen Posion Pyrinnön ennätys. Elevaaran ennätys ja Pyrinnön toiseksi paras noteeraus on vuonna 1972 syntynyt 6330. – Kova posiolainen kymmenottelija 1960-luvun lopulla ennen jokkerivalmennusaikaa oli Esko Määttä, joka vuonna 1967 valittiin juoksijoiden Esko Halmeen ja Auno Maaningan ohella Pyrinnöstä Lapin piirin yleisurheilijoiden erikoisvalmennusryhmään. Jokkeriajan jälkeen seuraava kova pyrintöläinen kymmenottelija oli jokkereihinkin kuulunut Rauno Ahvensalmi. Hän teki vuonna 1977 tuloksen 5629 pistettä ja sijoittui vuoden A-poikien SM-kisoissa viidenneksi.

Tyrväisen (s. 1950) urheilu-ura oli alkanut jo kymmenvuotiaana. Vuoden 1972 Lapin läänin tilastossa Tyrväinen oli 110 metrin aidoissa ja 400 metrin aidoissa ykkönen ja viidessä muussakin lajissa kymmenen parhaan joukossa. Hän muutti sukunimensä Sanelmaksi syksyllä 1972. Hän kilpaili kymmenottelussa enää yhden kerran, Posiolla 1973, ja tulos oli silloin 6067. Myöhemmin hän vaikutti muun muassa Lapin Lukon ja Lapin Yleisurheilun puheenjohtajana. Hänen serkkunsa, Pyrintöä edustanut nuori Taisto Kylmäniemi oli vuonna 1968 Lapin piirin parhaita 3000 metrin esteiden ja 10 000 metrin juoksijoita. Kylmäniemi muutti pian sen jälkeen Ruotsiin.

Yleisurheiluhurmion sijasta elettiin jo karua arkea. Ilmassa oli, että Elevaara lähtisi Posiolta. Hän oli kuulemma saanut jo parin vuoden ajan työpaikkatarjouksia eteläisemmästä Suomesta. Osasyä Elevaaran kyllästymiseen vaikutti olevan hänen väittämänsä kateus; muilta paikkakunnilta kuului arvostelua siitä, että niiltä oli lähtenyt Elevaaran talliin määrätietoista valmennusta haluavia lahjakkaita urheilijoita. Jotkut heistä olivat liittyneet myös Pyrinnön edustajiksi. Pyrinnössä oli ristiriitoja johtokunnan ja omapäisen Elevaaran välillä, mutta seura tuki Elevaarasta lähtenytä yleisurheilupainotteista toimintalinjaa. Pohjolan Sanomat siteerasi seuran puheenjohtajaa Lauri Lahtista jutussa, joka julkaistiin juhannusjuhlien ja ensimmäisen Yöttömän yön juoksun edellä (ote):

Pidän tavoitteita yleisurheilussa paljon arvostetumpana kuin esimerkiksi hiihdossa, jossa harrastus koko maapallo huomioiden on yleisurheilun rinnalla melkoisen vähäistä. Lisäksi Lapissa on hiihdon harrastuksen esteenä pitkä ja pimeä talvi sekä kovat pakkaset. Meillä on mielestäni valittu oikein yhteen urheilumuotoon – yleisurheiluun, keskittyminen. Pidän myöskin yleisurheilua niin monipuolisena urheilumuotona, että siitä löytää jokainen tyttö ja poika itselleen sopivan lajin.

Pyrinnön syyskokouksessa todettiin, että seuran toimintaa johtaa ja suunnittelee liian pieni aktiivien joukko, ja sen takia toiminta on ollut tietyillä sektoreilla suunnittelema-tonta. Tämä oli pintakuohua seuran yleisurheilutoiminnan kehittämisprojektista ja sen

18-sivuisesta raportista, jonka oli koonnut Pekka Söderlund. Seuratoimintaa hiertäneet puutteet ja seurojen koventunut taloudellinen ja urheilullinen kilpailu oli ajanut Pyrinnön sisäiseen kehittämistyöhön. Kehittämisyhmään kuuluneet olivat käyneet SUL:n järjestämissä seminaareissa. Raportissa analysoitiin kriittisesti toiminnan ja yleisurheilun organisaation tilaa, ennakoitiin tulevaa ja esitettiin tavoitteet ja ehdotus uudeksi organisaatioksi. Kritiikki koski esimerkiksi urheilukoulutoimintaa, joka oli päässyt hiipumaan – joskin sitä syksyllä 1973 käynnisteltiin uudelleen – sekä seuran talous, jonka suunnittelu oli lyhytjännitteistä ja valvonta riittämätöntä. Kehittämisyhmän mielestä seuran tuli keskittää voimavaransa yleisurheilun kaikinpuoliseen kehittämiseen. Ryhmä ehdotti raportissa Posion Pyrinnölle seuraavanlaista toiminta-ajatusta:

Posion Pyrintö järjestää yleisurheilutoimintaa, joka tarjoaa nuorille mahdollisuuden systemaattiseen, ohjattuun harjoitteluun ja kilpailutoimintaan sekä mahdollisuuden edelleen kehittyä Suomen ja maailman parhaaksi yleisurheilijaksi.

Samoin seura tarjoaa: palveluksia oman kunnan kohentamisesta kiinnostuneille henkilöille, riittävästi yleisurheilutyötä miellyttävässä kilpaurheiluhenkisessä työympäristössä kouluttaen seuravalmentajia, yleisurheilukoulun vetäjiä ja palkintotuomareita.

Yhteenveto Posion Pyrinnön urheilijoiden vuoden 1972 SM-saavutuksista (sijat 1.–6.)

- A-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 1. sija (Veijo Mursu, Veijo Nevala, Kari Maikku)
- Nuoret 3-loikka 1. sija Matti Isopoussu
- A-pojat seiväs 1. sija Kalevi Kyhälä
- Nuoret SM-maastot joukkuekilpailu 2. sija (Kaarlo Maaninka, Allan Maaninka, Markku Postila)
- B-pojat seiväs 2. sija Harri Vendelin
- B-tytöt SM-maastot joukkuekilpailu 3. sija (Salli Maaninka, Oili Paaluharju, Irja Heikkinen)
- Nuoret SM-viestit 4 x 1500 m 3. sija (Allan Maaninka, Hannu Mäkelä, Markku Postila, Kaarlo Maaninka)
- Nuoret 5000 m 3. sija Kaarlo Maaninka
- A-pojat SM-viestit 4 x 1500 m 3. sija (Kari Maikku, Veijo Mursu, Leo Mattila, Veli-Matti Sipola)
- A-pojat 3-loikka 3. sija Esa Säkkinen
- B-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 4. sija (Hannu Säkkinen, Risto Pentikäinen, Heikki Maaninka)
- A-pojat SM-maastot 5 km 6. sija Veijo Mursu
- B-pojat SM-viestit 4 x 800 m 6. sija (Hannu Säkkinen, Mikko Neuvonen, Mikko Ahola, Juha Kallava)

(Lähde: Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto.)

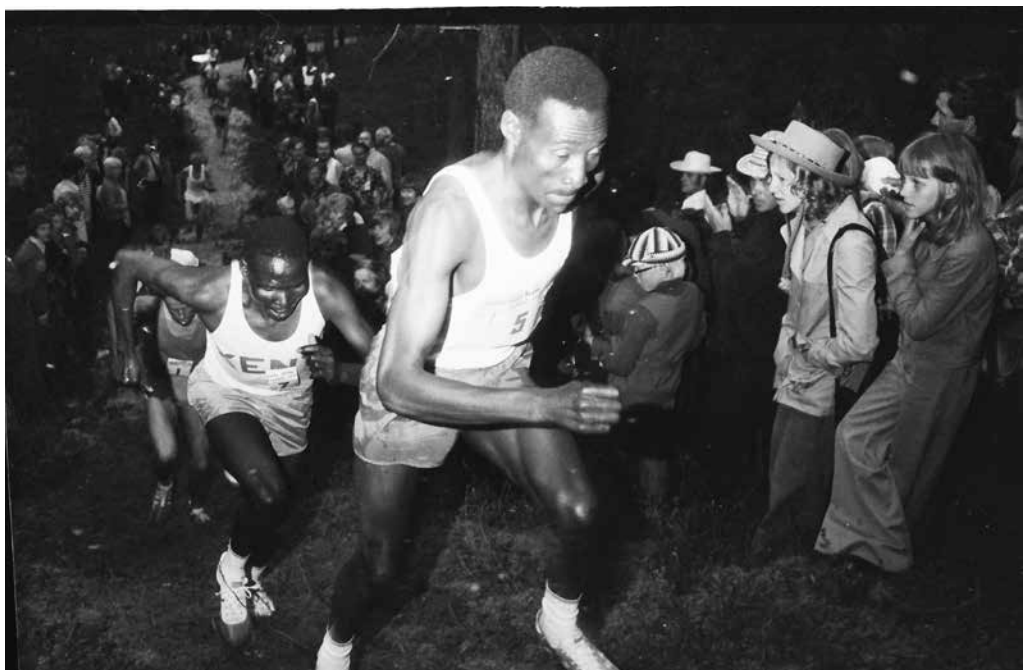
Jouko Elevaara “antamassa onnenpotkua” Matti Isopoussulle ja Kaarlo Maaningalle (oik.), jotka olivat lähdössä Italiaan alle 22-vuotiaiden Suomi-Italia-maaotteluun kesällä 1972. (Lapin Kansa)

Kaksi SM-pronssijoukkuetta heinäkuussa 1972. Vasemmalla 4 x 800 metrin A-pojat ylhäältä alas Veijo Mursu, Veli-Matti Sipola, Veijo Nevala ja Leo Mattila. Oikealla 4 x 1500 metrin nuoret ylh. Kaarlo Maaninka, Markku Postila, Hannu Mäkelä ja Allan Maaninka. SM-viestit pidettiin Helsingin olympiastadionilla. Kuva on otettu Posion urheilukentällä kisoista paluun jälkeisenä päivänä. (Lapin Kansa)

Ensimmäisen Yöttömän yön juoksun lähtö juhannuksena 1972 Kotivaarassa. Numero 13 Veijo Mursu, 10 Matti Karjalainen, 6 Kaarlo Maaninka. (Koillissanomien arkisto)

Kenialaiset Richard Juma ja Joshua Kimeto kärjessä vuoden 1973 Yöttömän yön juoksussa. Kimeton takana näkyy Lasse Virén. (Koillissanomat)

Vuonna 1973 ...lähtö jätti pahan jälkimaun...

Seuraluokittelupisteillä mitattuna Pyrintö oli jälleen Suomen kuudenneksi paras yleisurheiluseura. Keulakuva Kaarlo Maaninka juoksi Lapin ennätykset 3000, 5000 ja 10 000 metrillä. – Ne rikkoi Vesa Kähkölä 1980–82. – Veijo Mursu ja Pyrinnön joukkue voittivat A-poikien SM-maastokisoissa hopeaa. Seura sai vahvistuksikseen kemijärveläissisarukset, Kerttu (s. 1956) ja Marja (s. 1957) Sipolan, jotka olivat tosin olleet Elevaaran valmennuksessa jo toista vuotta. Kerttu kilpaili pikajuoksussa ja pituudessa, Marja pikajuoksussa, pika-aidoissa, pituudessa ja korkeudessa.

Elevaara teki vuonna 1973 Lapin piirin ennätykset 110, 200 ja 400 metrin aitajuoksussa sekä pituudessa piirin pitkäaikaiseksi ennätykseksi jääneen 730. Hirmuloikka mitattiin Posion kentällä 25. elokuuta otollisissa oloissa pidetyissä kisoissa. Se oli vuoteen 1981 asti myös läänin ennätys. Pika-aitojen piiriennätys 15,2 syntyi samoissa kisoissa.

Maaliskuussa hiihtolomaviikolla Elevaara järjesti suuren maailman tapaan yleisurheilijoille matkan Los Pacosiin Espanjaan. Seuran talous oli kehnolla mallilla, ja matkan rahoittamiseksi kerättiin tukimarkkoja yrityksiltä. Tarkoituksena oli varsinkin mielen virkistys ja vaihtelun saaminen harjoitteluun, ja se varmasti toteutuikin. Majapaikkana oli Teuvo Hakulisen perustama lomakylä. Edellisen kesän kaksinkertainen olympiavoittaja Lasse Virén matkusti mennessä samalla lennolla kuin pyrintöläiset. Palatessa matkaseurana oli Jouko Kuha, joka oli juossut 3000 metrin esteissä maailmanennätyksen vuonna 1968. Myöhempinä vuosina muutamia Elevaaran tallin juoksijoita kävi yksityisillä harjoitusmatkoilla useissa muissakin maissa.

Kevään toinen erikoisuus oli kuntourheiluun keskittyvien naisten ja miesten sporttiklubien perustaminen Pyrinnön alaisuuteen. Puheenjohtajaksi naisten klubiin valittiin Paula Horttanainen ja miesten klubiin Pekka Söderlund. Klubien ensimmäinen tempaus oli järjestää kuntojuoksu, jossa kunnokkaimmilla matka oli 30 kilometriä mutta valtaosalla 15 kilometriä. Sporttiklubitoiminta jäi lyhytaikaiseksi. Kyseessä oli Suomen Urheiluliiton suunnittelema konsepti, yleisurheilutyötä tekevien seurojen uudentyyppinen aktivoiva palvelumuoto niitä jäseniä varten, jotka eivät osallistuneet aktiivisesti kilpailutoimintaan.

Yleisurheilun miesten ja naisten Lapin piirin mestaruuskisat pidettiin Posion kentällä 14.–15.7.1973. Pyrinnön urheilijat noukkivat 19 mestaruutta, Elevaara niistä viisi. Pyrintö myös voitti pistein 380–216 epävirallisen ottelun, jossa vastassa olivat kaikki muut piirin seurat. Pisteisiin laskettiin kussakin lajissa seuroittain kolmen parhaan urheilijan suoritukset.

Syyslukukaudella Pyrintö piti joka koululla vapaaehtoisen testauskilpailun, jossa tulosten saavuttaneet kortistoihin ja kutsuttiin leirille. Testeihin kuului muun muassa kahdesti toistettut 50 metrin ja 1000 metrin juoksut, vauhditon viisiloikka ja kuulantyöntö. Loppuvuoden aikana yleisurheilijoille oli kaksi teholeiriä, jotka sisälsivät luentoja, harjoituksia ja kilpailuja. Joulukuun leiriin kuului erikoinen kahdeksan kilometrin kisa, joka juostiin yläasteen käytävällä edestakaisin. Nopein oli Matti Karjalainen niin kuin myös Kuusamontiellä 27 km:n maantiejuoksussa. Karjalainen kävi Raahessa voittamassa Suomi–Ruotsi–Norja-kalottimaaottelun kympin ajalla 30.59,4. Kaarlo Maaninan 5000 metrin voittoaika samoissa kisoissa oli 14.26,0.

Syyskuun 8.-9. päivinä Helsingin olympiastadionilla järjestettyyn yleisurheilun valtakunnalliseen 10-, 12- ja 14-ikäisten ikäkausifinaaliin Posion Pyrinnön minijokkereista lähtivät Erkki Ahola (P12, 300 m), Kyösti Ahola (P14, 80 m. aj., 1000 m), Pirjo Pätsi (T14, 800 m) ja Rauno Ahvensalmi (P14, 3-ottelu). Osallistumisoikeus oli Suomen tilaston kesän 15 parhaalla kussakin lajissa. Valmistautuessaan matkaan Erkki Ahola ja Ahvensalmi huomasivat, että heidän ainoiden, hiilimurskaradalle tarkoitettujen yhden piikkikoon piikkareiden piikit olivat liian pitkät olympiastadionin tartanille. Vaihtopiikkipiikkareitakaan ei ehditty enää hankkia. Elevaara keksi käyttää piikkarit Esson huoltoasemalla, ja kas, nyt ne olivat sopivat – piikit lyhennettyinä. Reissulta Rauno Ahvensalmi toi hopeamitalin. Pyrinnön joukkueen huoltajana oli Hannu Säkkinen.

Vuoden 1973 lopussa Elevaara pakkasi tavaransa. Hän lähti valmentajaksi ja toiminnanjohtajaksi Saarijärven Pullistukseen. Suurimpana syynä oli Elevaaran ja johtokunnan eriävät näkemykset toimintatavoista varsinkin taloudenhoidossa. Pyrinnön sisällä kävi kova kuhina, mutta ulospäin seura esiintyi fiksusti yhtenäisenä. Elevaara sanoi Koillissanomien haastattelujutussa, että hän ei ollut enää kolmeen vuoteen ollut seuran vastuullinen toiminnanjohtaja ja että hänellä ei ollut posiolaisten kanssa mitään erimielisyyksiä. Hän oli edellisellä lukukaudella keskikoulun voimistelunopettajan – Pentikin johtamiseen keskittyneen Topi Pentikäisen – viransijaisena ja hoiti lisäksi valmennustehtäviä.

Pyrinnön urheilijoita kävi hiihtolomaviikolla 1973 leirillä Los Pacosissa Espanjassa. Kuva sen sijaan on myöhemmin Playa del Inglésissä Espanjan Kanariansaariella pidetyltä leiriltä. Vasemmalta Matti Karjalainen, Kari Lähdekorpi ja Tapio Oivakumpu. (Matti Karjalaisen kokoelma)

Pentikäinen sai Pyrinön puheenjohtajana torjua huhuja seuran konkurssiuhasta. Seuran talouden tilaa kuvasti ja sen hallintayrityksiä edusti kuplahallin laskeminen tyhjäksi talven ajaksi. Kahden toimitilan ylläpito oli kallista. Seurassa oltiin yleisesti sitä mieltä, että kuplahallin hankkiminen oli ollut virheinvestointi. Esillä oli toisaalta ajatus, että seura myisi urheilutalon ja keskittäisi sisätoiminnot kuplahallille.

Elevaaran lähtö jätti pahan jälkimaun. Hurmion luoja oli yhtäkkiä poissa, ja monen urheilu-ura päättyi. Elevaaran mukana siirtyi Saarijärven Pullistukseen joitakin Pyrinön kovimpia kestävyysjuoksijoita, kuten Kaarlo Maaninka, Risto Pentikäinen ja Paavo Vaarala. Myöhemmin Elevaara valmensi muiden muassa kestävyysjuoksija Martti Vainiota ja ampumahiihtäjä Heikki Ikolaa. Elevaara työskenteli urheiluvaikuttajan tehtävien ohella toimittajana paikallislehdissä. Vuonna 1979 Vaasa Oy kustansi hänen kirjoittamansa 85-sivuisen juoksuvalmennusoppaan Jokkerin kuntokirja. Elevaara kehitti hiihtäjille tarkoitetun Jokkerin ventti -nimellä tunnetuksi tulleen kuntopiirin. Toisen uran Elevaara teki viihdealan yrittäjänä. Hänen tunnetuin bisneksensä Merikievari-viihdekeskus aloitti Merikarvialla 1983. Vuonna 2018 hän jatkoi yhä kauhajokisen hotelli ja tanssiravintola Aronkeitaan yrittäjänä.

Vuonna 1986 Pyrinön 40-vuotisjuhlien edellä Lapin Kansan jutussa Elevaara sanoi olevansa edelleenkin sitä mieltä, että seuran tulisi keskittyä vain yhteen lajiin ja uhrata siihen kaikki: *Tämä kilpailupuolella. Muuten loppuvat rahat ja valmentajat. Kuntourheilussa levitettäköön pohjaa sitten vaikka kuinka laajalle.*

Yhteenveto Posion Pyrinön urheilijoiden vuoden 1973 SM-saavutuksista (sijat 1.–6.)

Nuoret 5000 m 1. sija Kaarlo Maaninka

- A-pojat seiväs 1. sija Kalevi Kyhälä
- Nuoret SM-maastot joukkuekilpailu 2. sija (Kaarlo Maaninka, Markku Postila, Paavo Vaarala)
- A-pojat SM-maastot 5 km 2. sija Veijo Mursu
- A-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 2. sija (Veijo Mursu, Leo Mattila, Veli-Matti Sipola)
- Nuoret SM-viestit 4 x 1500 m 2. sija (Veijo Inkeröinen, Markku Postila, Paavo Vaarala, Kaarlo Maaninka)
- A-pojat SM-viestit 4 x 800 m 2. sija (Pekka Tyvitalo, Veli-Matti Sipola, Veijo Mursu, Leo Mattila)
- B-pojat 2000 m 2. sija Risto Pentikäinen
- B-tytöt korkeus 2. sija Marja Sipola
- Nuoret SM-maastot 5 km 3. sija Kaarlo Maaninka
- B-pojat SM-viestit 4 x 800 m 3. sija (Mikko Ahola, Heikki Maaninka, Eero Mattila, Risto Pentikäinen)
- A-pojat 3000 m 3. sija Veijo Mursu
- B-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 4. sija (Risto Pentikäinen, Heikki Maaninka, Eero Mattila)
- A-tytöt SM-maastot joukkuekilpailu 4. sija (Kerttu Loukusa, Terttu Oivakumpu, Anitta Maaninka)
- A-pojat 1500 m 4. sija Veijo Mursu

- B-pojat kiekko 4. sija Arto Puolakka
 - B-tytöt pituus 4. sija Marja Sipola
 - B-pojat SM-maastot 4 km 5. sija Risto Pentikäinen
 - B-tytöt pituus 5. sija Ulla-Maija Lahtinen
 - A-tytöt SM-viestit 4 x 100 m 5. sija (Anitta Maaninka, Kerttu Sipola, Marja Sipola, Ulla-Maija Lahtinen)
 - Nuoret 2000 m estejuoksu 6. sija Markku Postila
 - A-tytöt pituus 6. sija Kerttu Sipola
 - B-tytöt 200 m aitajuoksu 6. sija Marja Sipola
 - Naiset korkeus jaettu 6. sija Marja Sipola
- (Lähde: Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto.)

Yhteenveto Posion Pyrinnön urheilijoiden vuoden 1974 SM-saavutuksista (sijat 1.–6.)

- B-pojat SM-maastot 4 km 1. sija Risto Pentikäinen
- B-pojat 1500 m estejuoksu 1. sija Risto Pentikäinen
- B-pojat kiekko 1. sija Arto Puolakka
- B-pojat SM-maastot joukkuekilpailu 2. sija (Risto Pentikäinen, Asko Isopoussu, Kyösti Ahola)
- B-pojat 2000 m 2. sija Risto Pentikäinen
- A-tytöt korkeus 2. sija Marja Sipola
- A-tytöt pituus 3. sija Marja Sipola
- B-pojat kuula 5. sija Arto Puolakka
- B-pojat keihäs 6. sija Ari Mursu

(Lähde: Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto.)

Taulukko: Posion Pyrinnön yleisurheilun kehitys 1967–1976.

Vuosi	Sijoitus Suomessa	Sijoitus Lapissa	SM-mitalit	SM-pisteet (ja SM-sijoitus)	Lapin piirin mestaruudet
1967	251.	n. 10.	k0, h0, p0	0	5
1968	41.	2.	k0, h0, p0	0	21
1969	34.	1.	k0, h0, p0	2 (168.)	54
1970	8.	1.	k3, h1, p1	39 (16.)	86
1971	6.	1.	k2, h1, p3	58 (10)	70
1972	8.	1.	k3, h2, p5	56 (8.)	67
1973	6.	1.	k2, h7, p3	87,25 (5.)	83
1974	38.	1.	k3, h3, p1	43 (20.)	44
1975	80.	3.	k0, h0, p1	5 (134.)	31
1976	55.	1.	k1, h0, p1	12 (68.)	37

Sijoitus Suomessa eli sijoitus seuraluokittelupistevertailussa on laskettu seuran saamien SM-pisteiden ja Lapin piirin mestaruuspisteiden mukaan. Seuraluokittelupisteissä 50 parasta seuraa muodostivat valioluokan ja 100 seuraavaa I luokan. *SM-mitalit*-sarakeessa k tarkoittaa kultaa, h hopeaa ja p pronssia sekä kirjaimen perässä oleva

numero kyseisten mitalien määrää. Viestimitali on laskettu yhdeksi mitaliksi. *SM-pisteitä* nimitetään myös Kalevan maljan pisteiksi; niiden perusteella määräytyy seuran *SM-sijoitus* eli sijoitus Kalevan malja -kilpailussa.

(Lähteet: Hannus Matti, Laitinen Esa, Martiskainen, Seppo: Kalevan kisat Kalevan malja. Vuosisata yleisurheilun Suomen mestaruuksia. Suomen Urheiluliitto, 2002. – Posion Pyrintö, yleisurheilujaosto. Yhteenvedo vuodelta 1979. – Seppo Martiskaisen sähköpostiviesti Erkki Aholalle 22.8.2016.)

Maailman kovavauhtisin yöjuoksu YÖTTÖMÄN YÖN JUOKSU POSIOLLA 22.6. KLO 24

Vauhdista vastaa Kenian Juma, maailman kärki kymptillä

"Vauhdissa pysytään ja maaliviivalla katsotaan", sanovat maailmanennätysjuoksijat Lasse Viren ja Anders Gärderud. Mukana Ogaro ja Kineto Keniasta, Rhode USA:sta, pronssimitalimies Tapio Kantanen, Bostonin maratonvoittaja Olavi Suomalainen, Jouko Uola, Paavo Leiviskä ym.

Posion juoksijat mittaavat maailmanhuippujen askeleen pituutta Lapin kuumassa yössä.

Vuoden 1973 Yöttömän yön juoksun ilmoitus Koillissanomissa edusti Jouko Elevaaran lennosta kielenkäyttöä. Kilpailun kärkikolmikko oli Kenian Richard Juma, Tapio Kantanen ja Ruotsin Anders Gärderud. Virén jäi viidenneksi.

Jokkeriajan tilastoja

SVUL:n Lapin piirin yleisurheilutilastot 1973

Merkinnät A, B, C ja D tarkoittavat, että tulos on tehty A-, B-, C- tai D-ikäisissä.

MIEHET

100 m

J. Ruotanen MKV 11,2
M. Pekkala LaLu 11,2 A
S. Karkkola PosPy 11,3
S. Karkkola LaVe 11,3
K. Sanelma PosPy 11,3
M. Pekkala LaLu 11,4
E. Haarala LaLu 11,6 A
E. Vanhala LaLu 11,6 A
T. Takkula LaVe 11,6
P. Uski LaSu 11,6

200 m

K. Sanelma PosPy 23,0
M. Pekkala LaLu 23,2 A
E. Haarala LaLu 23,4 A
M. Pekkala LaLu 23,9
M. Tennilä PosPy 24,0 A
E. Vanhala LaLu 24,1 A
S. Karkkola PosPy 24,2
M. Ansala PosPy 24,3
R. Jokinen LaLu 24,5
R. Kaartinen LaSu 24,6

400 m

K. Sanelma PosPy 50,6
Auno Maaninka PosPy 51,6
M. Ansala PosPy 51,8
E. Haarala LaLu 53,2 A
M. Tennilä PosPy 53,4 A
M. Pekkala LaLu 53,5 A
P. Uski LaSu 53,8
E. Nivala LaLu 54,2
J. Elevaara PosPy 54,2
E. Sirviö KU 54,5

800 m

K. Sanelma PosPy 1.58,8
M. Karjalainen PosPy 1.59,0
L. Mattila PosPy 1.59,6 A
M. Postila PosPy 2.00,2 N
H. Mäkelä PosPy 2.00,4
V. Vuolli LaLu 2.00,4
Auno Maaninka PosPy 2.01,0
T. Rovasalo LaLu 2.01,3
E. Nivala LaLu 2.01,5
P. Talman PosPy 2.01,8

1500 m

K. Maaninka PosPy 3.54,6 N
V. Mursu PosPy 3.57,2 A
M. Karjalainen PosPy 4.00,2
M. Postila PosPy 4.00,4 N
P. Vaarala PosPy 4.06,0 N
V-M. Sipola PosPy 4.06,8
J. Roivainen PosPy 4.07,0
E. Sirviö KU 4.07,6
V. Vuolli LaLu 4.10,3
P. Talman PosPy 4.10,5

3000 m

K. Maaninka PosPy 8.07,4 N
M. Karjalainen PosPy 8.27,2
V. Mursu PosPy 8.32,2 A
R. Pentikäinen PosPy 8.44,8 B
M. Postila PosPy 8.46,0 N
E. Sirviö KU 9.04,0
V. Inkeröinen PosPy 9.10,4
E. Soppela KU 9.14,7
M. Lappalainen LaLu 9.19,2 A

5000 m

K. Maaninka PosPy 14.07,0 N
P. Vaarala PosPy 14.40,4 N

M. Karjalainen PosPy 14.47,0
V. Mursu PosPy 14.54,6 A
R. Pentikäinen PosPy 15.08,0 B SE
M. Postila PosPy 15.08,0 N
M. Luokkanen PosPy 15.15,2
T. Oivakumpu PosPy 15.37,0
E. Soppela KU 16.03,0
V. Vuolli LaLu 16.10,0

10 000 m

K. Maaninka PosPy 29.08,0 N SE
M. Karjalainen PosPy 30.10,6
M. Luokkanen PosPy 32.29,8
E. Sirviö KU 32.45,2
S. Virkkula PosPy 34.08,4
M. Lappalainen LaLu 34.12,6 A
T. Rovasalo LaLu 35.35,0
A. Kuusela LaLu 36.23,6

25 000 m

P. Kangas OSP 1.29.47,4
M. Lappalainen LaLu 1.31.29,0
M. Moilanen SaNu 1.31.40,8
V. Siitonen LaVe 1.31.57,0
E. Soppela KU 1.32.48,6
J. Roivainen LaLu 1.34.34,0
T. Rovasalo LaLu 1.34.50,0
R. Naakka KU 1.35.24,4
E. Sirviö KU 1.35.50,0
A. Kuusela LaLu 1.37.21,0

Maraton

T. Rovasalo LaLu 2.44.51,0
M. Moilanen SaNu 3.02.37,0
A. Kuusela LaLu 3.08.16,0

3000 m estej.

M. Karjalainen PosPy 9.11,4
M. Postila PosPy 9.25,0 N
E. Sirviö KU 9.59,0
H. Maaninka PosPy 10.15,6 B
E. Soppela KU 10.33,8
M. Koskenranta KU 10.40,0

110 m aj

J. Elevaara PosPy 15,2
M. Pekkala LaLu 15,7
M. Pekkala LaLu 15,8 A
K. Sanelma PosPy 16,1
S. Karkkola PosPy 16,7
M. Kurvinen SaKa 17,8

E. Ahola PosPy 18,2

200 m aj

J. Elevaara PosPy 25,0

K. Sanelma PosPy 25,1

M. Isopoussu PosPy 27,4

K. Säkkinen PosPy 28,6 A

M. Ahola PosPy 28,6 B

R. Majanen SaNu 30,1 B

J. Niva LaLu 30,3 B

400 m aj

J. Elevaara PosPy 55,5

K. Sanelma PosPy 55,9

M. Helisten KU 62,4

10-ottelu

J. Elevaara PosPy 6485

K. Sanelma PosPy 6232

S. Karkkola PosPy 6145

K. Kulpakko PosPy 5824 A

K. Säkkinen PosPy 5736 A

K. Kyhälä PosPy 5688 A

E. Ahola PosPy 5614

Pituus

J. Elevaara PosPy 730

M. Pekkala LaLu 681

M. Isopoussu PosPy 666

K. Sanelma PosPy 662

K. Säkkinen PosPy 660 A

E. Vanhala LaLu 657 A

K. Junttila LaSu 643

P. Koskenranta KU 640

E. Haarala LaLu 630 A

T. Junttila LaSu 623

3-loikka

J. Elevaara PosPy 14.31

E. Säkkinen PosPy 14.00 N

M. Isopoussu PosPy 13.82

E. Vanhala LaLu 13.44 A

V. Aikioniemi LaLu 13.43

J. Niva LaLu 13.43 B

T. Jumisko KU 13.40

M. Pekkala LaLu 13.29

K. Sanelma PosPy 13.27

E. Haarala LaLu 13.21

Kuula

K. Niemelä LaLu 14.52

K. Hyvärinen KU 14.25

J. Elevaara PosPy 12.58

M. Harju RaPe 12.51

J. Laurila KittU 12.41

E. Ahola PosPy 12.32

S. Honkanen RaPe 12.26

O. Rajaniemi MKV 11.82

H. Kiviniemi LaSu 11.74

P. Alaluusua LaSu 11.74

Kiekko

J. Laurila KittU 48.22

H. Kiviniemi LaSu 38.60

E. Ahola PosPy 36.80

V. Alaluusua KU 36.32

V. Hyvärinen KU 35.48

J. Elevaara PosPy 34.14

A. Puolakka PosPy 33.44 B

T. Nurmela LaSu 31.52

K. Niemelä LaLu 30.10

J. Liimatainen 29.94

Seiväs

K. Kyhälä PosPy 440 A

J. Elevaara PosPy 385

S. Karkkola PosPy 370

A. Vähänikkilä LaLu 370 B

K. Säkkinen PosPy 355 A

K. Sanelma PosPy 340

R. Ahvensalmi PosPy 327 C

K. Pallonen LaLu 325 C

M. Pekkala LaLu 310

A. Puolakka PosPy 305 B

Korkeus

K. Kulpakko PosPy 180 A

K. Salo KU 180

J. Jaskari LaSu 178

M. Määttä PosPy 178

J. Kinnunen YKU 177

J. Niva LaLu 176

J. Elevaara PosPy 175

S. Karkkola PosPy 175

K. Kyhälä PosPy 175

T. Nurmela LaSu 175

Keihäs

H. Könönen LaLu 62.40

T. Sulisalo PosPy 60.60

E. Ahola PosPy 57.48

J. Laurila KittU 56,02
 K. Mursu PosPy 54,98 A
 M. Reinikka KU 52,46
 P. Ulkuniemi KU 52,20
 A. Puolakka PosPy 51,70 B
 K. Rajaniemi LaLu 51,42 A

Moukari

J. Laurila KittU 41,96
 E. Silander LaLu 39,20
 K. Niemelä LaLu 39,20
 K. Säkkinen PosPy 35,12 A
 P. Latvala PosPy 30,62 B
 J. Säkkinen PosPy 29,48 B
 M. Soudunsaari LaLu 23,70
 S. Ulkuniemi KU 21,78

NAISET

100 m

K. Turunen KU 13,1
 M. Sipola PosPy 13,4 B
 U-M. Lahtinen PosPy 13,5 B
 K. Sipola PosPy 13,6 A
 S. Hirvelä SaNu 13,6 B
 K. Kemppainen LaLu 13,6 B
 K. Laine KU 13,7 A
 T. Tapio LaLu 13,9 D
 A. Laine KU 14,1 C
 R. Hyvärinen LaLu 14,2

200 m

M. Sipola PosPy 26,9 B
 K. Sipola PosPy 27,6 A
 K. Turunen KU 27,8
 U-M. Lahtinen PosPy 28,0 B
 K. Kemppainen LaLu 28,9
 A-L. Laine KU 29,0 A
 T. Peltoniemi LaLu 29,4 A
 E. Immonen LaLu 29,8 A
 M. Sipola KU 30,0 C
 S. Hirvelä SaNu 30,2 B

400 m

K. Turunen KU 61,7
 M. Sipola PosPy 61,8 B
 K. Sipola PosPy 62,0 A
 R. Manninen PosPy 62,5
 U-M. Lahtinen PosPy 64,2 B
 K. Loukusa PosPy 66,3 A

K. Mantere PosPy 67,2 A
 A-L. Laine KU 67,3
 E. Jumisko PosPy 71,5 C

800 m

R. Manninen PosPy 2,24,2
 K. Turunen KU 2,24,4
 K. Loukusa PosPy 2,27,2 A
 S. Vilppola LaLu 2,27,7
 P. Pätsi PosPy 2,29,4 D
 T. Impiö RaPe 2,29,6 A
 K. Sipola PosPy 2,33,2 A
 R. Hyvärinen LaLu 2,35,4 C
 S. Loukusa PosPy 2,37,0 C
 S. Maaninka PosPy 2,37,4 C
 S. Soppela KU 2,37,4 B

1500 m

S. Vilppola LaLu 4,57,6
 K. Loukusa PosPy 5,02,0 A
 R. Manninen PosPy 5,02,0
 P. Pätsi PosPy 5,21,0 D
 T. Oivakumpu PosPy 5,25,7 A
 S. Loukusa PosPy 5,29,8 C
 S. Maaninka PosPy 5,32,7 C
 R. Hyvärinen LaLu 5,33,0 C
 M. Pätsi PosPy 5,40,0 D
 K. Mantere PosPy 5,42,2 A

3000 m

S. Vilppola LaLu 10,45,0
 M. Pätsi PosPy 11,39,6 D
 K. Mantere PosPy 11,54,0 A
 T. Lämsä PosPy 12,35,8

100 m aj.

M. Sipola PosPy 16,8 B
 K. Kemppainen LaLu 18,3 B
 A-L. Laine KU 19,0 A
 S. Loukusa PosPy 21,3 B

200 m aj.

M. Sipola PosPy 31,4 B
 K. Kemppainen LaLu 32,5 B
 A-L. Laine KU 37,1 A
 R. Hyvärinen LaLu 37,2 C
 S. Loukusa PosPy 37,2 B
 E. Jumisko PosPy 39,8 C

Korkeus

Marja Sipola PosPy 168 B
 E. Immonen LaLu 145 A

U-M. Lahtinen PosPy 140 B
 K. Sipola PosPy 140 A
 A. Rautio LaLu 140
 K-L. Pietikäinen LaVe 140
 M. Sipola KU 138 C
 A-L. Laine KU 137 A
 S. Laine KU 135
 U. Kerkelä KU 130

Pituus

M. Sipola PosPy 540 B
 K. Sipola PosPy 522 A
 U-M. Lahtinen PosPy 518 B
 K. Kemppainen LaLu 507 B
 T. Tapio LaLu 469 D
 A. Koivula LaLu 457
 M. Sipola KU 457 C
 S. Laine KU 450
 S. Hirvelä SaNu 412 B

Keihäs

T. Keskiniva KU 39,90
 S. Loukusa PosPy 19,54
 M. Kulpakko KU 13,40

Kiekko

M. Sipola PosPy 24,82
 T. Peltoperä KU 24,10
 T. Keskiniva KU 19,90
 M. Kulpakko KU 19,32
 R. Määttä PosPy 19,20
 K. Loukusa PosPy 16,64
 L. Majanen KU 16,48

Kuula

T. Keskiniva KU 967 B
 M. Sipola PosPy 911 B
 T. Impiö RaPe 828 A
 M. Kulpakko KU 777 B
 K. Sipola PosPy 772 A
 P. Kelahaara RaPe 716
 R. Määttä PosPy 705 C
 K. Mantere PosPy 703 A
 P. Ollonen KU 675
 K. Loukusa PosPy 657 A
 5-ottelu
 M. Sipola PosPy 3607 B
 K. Sipola PosPy 2867 A
 U-M. Lahtinen PosPy 2866 B
 K. Mantere PosPy 2426 A
 S. Oikarainen PosPy 2254 A
 P. Oikarainen PosPy 2008 D
 K. Loukusa PosPy 1765 A
 M-L. Poropudas PosPy 1678 C

Jokkerien ennätykset 1.1.1974

Tilasto on Jokkerit 1974 -vihkosesta lukuun ottamatta miesten 10-otteluennätystä. Vihkoses-
 sa ennätyksenä on Jouko Elevaaran 6506 pistettä vuodelta 1967. Kyse oli kuitenkin vuoden
 1972 tuloksesta, joka on myöhemmin korjattu 6330 pisteeksi. Myös ainakin naisten 400 metrin
 kärkitietoon vihkosessa voi suhtautua kriittisesti. Tilastopajan ja Lapin Kansan jutun mukaan
 vuonna 1973 Marja Sipola juoksi 61,8 ja Kerttu Sipola 62,0 eli kumpikin Raija Mannista no-
 peammin. Muutamat jockereista eivät edustaneet Posion Pyrintöä. Osa tuloksista oli samalla
 myös Lapin piirin ennätyksiä (pe).

Miehet

100 m: Kari Sanelma 11,1
 200 m: Mikko Niemelä 23,0
 400 m: Kari Sanelma 50,6
 800 m: Jouko Uola 1.52,1
 1500 m: Jouko Uola 3.47,6
 3000 m: Kaarlo Maaninka 8.07,4 (pe)
 5000 m: Kaarlo Maaninka 14.07,0 (pe)
 10 000 m: Kaarlo Maaninka 29.08,0 (pe)
 110 m aj.: Jouko Elevaara 15,2 (pe)

1972 Rovaniemi
 1969 Kemi
 1973 Oulu
 1970 Helsinki
 1973 Tampere
 1973 Posio
 1973 Oulu
 1973 Helsinki
 1973 Posio

200 m aj.: Jouko Elevaara 25,0	1973 Posio
400 m aj.: Jouko Elevaara 55,5 (pe)	1973 Hyvinkää
3000 m ej.: Matti Karjalainen 9.11,4	1973 Posio
Pituus: Jouko Elevaara 730 (pe)	1973 Posio
3-loikka: Matti Isopoussu 15,21 (pe)	1972 Keuruu
Korkeus: Juhani Mäkelä 199	1973 Kuopio
Seiväs: Kalevi Kyhälä 445 (pe)	1973 Varkaus
Kuula: Jouko Elevaara 12,52	1973 Posio
Kiekko: Matti Ahola 44,32	1971 Rovaniemi
Keihäs: Urpo Ahvensalmi 66,30	1970 Rovaniemi
10-ottelu: Kari Tyrväinen (myöh. Sanelma) 6342	1972 Posio

Naiset

100 m: Marja-Leena Korva 13,1	1971 Kuusankoski
200 m: Marja Sipola 26,9	1973 Posio
400 m: Raija Manninen 62,5	1973 Posio
800 m: Anne Collin 2.18,3	1973 Saarijärvi
1500 m: Helena Loukusa 4.46,0 (pe)	1971 Rovaniemi
3000 m: Helena Loukusa 10.13,8 (pe)	1972 Joensuu
100 m aj.: Marja Sipola 16,8 (pe)	1973 Posio
200 m aj.: Marja Sipola 31,3	1973 Saarijärvi
Pituus: Tarja Mäki-Ikola 542	1973 Pori
Korkeus: Marja Sipola 168 (pe)	1973 Posio
Kuula: Kirsti Launela 9,71	1971 Rovaniemi
Kiekko: Kirsti Launela 27,10	1971 Rovaniemi
Keihäs: Kirsti Launela 56,48 (pe)	1971 Oulu

Vuosina 1967–1974 Posion Pyrinnön urheilijat tekivät lisäksi ainakin seuraavat aikuisten sarjojen piiriennätykset.

Miehet

1500 m: Kaarlo Maaninka 3.54,6	1973
3-loikka: Jouko Elevaara 14,54	1970

Naiset

pituus: Marja Sipola 553	1974
korkeus: Marja Sipola 171	1974

(Lähteet: Jokkerit 1974 -vihko; Lapin Yleisurheilu ry:n tilasto ”Kaikkien aikojen parhaat”, www.lay.sporttisaitti.com. Jos lähdetiedot ovat olleet ristiriitaisia, on käytetty Lapin Yleisurheilun tilaston tietoa. Lapin Yleisurheilun tilastoissa ei ole miesten 200 metrin aitajuoksujen tietoja, ja niissä on muitakin puutteita.)

Luku Vuodesta vuoteen ja tilasto-osuus ovat pieniä korjauksia lukuunottamatta samat kuin historiikkiteoksessa Posion ihme.

EDESMENNEIDEN MUISTOLLE

Väinö Lämsä - Elämä on juoksua arvokkaampaa

Jouko Elevaara

Suomen Urheiluliiton koulutuksen käyneet valmentajat arvostelivat minua aikanaan hukkavalmennuksesta, kun tein harjoitusohjelmia samanlaisella intohimolla lääkäriksi opiskelleelle lihavalle tytölle tai pikkuhiljaa sokeutuvalla keihäänheittäjänuorukaisella kuin huippulahjakkaalle juoksijapojalle.

Sanoin minua moittineille ”tietäjille”, että huolimatta urheilumenestyksestä kaikista nuorista kasvaisi kuitenkin tärkeitä osasia elämän kiertokulkuun.

Yksi heistä oli Koillismaan kairoilla kasvanut Väinö Lämsä, joka nukkuu jo ikuista untaan, mutta hänen muistonsa elää mielessäni yhtä vahvana kuin hänen halunsa kehittyä hyväksi juoksijaksi. Viimeisinä hetkinään hän pyysi kertomaan tarinansa niille nuorille, joilla oli yhtä suuri palo juoksua kohtaan kuin hänellä ja vielä elämää elettävänä.

Eräänä varhaisena pitkäperjantain aamuna, ennen kuin pääsiäisleirille osallistuneet nuoret olivat heränneet, seisoi ovellani pyöritellen vanhaa karvalakkia käsissäsi. Kasakamallisen harmaan karvalakin oikea sivu oli musta ja pihkainen kuin korpikuusen kylki.

Vuosien mittaan olit tuhannet kerrat nostanut silmille pudonneen lakin pihkaisella kädellä.

Mikko Niemelä (vas.), Jouni Viita-aho, Kari Sanelma ja Väinö Lämsä yhteisenkillä Posion kirkonkylällä Soudunsaaren kohdalla. (Jouko Elevaaran kokoelma)

läsi, samalla kun kämmenselkää pyyhki suolaista hikeä otsaltasi. Monet aamuhämärät ja iltapimeät selässäsi keikkunut eväsreppu oli kuluttanut sarkapuserosi olkaimet melkein puhki.

Tervehtiessämme tunsin tarttuneeni elämän voimaa sykkivän nuorukaisen käteen. Katseestasi näin kunnioitusta juoksijaporukkaamme kohtaan ja samalla pelkoa siitä, et-tet kelpaisi joukkoomme.

Näin mielessä itseni seisomassa metsätyönjohtaja Matti Veikkolan ovella villasukat kumisaappaiden päällä kysymässä, että pääsisinkö keräämään käpyjä palstalle. Matti sanoi leimikon olevan kymmenen kilometrin päässä kotoani, mutta jos jaksaisin kulkea sinne omin avuin, saisin tulla keräämään käpyjä.

Yli yhdeksänkymmentä vuotiaaksi elänyt Matti kävi usein Merikievarissa syömässä. Monesti hän muisteli, ettei uskonut 13-vuotiaan pojan jaksavan kävellä leimikolle saakka joka päivä, saati sitten vetävän iltaisin käpysäkeillä lastattua vesikelkkaa perässään takaisin kotiin. Hän antoi silti paikan minulle. – Tapanani oli tarjota Matille ruoka aina puoleen hintaan. Mielestäni hän oli jo toisen puolikkaan maksanut ottaessaan minut vuosikymmeniä aiemmin keräämään käpyjä.

Väinö, seisoessasi portaillani katsoit minua silmiin ja kerroit haluavasi kehittyä niin hyväksi juoksijaksi kuin se ikinä vain olisi mahdollista. Niin sinä totisesti teitkin. Vaikka teit raskaita metsätöitä, juoksit silti joka päivä. Kun muut miehet heräsivät kämppäemännän keittämälle aamupuurolle, sinä olit jo juossut puolen tunnin lenkin. Iltasella toisten lätkiessä markan sököä lankkupöydän ympärillä sinä lähdit päivän toiselle lenkille.

Syksyn räntäsateet ja sydäntalven pakkaset olivat karaisseet sinut. Kontion vihellys ja susien ulvonta olivat sinulle yhtä tuttuja ääniä kuin savuisten kapakoiden viimeiset valssit ja humalaisten naisten kikatus etelän ihmisille.

Juostessamme Riisitunturin laelle eräänä valoisaan kesäyönä kerroit haaveistasi. Olit juuri tavannut tytön, jonka uskoit olevan elämäsi rakkaus. Halusit jatkaa myös kehittymistä juoksijana. Silloin minä tiesin, että sinusta kasvaisi loistava juoksija ja perhettäsi rakastava mies.

Lähtiessämme pois katselin Kitkajärven välkehtivää pintaa ja uskoin, että olemme molemmat matkalla kohti unelmiamme. Sinulle kohtalo kuitenkin päätti toisin.

Lähtiessämme viisi kuukautta myöhemmin, pyhämiestenpäivän lauantaina, kiertämään 61 kilometrin mittaista reittiä Yli-Suolijärven ympäri, kukaan muu joukosta ei tiennyt, että se jäisi viimeiseksi juoksuksesi. Sinulla oli vain muutamaa hetkeä aikaisemmin todettu luusyöpä sääressä. Sinut tutkinut Sakari Orava olisi halunnut amputoida jalkasi heti samana päivänä Oulussa, mutta vaadit saada päästä juoksemaan vielä kerran kanssamme.

Silmäsi loistivat alkutalven aamuhämärässä kuin taivaan kirkkaimmat tähdet. Jokaisella askeleella tunsit kovaa kipua kuin jalkaasi olisi lyöty hehkuvan kuuma naula. Tunsin, miten kivusta huolimatta nautit jokaisesta askeleesta.

Vastasatanut lumi oli kuorruttanut kapeaa tietä reunustaneet puut puhtaan valkoisiksi. Tie vaikutti kunniakujalta. Elämänsä viimeistä juoksuaan juoksevan nuorukaisen kunniakujalta. Luonnon suurena tuntijana huomasit puussa aamuateriaansa etsineen kuukkelin, lapin jätjän onnenlinnun. Heilautit kättäsi kuukkelille kuin hyvästiksi. Pysähdytyämme Peräposiolla tiesimme molemmat, että olit juossut elämäsi viimeisen juoksun. Kyyneleet valuivat pitkin molempien poskipäitä.

Jalkasi leikattiin, mutta julma syöpä oli jo ehtinyt levitä. Päivää ennen poisnukku-

mistasi kerroit viestisi meille, jotka saimme jäädä vielä juoksemaan: ”Juokseminen on arvokasta, mutta elämä vieläkin arvokkaampaa.”

Pyysit meitä elämään niin, ettei juoksu koskaan hämärtäisi elämämme arvoja, vaan lujittaisi niitä. Pyysit meitä tuntemaan elämisen riemua juostessamme lumen alta paljastuneella jäkäläkankaalla. Pyysit meitä juoksemaan riemukkaasti valoisana kesäyönä yökasteen helmeillessä suopursujen lehdillä. Pyysit minua juoksemaan sinunkin puolestasi, yhtä rohkeana kuin sinä astelit portailleni ensimmäistä kertaa tavatessamme.

Viimeisenä pyysit minua antamaan mukaasi vielä yhden harjoitusohjelman. Se lepää nyt kanssasi Kuusamon kirkkomaassa. Lepää rauhassa, ystäväni.

Väinö Lämsä, jokkeri numero 19, syntyi 1947 ja kuoli 1977.

Timo Sulisalo – Olympiavoittaja

Jouko Elevaara

Jokaisella urheilijalla on oma tarinansa. Yksikään niistä ei ole samanlainen. Jokainen tarina on kertomisen arvoinen. Jokaisen urheilijan hikipisaroissa ja kyynelissä on vahva elämisen maku.

On vuosi 1964. Urheiluväki elää jo olympiatunnelmissa. Syksyllä järjestetään olympialaiset Tokiossa, maapallon toisella puolella. Suomalaisten toiveet ovat korkealla. Varsinkin keihäänheittäjä Pauli Nevalalta, Jorma Kinnuselta, Paavo Niemelältä ja Olavi Varikselta odotetaan menestystä.

Edellisenä kesänä Turussa yllättäen 80 metriä heittänyt Paavo Niemelä asuu Posiolla. Hän on saanut houkutelluksi kotipitäjäänsä Nevalan ja Kinnusen. Kunnollista urheilu-kenttää selkospitäjässä ei ole, mutta keihästä voidaan heittää porojen vuosikymmeniä tallaamalla hiekkakentällä.

Koillismaan väki elää vuoden valoisinta aikaa. Miehet vetävät iltayöstä nuottaa Kitkalla ja naiset kantavat paikkakunnan sekatavarakauppiaille kaukaa Susisuolta keräämiään hilloja. Keihäsmiesten saapuminen muuttaa syrjäisen pitäjän elämisen rytmin. Väki lähtee tuhatpäisenä joukkoja pitäjän maalikylään nähdäkseen maamme parhaat keihäänheittäjät.

Nevalan, Kinnusen ja pitäjän oman miehen Niemelän heitot mykistävät kaukaa sydänmailta saapuneet katsojat. Heidän joukossaan oli jäntevä mustatukkainen poika, joka oli polkenut Aholaan kotikylältään Mäntyjärveltä 30 kilometrin matkan. Vanha, ennen sotia Rovaniemeltä ostettu polkupyörä oli raskas ajettava raavaalle miehellekin, mutta poika polki suuret vaaranrinteetkin tuuhea tukka otsaan vauhdikkaasti hiellä liimaantuneena.

12-vuotias poika ahmi katseellaan heittäjien jokaisen liikkeen. Miten Kinnunen juoksi vauhdin, miten Nevala otti vetoaskeleet, miten pienikokoinen Niemelä veti että korvissa sujahti. Kilpailun jälkeen poika polki kotiinsa nopeammin kuin kukaan toinen samalta kylältä kisoihin lähtenyt. Hänen sisällään paloi tuli, joka ei sammuisi ennenkuin hän pääsisi tavoitteeseensa. Hänestä tulisi keihäänheittäjä.

Avaralle kotipihalleen päästyään hän hyppäsi vauhdissa pois pyöränsä satulasta. Suuren pihakoivun vierestä lähtevää polkua pitkin hän kiiti läheiseen metsään ja teki itselleen elämänsä ensimmäisen keihään.

Jo sinä yönä ohuet mäntykepit liitelivät lehmihaan yllä kuin uljaat tunturihaukat. Kesäyö oli kaunis, luoja hemmotteli selkosen kansaa. Lapin koivu oli jo täydessä lehdessä, tammukka loiskautti vettä Korouoman kanjonissa mutkittelevassa purossa. Linnut valmistautuivat laulamaan elämän riemuaan. Vasta silloin hoikka poika asteli pihan perällä olevaan aitaan. Mäntykepin hän otti viereensä. Vielä hellä katse jo sadat heitot lentäneeseen keppiin ja sitten silmät kiinni. Ennen nukahtamistaan hän ehti mielikuvassaan nähdä vuoden 1976 olympialaiset. Pitkä, voimakas urheilija seisoo keihäänheiton vauhdinottoradan päässä. Urheilupaidan rinnassa hänellä on siniristilippu.

Kun Pauli Nevala sitten syksyllä voitti Tokiossa olympiakultaa, hän värisi halusta päästä heittämään omaa keihästään. Jo ensimmäisellä heitolla mäntykeppi lensi

ennätyspituuteen. Ilmassa oli jo silloin talven merkit. Muulloin syksyn tullessa niin ahdistava olo ei nyt tuntunut. Hänellä oli unelma, josta tuli tavoite. Se sai pimeään syysillankin sähköttömällä Mäntyjärven kylällä tuntumaan aurinkoiselta keväätmulta.

Luojan mylly jauhaa omaa rataansa. Rikkainkin ihminen voi vain toivoa, luoja päättää. Pojasta tuli olympiavoittaja. Jo kolme kertaa hän on voittanut olympiakultaa, mutta ei sitä, jota hän 12-vuotiaana ja monta vuotta sen jälkeenkin halusi.

Ei – vaikka hänellä oli upein keihäänheittäjän vartalo. Ei vaikka hänellä oli asiantuntijoiden ylistämä heittotekniikka. Eikä sittenkään, vaikka hänellä oli kaiken muun voittava tahto ja halu harjoitella ja kehittyä.

Häneltä puuttui meille useimmille itsestään kuuluva asia. Näkö. Hän ei enää nähnyt keihäänsä kaartaa. Yötön yö muuttui syksyn pimeydeksi. Mutta silti hän voitti. Olympiakultaa. Ensin Torontossa, sitten Hollannissa ja viimeksi New Yorkissa. Timo Sulisalo on voittanut näkövammaisten olympiakisat kolme kertaa peräkkäin, samoin Euroopan mestaruuden kolmesti. Unelmasta tuli sittenkin totta.

Jouko Elevaaran teksti on aiemmin julkaistu Lännen viihteessä. Timo Sulisalo syntyi 1952 ja kuoli 2010. Sulisalo kuului vuonna 1968 valittuihin ensimmäisiin jokkeriurheilijoihin.

Timo Sulisalon (oik.) paralympiakultaa ja Kaarlo Maaningan olympiahopeaa ja -pronssia juhliittiin Posiolla lukion salissa 15.8.1980. Mitalistien välissä Jouko Elevaara, vasemmalla Kaarlon vanhemmat Armas ja Aili. (Lapin Kansan arkisto)

Harri Vendelin - Unelma ei toteutunut

Jouko Elevaara

Kajaanista kotoisin oleva ja Kuusamoon muuttanut Jorma Vendelin tuli Posion postiin töihin. Intohimoisena yleisurheilumiehenä hän saapui eräänä keväisenä iltana luokseni työpäivänsä päätyttyä. Kauniissa kevätillassa oli jo kesän enteet. Keskustelimme vilkkaasti toistemme päällekin puhuen urheilusta ja tulevan kesän kilpailuista.

Jorma itse oli hypännyt terässeipäällä 420. Euroopan mestaruus voitettiin tuloksella 440. Tuttavuutemme myötä Jorman poika Harri sekä Kalevi Kyhälä liittyivät Posion Pyrintöön ja tulivat valmennukseeni. Rovaniemeltä seiväshyppääjien ryhmään liittyivät Kimmo Pallonen ja Ari Vähä-Nikkilä. Kaikki ylsivät Suomen mestareiksi.

Jormalla oli Harrin osalta unelma paljon suuremmista saavutuksista. Lapsiaan rakastava Jorma unelmoi Harrin lähtevän opiskelemaan USA:n Michiganin yliopistoon Eeles Landströmin tapaan, hyppäävän sisäratojen maailmanennätyksen ja saapuvan keväisenä iltana Suomeen. Hän olisi vastassa lentokentällä, Harrilla olisi valkoiset, suorat housut ja sininen klubitakki. Suomen värit, valkoinen ja sininen. Olkapäällään hän kantaisi lasikuituseivästä.

Jorma olikin vastassa Amerikassa palaavaa poikaansa. Harrilla ei ollut olallaan seivästä. Hän tuli sinkkiarkussa maaten. Harri sai surmansa Kuubassa linja-auton ja traktorin yhteentörmäyksessä.

Soitin kesällä 2016 Jormalle monen vuoden jälkeen. Hän kertoi olevansa Kuusamon terveyskeskuksessa. Häneltä oli yhtäkkiä mennyt näkö. Keskustelemaan Jorma pystyi lähes yhtä innostuneesti kuin aikoinaan, kun juttelimme pitkään. Sanoin soittavani pian uudelleen. En kuitenkaan enää voinut soittaa. Soittoani seuraavana päivänä Jorma nukkui pois.

Harri Vendelin, jokkeri numero 48, syntyi 1957 ja kuoli 1989.

Kalevi Kyhälä vasemmalla, Harri Vendelin oikealla. (Koillissanomat)

Jouni Viita-aho – Iloinen velikulta

Kari Sanelma

Jouni Viita-aho oli hyvin lupaava ja Lapin oloissa tunnettu juoksija jo 1960-luvun lopulla kilpaillessaan kotiseuransa Ranuan Peuran edustajana. Opin tuntemaan Jounin hänen siirtyttyään Jokke-reihin ja Jouko Elevaaran valmennukseen samaan ryhmään, jossa itsekkin harjoittelin.

Kesällä 1970 kolme neljäosaa viestiporukastamme eli Jouni, Mikko Niemelä ja minä olimme varusmiespalveluksessa Sodankylässä Lapin Jääkäripataljoonassa. Muistan sieltä hyvin tiukan pataljoonan maastajuoksumestaruuskisan. Sen voitti sittemmin maaottelujuoksijana tunnetuksi tullut Esa Liedes, ja Mikko otti hopean. Tasaväkisen, rinta rinnan puserretun lopun jälkeen Jouni tuomittiin pronssille ja minut neljänneksi samalla ajalla.

Tuo kesä 1970 oli Jounille menestyksekkäin. Hän urakoi, kovan kuntonsa osoittaen, Jyväskylän SM-viesteissä ensin joukkueessamme kuudenneksi nuorten 4 x 400 metrillä ja kohta perään kultaan Karjalaisen Matin ankkuroimassa 4 x 1500 metrin viestissä.

Jouni oli iloinen velikulta kisamatkoilla. Kerrankin kisoista palatessamme Jouni koki automme parkkiin Rantsilan Raikkaan – josta seurasta toiminnanjohtajaksi Posiolle hakenut Viljo Nousiainen oli peruuttanut hakemuksensa – seuratalon eteen ja marssitti joukkueemme sisälle. Siellä oli tanssit. Muutaman pelin jälkeen ryhmä marssi muina miehinä takaisin autoon, ja selvästikin sinne jäi joukko kaihokatseisia kylän neitokaisia katselemaan ”Sevetin poikien” perään.

Myöhemmässä elämänvaiheessa olimme Jounin kanssa molemmat yrittäjinä Rovaniemellä. Jouni Viita-aho aloitti K-kauppiasuransa vuonna 1983 Kemissä ja jatkoi Haapaveden ja Limingan kautta Rovaniemelle. Vuosituhannen vaihteessa hän siirtyi kiinteistöalalle ja rakennutti Rovaniemelle kaksi kauppakeskusta, Ounasvaaralle ja Eteläkeskukseen. Hänen poikansa jatkaa kiinteistöyritystä Rovaniemellä.

Tunsin Jounin myös kanta-aottavana kirjoittajana lehdissä yrittämis- ja urheiluaiheista.

Jounin poismeno nopeasti edenneen sairauden jälkeen tuli yllätyksenä ja vei yhden joukostamme turhan varhain.

Jouni Viita-aho.

Jouni Viita-aho syntyi 1950 ja kuoli 2016.

Kuvia Posion Pyrinnön urheiluväen Espanjan Los Pacosin leiriltä maaliskuussa 1973: Valkotakkisia pyrintöläisiä koneeseen nousijoiden joukossa. – Matti Tennilä (vas.) ja Mikko Ahola majoitusrakennuksen ovelle. – Kaarlo Maaninka lenkillä. – Salli Maaninka (vas.), Paula Oikarainen ja Ulla-Maija Lahtinen. – Retkellä Granadan kaupungissa. – Mikko Ahola (vas.), Heikki Maaninka ja Matti Isopoussu Välimeren rannalla. (Mikko Aholan, Matti Karjalaisen, Veijo Mursun ja Matti Tennilän kokoelmat).

Posion Pyrinnön tyttöjä Tampereella Nuorten Suurkisoissa 1971. Joitakin minijokkereita nousi Jokkerit-ryhmään. (Salli Luukkosen kokoelma.)

Pyrinnön yksi joukkue SM-maastoissa 1971 Hämeenlinnassa: Marita Maaninka (vas.), Terttu Oivakumpu, Kerttu Loukusa ja Anitta Maaninka. (Hannu Mäkelän kokoelma)

Marja Sipola (vas.), Kari Lähdekorpi, Ulla-Maija Lahtinen ja Kerttu Sipola. (Esko Aholan kokoelma)

Taivalkoskentiellä 12 kilometrin testilenkillä keväällä 1971 Allan Maaninka (vas.), Armas Granroth, Markku Veteläinen, Esko Halme, Kaarlo Maaninka, Väinö Lämsä, Auno Maaninka, Markku Kiviniemi, Vesa Alajääskö, Tapio Oivakumpu ja Matti Karjalainen. (Jouko Elevaaran kokoelma)

Urheilutalon punttisalissa keväällä 1971 ylh. vas. Veijo Mursu, Matti Karjalainen, Tapio Oivakumpu, Kaarlo Maaninka, Väinö Maaninka ja Hannu Mäkelä, alh. vas. Leo Mattila, Matti Tennilä, Heikki Maaninka, Jouko Halme, Markku Kiviniemi, Eero Mattila ja Markku Veteläinen. (Hannu Mäkelän kokoelma)

Markku Postila kotipihallaan Sodankylän Kelujärvellä. (Markku Postilan kokoelma)

Kari Tyrväinen hypplee Pyrintön urheilutalon salissa. (Jouko Elevaaran kokoelma)

SM-kisamatkalla 1970 Jyväskylässä telttamajoituspaikalla Matti Karjalainen (vas.), Esko Ahola, Jouni Viita-aho, Auno Maaninka ja Mikko Niemelä. (Jouko Elevaaran kokoelma)

Nuorten Suurkisojen katsomossa Tampereella 1971 alarivissä Soili (vas.) ja Salli Maaninka, ylhäällä Kirsti Kainulainen (vas.), Anna-Liisa Lahtinen ja Irja Heikkinen. Takaa välistä näkyy Eero Korva. (Veijo Mursun kokoelma)

Viestijuoksun SM-kisoissa Jyväskylässä 1970 Matti Karjalainen (oik.) ankkurina tavoittaa Joensuun Katajan Tero Pullia viedäkseen voiton. Keulassa juokseva on kierroksen jäljessä. (Jouko Elevaaran kokoelma)

Eurooppa-cupin matkalla 1971 Helsingissä Heikki Maaninka (vas.) ja Matti Tennilä Espoon Tapiolan suihkulähteillä. (Matti Tennilän kokoelma)

Naisia pikajuoksussa Posion urheilukentän etusuoralla, joka oli kentän eteläreunalla. Juoksuratoja oli kuusi ympäri kentän. (Matti Tennilän kokoelma)

Posiolla A- ja B-poikien SM-kisoissa 1971 Kaarlo Maaninka (247) voitti pronssia A-poikien 3000 metrillä. Radan varressa Jouko Elevaara kaitafilmaamassa. (Veijo Mursun kokoelma)

Jokkereita harjoittelemassa Posion urheilukentällä 1972. Vasemmalta Markku Määttä, Esa Säkkinen, Risto Pentikäinen, Eero Mattila, Veijo Mursu ja Vesa Alajääskö. Taustalla yläaste. (Sanomalehti Kaleva))

Matti Karjalainen maastajuoksun pm-kisoissa Karjalaiseniemellä 1971. (Matti Tennilän kokoelma)

Ari Mursu heitti keihäässä nuorten SM-kultaa Kuortaneella 1977. (Ari Mursun kokoelma)

Marja Sipola oli menestyksekkäin naisjokkeri. Korkeutta hän hyppäsi 168 vuonna 1973 ja 171 seuraavana vuonna. (Lapin Kansan arkisto)

Vasemmalla: Matti Isopoussun kolmiloikkatulokset 15,21 vuodelta 1972 on Pyrinnön ennätys. Oikealla: Jouko Elevaara Lapin Kansan kuvassa 16.7.1972. Hänen pituustuloksensa 730 vuodelta 1973 oli vuonna 2018 yhä Lapin piirin ennätys. (Lapin Kansan arkisto)

Jokkerit kokoontuivat Jouko Elevaaran 50-vuotispäiville hänen Merikievariinsa Merikarvialle keväällä 1993. Kuvassa Kari Sanelma pitämässä puhetta. Lahjana oli Elevaaran päätä kuvaava näköisveistos, jonka Auno Maaninka oli Venäjän-matkallaan teettänyt. Oikealla Matti Karjalainen. (Kari Sanelman kokoelma)

Jokkerit ulkoilukuvassa. 1. rivissä vas. Marita Maaninka, Anitta Lehtinen (s. Maaninka.), Jouko Elevaara, Ulla-Maija Paloniemi (s. Lahtinen); 2. rivissä Aili Maaninka, Kerttu Selin (s. Loukusa), Salli Luukkonen (s. Maaninka), Leo Mattila (nojaa kaiteeseen); 3. rivissä Jouko Uola, Matti Karjalainen, Matti Tennilä, Tapio Oivakumpu, Hannu Mäkelä, Kyösti Säkkinen, Mikko Neuvonen; 4. rivissä Markku Postila, Vesa Alajääskö, Matti Luokkanen, Esa Säkkinen, Tennilän takana Kai Mursu, Väinö Maaninka, Auno Maaninka, Kari Sanelma, Allan Maaninka, Risto Kalermo ja hänen edessään Mikko Neuvonen; 5 rivissä Jari Säkkinen, Mikko Niemelä, Veijo Mursu, Eero Mattila, Heikki Maaninka ja Esko Ahola. (Kari Sanelman kokoelma)

Jokkeritapaaminen Posiolla kesällä 2000. Kirintövaaran rinteiden pysäköintipaikalla otetussa kuvassa vasemmalta Salli Luukkonen siskontyttärensä Elisa Tiermaksen ja tyttärensä Sanna Luukkosen kanssa, Väinö Maaninka, Helena Alajääskö, Allan Maaninka, Auno Maaninka, Raija Karjalainen, Vesa Alajääskö, Matti Karjalainen, Raili Ahola, Jouni Viita-aho, Vuokko Isopoussu, Jukka Isopoussu, Esko Ahola, Matti Isopoussu, Risto Kalermo, Veijo Mursu ja Mikko Ahola sekä edessä Jouko Elevaara, Lauri ja Anna-Liisa Lahtinen ja Kari Sanelma. (Lapin Kansa, kuva: Erkki Ahola)

Jokkerit Kaarlo Maaninka ja Matti Karjalainen osallistuivat Posion juhannuksessa 1989 järjestettyyn entisten huippujuoksijoiden kutsukilpailuun. Pentikmäellä Posio-talon portailla otetussa kuvassa takana vasemmalta Seppo Tuominen, Eino Romppanen (toimi Virenin harjoitusaikeiden taustahenkilönä Yhdysvalloissa), perheensä mukana matkannut Tuomas Virén, Ismo Toukonen, Kipchoge Keino, Yöttömän yön juoksuun osallistuneet portugalilaiset Antonio Pinto ja Antonio Rodrigues, tapahtuman vieras Erkki Anunti, Jouko Kuha, Lasse Virén ja Kaarlo Maaninka. Eturivissä vasemmalta Pekka Päivärinta, juhannustoimikunnan puheenjohtaja Erkki Ahola, Matti Karjalainen ja hänen lapsensa Elisa ja Tuomas. – Kipchoge Keino majoittui kahdeksi yöksi Pernuun Kyösti Aholan syntymäkotiin. Tässä lähdetään aamulenkille Selänsalmen kylätielle. (Kuvat: Kyösti Ahola, Erkki Ahola)

Kilpailemisen uudelleen aloittaneet Matti Tennilä (kesk.) ja Väinö Maaninka (oik.) osallistuivat toukokuussa 2018 Saarenkylän kentällä Rovaniemen Roadrunnersien järjestämään talvisarjajuoksuun liittyvään 5000 metrin ratakilpailuun. Mikko Ahola antoi kiritystä. (Kuva: Erkki Ahola)

*Keniasta Suomeen muuttanut, Suomea takavuosina edustanut kestävyysjuoksija Wilson Kirwa ystävystyi Risto Kalermon kanssa. Kuva on otettu yhdeksännen kerran vuonna 2018 järjestetyssä Heinolan Kaupunkipuis-
tojuoksussa, jonka Kalermo ideoi alulle.
(Kuva: Tuomo Seppänen)*

*Kanariansaarilla Las Americasissa harjoittelemassa useana keväänä käynyt Matti Tennilä tapasi vuonna 2015 siellä samaan aikaan olleet belgialaiset Borlée'n veljekset. Kuvassa Matin kanssa kaksoiset Kevin (vas.) ja Jonathan sekä Dylan (oik.).
(Kuva: Tuula Tennilä)*

Innokkaat penkkiurheilijat Arto Puolakka (vas.), Ari Mursu, Risto Kalermo ja Rauno Ahvensalmi kävivät vuonna 2017 Puolan Gdańsk

Jokkereita kävi onnittelemassa 75 vuotta täyttäneitä Jouko Elevaaraa hotelli-ravintola Aronkeitaalla Kauhajoella keväällä 2018. Oikealta Risto Kalermo, Veijo Mursu ja Kaarlo Maaninka. Elevaaran vieressä hänen vaimonsa Raili Ahola. (Kuva: Kari Sanelma)

Aronkeitaalla olivat Kaarlo Maanigan, Veijo Mursun ja Risto Kalermön lisäksi Anitta Lehtinen, Ulla-Maija Paloniemi, Auno Maaninka ja kuvan ottanut Kari Sanelma. Edessä Sanelman jokkerikassi numero 1.

Jokkereita Suomi-Ruotsi-maaottelussa 1.9.2018 Tampereella. Eturivissä vas. Anitta Lehtinen ja Ulla-Majja Paloniemi, takarivissä oik. Rauno Ahvensalmi, Arto Puolakka, Ari Mursu, Risto Kalermo ja Kari Sanelma sekä Posion Pyrinnön puheenjohtaja Erkki Ahola. Kalermo ja Ahola kuuluivat tämän kirjan työryhmään.

Risto Kalermo samassa maaottelussa vierellään entiset kestävyysjuoksijat Kirsi Mattila (s. Korja, e. Rauta) ja Pasi Mattila, joka kuului Jouko Elevaaran valmennettaviin. (Kuva: Erkki Ahola).

Ensimmäisessä Kaarlon juoksussa 24.9.2016 mukana olleet ja yhteiskuvaan ehtineet jokkerit selostus- ja haastatteluteltassa. Edessä vas. Heikki Maaninka, Matti Luokkanen, Veijo Mursu, Matti Karjalainen, Salli Luukkonen (s. Maaninka), Anitta Lehtinen (s. Maaninka) ja Vesa Alajääskö; takana vas. Väinö Maaninka, Matti Tennilä, Esko Ahola, Kari Sanelma, Ari Mursu, Risto Kalermo, Marita Maaninka, Marja-Leena Linjakumpu (s. Korva), Kaarlo Maaninka ja Allan Maaninka. (Kuva: Reino Hämeenniemi)

JÄLKIKIRJOITUKSET

Elämäni parasta aikaa

Jouko Elevaara

Elämän polun suunta ihmiselle on usein hetken sattumista johtuvaa.

Koko elämä – asuinpaikkakunta, puoliso, työpaikka ja harrastus voivat olla yhden lyhyen sattuman tai jonkun ihmisen kohtaamisen seuraamuksia.

Ollessani Lahdessa 1966 rakennuspiirtäjäkoulussa tapasin kadulla entisen keihäänheiton maailmanennätysmiehen Soini Nikkisen. Olimme tuttuja Pajulahden urheiluo-pistolta. Minä olin liikunnanohjaajaoppilaana, Soini oli Valto Oleniuksen suosituksin saunojen lämmittäjänä.

Juopottelun takia Soini joutui pois ja kulki katuja kaljarahaa keräten. En antanut Soinille hänen pyytämäänsä vitosta, vaan vein hänet syömään lähimpään löytämäni ruokaravintolaan. Se oli minulle ensimmäinen ruokailu liinoitetulla pöydällä. Joku oli jättänyt neliskulmaiselle pöydälle aukinaisen Suomen Urheilulehden. Wieninleikkeitä odotellessamme näin lehden sivulla ilmoituksen, jossa Posion Pyrintö etsi päätoimista toiminnanjohtajaa. Posiosta en tietänyt mitään, mutta ikäiseni hiihtäjät Pertti Mourujärven ja Kustaa Kaukuan tiesin ja olin kilpaillutkin heidän kanssaan. Myös keihäänheit-täjä Paavo Niemelän saavutukset tiesin, mutten ollut häntä koskaan tavannut. Posiolla meistä tuli tuttuja toisillemme. Talvipakkasella juoksimme 50 metrin vetoja piikkarit jaloissa Nilon suoralla.

Vuonna 1966 ei edes kaikilla etelän suurseuroilla ollut päätoimista työntekijää, ja siksi ihmettelimme Soinin kanssa ilmoitusta. Olin 13-vuotiaasta lähtien haaveillut Lapista ja suurista savotoista siellä. Ajattelin Posiolle muuton toteuttavan haaveeni, rakennusark-kitehdin opintoni kun alkaisivat vasta syksyllä 1967. Voisin olla Lapissa siihen saakka.

Lähtiessämme ravintolasta ovella vastaan tuli kitara olkapäällä roikkuen Tapio Rauta-vaara, keihäänheiton olympiavoittaja. Hän tunnisti Soinin, minua ei. Myöhemmin kyllä tulimme tutuiksi.

Viimeisiksi sanoikseen Soini sanoi: vie Posiolle Paavolle terveisiä.

Lähetin Posiolle elämäni ensimmäisen – ja myös viimeisen – työpaikkahakemuksen. Sitä ennen ja sen jälkeen on aina pyydetty, viimeksi huhtikuussa 2018 täytettyäni viik-koa aikaisemmin vuosia. Päästessäni armeijasta äitenpäivän aattona 1964 minua käytiin pyytämässä neljään taloon lannan levitykseen. Yhteen menin.

Hakupapereihin liitin entisen nyrkkeilyliiton päävalmentajan Jukka Laaksosen ja puolustusvoimien komentajan Yrjö Keinosen kirjoittamat suosituslauselmat. Kävin Po-rissa Laaksosen opissa vuosia voidakseni hakata sotainvalidi-isäni. Niin sitten teinkin. Vaikka isäni yritti minut ja äitini tappaa monet kerrat, kadun tekoani kuolemaani saak-ka. Teostani huolimatta isäni lähetti suurimman osan sotainvalidieläkkeestään minulle Posiolle tietäen käyttäväni sen Jokkerien hyväksi.

Kun olin Säkylän Huovinrinteellä puolustusministeriön palkkaamana ohjaamassa työttömiä nuoria ja betonikärrääjänä suorittamassa rakentajaharjoittelua, tein Keinose-lle harjoitusohjelmia.

Teettäessäni vatsalihastestiä Yrjölle tuli majuri ilmoittamaan Suomen ja Unkarin puo-

lustusministerien odotelleen jo röntäsateessa puolisen tuntia. Ärjäisin majurille, ettei testiä turhan takia keskeytetä. Keinonen mainitsikin todistuksessaan Elevaaran olevan tiukka valmentaja.

Ehkä en kuitenkaan ollut jokkerien kanssa niin kova kuin mitä kirjailija Nousiainen kertoo kirjassaan Maaninkavaara. Hänen mukaansa kun jätin juoksijani pimeään röntäsateeseen maantielle 30 kilometriä kodista.

Meitä hakijoita oli vain kaksi. Ehkä nyt uskaltaa sanoa laadun korvanneen määrän. Toinen oli Kiuruveden ”lehmäpitäjästä” lähtöisin oleva Viljo Nousiainen, joka työskenteli haun aikaan Rantsilan Raikkaan toiminnanjohtajana. Nousiainen perui kuitenkin hakemuksensa ja olin sitten ainoa hakija.

Soitin Porista ikiystäväni Olavi Jakosen luota Pyrinnön silloiselle puheenjohtajalle Raimo Laatikaiselle. Hän halusi tietää, millainen mies olen. Sanoin olevani sellainen, että alkaa tapahtua, kun Posiolle pääsen. Puhelua kuunnellut Olavi sanoi, että aika rohkeasti sanoit. Vuosia myöhemmin kysyin Olavilta: alkoiko tapahtua?

Lähtiessäni Posiolle tammikuun 19 päivänä 1967 äitini antoi minulle matkaevääksi vastapaistamansa limpun Merikarvian kunnalliskodin väentuvan nurkalla. Haglundin linja-autossa matkasin ensin Kristiinankaupunkiin ja sieltä junalla halvimmassa luokassa puupenkillä istuen ja limppua järsien ensin Seinäjoelle ja sieltä Ouluun. Postiauto Posiolle lähti aamuvarhaisella. Tienvarren taloissa tammikuun pakkasaamussa oltiin vielä peiton alla. Reipasta alokkaiden marssivauhtia matkaava postiauto kiersi Pudasjärven ja Taivalkosken kaikki kanakopitkin. Laihankälppä rahastajapoika heitteli rehvakkaasti nippuja postilaatikoihin. Myöhemmin opin tietämään rahastajapojan. Hän oli Pudasjärveltä kotoisin oleva Pekka Kinnunen, josta myös tuli liikunnanohjaaja ja valmentaja. Olin jäädä autosta jo Posion kirkolla Sanelman talon kohdalla. Oliko sekin enne jostain tulevasta? Kari Sanelmasta tuli jokkeri numero yksi ja minun kanssani monet tiukat kisat käynyt ystävä. Rahastajapoika neuvoi minua kuitenkin tulemaan Aholaan saakka. Ei minulle kukaan ollut Aholasta puhunut, Posiolle minua pyydettiin tulemaan. Iltapäivällä kahdentoista tunnin matkaamisen jälkeen auto pysähtyi tammikuun 20 päivä kello 16.02 Huutolalle matkahuollon eteen.

Katsoin tarkkaan ajan Revue-rannekellostani, jota olin ajan kulukseni katsellut koko matkan. Kello oli minulle tärkeä. Se oli koko kesän palkka rengin töistä Jakosen evakotilalla. Sinä kesänä 15-vuotiaana tekemääni työmäärää ei voisi määrätä kenellekään joutumatta linnaan.

Ketään ei ollut minua vastassa, ketään en tuntenut. Olisin voinut palata saman tien takaisin. Tuskin kukaan olisi kysellyt, miksi en tullutkaan. Ulkona oli pakkasta pirus-ti. Astelin senaikaiseen tapaani metrisillä askelilla sisälle. Matkahuollon puupenkillä istui rivi huivipäisiä naisia odottamassa Kemijärvelle lähtevää postiautoa ja massutti piipunvartta kuin juottovasikka emännän jauhoista peukaloa. Naiset katsoivat ihmeis-sään minua, muita huoneessa olevia päätä pitempää outoa olentoa. Pienessä kopissa lasin takana ollut, ystävällisesti minua katsonut tyskätuppinen nainen kysyi: mitä vieras etsii? Vastasin vähän liiankin rehvakkaasti tulleetni järjestämään tansseja ja juoksutta-maan juoksijoita. Naisen, jonka myöhemmin opin tuntemaan Maija Huutolana, ilme muuttui totiseksi, kun hän vastasi, että tanssi on synkintä syntiä ja että täällä ei juosta kuin porojen perässä.

Myöhemmin Johan Pätsi kertoikin minulle joutuneensa ennen minun tuloani Posiolle aina loikkaamaan tieltä metsään ihmisen nähdessään. Mutta 1970-luvun alussa linja-autonkuljettajat kertoivat tietävänsä tulleensa Posiolle siitä, että tiellä oli juoksijoita metrin välein.

Maija antoi kuitenkin huoneen heidän matkakodistaan. Vaikka hän ei urheiluihmiä ollutkaan, hän suhtautui tekemisiini myönteisesti ja tarjosi jopa työtä liikkeestään minulle ja jockereille. Syrjäiseltä kylältä oleva Matti Luokkanenkin sai töitä heidän leipomostaan. Samaisen leipomon nuori leipurityttö kömpi puolenyön aikaan viereeni valittaen omassa huoneessaan olleen kylmä. En asiaa silloin suuremmin ihmetellyt, kun en tapoja tuntenut. Myöhemminkin joku kaunis tyttö tuli viereeni, mutta silloin osasin sitä odottaa.

Ensimmäisissä tansseissani oli 42 kymmenen markan lipun ostajaa, naisia heistä vain kolme. Nykyisin etelän tanssipaikoissa suhde on usein toisinpäin, kymmenen naista yhtä tanssivaa miestä kohden. Saman vuoden joulupäivän tansseihin ostin Posion postista tuhat 25 prosentin verolippua. Ne loppuivat iltakymmeneltä. Sata repimätöntä lippua myin toiseen kertaan ulkona sisälle pääsyä lähes neljäkymmenen asteen pakkasessa odottavaan jonoon. Inarin Nellimistä tullut poromies kysyi, soitetaanko tangoa. Sanoin, ettei muuta soitetakaan.

Ensimmäisenä kesänäni Posiolla 1967 Pyrintö pelasi pesäpalloa jopa suomensarjatasolla. Joukkueen pelaajista puolella oli sukunimenä Ahola. Kaikki lahjakkaita pelaajia ja ihmisinä jaloa joukkoa. Minäkin pelasin joukkueessa lukkarina, mutta silti minun sanottiin tappaneen pesäpallon Posiolta. Todellinen tappaja oli sarjan peliaikojen laatija, sarja kun alkoi vielä puolimetrisen kinoksen peittäessä Posiolla kenttiä.

Jokkerin sanottiin myös lopettaneen kilpahiihdon harrastamisen. Ensimmäisenä ja vielä toisenakin talvena tein hiihtäjille ohjelmia. Minulla itselläniikin oli aika monta hiihdettyä kilometriä reppu selässä ja jokunen myös numero rinnassa. Lahjakas Paavo Posio voitti omatekoisilla puukepeillä sauvomalla Rukalla 18-vuotiaiden sarjan.

Taloissa käydessäni huomasin hiihdon olevan monille perheille liian kallis urheilumuoto. Monilapsisissa perheissä kovalla työllä tienatut rahat riittivät vain koulukenkiin, mutta eivät enää hiihtomonoihin. Kun sitten rahaa ei ollut enää syksyllä koulujalkineisiin, niin sadat nuoret joutuivat lähtemään vanhempiensa mukana Ruotsiin. Joistakin Posion kylien urheilukoulujen oppilaista puolet muutti Ruotsiin. Heissä oli monia lahjakkuuksia, kuten Raija Tasala Maaninkavaarasta. Työ- tai opiskelupaikan puute oli syynä myös niillä, jotka muuttivat minun kanssani pois Posiolta.

Kesästä 1971 lähtien minua houkuteltiin kymmeneen eri työpaikkoihin. Kuusamon Erä-Veikkojen toiminnanjohtajaksi lupauduin, mutta peruin paikan, koska minulle oli tärkeintä ammatin saaminen jockereille.

Juoksemiseen ei kalliita välinehankintoja tarvittu, talvella tehtyihin hyppelyharjoitukseen sisätiloissa ei edes tossuja. Maastopoluilla ja hiekkarinteissä juoksimme avojaloin vain pienet pöksyt päällämme. Juoksemisen halpuudesta huolimatta neljästä eri palkkatyöstäni ja kotoani saamani rahat käytiin urheiluun. Tupakkaan, viinaan tai naiseen ei kulunut edes ensimmäistä markkaa.

Lähtiessäni Posiolta kuulin minun vieneen mennessäni Pyrinnön rahat. Jos näin oli, niin kovin paljon niitä ei ollut. Tullessani Posiolle minulla oli talon hinnan verran rahaa.

Lähtiessäni ei edes yhden halvimman hampurilaisen hinnan vertaa. Minua ennen Saarijärvelle saapuneelta Esa Tikkaselta lainasin hampurilaisen hinnan, jonka olin käynyt aikaisemmin kysymässä kioskilta.

Silti pidän Posion-matkaa monista reissuistani kaikista kannattavimpina. Tuntui kuin joka päivä olisi palkkapäivä. Jokaisen jokkerin tekemän harjoitus- tai testituloksen vähäinenkin parannus toi minulle juhламиelen. Jokkerit ovatkin antaneet minulle moninkertaisesti sen mitä minä heille.

Vain yhtenä aamuna oli raskasta nousta. Sinä aamuna, kun lähdin ajamaan kohti Saarijärveä. Lähtöni Posiolta olikin minulle niin kova paikka, että vain kerran olen kokenut vastaavan tunteen – nähdessäni kaivoskylässä puukon kaverini selässä 17-vuotiaana. Itkin silloin ja itkin ajaessani Posiolta kohti Saarijärveä. Tunsin pettäneeni paitsi Posiolle jääneet urheilijani myös itseni.

Älykäs en ole – ainakaan inkeriläisen kansakoulunopettajani mielestä, mutta helvetin hyvä oivaltaja. Hannu Karpo kyllä kysyi minulta, mitä eroa älyllä ja oivaltamisella on. Oivalsin nimittäin, ettei meidän pidä Posiolla yrittää menestystä monissa lajeissa. Siihen eivät riittäisi rahat eivätkä harrastajat. Päätin tietoisesti keskittää kaikki voimavarat juoksuun ja vasta myöhemmin muihin yleisurheilulajeihin.

Ensimmäisiin SM-maastoihin osallistuimme Alajärvellä 1969. Kaarlo Maaninka oli parhaanamme 28:s. Esko Lipsonen ja Lasse Virén kävivät kovan kilpailun 20-vuotiaiden sarjan voitosta. Yhdeksän vuotta myöhemmin Kaarlo ja Esko kamppailivat keskenään Porissa 15 kilometrin mestaruudesta. Kaksi vuotta siitä Kaarlo ja Lasse juoksivat Moskovan olympiakisojen kympillä. Oman ”Moskovan kymppimme” synnytimme Posion koulukeskuksen 80 metriä pitkälle käytävälle syyskuussa 1972.

Ensimmäisen SM-pisteen saavutimme Kokkolassa 1969 A-poikien 4 x 800 metrin viestissä. Olin Peräposiolla suvisunnuntain lavatansseissa kuullessani asian radiosta. Senhetkistä suurempaa onnistumisen tunnetta en ole kokenut, vaikka paljon suurempiaakin saavutuksia saimme.

Ensimmäiset Suomen mestaruudet jokkereille sitten tulivat Saarijärven SM-maastoista 1970. Ehkä enteellistä se oli, sillä samaiset maastot tulivat muutama vuosi myöhemmin tutuiksi muuttaessamme Saarijärvelle.

Jokkereiden menestyksen uskotaan yleisesti olevan minun tekemisistäni johtuvaa. Näin se ei ole. Esko Ahola veti kanssani vuosien ajan urheilukouluja. Eskon kanssa vedimme melkein kahdestaan monet tanssit. Eskon tekemisillä onkin suuri merkitys jokkerien menestykseen. Samoin opettajien Pekka Söderlundin, Martti Ovaskaisen ja Esa Hyvösen.

Erityisen suuren työn jokkerien hyväksi tekivät Lauri Lahtinen ja myös hänen puolisonsa Anna-Liisa, joka pesi pyykkiniikin koko Posiolla oloni ajan. Merkittävää oli myös Posion kunnan tuki. Kaikki koulut olivat aina käytettävissä.

Jokkerit on ainutlaatuinen joukko. Ilman jokkereita ei olisi Jokkeriakaan, joka on jäänyt nimenä elämään. Tänä päivänä vastaavanlaisen synty tuskin olisi mahdollista. Vaikka tammikuussa 2019 saapuisi Posiolle yhtä innokas 23-vuotias joukoelevara, niin olisiko siitä kolmen vuoden kuluttua seuran kevätjuoksuihin 1300 nuorta innoissaan kuin laiturille ensi kertaa päässeet varsat?

Minulta on usein kysytty, mikä on parhain saavutukseni valmentajana. Vielä 1970-luvun alussa olisin vastannut eri lailla kuin nyt heinäkuussa 2018. Parhain saavutukseni on jokkereiden auttaminen aikoinaan hyviksi ihmisiksi, äideiksi ja isiksi. Saavutukset eivät olleet tärkeintä, vaan yhteinen tekeminen. Se kantaa meitä kaikkia loppuun saakka.

Kiitos, jokkerit. Koskaan en lakkaa rakastamasta teitä, koskaan en unohda teitä.

Jos olisi mahdollista elää elämä toiseen kertaan, niin vieläkin laittaisin hakupaperit Posiolle. Riittäisikö hakemuksessa vain yksi sana – Jokkeri.

Saarijärvellä 13.7.2018,

raivattuani taimikkoa viiden tankillisen verran 27 asteen helteessä,

75 vuoden ja kolmen kuukauden ikäisenä

Jokkeri

Kuva Jouko Elevaarasta halonteossa Kirintövaarassa 19.7.2000 Lapin Kansan jutussa, jossa kerrottiin jokkerien tapaamisesta Posiolla. Haastattelussa Elevaara muun muassa kaipasi kestävyysjuoksun kehittämiseen innostajia ja tupailtoja.

Me olimme Jokkerit

Risto Kalermo

Köyhissä oloissa, kaukana pohjoisessa, siellä minne etelän eläjien mielestä on pitkä matka, siellä me kasvoimme, urheilimme ja elämästä haaveilimme. Meitä yhdisti kuuluminen Jokkerit-valmennusryhmään. Me olimme perhe, joka oppi, ettei Posiolta ole pitkä matka minnekään, kun vain uskoo asiaansa. Samoihin aikoihin 1970-luvun taitteessa aloitteli paikkakunnalla toimintaansa myös Pentik. Kauas on sana Posiosta levinnyt. Me kaikki olemme osaltamme vieneet tietoa maailmalle. Meitä yhdisti halu näyttää, olimme valmiita vuodattamaan hikeä ja tekemään työtä onnistuaksemme. Hyvin siinä taisi käydä.

Urheilun saralla pisimmälle pääsi Kaarlo Maaninka, Kauhajoen Karhu, meidän olympiasankarimme. Maratonilla menestyivät Esa Tikkanen, joka sijoittui Bostonissa kolmanneksi ajalla 2.11,15 ja oli parhaimmillaan neljäs New Yorkissa, sekä Matti Karjalainen, joka jäi Posiolle. Hän juoksi maratonilla Pohjoismaiden mestaruushopeaa ajalla 2.15,29. Osa lopetti urheiluharrastuksen jo nuorena, osa kilpailee vieläkin vanhemmissa ikäkausisarjoissa. Arto Puolakka voitti lentopallossa Suomen mestaruuden eli nuorten sarjan kiekonheittäjästä kehkeytyi mestari toiseenkin lajiin.

Ei meitä pelottanut lähteä maailmalle. Nuorena moni joutui jättämään tutuiksi tulleet polut tutustuakseen uusiin. Peräänantamattomuus ja yrittämisen tahto oli iskostunut urheillessamme yhdessä. Opimme kannustamaan toisiamme sekä viemään samaa oppia eteenpäin. Vaaralan Paavo Sallasta johtaa Saarijärven Pullistuksen yleisurheilujaostoa, talven pohjoisessa kanssamme viettänyt Kari Lähdekorpi muutti Ruotsiin ja menestyi ravivalmentajana. Moni jakoi neuvojaan uusilla asuinpaikoillaan, mutta onneksi joku jäi – Maaningan Allanista kasvoi liikuntaguru Posiolle.

Kuinka hyvin tähän sopiikaan Anssi Kelan kappaleen 1972 kertosaie pienin muutoksin: Meistä tuli lääkäreitä, virkamiehiä, upseereita. Meistä tuli opettajia, poliiseja, poromiehiä. Osa meistä päässyt jo eläkkeelle, mutta tänään voidaan hetki olla kuninkaita.

Muuttaessani vuonna 1975 Järvenpäähän opiskelemaan olin lenkillä Jokkerit-huppari päälläni. Joku huusi: ”Hyvä, Jokerit!” Korjasin välittömästi, koska tunsin tulleeti loukatuksi. Muutama vuosikymmen on tuostakin kulunut. Me entiset urheilijanuorukaiset olemme lähes tai jo eläkeiässä. Liikunnasta on muodostunut monelle elämäntapa.

Veikko Juntusen kanssa sanoittamassani Posio-valssissa lauletaan myös: ”Ne ystävät siellä mä kerran sain, heitä kaipaamaan aina mä jään.” Tiedätte, ketä tarkoitan.

Oma urheilemisen tasoni ei riittänyt edes SM-tasolla, mutta maaotteluissa olen saanut edustaa Suomea monta kertaa. Valmentajana, joukkueen johtajana ja kävelytuomarina löysin paikkoihin, joihin harvat pääsevät. Tarinoita reissuista riittää. Pohjan kaikelle sai, kun oppi lukemaan Elevaaran tekemiä ohjelmia ja toteuttamaan niitä. Sitä oppi uskomaa itseensä. Itsetunto kasvoi urheillessa, kannustavassa huikeassa porukassa.

Kiitos Jouko Jokkeri Elevaaralle, että saimme olla tärkeä osa sitä merkittävää aikaa kun Posiolla urheiltiin. Periksi ei annettu eikä anneta. Me olimme Jokkerit!

